

การเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานโครงการ D.A.R.E.

ประเทศไทย

โดย

พลตำรวจตรี ภาคภูมิ สัจจพันธุ์

รองผู้บัญชาการ สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ ๕๓

ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช ๒๕๕๓ – ๒๕๕๔

บทคัดย่อ

เรื่อง การเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานโครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย

ลักษณะวิชา สังคมจิตวิทยา

ผู้วิจัย พล.ต.ต.ภาคภูมิ สัจจพันธุ์ หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ ๕๗

ปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาที่เป็นภัยคุกคามและเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศ ซึ่งทุกรัฐบาลที่ผ่านมาได้ตระหนักถึงภัยคุกคามของปัญหายาเสพติด จึงได้กำหนดให้ การดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเป็นนโยบายสำคัญเร่งด่วนและเป็นวาระแห่งชาติ ทั้งนี้ จากข้อมูลและสถิติการแพร่ระบาดของยาเสพติด ของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พบว่าผู้ที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ในช่วงปี พ.ศ.๒๕๕๓ – ๒๕๕๗ ยังคงเป็นเด็กและเยาวชน ที่มีอายุระหว่าง ๑๕-๒๔ ปีมากที่สุด จึงกำหนดยุทธศาสตร์การป้องกันกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด โดยแบ่งกลุ่มเป้าหมายที่สำคัญได้แก่ กลุ่มเด็กและเยาวชน กลุ่มชุมชน กลุ่มผู้ใช้แรงงาน และกลุ่มเฉพาะที่มีอัตราเสี่ยงต่อการติดยาเสพติดสูง มุ่งเน้นการแก้ปัญหาตั้งแต่ต้นทาง คือ การป้องกันไม่ให้คนที่บริสุทธ์เข้าไปสู่วงจรของยาเสพติด โดยเฉพาะกลุ่มเด็กและเยาวชนซึ่งเป็นวัยที่ยังไม่รู้จักการใช้เหตุผลในการตัดสินใจที่ดี

โครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย (Drug Abuse Resistance Education) หรือ โครงการการศึกษาเพื่อต่อต้านการใช้ยาเสพติดในเด็กนักเรียน เป็นโครงการที่สร้างภูมิคุ้มกันในกลุ่มเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ มุ่งเน้นให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติด เกิดทักษะและสามารถตัดสินใจหลีกเลี่ยงเมื่อถูกชักชวนให้ทดลองใช้ยาเสพติด โดยมีครูตำรวจ D.A.R.E. ซึ่งเป็นข้าราชการตำรวจที่สำเร็จการฝึกอบรมหลักสูตรครูตำรวจ D.A.R.E. เข้าทำการสอน ซึ่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดย กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด เป็นหน่วยงานหลักรับผิดชอบในการขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย ได้เริ่มดำเนินงานมาตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๔๒ อย่างต่อเนื่องถึงปัจจุบัน

ผู้วิจัยในฐานะที่เคยปฏิบัติงานในสังกัดกองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด มาเป็นเวลานานและมีประสบการณ์ในการดำเนินงานโครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย จึงมีความสนใจที่จะทำการวิจัยแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานโครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย โดยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ จากการวิจัยสรุปได้ว่ารูปแบบและกระบวนการดำเนินงานโครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย ยังขาดความจริงจังและต่อเนื่องในการดำเนินงาน ซึ่งในการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานโครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย ควรให้ความสำคัญโดยการกำหนดให้โครงการ

D.A.R.E. ประเทศไทย เป็นโครงการในการสร้างภูมิคุ้มกันในกลุ่มเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของรัฐบาลอย่างต่อเนื่องทุกรัฐบาล ในส่วนของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ซึ่งเป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลักในการขับเคลื่อนโครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย จะต้องมีโครงสร้างการบริหารจัดการและผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจนทุกระดับ มีการพัฒนาระบบสารสนเทศการบริหารโครงการ D.A.R.E. ประเทศไทยในทุกมิติ โดยเฉพาะระบบการติดตามและประเมินผล ที่สำคัญผู้บังคับบัญชาจะต้องตระหนักและสนับสนุนให้ครูตำรวจ D.A.R.E. เข้าทำการสอนในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนการจัดสรรงบประมาณที่เพียงพอด้านค่าตอบแทนการสอน รายชั่วโมง ค่าพาหนะในการเดินทางไปสอน เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจให้แก่ครูตำรวจ D.A.R.E. ที่มีความศรัทธาและอาสาด้วยใจเข้าทำการสอนเด็กนักเรียน

คำนำ

รัฐบาลทุกรัฐบาลที่ผ่านมา จะกำหนดให้การดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด เป็นนโยบายสำคัญเร่งด่วน ซึ่งบางรัฐบาลได้กำหนดให้เป็นวาระแห่งชาติเนื่องจากปัญหายาเสพติด เป็นปัญหาที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมของประเทศอย่างกว้างขวาง และที่สำคัญเป็นปัญหาที่บ่อนทำลายเด็กและเยาวชนอันเป็นอนาคตของประเทศ ดังนั้นการสร้าง ภูมิคุ้มกันในกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด โดยเฉพาะกลุ่มเด็กและเยาวชน จึงเป็น ยุทธศาสตร์ ที่สำคัญในการป้องกันและแก้ปัญหาดังแต่ต้นทาง คือการป้องกันไม่ให้คนที่บริสุทธิ์ เข้าไปสู่วงจรของยาเสพติด โดยโครงการ D.A.R.E.ประเทศไทย (Drug Abuse Resistance Education) หรือโครงการการศึกษาเพื่อต่อต้านการใช้สารเสพติดในเด็กนักเรียน เป็นโครงการที่สร้างภูมิคุ้มกัน ใน กลุ่มเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ มุ่งเน้นให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติด เกิดทักษะ และสามารถตัดสินใจหลีกเลี่ยงเมื่อถูกชักชวนให้ทดลองใช้ยาเสพติด มีครูตำรวจ D.A.R.E. ซึ่งเป็น ข้าราชการตำรวจที่สำเร็จการฝึกอบรมหลักสูตรครูตำรวจ D.A.R.E. เข้าทำการสอนเด็กนักเรียน ได้เริ่ม ดำเนินโครงการมาตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๔๒ จนถึงปัจจุบัน และได้รับการยอมรับจากเด็กนักเรียน ครู-อาจารย์ ตลอดจนหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการวิจัยแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานโครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย เพื่อให้การดำเนินงานสามารถ ขยับเคลื่อนได้อย่างต่อเนื่องและจริงจังในทุกรัฐบาล อันจะเป็นการป้องกันมิให้เยาวชนซึ่งเป็น อนาคตของประเทศเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดทั้งทางตรงและทางอ้อมได้อย่างยั่งยืน

พลตำรวจตรี

(ภาคภูมิ สัจจพันธุ์)

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ ๕๗

ผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
คำนำ	ค
กิตติกรรมประกาศ	ง
สารบัญ	จ
สารบัญตาราง	ช
บทที่ ๑ บทนำ	๑
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๒
ขอบเขตของการวิจัย	๒
วิธีดำเนินการวิจัย	๒
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	๓
คำจำกัดความ	๓
บทที่ ๒ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๔
แนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับปัญหายาเสพติด	๔
ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับปัญหายาเสพติด	๗
นโยบายรัฐบาลในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด	๑๖
แผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด	๒๘
แนวคิดโครงการ D.A.R.E. ในต่างประเทศ	๓๑
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๓๗
สรุป	๔๖
บทที่ ๓ โครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย	๔๘
สถานการณ์และการแพร่ระบาดของยาเสพติดในประเทศไทย	๔๘
ความเป็นมาโครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย	๕๕
หลักสูตร D.A.R.E. ประเทศไทย	๖๔
การขับเคลื่อนการดำเนินงาน	๖๗
การติดตามประเมินผล	๖๘
ปัญหาของกระบวนการดำเนินงาน	๗๕
สรุป	๘๐

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ ๔ แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพโครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย	๘๒
นโยบายรัฐบาลในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2558	๘๒
นโยบายสำนักงานตำรวจแห่งชาติในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2558	๘๓
การพัฒนารูปแบบและการขับเคลื่อนการดำเนินงาน	๘๓
สรุป	๘๘
บทที่ ๕ สรุปและข้อเสนอแนะ	๑๐๐
สรุป	๑๐๐
ข้อเสนอแนะ	๑๐๑
บรรณานุกรม	๑๐๔
ภาคผนวก	๑๐๗
ผนวก ก แนวคิดของผู้ทรงคุณวุฒิ / ผู้เกี่ยวข้อง	๑๐๘
ผนวก ข แผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ปี ๒๕๕๘	๑๑๓
ผนวก ค แผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด สำนักงานตำรวจ แห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘	๑๘๕
ผนวก ง บันทึกข้อตกลง เรื่อง การดำเนินงานด้านการสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกัน ยาเสพติดกลุ่มเด็กและเยาวชนในสถานศึกษา	๒๑๓
ประวัติย่อผู้วิจัย	๒๑๕

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
๓-๑	การผลิตครูตำรวจ D.A.R.E. ในปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๗	๖๕
๓-๒	ค่าตอบแทนครูตำรวจ D.A.R.E.	๗๐
๓-๓	การสนับสนุนสื่อการสอน	๗๑
๓-๔	แผนการปฏิบัติงานการดำเนิน โครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๘	๗๗

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัญหาสุขภาพจิตเป็นปัญหาที่ถือได้ว่าเป็นภัยคุกคามที่กีดกร้อนบ่อนทำลายประเทศส่งผลกระทบต่ออย่างกว้างขวางทั้งต่อปัจเจกบุคคลและสังคมส่วนรวมในมิติต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นผลกระทบต่อครอบครัว เศรษฐกิจ ความมั่นคง และที่สำคัญที่สุดเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศ ซึ่งทุกรัฐบาลที่ผ่านมาได้ตระหนักถึงภัยคุกคามของปัญหาสุขภาพจิต จึงได้กำหนดให้ การดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพจิตเป็นนโยบายสำคัญเร่งด่วนและเป็นวาระแห่งชาติที่ทุกหน่วยงานราชการ รวมทั้งทุกภาคส่วนของสังคมและประชาชนจะต้องรวมพลังกันเข้าป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพจิต เพื่อให้สังคมไทยมีความเข้มแข็งและปลอดภัยจากยาเสพติดอันเป็นแนวทางการแก้ไขปัญหายั่งยืน

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (สำนักงาน ป.ป.ส.) ในฐานะองค์กรกลางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพจิตของประเทศได้ประเมินสถานการณ์ของผู้ที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ในช่วงปี ๒๕๕๓ – ๒๕๕๗ ปรากฏว่า ยังคงเป็นเด็กและเยาวชนที่มีอายุระหว่าง ๑๕-๒๔ ปีมากที่สุด ทั้งนี้ในปี ๒๕๕๗ จากประชากรเด็กและเยาวชนประมาณ ๕,๕๐๕,๘๐๕ คน พบว่า มีผู้เข้ารับการรักษาจำนวน ๑๓๖,๕๗๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑.๔๔ หากเปรียบเทียบกับจำนวนผู้เข้ารับการรักษาทั่วประเทศจำนวน ๓๐๓,๕๐๑ คน พบว่าเป็นเด็กและเยาวชนที่มีอายุระหว่าง ๑๕-๒๔ ปี จำนวน ๑๓๖,๕๗๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๕ ซึ่งจากสถานการณ์ดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจึงได้กำหนดยุทธศาสตร์การป้องกันกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด โดยแบ่งกลุ่มเป้าหมายที่สำคัญได้แก่ กลุ่มเด็กและเยาวชน กลุ่มชุมชน กลุ่มผู้ใช้แรงงาน และกลุ่มเฉพาะที่มีอัตราเสี่ยงต่อการติดยาเสพติดสูง มุ่งเน้นการแก้ปัญหาตั้งแต่ต้นทาง คือ การป้องกันไม่ให้คนที่บริสุทธ์เข้าไปสู่วงจรของยาเสพติด โดยเฉพาะกลุ่มเด็กและเยาวชนซึ่งเป็นวัยที่ยังไม่รู้จักรงการให้เหตุผลในการตัดสินใจที่ดี ซึ่งหากกลุ่มเป้าหมายดังกล่าวมีภูมิคุ้มกันและไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดก็จะทำให้สังคมมีความเป็นระเบียบยิ่งขึ้นและส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต สามารถสร้าง โอกาสในทางอาชีพมีรายได้ที่มั่นคงนำไปสู่การลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม

โครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย (Drug Abuse Resistance Education) หรือโครงการการศึกษาเพื่อต่อต้านการใช้ยาเสพติดในเด็กนักเรียน เป็นโครงการที่สร้างภูมิคุ้มกันในกลุ่มเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ มุ่งเน้นให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติด เกิดทักษะและสามารถตัดสินใจหลีกเลี่ยงเมื่อถูกชักชวนให้ทดลองใช้ยาเสพติด โดยมีครูตำรวจ D.A.R.E. ซึ่งเป็นข้าราชการตำรวจที่สำเร็จการฝึกอบรมหลักสูตรครูตำรวจ D.A.R.E. เข้าทำการสอน ซึ่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติโดย กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติดเป็นหน่วยงานหลักรับผิดชอบในการขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย ได้เริ่มดำเนินงานมาตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๔๒ จนถึงปัจจุบัน จากการติดตามประเมินผลในเบื้องต้น พบว่า โครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย ยังขาดความชัดเจนในการขับเคลื่อนโครงการอย่างเป็นรูปธรรม ตลอดจนการพัฒนาองค์ความรู้ของผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับโครงการเพื่อให้ทันต่อบริบทของสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

ผู้วิจัยในฐานะที่เคยปฏิบัติงานในสังกัดกองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติดมาเป็นเวลานานและมีประสบการณ์ในการดำเนินงานโครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย จึงมีความสนใจที่จะทำการวิจัยแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานโครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย เพื่อเป็นการป้องกันมิให้เยาวชนซึ่งเป็นอนาคตของประเทศเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดทั้งทางตรงและทางอ้อม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษารูปแบบและกระบวนการดำเนินงานโครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย
๒. เพื่อวิเคราะห์หาแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานโครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย

ขอบเขตของการวิจัย

เน้นการวิจัยรูปแบบและกระบวนการดำเนินงานโครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยอาศัยวิธีการศึกษา จากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิต่างๆ ในด้านแนวคิด ทฤษฎี เอกสารวิชาการ บทความวิชาการ ระเบียบ คำสั่งต่างๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องรวมทั้งการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิ / ผู้เกี่ยวข้อง แล้วประมวลผลข้อมูลที่ได้รับและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา นำมาจัดทำเป็นองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนารูปแบบและกระบวนการในการดำเนินการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานโครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑. ได้ทราบรูปแบบและกระบวนการดำเนินงานโครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย
๒. ได้แนวคิดการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานโครงการ D.A.R.E.ประเทศไทย

คำจำกัดความ

D.A.R.E.	หมายถึง Drug Abuse Resistance Education หรือ การศึกษาเพื่อต่อต้านการใช้ยาเสพติดในเด็กนักเรียน
โครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย	หมายถึง โครงการที่สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล ในการแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยใช้หลักการป้องกันนำหน้า การปราบปรามมุ่งเน้น กลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปใช้ยาเสพติด ให้มีภูมิคุ้มกันยาเสพติดและใช้ปรัชญาของการศึกษาแผนใหม่ที่ทำให้เด็กนักเรียนเป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้ตลอดจนจัดให้มีกิจกรรมที่ผู้ปกครอง ชุมชน ได้มีส่วนร่วมในการสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่เด็ก
ครูตำรวจ D.A.R.E.	หมายถึง ข้าราชการตำรวจ ทำหน้าที่สอนหลักสูตร D.A.R.E. ให้แก่เด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ซึ่งต้องเป็นผู้สำเร็จการฝึกอบรมหลักสูตรครูตำรวจ D.A.R.E. ที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติกำหนด

บทที่ ๒

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ทำการทบทวนวรรณกรรม โดยศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ อาทิ กฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง แผนปฏิบัติการ หนังสือ คู่มือ เอกสารเชิงวิชาการ บทความวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากหน่วยงานและบุคคล

แนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับปัญหาเสพติด

๑. ความหมายของยาเสพติด

ความหมายโดยทั่วไป

ยาเสพติด หมายถึง สารหรือยาที่อาจเป็นผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติหรือจากการสังเคราะห์ ซึ่งเมื่อบุคคลใดเสพหรือได้รับเข้าไปในร่างกายซ้ำๆ กันแล้ว ไม่ว่าจะด้วยวิธีใดๆ หากใช้สารนั้นเป็นประจำทุกวันหรือวันละหลายๆ ครั้ง จะทำให้เกิดอาการและอาการแสดงต่อผู้เสพ ดังนี้

๑. บุคคลนั้นต้องตกอยู่ใต้อำนาจหรือเป็นทาสของสิ่งนั้นทางด้านร่างกายและจิตใจหรือจิตใจเพียงอย่างเดียว

๒. ต้องเพิ่มปริมาณการเสพขึ้นเรื่อยๆ หรือทำให้สุขภาพของผู้เสพติดเสื่อมโทรมลง

๓. เมื่อถึงเวลาอยากเสพ แล้วไม่ได้เสพ จะมีอาการผิดปกติทางด้านร่างกายและจิตใจ หรือเฉพาะทางด้านจิตใจเกิดขึ้นในผู้เสพ

ความหมายตามกฎหมาย

ยาเสพติดให้โทษ หมายความว่า สารเคมีหรือวัตถุชนิดใดๆ ซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกาย ไม่ว่าจะโดยรับประทาน ดม สูบ ฉีด หรือด้วยประการใดๆ แล้ว ทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจ ในลักษณะสำคัญ เช่น ต้องเพิ่มขนาดการเสพเรื่อยๆ มีอาการถอนยา เมื่อขาดยามีความต้องการเสพทั้งทางร่างกายและจิตอย่างรุนแรงอยู่ตลอดเวลาและสุขภาพโดยทั่วไปจะทรุดโทรมลง ใ้รวมถึงพืช หรือส่วนของพืชที่เป็นหรือให้ผลผลิตเป็นยาเสพติดให้โทษ หรืออาจใช้ผลิตเป็นยาเสพติดให้โทษและสารเคมี ที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษดังกล่าวด้วย ทั้งนี้ตามที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา แต่ไม่ได้หมายความรวมถึงยาสำคัญประจำบ้านบางตำรับตามที่กฎหมายว่าด้วยยาที่มียาเสพติดให้โทษต่อสมองอยู่ด้วย

ประเภทของยาเสพติด

จำแนกตามการออกฤทธิ์ต่อระบบประสาท แบ่งเป็น ๔ ประเภท

๑. ประเภทกดประสาท ได้แก่ ฝิ่น มอร์ฟีน เฮโรอีน ยานอนหลับ ยาระงับประสาท ยาแก้ปวดประสาท เครื่องดื่มมีเมตาบอลิซึม รวมทั้ง สารระเหย เช่น ทินเนอร์ แอลกอฮอล์ น้ำมันเบนซิน กาว เป็นต้น มักพบว่า ผู้เสพติดมีร่างกายซูบซีด ผอมเหลือง อ่อนเพลีย ฟุ้งซ่าน อารมณ์เปลี่ยนแปลงง่าย

๒. ประเภทกระตุ้นประสาท ได้แก่ ยาบ้า ยาไอ้ กระท่อม โคเคน มักพบว่าผู้เสพติดจะมีอาการ หงุดหงิด กระวนกระวาย จิตสับสน หวาดระแวง บางครั้งมีอาการคลุ้มคลั่ง หรือทำในสิ่งที่คนปกติไม่กล้าทำ เช่น ทำร้ายตนเอง หรือฆ่าผู้อื่น เป็นต้น

๓. ประเภทหลอนประสาท ได้แก่ แอลเอสดี และเห็ดขี้ควาย เป็นต้น ผู้เสพติดจะมีอาการประสาทหลอน ฝันเพื่องเห็นแสงสีพิสดาร หูแว่ว ได้ยินเสียงประหลาด หรือเห็นภาพหลอน ควบคุมตนเองไม่ได้ในที่สุดมักป่วยเป็นโรคจิต

๔. ประเภทออกฤทธิ์ผสมผสาน คือ ทั้งกระตุ้น กด และหลอนประสาทร่วมกัน ได้แก่ ผู้เสพติดมักมี อาการหวาดระแวง ความคิดสับสน เห็นภาพลวงตา หูแว่ว ควบคุมตนเองไม่ได้ และป่วยเป็นโรคจิตได้

จำแนกตามแหล่งที่มา

๑. แบ่งตามแหล่งที่เกิด ออกเป็น ๒ ประเภท คือ

๑.๑ ยาเสพติดธรรมชาติ (Natural Drugs) คือ ยาเสพติดที่ผลิตมาจากพืช เช่น ฝิ่น มอร์ฟีน กระท่อมกัญชา เป็นต้น

๑.๒ ยาเสพติดสังเคราะห์ (Synthetic Drugs) คือ ยาเสพติดที่ผลิตขึ้นด้วยกรรมวิธีทางเคมี เช่น เฮโรอีน แอมเฟตามีน ยาไอ้ เอ็คตาซี เป็นต้น

๒. แบ่งตามกฎหมาย

๒.๑ แบ่งตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.๒๕๒๒ ซึ่งจะแบ่งออกเป็น ๕ ประเภท คือ

๒.๑.๑ ยาเสพติดให้โทษ ประเภทที่ ๑ ได้แก่ เฮโรอีน แอลเอสดี แอมเฟตามีน หรือ ยาบ้า ยาไอ้ หรือ ยาเลิฟ

๒.๑.๒ ยาเสพติดให้โทษ ประเภทที่ ๒ ยาเสพติดประเภทนี้สามารถนำมาใช้เพื่อประโยชน์ทางการแพทย์ได้ แต่ต้องใช้ภายใต้การควบคุมของแพทย์ และใช้เฉพาะกรณีที่เป็นที่จำเป็นเท่านั้น ได้แก่ ฝิ่น มอร์ฟีน โคเคน หรือโคคาอีน โคเคอีน และเมทาโดน

๒.๑.๓ ยาเสพติดให้โทษ ประเภทที่ ๓ ยาเสพติดประเภทนี้เป็นยาเสพติดให้โทษที่มียาเสพติดประเภทที่ ๒ ผสมอยู่ด้วย มีประโยชน์ทางการแพทย์ การนำไปใช้เพื่อจุดประสงค์อื่น หรือเพื่อเสพติด จะมีบทลงโทษกำกับไว้ ยาเสพติดประเภทนี้ ได้แก่ ยาแก้ไอ ที่มีตัวยาโคเคอิน ยาแก้ท้องเสีย ที่มีฝิ่นผสมอยู่ด้วย ยาฉีกระงับปวดต่าง ๆ เช่น มอร์ฟิน เพทิดีน ซึ่งสกัดมาจากฝิ่น

๒.๑.๔ ยาเสพติดให้โทษ ประเภทที่ ๔ คือสารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษ ประเภทที่ ๑ หรือประเภทที่ ๒ ยาเสพติดประเภทนี้ ไม่มีการนำมาใช้ประโยชน์ในการบำบัดโรคแต่อย่างใด และมีบทลงโทษกำกับไว้ด้วย ได้แก่ น้ำยาอะเซติลแอนไฮโดรย และอะเซติลคลอไรด์ ซึ่งใช้ในการเปลี่ยน มอร์ฟิน เป็นเฮโรอีน สารคลอซูโดอีเฟทริน สามารถใช้ในการผลิตยาบ้าได้ และวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตประสาทอีก ๑๒ ชนิด ที่สามารถนำมาผลิตยาอีและยาบ้าได้

๒.๑.๕ ยาเสพติดให้โทษ ประเภทที่ ๕ เป็นยาเสพติดให้โทษที่มีได้เข้าขาย อยู่ในยาเสพติดประเภทที่ ๑ ถึง ๔ ได้แก่ ทุกส่วนของพืช กัญชา ทุกส่วนของพืชกระท่อม เห็ดขี้ควาย เป็นต้น

สาเหตุสำคัญที่ทำให้ติดยาเสพติดของเด็กนักเรียนและวัยรุ่น

จากการศึกษาข้อมูล พบว่า สาเหตุสำคัญที่ทำให้ติดยาเสพติด โดยเฉพาะในเด็กนักเรียนและวัยรุ่น สรุปได้ ดังนี้

๑. จากการถูกชักชวน ซึ่งอาจจะเกิดจากเพื่อนสนิทที่กำลังติดยาอยู่ และอยากจะให้เพื่อนลองบ้าง ปัญหานี้มักจะเกิดกับเด็กที่มีปัญหาทางครอบครัว ขาดความอบอุ่นใจ ขาดความมั่นใจในตัวเอง ใช้เพื่อนเป็นที่พึ่ง นอกจากนี้ ผู้ที่อยู่ในแหล่งที่มีการซื้อขายยาเสพติด ก็อาจจะได้รับการชักจูงได้เสพยาได้ง่าย

๒. จากการอยากลอง อยากรู้ อยากเห็น อยากจะรู้รสชาติ อยากสัมผัส โดยไม่เชื่อหรือไม่คิดว่าจะติดได้ง่ายๆ แต่เมื่อเสพเข้าไปแล้วมักจะติด เพราะยาเสพติดในปัจจุบัน เช่น เฮโรอีน จะติดได้ง่ายมาก เสพเพียงครั้งหรือสองครั้งก็จะติดได้แล้ว

๓. จากการถูกหลอกลวง ยาเสพติดมีรูปแบบต่างๆ มากมาย ผู้ถูกหลอกลวงไม่ทราบว่าสิ่งที่ตนได้กินเข้าไปนั้น เป็นยาเสพติดให้โทษร้ายแรง คิดว่าเป็นยาธรรมดา ไม่มีพิษร้ายแรง จนสุดท้าย กลายเป็นผู้ติดยาเสพติดไป

๔. เหตุทางกาย ความเจ็บป่วยทางกาย เช่น ต้องถูกผ่าตัดหรือเป็นโรคปวดศีรษะ เป็นหืด เป็นโรคประสาท ได้รับความทรมานทางร่างกายมาก ผู้ป่วยจึงต้องการบรรเทาความเจ็บปวดด้วยการใช้ยาเสพติดบางประเภทเข้าช่วย จนติดยาในที่สุด

๕. จากความที่ศึกษานอง บุคคลประเภทนี้ คิดว่าตัวเองเป็นคนเก่ง อยากลองซึ่งรู้แก่ใจว่า ยาเสพติดให้โทษเป็นสิ่งไม่ดี แต่ด้วยความที่ศึกษานองเป็นวัยรุ่น ไม่เกรงกลัวต่อสิ่งใด ต้องการแสดงโอ้อวดเพื่อน ขาดความขังคิด จึงเสพยาเสพติดและติดยาในที่สุด

๖. จากสิ่งแวดล้อม เช่น สถานที่อยู่อาศัยแออัด เป็นแหล่งสลัม หรือเป็นแหล่งที่มีการเสพยาและค้ายาเสพติด ภาวะทางเศรษฐกิจบีบบังคับจนจิตใจ เป็นต้น ซึ่งเป็นสิ่งที่มีอิทธิพลเหนือจิตใจ ผลักดันให้ผู้ที่อยู่ในสภาพแวดล้อมดังกล่าว บางคนหันมาพึ่งยาเสพติด โดยคิดว่าจะช่วยให้ตนเองหลุดพ้นจากสภาพต่างๆ ที่คับข้องใจเหล่านั้นได้

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับปัญหาเสพยาเสพติด

ทฤษฎีการคบหาสมาคมที่แตกต่าง (Differential Associations Theory)

ซัทเธอร์แลนด์ (Sutherland, ๑๙๔๗) : ๖-๗ อ้างถึงใน พรชัย ขันดี, ๒๕๔๓ : ๑๑๐) ได้นำเสนอทฤษฎีการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วยหลักสำคัญ ๕ ประการ มีเนื้อหาเกี่ยวกับกระบวนการระหว่างบุคคล ซึ่งทำให้บุคคลได้เรียนรู้ในการเข้าร่วมพฤติกรรมอาชญากรรม โดยมีรายละเอียดดังนี้ คือ

๑. พฤติกรรมอาชญากรรมเกิดจากการเรียนรู้

๒. พฤติกรรมอาชญากรรมเกิดจากการเรียนรู้ในการคบหาสมาคมกับบุคคลอื่นตามกระบวนการติดต่อสื่อสาร

๓. หลักการสำคัญในส่วนของกระบวนการเรียนรู้พฤติกรรมอาชญากรรมนั้นเกิดขึ้นในกลุ่มบุคคลที่สนิทสนมใกล้ชิดกัน

๔. เมื่อพฤติกรรมอาชญากรรมได้รับการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้นี้จะรวมถึง

๑. เทคนิคในการกระทำความผิด ซึ่งบางครั้งก็สลับซับซ้อนแต่บางครั้งก็ง่าย ๒. ทิศทางเฉพาะของแรงดลใจ แรงผลักดัน การใช้เหตุผล ตลอดจนทัศนคติเกี่ยวกับการกระทำความผิด

๕. ทิศทางเฉพาะของแรงดลใจและแรงผลักดัน จะถูกเรียนรู้จากการทำให้เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับกฎหมาย ในบางสังคมบุคคลอยู่ในกลุ่มบุคคลที่เห็นด้วยกับการปฏิบัติตามกฎหมายในขณะที่บุคคลอื่นอยู่ในกลุ่มบุคคลที่เห็นด้วยกับการละเมิดกฎหมาย

๖. หลักการสำคัญของการคบหาสมาคมกับบุคคลที่แตกต่างกันก็คือ บุคคลจะกลายเป็นผู้กระทำความผิดเพราะว่า ความเห็นด้วยกับการละเมิดกฎหมายมีมากกว่า ความเห็นด้วยกับการไม่ละเมิดกฎหมาย

๗. การคบหาสมาคมกับบุคคลที่แตกต่างกันอาจจะแตกต่างกันในด้านความถี่ ระยะเวลาการให้ความสำคัญ และความเข้มข้น ซึ่งหมายความว่าถึงลักษณะของความแตกต่างกันของการคบหาสมาคมระหว่างพฤติกรรมอาชญากรรม และพฤติกรรมต่อต้านอาชญากรรม

๘. กระบวนการของการเรียนรู้พฤติกรรมอาชญากรรม โดยการคบหาสมาคมกับรูปแบบของอาชญากรรม และต่อต้านอาชญากรรมจะมีความเกี่ยวข้องกับกลไกการทำงานที่เหมือนกับการเรียนรู้ทั่วไป

๙. ในขณะที่พฤติกรรมอาชญากรรมเป็นการแสดงออกถึงความต้องการและค่านิยมทั่วไป แต่ก็ไม่ใช่จำเป็นต้องอธิบายโดยความต้องการและค่านิยมนั้น เนื่องจากพฤติกรรมต่อต้านอาชญากรรมก็มีความต้องการและค่านิยมเดียวกัน บุคคลต้องการหลักทรัพย์เพื่อความมั่นคงในการเงิน เช่นเดียวกันกับกรรมกรที่ทำงานหนักเพื่อความมั่นคงในการเงิน ความพยายามที่จะอธิบายพฤติกรรมอาชญากรรมจากแรงผลักดันและค่านิยมทั่วไป เช่น ความสุข การดิ้นรนเพื่อสถานะทางสังคม แรงกระตุ้นจากการเงิน หรือความผิดหวัง ฯลฯ คงจะต้องพบกับความไม่ประสบความสำเร็จ ทั้งนี้เนื่องจากจะเป็นการอธิบายได้ทั้งพฤติกรรมอาชญากรรมและพฤติกรรมถูกกฎหมาย เจกเช่นเดียวกับกระบวนการหายใจที่จำเป็นสำหรับพฤติกรรมทุกประเภท แต่ไม่ได้แบ่งแยกระหว่างพฤติกรรมอาชญากรรม และพฤติกรรมถูกกฎหมาย ซึ่งข้อเสนอของทฤษฎีการคบหาสมาคมที่แตกต่างนี้ สามารถที่จะสรุปใจความสำคัญได้ว่าสาเหตุสำคัญที่สุด ทำให้บุคคลมีพฤติกรรมเป็นอาชญากรรมหรือยาเสพติด เพราะมีการคบหาสมาคมกับกลุ่มคนที่กระทำผิด ในขณะที่ผู้ที่ไม่ได้ประกอบอาชญากรรมหรือผู้ที่ไม่ได้ติดยาเสพติด เป็นเพราะการคบหากับผู้ที่ต่อต้านการกระทำผิดหรือไม่ติดยาเสพติด โดยทั้งนี้อาจมีความแปรเปลี่ยนไปตามความถี่ช่วงเวลาก่อน-หลัง และความเข้มข้นของความสัมพันธ์ (ประภาณี สุขทรศนีย์, ๒๕๓๖ : ๑๔-๑๖)

ทฤษฎีการควบคุม (Control Theory ของ Travis's Hirschi)

ทฤษฎีนี้มีแนวคิดพื้นฐานที่ว่า คนเราอาจมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนเว้นแต่ว่าจะมีสิ่งใดมายับยั้งและสิ่งที่ก่อให้เกิดการควบคุมหรือระดับยับยั้งการกระทำผิดก็คือ ความผูกพันที่มีต่อสังคมหรือสถาบันสังคม ถ้าความผูกพันนั้นอ่อนแอลง หรือสลายลง บุคคลจะถูกปลดปล่อยจากสิ่งยับยั้งหรือการควบคุมทำให้เขามีอิสระในการกระทำผิด ความผูกพันที่มีต่อสังคมนั้น (พรชัย ชันดี และคณะ, ๒๕๔๓ : ๑๒๕-๑๓๑) ได้แก่

๑. ความรู้สึกผูกพัน (Attachment) เป็นความรู้สึกผูกพันหรือความรู้สึกผิดชอบชั่วดีเป็นความรู้สึกที่มีลักษณะของการคำนึงถึงผลประโยชน์ของคนอื่นๆ หรือของสังคมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว และสิ่งสำคัญของความรู้สึกผูกพันต่อผู้อื่นก็คือการรับเอาบรรทัดฐานของสังคมไว้ในตัวบุคคล (Internalized) ถ้าบุคคลไม่ไวต่อการรับรู้หรือรับความคิดเห็นของผู้อื่นๆ ไว้เป็นของ

คนถือได้ว่า เขาไม่ได้ระงับยับยั้งการกระทำในทางไม่ดี โดยบรรทัดฐานของสังคมเขาจึงมีอิสระเสรี ในการกระทำผิด Control Theory ถือความรู้สึกผูกพันเป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งที่จะให้ผลในทาง ยับยั้งบุคคลไม่ให้กระทำผิด ถ้าบุคคลมีความรู้สึกผูกพันต่อบิดามารดาสูง หมายความว่าบุคคลย่อม รับเอาค่านิยมของ บิดา มารดา ไว้ในตัวเองมากด้วย ค่านิยมเหล่านี้เป็นค่านิยมที่ต่อต้านการกระทำผิด ส่วนความรู้สึกผูกพันที่มีต่อโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดด้วยคือ ก่อนที่เด็กจะทำอะไร ที่ไม่ดีที่โรงเรียน เด็กจะมีความรู้สึกผูกพัน (Attachment) ความตั้งใจ (Commitment) และการเข้าร่วม (Involvement) ต่อกิจกรรมด้านการศึกษาลดต่ำลง ทำให้ความสนใจต่อการศึกษาและมีเสรีหรือถูก ปลดปล่อยให้มีโอกาสที่จะกระทำผิดได้ ส่วนความรู้สึกที่มีต่อเพื่อนนั้น Hirschi พบว่า เด็กที่มี ความรู้สึกผูกพันเป็นหนึ่งใจเดียวกับเพื่อนๆ จะมีแนวโน้มที่จะกระทำผิดต่ำลง ถ้าบุคคลไม่มีความ ผูกพันไม่ว่า จะเป็นครอบครัว โรงเรียน เพื่อน เขาจะไม่มี ความสนใจในความต้องการและความ คาดหวังของบุคคลอื่น ไม่ใส่ใจความคิดเห็นของผู้อื่น ซึ่งเปรียบเสมือนบรรทัดฐานของสังคม จึงเป็นการง่ายที่จะไม่ปฏิบัติตัวตามบรรทัดฐานนั้น Hirschi มองว่าเป็นการที่บุคคลจะดูชับบรรทัด ฐานหรือมโนธรรมต่างๆ ก็ต่อเมื่อบุคคลมีความผูกพันกับคนอื่นในสังคม

๒. ข้อผูกมัด (Commitment) หมายถึง การกระทำที่เกิดจากการใคร่ครวญถึง ผลได้หรือกำไร (Benefit) และผลเสีย (Cost) หรือการเสี่ยง (Risk) ก่อนที่จะตั้งมั่นตนเองกับสิ่งใดสิ่ง หนึ่ง เป็นเรื่องของการคิดต้นทุน ได้แก่ เวลา พลังงาน และตนเอง ในการทำกิจกรรมต่างๆ ตามแบบ แผนของสังคม นั่นคือ ก่อนที่มนุษย์จะทำอะไรลงไปที่เป็น การตั้งมั่นกับสิ่งนั้น เขาต้องคิดถึงต้นทุน อาทิ เวลาและพลังงาน เช่น กำลังกาย อาชีพ รายได้ เกียรติยศ ชื่อเสียง และกำไรหรือผลตอบแทน ที่ได้รับ (Stake) ถ้าใคร่ครวญแล้วว่าจะต้องลงทุนมากกว่ากำไร หรือผลประโยชน์ที่จะได้รับ บุคคล ก็จะไม่ผูกมัดกับสิ่งนั้น หมายความว่า ถ้าบุคคลพิจารณาเห็นแล้วว่าจะได้รับผลประโยชน์จาก ระเบียบกฎเกณฑ์ของสังคม มนุษย์ก็จะปฏิบัติตามระเบียบกฎเกณฑ์เหล่านั้น แต่ถ้าความต้องการนั้น ต้องทำตามหรือปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคมแล้ว ให้ผลกำไรที่น้อยกว่าสิ่งที่เขาลงทุนไป บุคคลก็ จะไม่ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม หรือล่วงละเมิดกฎเกณฑ์ของสังคมเด็กที่ไม่กระทำผิดนั้น เป็นผู้ที่ปฏิบัติตามบรรทัดฐานของกลุ่มสังคม เพราะมองเห็นประโยชน์ที่จะได้รับการปฏิบัติตาม บรรทัดฐาน เพราะพวกเขาคาดหวังที่จะได้รับความสำเร็จทางด้านการศึกษา และอาชีพการงานใน อนาคต หรือจากเป้าหมายอื่นใดของสังคม

กล่าวโดยสรุป คือ ข้อผูกมัดนี้ ตั้งอยู่บนพื้นฐานความเชื่อที่ว่าคนส่วน ใหญ่ที่อยู่ในสังคมที่มีการจัดระเบียบ ต้องการวัตถุ ชื่อเสียง เกียรติยศ ความก้าวหน้า และไม่ต้องการ สูญเสียไป บุคคลใดมีความตั้งใจในการได้มาซึ่งสิ่งเหล่านี้ เขาจะไม่กระทำผิด เพราะการกระทำผิด เป็นการกระทำที่ได้มาซึ่งสิ่งที่เขาต้องการ ในขณะที่เดียวกันผู้ที่ไม่มีความตั้งใจจะละเมิด กฎระเบียบต่างๆ ได้ง่าย เพราะสิ่งที่ต้องสูญเสียไปถ้าถูกจับได้แทบจะไม่มีเลยในความรู้สึกของเขา

ดังนั้น ความทะเยอทะยาน หรือความมุ่งมั่นถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญในการนำมาซึ่งการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม

๓. การเข้าร่วม (Involvement) ถ้าบุคคลมีโอกาสร่วมในการทำความคิด หรือการกระทำต่างๆ อันเป็นไปตามระเบียบบรรทัดฐานของสังคมแล้ว เขาก็จะไม่มีเวลาหรือโอกาสที่จะไปกระทำผิด หรือแม้แต่จะคิดเกี่ยวกับการกระทำผิดได้เลย ในการศึกษาเกี่ยวกับการกระทำผิดของนักเรียนวัยรุ่น การเข้าร่วมกับกิจกรรมอันเป็นแบบแผนที่สังคมยอมรับของเหล่านักเรียนก็คือกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนที่ไม่เกี่ยวกับทางวิชาการ ถ้านักเรียนทุ่มเทเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทั้งสองมาก เด็กนักเรียนก็จะมีแนวโน้มการกระทำผิดต่ำดังนั้น เด็กหรือเยาวชนที่ได้มีโอกาสเข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆ ที่สอดคล้องกับกฎระเบียบของสังคม เช่น กีฬา ดนตรี หรือกิจกรรมทางชุมชนต่างๆ จะทำให้เขาไม่มีเวลาและโอกาสในการประกอบพฤติกรรมที่เบี่ยงเบน Hirschi มองว่าการมีเวลาว่างมากเกินไปของวัยรุ่น ก่อให้เกิดค่านิยมบางอย่างในกลุ่มซึ่งนำไปสู่การกระทำผิดได้

๔. ความเชื่อ (Belief) Hirschi เสนอว่ายิ่งเรามีความเชื่อถือบรรทัดฐานของสังคมน้อยลงเท่าไร ก็ยังมีแนวโน้มที่จะละเมิดกฎเกณฑ์ของสังคม หรือมีการกระทำผิดมากขึ้นเท่านั้น (สมนึก ชัชวาลย์, ๒๕๒๕ : ๑๗) การมีความเชื่อถือหรือยอมรับบรรทัดฐานกฎเกณฑ์ของสังคมก็คือการมีความเชื่อต่อความหมายในทางไม่เห็นด้วยกับการละเมิดกฎหมาย (บรรทัดฐานหรือกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ของสังคม คือการให้ความหมายที่ยึดถือร่วมกันของสังคม) ความเชื่อถือ เป็นองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กับการตั้งมั่น เป็นการมองประโยชน์ที่ได้รับจากการกระทำดังกล่าวมาแล้ว เพราะเพียงแต่การยอมรับความหมายในทางเห็นด้วยกับการละเมิดกฎหมายเพียงอย่างเดียว อาจไม่ทำให้เกิดการกระทำผิด ถ้าหากบุคคลมองไม่เห็นประโยชน์ที่ได้รับจากการละเมิดกฎหมายหรือบรรทัดฐานนั้น

Hirschi มีความคิดว่าความรู้สึกผูกพันต่อบิดามารดานั้น จะก่อให้เกิดความรู้สึกเป็นอย่างมากในการยอมรับเชื่อฟังบุคคลต่างๆ ที่อยู่ในสถานภาพ บทบาท หรือตำแหน่งตามที่บรรทัดฐานของสังคมกำหนด และจะยอมรับความเชื่อว่าเป็นเครื่องผูกมัด และยับยั้งการกระทำของบุคคล ความรู้สึกผูกพันต่อบุคคลอื่นตามบรรทัดฐานของสังคม หรือความเชื่อในบรรทัดฐานของสังคมจึงไม่เป็นอิสระต่อกัน ดังนั้น บุคคลที่ไม่มีความเชื่อ หรือไม่ผูกพันกับความเชื่อในค่านิยม และบรรทัดฐานมากนัก ย่อมหลุดพ้นหรือเป็นอิสระจากความผูกพันที่มีต่อสังคมและมีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมเบี่ยงเบน

ดังนั้น ในเรื่องความเชื่อนี้ กล่าวได้ว่า คนในสังคมมีระบบค่าความนิยมนร่วมกันอยู่ และไม่มีความขัดแย้งกัน แต่มีความแตกต่างกันในเรื่องความเชื่อที่มีต่อค่าความนิยมหรือกฎเกณฑ์ของสังคม ถ้าบุคคลมีความเชื่อว่าจะปฏิบัติตามกฎของสังคม เขาก็จะไม่ละเมิดกฎเกณฑ์

เหล่านั้น ในทางตรงกันข้ามถ้าเขาเชื่อว่าไม่จำเป็นต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม โอกาสที่เขาจะละเมิดกฎเกณฑ์ก็เกิดขึ้นได้ง่าย

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของแบนดูรา (Albert Bandura)

การควบคุมตนเองในทฤษฎีของแบนดูรา (Bandura, อ้างถึงใน นงนุช โรจนเลิศ ๒๕๓๑ : ๒๑-๒๔) พัฒนาจากการเรียนรู้กฎเกณฑ์ในการประเมินพฤติกรรม โดยที่มนุษย์มีความนึกคิดและสามารถใช้สัญลักษณ์แทนสิ่งต่างๆ ที่เรียนรู้ ดังนั้น มนุษย์จึงสามารถที่จะนำสัญลักษณ์ต่างๆ เหล่านี้มาคิดไตร่ตรอง ทำให้สามารถมองเห็นวิธีการที่จะทำให้เกิดผลกรรมต่างๆ ที่ตนปรารถนา และมองเห็นวิธีการที่จะหลีกเลี่ยงผลกรรมที่เลวร้ายต่างๆ มนุษย์สามารถคิดในเชิงประเมินว่า พฤติกรรมหนึ่งๆ จะทำให้เกิดผลกรรมอะไรบ้าง และผลกรรมต่างๆ มีความปรารถนามากน้อยเพียงใด การคิดในเชิงประเมินเช่นนี้ นำไปสู่การตัดสินใจที่จะทำหรือไม่ทำพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่ง และนำไปสู่การควบคุมตนเองให้ประพฤติปฏิบัติตามที่ตนตั้งใจไว้ การพิจารณารายละเอียดของการพัฒนาการควบคุมตนเอง มีส่วนเกี่ยวข้องกับการประเมินตนเอง และการปฏิบัติต่อตนเองของบุคคล ในลักษณะของพฤติกรรมต่อตนเอง (Self Directed Behavior) ๓ ประเภท ตามแนวการเรียนรู้ทางสังคม ดังนี้

๑. การควบคุมตนเอง (Self Control) เป็นความสามารถในการกำหนดตนเองในด้านความคิด อารมณ์ ความรู้สึก และการกระทำให้เป็นไปในทิศทางที่ต้องการ ไม่ว่าจะเผชิญปัญหาหรืออุปสรรคใดๆ ที่ก่อให้เกิดปัญหา หรือความขัดแย้งในใจ ได้แก่ ความสามารถในการเลือกกระทำการควบคุมอารมณ์ การควบคุมความคิด การยับยั้งใจในสิ่งชั่ววน เป็นต้น การควบคุมตนเองนี้เกิดเช่นเดียวกับพฤติกรรมอื่นๆ ของมนุษย์ คือ เป็นผลทั้งจากประสบการณ์ตรง และการเรียนรู้จากการสังเกต มนุษย์จะควบคุมตนเองให้กระทำพฤติกรรมที่ได้เรียนรู้ว่าเป็นพฤติกรรมที่เหมาะสมในสถานการณ์นั้น และมีผลกรรมที่ได้จากการกระทำเป็นที่พึงพอใจแก่ตนเองในการควบคุมตนเองนี้ บุคคลจำเป็นต้องมีการตั้งมาตรฐานพฤติกรรมสำหรับตนเองไว้ ประพฤติปฏิบัติ มีการประเมินการประพฤติปฏิบัติของตนตามมาตรฐานที่ตั้งไว้ และมีความรู้สึก ซึ่งเป็นปฏิริยาต่อตนเองตามผลของการประเมิน ซึ่งมาตรฐานพฤติกรรมที่บุคคลตั้งไว้นี้เองจะเป็นสิ่งที่ช่วยในการตัดสินใจ และชี้แนะแนวทางในการกระทำของบุคคล เช่น การกำหนดปริมาณของงานที่ตนควรทำได้ก่อนลงมือทำ หรือกำหนดคุณภาพของผลงานที่ควรทำได้ไว้ล่วงหน้า

๒. การประเมินตนเอง (Self Evaluation) เป็นการสำรวจ ทบทวน ตัดสินใจ และลงความเห็น ว่า พฤติกรรมของตนเองที่ได้กระทำลงไปนั้นมีความถูกต้องเหมาะสมเพียงใด การประเมินตนเองนี้เป็นผลจากการได้สังเกตตัวแบบประเมินพฤติกรรมของเขาสอง และ เป็นผลจากการที่บุคคลกระทำพฤติกรรมแล้วได้รับปฏิริยาจากผู้อื่น ผลที่ตามมาคือ ปฏิริยาต่อตนเอง

(Selfreaction) ซึ่งมีทั้งในด้านบวกและด้านลบ ปฏิกริยาต่อตนเองด้านบวกเกิดขึ้นเมื่อสามารถบรรลุถึงมาตรฐานที่ตนได้ตั้งไว้ อาทิเช่น ความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง ความรู้สึกเชื่อมั่นในตนเอง เป็นต้นส่วนปฏิกริยาทางลบ เป็นผลจากการกระทำที่ล้มเหลว ไม่บรรลุตามมาตรฐานที่ตั้งไว้ เช่น ความรู้สึกผิด ความเสียใจ และความละอายใจ เป็นต้นผลการประเมินตนเอง โดยเฉพาะปฏิกริยาในด้านบวกที่เกิดขึ้น มีส่วนสำคัญในการกระตุ้นให้มนุษย์มีกำลังใจ และมีความกระตือรือร้นในการทำงานต่างๆ เนื่องจากมีความรู้สึกภูมิใจ และเชื่อมั่นในตนเอง แต่ในขณะเดียวกันหากบุคคลได้รับมาตรฐานของการกระทำที่สูงเกินไปมาไว้เป็นของตน ก็จะมีผลในด้านลบเกิดขึ้นด้วย กล่าวคือ บุคคลนั้นจะมีความรู้สึกไม่พอใจในตนเองตลอดเวลา เนื่องจากไม่สามารถบรรลุถึงมาตรฐานที่ตนตั้งไว้สูงเกินไปนั้นได้และความไม่พอใจนี้จะนำไปสู่การลงโทษ หรือประณามตนเองเกินสมควร จะมีพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนผิดปกติไปหรือมีความผิดปกติทางจิตผลจากการประเมินตนเองนี้ ถือว่ามีความสำคัญเด่นชัดในการจูงใจให้บุคคลทำพฤติกรรมที่ถูกต้อง พฤติกรรมส่วนใหญ่ของคนเราจะถูกควบคุมโดยผลที่ตามมาจากการประเมินตนเอง ซึ่งมีทั้งด้านบวกและด้านลบ เช่น ความพึงพอใจในตนเอง ความไม่พึงพอใจในตนเอง ทำให้บุคคลรับรู้ตนเองในด้านต่างๆ แตกต่างกัน การประเมินตนเองนี้ทำให้บุคคลสามารถที่จะควบคุมตนเองให้กระทำพฤติกรรมที่เหมาะสมได้

๓. การปฏิบัติต่อตนเอง (Self Treatment) เป็นพฤติกรรมหรือการกระทำที่บุคคลกระทำต่อตนเอง อันเนื่องมาจากการประเมินตนเอง และจากปฏิกริยาต่อตนเองทั้งทางด้านบวกและลบ ได้แก่ การให้รางวัลตนเอง การตำหนิตนเอง และการปรับปรุงตนเอง เป็นต้น การกระทำดังกล่าวนี้เป็นผลมาจากการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงและการมีแบบอย่างแบบนุร่า ได้ให้ความสำคัญของการกระทำต่อตนเองว่า พฤติกรรมส่วนใหญ่ของมนุษย์จะอยู่ภายใต้การควบคุมตนเองจากการให้แรงเสริมแก่ตนเอง ในกระบวนการนี้บุคคลจะมีการตั้งมาตรฐานในการกระทำของเขา และจะมีการตอบสนองการกระทำนั้น ในรูปแบบของการให้รางวัลแก่ตนเอง หรือการลงโทษตนเอง การให้รางวัลตนเองนี้เมื่อสามารถกระทำพฤติกรรมได้บรรลุเป้าหมาย จะมีผลให้บุคคลสามารถพัฒนาทักษะในการควบคุมตนเอง สามารถปรับปรุงและคงพฤติกรรมนั้นไว้ต่อไป ในด้านการลงโทษตนเองนั้นทำให้บุคคลสามารถลดความทุกข์ใจจากการทำผิดของตน และช่วยบรรเทาการลงโทษจากภายนอกได้ตามแนวคิดของแบบนุร่า พฤติกรรมต่อตนเองทั้ง ๓ ด้าน นับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะหากบุคคลใดมีพฤติกรรมต่อตนเองอย่างถูกต้องและเหมาะสมแล้ว ย่อมเป็นปัจจัยให้มีการปฏิบัติต่อผู้อื่น และสิ่งแวดล้อมในลักษณะที่ดีด้วย

แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับเจตคติ

เจตคติ มาจากคำภาษาอังกฤษว่า Attitude ได้มีนักจิตวิทยาและนักการศึกษาได้ให้ความหมายของเจตคติไว้หลายประการ ดังนี้

Good (อ้างถึงใน บงกช ธิติบดินทร์, ๒๕๔๒ : ๑๐) กล่าวว่า เจตคติ คือ ความพร้อมที่จะแสดงออกในลักษณะใดลักษณะหนึ่งที่จะสนับสนุนหรือต่อต้านสถานการณ์บางอย่าง บุคคล หรือสิ่งใด ๆ

Krech and Crutchfield (อ้างถึงใน บุญส่ง นิลแก้ว, ๒๕๔๑ : ๑๓๓) ได้นิยามเจตคติ หมายถึง ผลรวมของกระบวนการที่ทำให้เกิดแรงจูงใจ อารมณ์ การยอมรับ การรับรู้ การคิด ซึ่งกระบวนการดังกล่าวเป็นผลมาจากประสบการณ์ของแต่ละบุคคล ดังนั้น สรุปได้ว่า เจตคติ คือ ความคิด ความรู้สึก หรือท่าทีที่พร้อมจะสนับสนุนหรือต่อต้านต่อสถานการณ์ บุคคล หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

Oscamp (อ้างถึงใน บุญส่ง นิลแก้ว, ๒๕๔๑ : ๑๓๔) ได้กล่าวถึงความสำคัญและประโยชน์ของเจตคติ ดังนี้

๑. เจตคติเป็นเสมือนกุญแจอย่างดี เพราะเพียงแต่รู้ว่าเรามีเจตคติอย่างไร เราก็สามารถที่จะสรุปพฤติกรรมต่างๆ ของเขาได้

๒. เจตคติทำให้เราสามารถพิจารณาตัดสินหาสาเหตุของพฤติกรรมของบุคคลหนึ่งที่มีต่อบุคคลอื่นหรือต่อสิ่งอื่น ได้

๓. ความเข้าใจเรื่องเจตคติ ช่วยให้อธิบายถึงความคงเส้นคงวาในพฤติกรรมของบุคคลหนึ่งได้ ซึ่งความคงเส้นคงวาในพฤติกรรมของแต่ละบุคคลจะช่วยอธิบายถึงสถานการณ์ของสังคมได้

๔. เจตคติเป็นความสำคัญที่บุคคลพึงมีและเขาเห็นว่าถูกต้องโดยไม่คำนึงถึงความเกี่ยวข้องต่อพฤติกรรมของบุคคลอื่น และเจตคติของเขาจะมีส่วนทำให้บุคคลอื่นสถาบันต่างๆ ในสังคมเกิดการเปลี่ยนแปลง

๕. ในทางจิตวิทยา ความเข้าใจเรื่องเจตคติเป็นการจัดเตรียมจุดสำคัญที่จะทำให้เกิดความสนใจลักษณะต่างๆ ในสังคมเกิดการเปลี่ยนแปลง

๖. ในทางสังคมวิทยา เจตคติเป็นศูนย์กลางของความเข้าใจและพื้นฐานของพฤติกรรมทางสังคม

๗. ในทางรัฐศาสตร์ ความเข้าใจเกี่ยวกับความเห็น โดยทั่วไปมีความจำเป็นอย่างยิ่งในสังคม ทฤษฎีหรือแนวคิดเกี่ยวกับเจตคติในปัจจุบัน ได้แยกองค์ประกอบของเจตคติไว้ โดย Triandis (อ้างถึงใน ประภาเพ็ญ สุวรรณ, ๒๕๒๐ : ๒๖) ได้แยกองค์ประกอบไว้ ๓ ประการคือ

๑.๑ องค์ประกอบด้านความรู้ ความเข้าใจ (Cognitive Component) เป็นองค์ประกอบที่ประมวลความรู้ ความเข้าใจ ความคิดโดยทั่วไปที่มีต่อสิ่งของหรือปรากฏการณ์ต่างๆ ทำให้เกิดเจตคติซึ่งแสดงออกในแนวคิดที่ว่าอะไรถูกอะไรผิด

๑.๒ องค์ประกอบด้านความรู้สึก (Affective Component) เป็นองค์ประกอบที่เกี่ยวกับอารมณ์ ความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อคุณค่าของสิ่งของหรือปรากฏการณ์ต่างๆ ถ้าบุคคลมีความคิดในทางที่ดีต่อสิ่งใดก็จะมีความรู้สึกที่ดีต่อสิ่งนั้น เจตคติจะออกมาในรูปของความรู้สึกชอบ ไม่ชอบ พอใจ หรือไม่พอใจ ซึ่งแสดงออกทางสีหน้า ท่าทาง เมื่อเขาคิดหรือพูดสิ่งนั้น

๑.๓ องค์ประกอบด้านพฤติกรรม (Behavioral Component) เป็นองค์ประกอบที่มีแนวโน้มในทางปฏิบัติ คือ ความพร้อมหรือความโน้มเอียงล่วงหน้าที่จะกระทำหรือตอบสนอง ซึ่งเป็นผลเนื่องมาจากความคิด ความรู้สึกของบุคคลที่จะแสดงออกในรูปการยอมรับหรือการปฏิเสธ การเข้าหาหรือการถอยหนี

Hannah and Michaelis (อ้างถึงใน ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, ๒๕๓๕ : ๕๗) ได้กล่าวถึง ขั้นตอนการเกิดเจตคติและคุณธรรม ไว้ดังนี้

๑. ความใส่ใจ (Attending) ขั้นนี้เป็นขั้นเดียวกับการเก็บข้อมูลโดยการสังเกตนั่นเอง ซึ่งเป็นฐานข้อมูลของทุกอย่าง แต่ความใส่ใจมุ่งลงไปในทางความรู้สึกรับรู้สิ่งที่สังเกตไม่ใช่การสังเกตเฉยๆ แต่เป็นขั้นสังเกตอย่างใส่ใจ

๒. การตอบสนอง (Responding) เป็นขั้นความรู้สึกเข้าร่วมกิจกรรมตอบสนอง การอภิปรายของกลุ่ม สนใจการทำงานกับกลุ่ม

๓. การยินยอม (Complying) เป็นความรู้สึกยินยอมเชื่อฟังกฎเกณฑ์ระเบียบที่กำหนด ยินยอมทำตามระเบียบกฎเกณฑ์ที่มีอยู่ ทำงานให้ครบถ้วนสมบูรณ์

๔. การยอมรับ (Accepting) เป็นขั้นความรู้สึกมองเห็นคุณค่าของสิ่งต่างๆ นำมาประพุดปฏิบัติเป็นพฤติกรรมหรือความคิดของตนเองอย่างมีความคงเส้นคงวาและสามารถให้เหตุผลว่าการกระทำใดดีหรือเหมาะสมกว่ากัน

๕. ความชื่นชอบ (Preferring) เป็นขั้นความรู้สึกแสดงหรือสาธิตให้ทราบว่าชอบสิ่งใดสิ่งหนึ่งมากกว่าสิ่งหนึ่งอย่างคงเส้นคงวา และสามารถเชื่อมโยงค่านิยมกับการเลือกกระทำ จะเรียกว่าเป็นขั้นอาสาที่ได้ในระดับนี้เพราะจิตใจศรัทธาพร้อมที่จะทำอยู่แล้ว

๖. การบูรณาการรวมหน่วย (Integrating) เป็นขั้นตอนหล่อหลอมความรู้สึกซึ่งคงเส้นคงวามาแล้วให้เป็นเจตคติและคุณธรรมประจำใจของตนเอง จนบังเกิดเป็นคุณลักษณะเฉพาะบุคคล สามารถวิเคราะห์ วิจัยหรือให้ความคิดเห็นตามแนวความคิดเห็นที่เป็นของตนเองยึดถือ

แนวคิดอาชญากรรมด้านยาเสพติด

ยาเสพติด เป็นอาชญากรรมที่ต่างจากอาชญากรรมชนิดอื่น ส่งผลให้การปราบปรามนั้นทำได้ยากตามไปด้วย ดังนี้

๑. เป็นอาชญากรรมที่ปราศจากผู้เสียหาย (Victimless Crime) ซึ่งเป็น อาชญากรรมที่ทั้งสองฝ่ายมีความสมัครใจ ที่จะสนองความต้องการในสิ่งของหรือบริการที่ผิดกฎหมาย เนื่องจากอาชญากรรมเกี่ยวกับยาเสพติดนั้นผู้กระทำและผู้รับผลกระทบ มีความสมัครใจที่จะร่วมกันประกอบอาชญากรรมขึ้น กล่าวคือ ผู้เสพยาที่มีความพึงพอใจที่ซื้อยาเสพติดมาเสพ เพื่อสนองความต้องการของร่างกาย จะเห็นได้ว่าแตกต่างไปจากอาชญากรรมอื่นๆ ที่จะมีผู้เสียหาย ซึ่งผู้เสียหายมักจะนำเรื่องราวไปแจ้งหรือ ร้องทุกข์ต่อเจ้าหน้าที่บ้านเมือง เพื่อดำเนินการกับผู้กระทำผิดต่อไป ดังนั้นอาชญากรรมเกี่ยวกับยาเสพติดโอกาสที่เจ้าหน้าที่จะได้รับรายงานจึงไม่มีเลยปกติแล้วการร้องทุกข์ของผู้เสียหายนั้น ถือว่าเป็นหัวใจสำคัญ ในการที่จะสืบสวนสอบสวนคดีอาชญากรรมในเมื่อปราศจากคำร้องทุกข์แล้วจึงข้อมสร้างความปลอดภัยแก่ เจ้าหน้าที่ ในการที่จะสืบสวนการกระทำ ความผิด

๒. อาชญากรรมยาเสพติด มักดำเนินงานในรูปแบบองค์กร มีขอบข่ายงานที่เป็นระบบในลักษณะที่เรียกกันว่าอาชญากรรมองค์กร (Organize Crime) มีผู้กระทำผิดร่วมกันหลายคนและยึดถือเป็นอาชีพ การดำเนินงานในลักษณะที่ปกปิดเป็นความลับ และสลับซับซ้อนสำหรับบุคคลชั้นนำหรือระดับสูงของอาชญากรรมองค์กร อาจจะเป็นบุคคลที่รู้จักกันดีในวงสังคม มีความเป็นอยู่แบบชนชั้นสูงต่างๆ ไม่มีอาชีพที่ถูกกฎหมายบังหน้าแต่เบื้องหลังจะมีอาชีพในทางการค้ายาเสพติดในรูปแบบนายทุน

๓. อาชญากรรมเกี่ยวกับยาเสพติดให้ผลตอบแทนสูงแก่ผู้กระทำความผิด เนื่องจากการลักลอบค้ายาเสพติดมีผลกำไรหลายเท่าตัว จึงสามารถที่จะใช้อำนาจของเงินในการสร้างบริวารเป็นหูเป็นตา หรือใช้เงินซื้ออิทธิพลให้หลุดพ้นจากการจับกุม จึงเป็นที่ล่อใจบุคคลทั่วไปที่จะก่ออาชญากรรมเกี่ยวกับยาเสพติดได้ง่าย

๔. อาชญากรรมเกี่ยวกับยาเสพติด จะมีอิทธิพลของนักการเมืองหรือเจ้าหน้าที่บ้านเมืองให้ความคุ้มครองในการดำเนินการ การจับกุมตัวผู้กระทำผิดส่วนใหญ่จึงกระทำได้เฉพาะลูกมือที่เป็นผู้ลงมือกระทำผิด

นโยบายรัฐบาลในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

รัฐบาลในอดีตที่ผ่านมาก็ได้ตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นในการแก้ไข ปัญหายาเสพติดโดยใช้มาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดทุกวิธี ซึ่งรัฐบาลในสมัย นายธานินทร์ กรัยวิเชียร ได้จัดตั้งหน่วยงานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ.๒๕๑๕ คือ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (สำนักงาน ป.ป.ส.) ให้เป็นหน่วยงานกลางของรัฐในการดำเนินการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดอย่างจริงจัง (สำนักงาน ป.ป.ส., ม.ป.ป.)

สำหรับนโยบายรัฐบาล ที่เป็นช่วงสำคัญของการแก้ไขปัญหายาเสพติดของประเทศไทย มีดังนี้

๑. รัฐบาลพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร (ปี พ.ศ. ๒๕๔๔-๒๕๔๘)

รัฐบาล พันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร เห็นความสำคัญในการแก้ปัญหายาเสพติด และได้กำหนดนโยบายด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ซึ่งแถลงนโยบายต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔ มีเนื้อหาเร่งรัดดำเนินการเพื่อให้การป้องกันและปราบปราม ยาเสพติดภายใต้นโยบายระยะเร่งด่วน โดยหลักการป้องกันนำหน้าการปราบปราม ผู้เสพต้องได้รับการรักษา ผู้ค้าต้องได้รับการลงโทษโดยเด็ดขาด ดังนี้ (ทักษิณ ชินวัตร, ๒๕๔๔ : ๑๘-๑๙)

๑.๑ เข้มงวดกับการบังคับใช้กฎหมาย ปราบปรามผู้ค้าและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับ กระบวนการค้ายาเสพติด พร้อมทั้งแก้ไขกฎหมายเพื่อเพิ่มบทลงโทษสูงสุดกับข้าราชการ การเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ให้รางวัลและการคุ้มครองเป็นพิเศษแก่เจ้าหน้าที่ ของรัฐและประชาชนที่ให้ความร่วมมือในการปราบปรามยาเสพติด

๑.๒ ควบคุมการนำเข้าสารเคมีที่อาจนำไปสู่การผลิตยาเสพติดอย่างเข้มงวด และเสริมสร้างกลไกของภาครัฐและมาตรการทางกฎหมาย ให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของ เทคโนโลยีในการผลิตยาเสพติด

๑.๓ สร้างความร่วมมือกับองค์กรระหว่างประเทศและนานาชาติ เพื่อควบคุม และกำจัดแหล่งผลิตและเครือข่ายการจำหน่ายยาเสพติดข้ามชาติ

๑.๔ แก้ไขปรับปรุงกฎหมายที่เป็นอุปสรรคต่อการเข้ารับการบำบัดรักษา และการฟื้นฟูสภาพร่างกายและจิตใจของผู้เสพยาเสพติด โดยให้ผู้ติดยาเสพติดสามารถเข้ารับการบำบัด และฟื้นฟูสภาพได้ทันที โดยไม่มีความผิดทางกฎหมาย พร้อมกันนี้รัฐบาลจะจัดให้มีระบบการ บริการบำบัดและฟื้นฟู การฝึกอบรมด้านอาชีพ และการปรับสภาพแวดล้อมให้แก่ผู้เสพติดอย่าง ทัวถึง เพื่อให้ผู้เสพสามารถกลับเข้าสู่สังคมได้อย่างปกติสุข

ทั้งนี้ได้มอบหมายให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ซึ่งมีบทบาทสำคัญในฐานะผู้บังคับใช้กฎหมาย เพื่อรักษาความมั่นคงภายในและความสงบเรียบร้อยของสังคม นอกเหนือจาก ความรับผิดชอบด้านปราบปรามการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดอันเป็นหน้าที่หลักแล้ว สำนักงานตำรวจแห่งชาติยังมีศักยภาพเพียงพอที่จะเข้าร่วมดำเนินการ ในด้านการป้องกันยาเสพติดได้อีก ส่วนหนึ่ง จึงเป็นที่มาของ “ยุทธศาสตร์พลังแผ่นดิน” โดยนำมาจากคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๑๑๕/๒๕๔๔ เรื่องแนวทางการใช้พลังแผ่นดิน เพื่อเอาชนะยาเสพติด ลงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๔๔ โดยมีคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องอีก ๓ คำสั่ง คือ

๑. คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๑๒๐/๒๕๔๔ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อ ดำเนินการตามแนวทางการใช้พลังแผ่นดินเพื่อเอาชนะปัญหา ยาเสพติด ลงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๔๔

๒. คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๒๐๕/๒๕๔๔ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อ ดำเนินการตามแนวทางการใช้พลังแผ่นดินเพื่อเอาชนะปัญหา ยาเสพติด เพิ่มเติม ลงวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๔๔

๓. คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๒๒๘/๒๕๔๔ เรื่อง แผนปฏิบัติการเพื่อ เอาชนะ ยาเสพติด ลงวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๔๔

แนวทางการใช้พลังแผ่นดินเพื่อเอาชนะยาเสพติด ปรากฏครั้งแรกในการประชุม ระดมความคิดกำหนดแนวทางเพื่อเอาชนะยาเสพติด เมื่อวันที่ ๑๐-๑๑ มีนาคม ๒๕๔๔ ที่จังหวัด เชียงใหม่ โดยนายกรัฐมนตรี (พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร) ต่อมาในรายการ นายฯ พูดคุยกับ ประชาชน ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๔๔ ว่า “เราจะใช้ ยุทธศาสตร์ที่เรียกว่า พลังแผ่นดิน พระเจ้าอยู่หัวของเราทรงพระนามว่า ภูมิพล แปลว่า พลังของ แผ่นดิน เราจะใช้พลังตรงนี้มาช่วยทำให้บ้านเมืองหลุดพ้นจากภาวะวิกฤต”

พลังแผ่นดินหรือยุทธศาสตร์พลังแผ่นดิน ซึ่งสามารถตีความได้ว่า ทุกวันนี้คนไทย ทุกคนทั้งชาติต้องรวมใจให้เป็นหนึ่งเพื่อมาแก้ปัญหของชาติ โดยมุ่งมาที่ปัญหา ยาเสพติด ที่แก้ไม่ได้ มาโดยตลอด โดยที่ผ่านมามีคิมที่นั่น ได้เคยมี คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๑๔๑/๒๕๔๑ ลงวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๔๑ เรื่อง นโยบายการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ซึ่งมีจุดมุ่งหมายที่ จะควบคุมและแก้ไขปัญหา ยาเสพติดในลักษณะเบ็ดเสร็จ โดยจำลองรูปแบบและแนวคิดจากการ ต่อสู้เพื่อเอาชนะคอมมิวนิสต์ ตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ ๖๖/๒๕๒๓ ในอดีต แต่ไม่ได้รับ ผลสำเร็จเท่าที่ควรนั้น จึงได้ถูกยกเลิกไป และนำยุทธศาสตร์พลังแผ่นดินเข้ามาใช้แทน โดยยึดถือ คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๑๑๕/๒๕๔๔ เรื่อง แนวทางการใช้พลังแผ่นดินเพื่อเอาชนะยาเสพติด ลงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๔๔ มาเป็นหลักใช้แทน

สาระสำคัญของการดำเนินงานภายใต้ยุทธศาสตร์พลังแผ่นดิน โดยคำสั่งนายกรัฐมนตรีที่ ๑๑๕/๒๕๔๔ เรื่องแนวทางการใช้พลังแผ่นดินเพื่อเอาชนะยาเสพติด ที่ประชุมคณะกรรมการเพื่อดำเนินการตามแนวทางการใช้พลังแผ่นดินเพื่อเอาชนะปัญหาเสพติดครั้งที่ ๑/๒๕๔๔ เมื่อวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๔๔ ณ ทำเนียบรัฐบาล ได้พิจารณากำหนดจุดมุ่งหมายวัตถุประสงค์ เป้าหมายและการพัฒนา แนวทางการใช้พลังแผ่นดินเพื่อเอาชนะยาเสพติด ตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๑๑๕/๒๕๔๔ ตามจุดมุ่งหมายสูงสุดของยุทธศาสตร์พลังแผ่นดินเพื่อเอาชนะยาเสพติด คือ ทุกองักกรในสังคมนี้กำลังให้เป็นพลังแผ่นดินเพื่อเอาชนะยาเสพติด ทั้ง ๕ แนวทาง ดังนี้

๑. แนวทางการปลูกพลังแผ่นดินและการป้องกัน

เพื่อให้ประชาชนทั้งแผ่นดินต้องเข้ามาร่วมกันแก้ไขปัญหาเสพติดด้วยสำนึกในหน้าที่และความรับผิดชอบต่อสังคมและประเทศชาติ และเกิดภูมิคุ้มกันการป้องกันยาเสพติด การสร้างความตื่นตัวและความตระหนักให้ประชาชน เจ้าหน้าที่ของรัฐและทุกภาคส่วนของสังคมให้เข้ามาร่วมกัน แก้ปัญหา สร้างกระบวนการและความเข้มแข็งให้สถาบันทางสังคม ครอบครัว ชุมชน โรงเรียน และ สถานประกอบการให้สามารถเฝ้าระวังและแก้ไขปัญหาาร่วมกัน

๒. แนวทางการควบคุมตัวยาและสารเคมี

ป้องกันและควบคุมไม่ให้มีการนำสารตั้งต้นและสารเคมีไปใช้ในการผลิต ยาเสพติด และการนำตัวยาที่ใช้ในวงการแพทย์ไปใช้ในทางที่ผิดและการนำไปสู่การเสพติด ป้องกันและ ควบคุมไม่ให้มีการรั่วไหลของตัวยา สารเคมีจากสถานพยาบาลและร้านขายยา โรงงานอุตสาหกรรมไปใช้ในการผลิตยาเสพติดและใช้ในทางที่ผิด สกัดกั้นการนำเข้าและส่งออกสารตั้งต้นเคมีภัณฑ์ และอุปกรณ์การผลิตในแนวชายแดน

๓. แนวทางการปราบปราม

องค์กรอาชญากรรม ข่ายงานการค้ายาเสพติด นักค้ายาเสพติดรายสำคัญ รวมทั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้มีอิทธิพลสนับสนุนได้รับการลงโทษตามมาตรการทางกฎหมาย เพื่อปราบปรามทำลายโครงสร้างการค้าและอิทธิพลผลประโยชน์ที่เกี่ยวข้อง เพื่อจัดองค์กรและกลไกการปราบปรามและสกัดกั้นยาเสพติดในแนวชายแดนให้สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อสนับสนุนการดำเนิน มาตรการแก้ไขปัญหายาในพื้นที่

๔. แนวทางการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ

ทำให้ผู้เสพยาเสพติด ผู้ใช้แต่ยังไม่ติดและกลุ่มเสี่ยงถูกแยกออกจากวงจรการค้ายาเสพติด และได้รับการช่วยเหลือและดูแลอย่างทั่วถึง และฟื้นฟูให้กลับเป็นพลังของชุมชนและสังคม มีระบบบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายในแต่ละกลุ่ม

โดยมีการดำเนินงาน ที่ประสานสอดคล้องกันในการส่งต่อ การบำบัดฟื้นฟูและการติดตามผล ระหว่างหมู่บ้าน ชุมชน หน่วยงาน สถานพยาบาล และศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพอย่างเป็นระบบ และมีการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ อย่างมีคุณภาพครบทุกกระบวนการและทั่วถึงในกลุ่มเป้าหมาย

๕. แนวทางการข่าว

มีข้อมูลข่าวสารที่ชี้เป้าหมายและความเคลื่อนไหวของสถานการณ์ปัญหา และกลุ่มเป้าหมาย ทั้งในระดับข่าวกรองทางยุทธศาสตร์และข่าวกรองทางยุทธการที่ถูกต้องเพียงพอ และรวดเร็วทันต่อการปฏิบัติการและการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ เพื่อให้มีการบริหารจัดการข้อมูลข่าวสารอย่างเป็นระบบและสามารถนำไปใช้ในการดำเนินงาน

๖. แนวทางอำนาจการและประสานงาน

มีการดำเนินงานที่เป็นเอกภาพและประสิทธิภาพ โดยมีการดำเนินงาน ในลักษณะองค์กรเครือข่ายที่มีการประสานการดำเนินงานร่วมกันในลักษณะประชาคมระหว่างหน่วยงาน ทั้งภาครัฐ และประชาชนในทุกระดับ เพื่อสร้างเอกภาพดำเนินงานให้ประสานสอดคล้องกันทั้งในระดับนโยบายและการปฏิบัติในพื้นที่เสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งให้แก่องค์กร ให้มีระบบแผน งบประมาณ และการสนับสนุนอย่างมีประสิทธิภาพ

๗. แนวทางการปรับปรุงกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม

มีการนำกฎหมายไปบังคับใช้อย่างเด็ดขาด รวดเร็ว และเป็นธรรม และเป็นเครื่องมือนำไปสู่การแก้ไขปัญหา ปรับปรุงกฎหมายเก่าที่มีอยู่ให้มีประสิทธิภาพ จัดทำกฎหมายให้สามารถดำเนินการต่อกลุ่มผู้กระทำความผิดซึ่งกฎหมายเดิมมีอยู่ไม่สามารถดำเนินการต่อกลุ่มผู้กระทำความผิด รายสำคัญ และมีการประสานและบริหารกระบวนการยุติธรรมในการดำเนินคดี ยาเสพติดให้เป็นที่ไปอย่างรวดเร็ว ถูกต้อง และเป็นธรรม

๘. แนวทางความร่วมมือระหว่างประเทศ

เกิดความร่วมมือระหว่างประเทศ ทั้งในลักษณะทวิภาคีและพหุภาคีในระดับ ภูมิภาคและนานาชาติที่นำไปสู่การแก้ไขปัญหาแหล่งผลิตในภูมิภาคและการปราบปราม ข่ายงานการค้า ยาเสพติดข้ามชาติด้วยกัน เพื่อแสวงหาความร่วมมือระหว่างประเทศในการร่วมดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด

๙. แนวทางการวิจัย พัฒนา และติดตามประเมินผล

มีข้อมูลชี้สถานะปัญหาและการดำเนินงานอย่างถูกต้องเป็นระบบและมีองค์ความรู้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เหมาะสมกับด้วย กลุ่มเป้าหมายและพื้นที่ เพื่อให้มีการศึกษาวิจัย สภาพปัญหาเสพติดและผลการดำเนินการ และเพื่อให้มีการพัฒนาองค์ความรู้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาในทุกมาตรการที่เหมาะสมกับด้วย กลุ่มเป้าหมายและพื้นที่

โดยหลักการป้องกันนำหน้าการปราบปราม ผู้เสพต้องได้รับการรักษา ผู้ค้าต้องได้รับการลงโทษโดยเด็ดขาด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ จึงได้แสวงหาวิธีการที่จะสกัดกั้นยาเสพติดให้พ้นจากโรงเรียนมาโดยตลอด จากการศึกษาค้นคว้ารูปแบบต่างๆ ของการป้องกันยาเสพติดในโรงเรียน โดยเจ้าหน้าที่ตำรวจในประเทศต่างๆ หลายประเทศ และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เห็นว่าโครงการการศึกษาเพื่อต่อต้านการใช้ยาเสพติดในเด็กนักเรียน หรือโครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย (DRUG ABUSE RESISTANCE EDUCATION) เป็นโครงการที่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางทั่วโลกว่ามีประสิทธิภาพในการหยุดยั้งการแพร่ระบาดของยาเสพติดเข้าสู่โรงเรียนอย่างได้ผล และยังสามารถสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดให้กับสังคมได้อีกส่วนหนึ่ง เด็กนักเรียนเกิดทัศนคติที่ดีต่อตำรวจและโรงเรียน นอกจากนี้ยังมีลักษณะของการพ่นีกกำลังระหว่างตำรวจ โรงเรียน ครู/อาจารย์ บิดามารดา/ผู้ปกครอง และชุมชน เข้าแก้ไขปัญหายาเสพติดร่วมกัน สอดคล้องกับยุทธศาสตร์พลังแผ่นดิน ที่หมายถึงทุกวันนี้คนไทยทุกคนทั้งชาติต้องรวมใจให้เป็นหนึ่งเพื่อมาแก้ปัญหาของชาติ

๒. รัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ (ปี พ.ศ. ๒๕๕๒-๒๕๕๔)

นโยบายในการแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างเร่งด่วน ด้วยยุทธศาสตร์ ๕ ร้วป้องกันเพื่อสร้างเกราะและภูมิคุ้มกันที่จะต้านทานไม่ให้ยาเสพติด รุกล้ำเข้ามา โดย ๕ ร้วป้องกันประกอบด้วย ร้วที่ ๑ คือ ร้วชายแดน เพื่อป้องกันประเทศ ร้วที่ ๒ คือ ร้วชุมชน เพื่อส่งเสริมความเข้มแข็งให้กับหมู่บ้านและชุมชน ร้วที่ ๓ คือ ร้วสังคม เพื่อจัดปัจจัยเสี่ยงและเสริมสร้างสังคมให้มีความเข้มแข็ง โดยเฉพาะการสร้างพื้นที่ในเชิงสร้างสรรค์ให้กับเยาวชน เช่น การสร้างลานกีฬา ลานดนตรี ลานกิจกรรม ห้องสมุด ศูนย์เยาวชน และศูนย์วัฒนธรรม เป็นต้น ร้วที่ ๔ คือ ร้วโรงเรียนเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียน และร้วที่ ๕ คือ ร้วครอบครัว เพื่อให้มีความเข้มแข็งและมีความพร้อมในการดูแลสมาชิกในครอบครัว

๑. ร้วที่หนึ่ง คือ “ร้วชายแดน”

ยาเสพติดส่วนใหญ่มาจากแหล่งผลิตในประเทศเพื่อนบ้านและลักลอบนำเข้าประเทศไทย ภารกิจนี้มีกองบัญชาการกองทัพไทยเป็นเจ้าภาพหลัก ให้กองกำลังป้องกันชายแดนเป็นผู้รับผิดชอบในระดับพื้นที่ทำหน้าที่จัดกำลังปฏิบัติการลาดตระเวน สกัดกั้นการนำเข้ายาเสพติดตามแนวชายแดน จัดตั้งอาสาสมัครประชาชนในหมู่บ้านชายแดนเพื่อเป็นกำลังเฝ้าระวัง รวมถึงปฏิบัติการสกัดกั้นยาเสพติดในเชิงรุกด้วยการดำเนินมาตรการทางการข่าว การร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านทั้งด้านการข่าว การปราบปรามสกัดกั้น และการลาดตระเวนร่วมกัน

๒. รั้วที่สอง คือ “รั้วชุมชน”

จากความอ่อนแอของชุมชน ความไม่มีภูมิคุ้มกันของชุมชนทำให้ปัญหาสาธารณสุขเข้ามาแพร่ระบาดได้ง่าย รัฐบาลจึงประกาศชัดเจนที่จะสนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการแก้ไขปัญหาสังคมด้านต่าง ๆ เสริมบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชนในการเฝ้าระวัง รวมทั้งการสำรวจตรวจสอบพฤติกรรมทั้งค้ำและเสฟด้วยกระบวนการประชาคม เพื่อคัดกรองปัญหาสาธารณสุขในหมู่บ้านและชุมชนขั้นต้นรวมถึงมาตรการทางด้านกฎหมาย เพื่อลดทอน โครงสร้างทางการค้าในพื้นที่ รวมถึงการจับกุมและส่งผู้เสฟเข้าสู่กระบวนการบำบัด

๓. รั้วที่สาม คือ “รั้วสังคม”

มุ่งเน้นไปที่เด็กและเยาวชน ซึ่งในช่วง ๒-๓ ปีที่ผ่านมา พบว่าปัจจัยลบในสังคม ทั้งสถานบันเทิงที่ผิดกฎหมาย หอพักที่ไม่ได้จดทะเบียน โต๊ะสนุก โต๊ะพนันบอล ตู้ม้า ร้านเกมส์ อินเทอร์เน็ต แหล่งมั่วสุ่มต่างๆ ล้วนเป็นปัจจัยเสี่ยงที่ทำให้เยาวชนมีพฤติกรรมเสี่ยงเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ภารกิจนี้จึงเกิดขึ้นเพื่อจัดระเบียบสังคมแบบบูรณาการ โดยผู้ว่าราชการจังหวัด/ผอ.รมน.จว.ดำเนินการขยายพื้นที่และกิจกรรมทางบวกให้มากขึ้น อาทิ ลานกีฬา ลานดนตรี ลานกิจกรรมสร้างสรรค์ของเยาวชน รวมถึงการสร้างแกนนำกลุ่มต่าง ๆ ในจังหวัด ให้เป็นพลังขับเคลื่อนการจัดระเบียบสังคม อาทิ แกนนำครูอาสา แกนนำผู้ปกครอง แกนนำเยาวชน แกนนำชุมชน ฯลฯ

๔. รั้วที่สี่ คือ “รั้วโรงเรียน”

ปกติแล้วเยาวชนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ก็จะมีพฤติกรรมเสี่ยงในเรื่องอื่นๆ ตามมา เช่น หนีเรียน มั่วสุ่ม เสพยาเสพติด ก้าวร้าว สูบบุหรี่ ดื่มของมึนเมา ดังนั้น มาตรการแก้ไขปัญหาของเยาวชนจึงต้องมุ่งเน้นไปที่สถานศึกษาทุกระดับ ภารกิจนี้มีกระทรวงศึกษาธิการเป็นเจ้าภาพหลักในการสำรวจและจัดทำข้อมูลค้นหาผู้เสฟ/ผู้คิด/ผู้ค้ำ และเยาวชนกลุ่มเสี่ยง โดยมอบหมายให้ครูทำหน้าที่เสมือนกลไกปลูกฝังและสอดส่องพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน ด้วยการจัดกิจกรรมในสถานศึกษา อาทิ การจัดหลักสูตรการเรียนการสอนวิชาเฉพาะ ค่ายพัฒนาคุณธรรมกิจกรรมทางเลือกตามความสนใจของเยาวชนทั้งดนตรี กีฬา ศิลปะและการพัฒนาอาชีพ นอกจากนี้ยังผลักดันให้มีการจัดตั้งเครือข่ายผู้ปกครองในโรงเรียนและชุมชนด้วย

๕. รั้วที่ห้า คือ “รั้วครอบครัว”

ถือเป็นยุทธศาสตร์สำคัญที่จะป้องกันยาเสพติด เพราะเมื่อใดครอบครัวเข้มแข็ง ก็จะส่งผลต่อพื้นฐานของความเข้มแข็งของประเทศด้วย โดยกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จะส่งเสริมให้มีการจัดตั้งศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน จัดอบรมพ่อแม่ผู้ปกครอง ญาติพี่น้อง เกี่ยวกับความรู้ในการป้องกันยาเสพติด โดยจะมุ่งเน้นไปที่ครอบครัวที่มีบุคคล เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ทั้งที่ถูกจับกุมหรือที่บำบัดรักษา เป็นเป้าหมายแรก

นอกเหนือจากยุทธศาสตร์ ๕ รั้วป้องกันแล้ว ยังมีการใช้มาตรการทางกฎหมาย สืบสวน ปราบปรามกลุ่มการค้ายาเสพติดระดับต่างๆ เพื่อตัดโครงสร้างการกระจายยาเสพติดไปยัง ผู้เสพ ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และการเร่งรัด โครงการบำบัดรักษา และฟื้นฟูสมรรถภาพผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดแบบบูรณาการ นำผู้เสพเข้าสู่ระบบบำบัดฟื้นฟูของ กระทรวงสาธารณสุข รวมถึงการใช้กระบวนการชุมชน ประชาสังคมเข้าค่ายปรับเปลี่ยนพฤติกรรม โดยขอความร่วมมือจากหน่วยงานส่วนกลางที่เกี่ยวข้อง เช่น กองบัญชาการกองทัพไทย กระทรวงมหาดไทย กระทรวงแรงงาน ในการจัดทำค่ายบำบัดฟื้นฟู และโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองให้ ความช่วยเหลือในการดำเนินชีวิตภายหลังผ่านการบำบัดฟื้นฟู เช่น การให้อาชีพ สนับสนุนเงินทุน ประกอบอาชีพ ตลอดจนการจัดกลไกติดตามผู้ผ่านการบำบัดให้สามารถกลับสู่สังคมได้ตามปกติ

๓. รัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร (พ.ศ.๒๕๕๔-๒๕๕๗)

ได้กำหนดนโยบายในการแก้ไขและป้องกันปัญหาเสพติดไว้ในนโยบายเร่งด่วน ที่จะเริ่มดำเนินการในปีแรก โดยกำหนดไว้ในนโยบาย ข้อ ๑.๒ กำหนดให้การแก้ไขและป้องกัน ปัญหาเสพติดเป็น “วาระแห่งชาติ” โดยยึดหลักนิติธรรมในการปราบปรามลงโทษผู้ผลิต ผู้ค้า ผู้มีอิทธิพล และผู้ประพฤตินิยมชอบ โดยบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด ยึดหลักผู้เสพคือผู้ป่วย ที่ต้องได้รับการบำบัดรักษาให้กลับมาเป็นคนดีของสังคม พร้อมทั้งมีกลไกติดตามช่วยเหลืออย่าง เป็นระบบ ดำเนินการอย่างจริงจังในการป้องกันปัญหาด้วยการแสวงหาความร่วมมือเชิงรุกกับ ต่างประเทศในการควบคุมและสกัดกั้นยาเสพติด สารเคมี และสารตั้งต้นในการผลิตยาเสพติด ที่ลักลอบเข้าสู่ประเทศ ภายใต้การบริหารจัดการอย่างบูรณาการและมีประสิทธิภาพ รวมทั้ง ดำเนินการป้องกันกลุ่มเสี่ยงและประชาชนทั่วไปไม่ให้เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ด้วยการรวมพลังทุกภาคส่วนเป็นพลังแผ่นดินในการต่อสู้กับยาเสพติด

แนวทางการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์พลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด

นโยบายเร่งด่วนที่จะเริ่มดำเนินการในปีแรก คือ กำหนดให้การแก้ไขและป้องกัน ปัญหาเสพติดเป็น “วาระแห่งชาติ” โดยยึดหลักนิติธรรมในการปราบปรามลงโทษผู้ผลิต ผู้ค้า ผู้มีอิทธิพล และผู้ประพฤตินิยมชอบ โดยบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด ยึดหลัก ผู้เสพคือผู้ป่วย ที่ต้องได้รับการบำบัดรักษาให้กลับมาเป็นคนดีของสังคม พร้อมทั้งมีกลไกติดตามช่วยเหลืออย่าง เป็นระบบ

แนวทางการเอาชนะยาเสพติดตามยุทธศาสตร์พลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด มุ่งการดำเนินยุทธศาสตร์ด้วยการมีส่วนร่วมของคนในชาติทุกภาคส่วน โดยไม่ก่อให้เกิดผลกระทบ ในทางลบ เพื่อเป็นรากฐานการนำไปสู่ความยั่งยืนของการแก้ไขปัญหา ใช้หลักเมตตาธรรมในการ ตัดวงจรด้านผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด ซึ่งมีผู้เกี่ยวข้องได้รับผลกระทบและเดือดร้อนมากที่สุด จำเป็นต้องได้รับการเยียวยารักษาโดยเร่งด่วนอันเป็นการคืนคนดีสู่ครอบครัว ชุมชน สังคมและ ประเทศชาติด้วยความเข้มแข็งและกระบวนการมีส่วนร่วมของพลังสังคมและพลังชุมชน

การตัดวงจรกลุ่มเสี่ยงและป้องกันมิให้เกิดผู้เสพติดยาใหม่ ด้วยการแก้ปัญหา
กลุ่มเสี่ยง พื้นที่เสี่ยงและสร้างภูมิคุ้มกันในกลุ่มเด็กและเยาวชน

คำสั่งนายกรัฐมนตรี ที่ ๑๕๔/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๕๔ เรื่องยุทธศาสตร์
พลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด และคำสั่งศูนย์อำนวยการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดแห่งชาติ
ที่ ๑/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๕๔ ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องปฏิบัติตามยุทธศาสตร์พลัง
แผ่นดินเอาชนะยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๕๕ โดยใช้ยุทธศาสตร์พลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด
เป็นยุทธศาสตร์หลัก กำหนดกลยุทธ์สำคัญที่จะดำเนินการ คือ แผน ๔ ปรับ ๓ หลัก ๖ เร่ง เพื่อให้
ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยึดเป็นหลักในการขับเคลื่อนงานยาเสพติด โดยแผนการที่ ๓ การสร้าง
ภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติด (POTENTIAL DEMAND) เป็นแผนที่มุ่งสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติด
ให้กับเยาวชนกลุ่มเสี่ยง เยาวชนทั่วไป รวมถึงประชาชนทั่วประเทศ เป็นการตัดการเพิ่มขึ้นของ
ผู้เสพยาใหม่ โดยให้ความสำคัญเรื่องการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษาทุกแห่ง รวมทั้งขจัด
ปัจจัยเสี่ยงที่เอื้อต่อปัญหาเสพติดให้หมดไป สร้างคุณภาพชีวิตและทัศนคติให้กับเยาวชน
ที่จะเป็นอนาคตของชาติไม่ให้ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด โดยกำหนดให้เด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ปีที่ ๖ ประมาณ ๓๐% จากทั่วประเทศเป็นกลุ่มเป้าหมายเยาวชนก่อนวัยเสี่ยงอันดับแรกที่จะเพิ่ม
ภูมิคุ้มกันป้องกันยาเสพติด โดยเน้นหนักในพื้นที่อำเภอที่มีสภาพปัญหาเสพติดในเกณฑ์สูง
และปานกลาง และให้มีการจัดทำข้อตกลงร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อดำเนินงาน
โครงการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษาทั่วประเทศ โดยใช้ครูตำรวจ D.A.R.E. เป็นกลไกหนึ่ง
เพื่อร่วมดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในชั้นเรียน

ศูนย์อำนวยการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดแห่งชาติมีหนังสือสั่งการ ศพส.
ที่ ขธ.๑๑๒๕/๕๔๖๓ ลงวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ เรื่อง ACTION PLAN ขับเคลื่อนแผน
ยุทธศาสตร์พลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด เดือน มิถุนายน – กันยายน ๒๕๕๕ กำหนดให้มีการ
ดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา โดยจัดครูตำรวจ D.A.R.E. ครูพระเข้าไปสร้าง
ภูมิคุ้มกันในสถานศึกษา พร้อมปรับเพิ่มเป้าหมายของงานดำเนินการ คือเด็กนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ ๖ ทั่วประเทศ จำนวน ๕๐% เป็นกลุ่มเป้าหมายที่ต้องเร่งดำเนินการ และเพื่อให้
หน่วยงานที่เกี่ยวข้องปฏิบัติงานไปในทิศทางเดียวกัน ศพส. จึงกำหนดมาตรการส่งเสริม
สนับสนุนครูตำรวจ D.A.R.E. เข้าสอนในสถานศึกษา มอบหมายให้คณะกรรมการด้านการ
สร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติด ศพส. กระทรวง/หน่วยงานเจ้าภาพหลัก รับผิดชอบบูรณาการ
แผนเพื่อขับเคลื่อนมาตรการส่งเสริมสนับสนุนครูตำรวจ D.A.R.E. เข้าสอนในสถานศึกษาให้
เป็นไปตามเป้าหมาย

การสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดในสถานศึกษา

๑. มอบกระทรวงศึกษาธิการจัดทำข้อตกลงร่วมระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กระทรวงมหาดไทย สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร กระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ในการดำเนิน โครงการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษาทั่วประเทศ โดยใช้ ครูตำรวจ ครูพระ เข้าดำเนินการป้องกันยาเสพติดในชั้นเรียน

๒. มอบ ศพส.จ./กทม. สำรวจข้อมูลความพร้อมของวิทยากรเพื่อการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา เช่น ครู D.A.R.E. ครูตำรวจรูปแบบอื่นๆ ครูพระ ฯลฯ ที่ปฏิบัติงานด้านเผยแพร่ความรู้ด้านยาเสพติดในสถานศึกษา โดยดำเนินการคัดเลือก และดำเนินการอบรมตามหลักสูตรที่เป็นมาตรฐาน

๓. มอบ ศพส.จ./กทม. สนับสนุนครูตำรวจ ปฏิบัติงานอบรมในโรงเรียน เป้าหมายที่กำหนด และประสานงานกับโรงเรียนอย่างต่อเนื่องในการจัดกิจกรรมต่อต้านยาเสพติด

๔. มอบ ศพส.จ./กทม. สนับสนุนครูพระประจำโรงเรียน มีบทบาทสอนศาสนา สร้างคุณธรรม และสร้างภูมิคุ้มกันป้องกันยาเสพติดให้กับนักเรียน สำหรับศาสนาอื่นพิจารณาประยุกต์ตามหลักการเดียวกัน

๕. มอบกระทรวงศึกษาธิการบรรจุการสอนทักษะชีวิตและสร้างเจตคติป้องกันยาเสพติดในหลักสูตรระดับชั้นประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอาชีวศึกษา ในสถานศึกษาทุกสังกัดทั่วประเทศ

๖. จัดกิจกรรมป้องกันและเฝ้าระวังยาเสพติดในสถานศึกษา ให้ครอบคลุมทุกสถานศึกษาที่กำหนดเป็นเป้าหมายเสริมสร้างการป้องกัน โดย

๖.๑ มอบสถานีดำรวจทุกแห่งจัดตำรวจปฏิบัติหน้าที่ประจำโรงเรียน โดยเป็นผู้ประสานงานระหว่างโรงเรียนกับสถานีดำรวจในพื้นที่เพื่อเฝ้าระวังปัญหาเสพติดไม่ให้เข้าสู่โรงเรียน

๖.๒ มอบ ศพส.จ./กทม. จัดตั้งศูนย์เครือข่ายพนักงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมความประพฤตินักเรียน นักศึกษาในระดับจังหวัดทุกจังหวัด โดยมอบกระทรวงศึกษาธิการดำเนินการสร้างและพัฒนาพนักงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมความประพฤตินักเรียนฯ ให้ได้ในจำนวนที่พอเพียงทุกจังหวัด

๖.๓ มอบกระทรวงศึกษาธิการ ส่งเสริมการจัดตั้งศูนย์เพื่อนใจวัยรุ่นของโครงการ To be number one ให้ครอบคลุมสถานศึกษา และมีการจัดกิจกรรมด้านให้คำปรึกษาและดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีพฤติกรรมเสี่ยง/พฤติกรรมเสพติดอย่างต่อเนื่อง

๖.๔ มอบ ศพส.จ./กทม. ร่วมกับสถานศึกษาเป้าหมายในพื้นที่จัดกิจกรรมปรับเปลี่ยนพฤติกรรมนักเรียน นักศึกษาที่มีพฤติกรรมเสี่ยง เช่น ค่ายปรับเปลี่ยนพฤติกรรมค่ายสถานสายใยครอบครัว โครงการสร้างจิตอาสา เป็นต้น โดยรูปแบบกาปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้คำนึงถึงความพร้อมศักยภาพในพื้นที่ และปัจจัยทางสังคมวัฒนธรรมของแต่ละพื้นที่

๖.๕ มอบกระทรวงศึกษาธิการ ส่งเสริมการจัดตั้งสถานักเรียนในสถานศึกษาเป็นศูนย์รวมในการจัดกิจกรรมของเยาวชนในจังหวัด รวมทั้ง จัดกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ของเยาวชนในทุกจังหวัด ได้แก่ ลานกีฬา ลานดนตรี การประกวดเชิงสร้างสรรค์ โครงการบ้านหลังเรียน ฯลฯ

๖.๖ มอบกระทรวงศึกษาธิการ ส่งเสริมกิจกรรมการก่อตั้งหน่วยลูกเสือเนตรนารี ต้านภัยยาเสพติดในสถานศึกษา เพื่อเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันและสร้างทัศนคติแก่เยาวชน

กลยุทธ์การดำเนินงานของรัฐบาล รัฐบาลถือว่าปัญหายาเสพติดเป็นวาระแห่งชาติที่จะต้องดำเนินการแก้ไขปัญหายาอย่างจริงจัง และน้อมนำกระแสพระราชดำริของสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถในเรื่องยาเสพติดมาปฏิบัติให้สำเร็จลุล่วง โดยใช้ยุทธศาสตร์พลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด เป็นยุทธศาสตร์หลัก กำหนดกลยุทธ์สำคัญที่จะดำเนินการ คือ ๑ แผน ๔ ปรับ ๓ หลัก ๖ เร่ง เพื่อเป็นสิ่งที่ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยึดเป็นหลักในการขับเคลื่อนงานยาเสพติด

๑ แผน ประกอบด้วย

- แผนที่ ๑ แผนสร้างพลังสังคมและพลังชุมชนเอาชนะยาเสพติด
- แผนที่ ๒ แผนการแก้ไขปัญหายาเสพติด/ผู้ติดยาเสพติด (Demand)
- แผนที่ ๓ แผนการสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติด (Potential Demand)
- แผนที่ ๔ แผนการปราบปรามยาเสพติดและบังคับใช้กฎหมาย
- แผนที่ ๕ แผนความร่วมมือระหว่างประเทศ
- แผนที่ ๖ แผนสกัดกั้นยาเสพติด
- แผนที่ ๗ แผนบริหารจัดการแบบบูรณาการ

๔ ปรับ ประกอบด้วย

- ปรับที่ ๑ ปรับปรุงข้อมูล การข่าวให้ถูกต้อง ทันสมัย
- ปรับที่ ๒ ปรับบทบาท พฤติกรรมเจ้าหน้าที่ของรัฐ
- ปรับที่ ๓ ปรับกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับ
- ปรับที่ ๔ ปรับทัศนคติของสังคมและชุมชนมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหายาเสพติด

๓ หลัก ประกอบด้วย

หลักที่ ๑ หลักการแก้ไขปัญหายาโดยใช้หลักเมตตา ความรักในเพื่อนมนุษย์
อยากเห็นคนผิดกลับตัวเป็นคนดี คืนความรักให้ครอบครัว คืนสุขให้ชุมชน

หลักที่ ๒ ยึดหลักนิติธรรม ใช้การบำบัด ป้องกัน ควบคุมการปราบปราม
หลักที่ ๓ หลักแก้ปัญหาโดยยึดพื้นที่เป็นตัวตั้ง หรือ Area Approach

๖ เร่ง ประกอบด้วย

เร่งที่ ๑ เร่งดำเนินการในด้านข้อมูล ปัญหา

เร่งที่ ๒ เร่งลดจำนวนผู้เสพยาจากหมู่บ้าน/ชุมชน

เร่งที่ ๓ เร่งแสวงหาความร่วมมือกับต่างประเทศและการสกัดกั้นยาเสพติด

เร่งที่ ๔ เร่งปราบปรามผู้ค้า ลดความเดือดร้อนของประชาชนจากปัญหา
ยาเสพติด

เร่งที่ ๕ เร่งแก้ไขปัญหาเยาวชนกลุ่มเสี่ยงทั้งในและนอกสถานศึกษาที่เป็น
ความห่วงใยของพ่อแม่ผู้ปกครองทั่วประเทศ จะเร่งให้ทุกจังหวัดเข้มงวด กวดขันพื้นที่เสี่ยง ปักจี้
เสี่ยงที่สร้างความเดือดร้อนรำคาญให้กับชุมชนและสังคม ที่สำคัญ ได้แก่ สถานบันเทิง แหล่งมั่วสุม
ของเยาวชน การรวมกลุ่มรถซิ่งตามท้องถนน การก่อเหตุทะเลาะวิวาทของเยาวชนกลุ่มเสี่ยง และมี
ผลต่อประชาชนผู้บริสุทธิ์ นอกจากนี้ จะเร่งสร้างระบบป้องกัน และเฝ้าระวังยาเสพติดในสถานศึกษา
ในทุกจังหวัด เพื่อสร้างความสบายใจให้กับผู้ปกครอง

เร่งที่ ๖ เร่งสร้างหมู่บ้าน/ชุมชนให้มีความเข้มแข็ง ศูนย์อำนวยการพลัง
แผ่นดินเอาชนะยาเสพติดกรุงเทพมหานคร และจังหวัด (ศพส.กทม./ศพส.จ.) โดย ผู้ว่าราชการ
จังหวัด (ผอ.ศพส.จ.) เป็นผู้รับผิดชอบการบูรณาการแผนงบประมาณ และอำนาจ กำกับ
ดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่รับผิดชอบร่วมกับส่วนราชการ ศพส.ภาค
ประชาชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ศูนย์อำนวยการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดเขต และอำเภอ (ศพส.ข./อ.) โดย
ผู้อำนวยการเขตและนายอำเภอ เป็นผู้อำนวยการ ทำหน้าที่ รับผิดชอบนโยบาย แนวทางและแผนงาน
โครงการที่ ศพส.กทม./ศพส.จ. ไปประสานการปฏิบัติการร่วมกับองค์กรภาคประชาชนและองค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่

การนำยุทธศาสตร์พลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดไปสู่การปฏิบัติให้เป็นรูปธรรม
กำหนดให้มีการจัดทำแผนงบประมาณ การปฏิบัติการ และการประเมินผลรองรับ โดยกำหนดให้
ทุกส่วนราชการจัดทำแผนและงบประมาณประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๕ ให้สอดคล้องกับ
เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์และแนวทางการดำเนินยุทธศาสตร์ตาม Roadmap แต่ละช่วงระยะเวลา

ชื่อเดิม ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด (ศตส.จ.)

ชื่อปัจจุบัน ศูนย์อำนวยการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดจังหวัด (ศพส.จ.)

๔. รัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา (พ.ศ.๒๕๕๗-ปัจจุบัน)

สถานการณ์ปัญหายาเสพติดในประเทศไทย ปี ๒๕๕๘ ประกอบด้วย

๑. สถานการณ์ ยาเสพติดในประเทศเพื่อนบ้าน มีประเทศพม่า เป็นประเทศผู้ผลิตฝิ่น เฮโรอีน ยาบ้า และไอซ์

๒. สถานการณ์ การลักลอบนำเข้ายาเสพติด

๒.๑ มีการใช้พื้นที่ชายแดนภาคเหนือ เส้นทางลักลอบนำเข้ายาเสพติด ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดเชียงราย

๒.๒ มีการใช้พื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นเส้นทางลักลอบนำเข้ายาเสพติดเพิ่มมากขึ้น

๒.๓ มีการลักลอบนำเข้ายาเสพติดจากต่างประเทศของเครือข่ายนักค้าชาวต่างชาติ ได้แก่ กลุ่มนักค้าชาวแอฟริกัน

๓. สถานการณ์ การค้ายาเสพติด

๓.๑ กลุ่มนักค้ารายใหญ่ยังคงมีบทบาทในการบงการอย่างต่อเนื่อง

๓.๒ กลุ่มผู้ค้าเล็ลงยาเสพติดที่สำคัญ ได้แก่ มัง มูเซอ ลิซอและอาซ่า

๓.๓ กลุ่มนักโทษรายสำคัญในเรือนจำและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ให้การสนับสนุน

๔. สถานการณ์ การแพร่ระบาดของยาเสพติด

๔.๑ กลุ่มผู้เกี่ยวข้องกับรายใหม่ยังคงมีสัดส่วนที่สูงทั้งในกลุ่มผู้ค้าและกลุ่มผู้เสพ โดยเฉพาะในกลุ่มเยาวชนที่มีอายุ ๑๕ -๒๔ ปี

๔.๒ ตัวยาที่แพร่ระบาด คือยาบ้า ยังคงมีส่วนแบ่งทางการตลาดที่สูงกว่าตัวยาอื่น ในขณะที่ไอซ์ กลุ่มนักค้ายังคงใช้กลยุทธ์ทางการตลาดแบบเดิมๆ เพื่อที่จะสร้างความต้องการในตลาดเพิ่มมากขึ้นสาระสำคัญของแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด พ.ศ. ๒๕๕๘

จากแนวโน้มของสถานการณ์ปัญหายาเสพติดที่พบในปัจจุบันนั้น ถือเป็นปัญหาที่สำคัญปัญหาหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อสังคมไทย จนทำให้รัฐบาลตระหนักถึงปัญหานี้ จึงได้มีการจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด พ.ศ.๒๕๕๘ ขึ้น เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหายาเสพติด ซึ่งประกอบด้วย ๖ ยุทธศาสตร์หลัก ดังนี้ (ส่วนกิจการพิเศษ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย, ๒๕๕๗)

แผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

เป็นแผนการจัดการปัญหายาเสพติด ให้มีความสำคัญต่อการดำเนินงานเชิงรุกทั้งในด้านความร่วมมือภายนอกประเทศ การป้องกันในกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดรายใหม่ การแก้ไขปัญหาผู้เสพ ผู้คิดให้ครบวงจร สร้างมาตรฐานการบำบัดรักษาสกัดกั้นยาเสพติดแบบบูรณาการ ทำลายโครงสร้างเครือข่ายการค้า ยาเสพติดด้วยการตัดวงจรทางการเงินปราบปรามเครือข่ายนักค้ายาเสพติด และการแพร่ระบาดในเรือนจำ เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหายาเสพติดได้อย่างแท้จริง และประกอบไปด้วย ๖ ยุทธศาสตร์หลัก ได้แก่

๑. ยุทธศาสตร์ ความร่วมมือระหว่างประเทศ
๒. ยุทธศาสตร์ การควบคุมด้วยยาและผู้ค้ายาเสพติด
๓. ยุทธศาสตร์ การแก้ไขปัญหาผู้เสพยาเสพติด
๔. ยุทธศาสตร์ การป้องกันกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด
๕. ยุทธศาสตร์ การมีส่วนร่วมของภาคประชาชน
๖. ยุทธศาสตร์ การบริหารจัดการแบบบูรณาการ

เป้าหมายยุทธศาสตร์ ที่สำคัญของแผนฯ ปี ๒๕๕๘ คือ

๑. การลดปริมาณยาเสพติดนอกประเทศ โดยเน้นมาตรการเชิงรุก ในเรื่องการข่าวที่ชัดเจน มีปฏิบัติการทางการทหาร มีการกำหนดเป้าหมายการสืบสวนร่วมกัน
๒. การลดกลุ่มการค้าระดับต่างๆ โดยการทำลายโครงสร้างการค้า อิทธิพลเส้นทางการเงินของกลุ่มตามแนวชายแดน โดยบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดให้เป็นยุทธการร่วม รวมถึงการเสนอให้มีการจัดกำลังแบบ Task Force โดยเฉพาะงานทางด้านทรัพย์สิน
๓. การลดแรงงานยาเสพติดรายใหม่ โดยการณรงค์ ป้องกัน สร้างภูมิคุ้มกัน
๔. การลดจำนวนผู้เสพยาเสพติด โดยการพัฒนามาตรฐานการบำบัดทุกระบบให้ครอบคลุมทุกด้านสร้างความพร้อม และพัฒนาระบบติดตามช่วยเหลือผู้ผ่านการบำบัด โดยพัฒนาการติดตาม อย่างเหมาะสมกับบุคคล
๕. การแก้ไขปัญหาในพื้นที่พิเศษ ๓ พื้นที่ คือ จังหวัดชายแดนเหนือ โดยการจัดกลไกเบ็ดเสร็จ เพื่อทำลายโครงสร้างการค้าชายแดนและตัดเส้นทางการเงิน พื้นที่กรุงเทพมหานคร โดยการจัดกลไกแบบบูรณาการส่วนกลางและท้องถิ่น ตามแนวทางของ HIDTA และพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ โดยการพัฒนาการกับพื้นที่ปัญหาความมั่นคง โดยกลไก กอ.รมน. ภาค ๔ ส่วนหน้า

๖. การสร้างเอกภาพและบูรณาการแผนทุกระดับทั้งระบบ (ประกาศแผนจัดการปัญหายาเสพติด ปี ๒๕๕๘, ๒๕๕๙) ต่อมาเมื่อวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ เวลา ๑๐.๐๐ น. ณ ห้องประชุม สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีทำเนียบรัฐบาล นายวิษณุ เครืองาม รองนายกรัฐมนตรี เป็นประธานการประชุมคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) ครั้งที่ ๑/๒๕๕๙ ที่มีการปรับปรุงองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ เพื่อให้เกิดการบูรณาการแก้ไขปัญหายาเสพติดที่เป็นเอกภาพ ครบวงจร เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด โดยที่ประชุมได้มีมติเห็นชอบแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดปี ๒๕๕๘ รวม ๖ ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ๑. ยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหายาเสพติดผู้เสพยาเสพติด ๒. ยุทธศาสตร์การป้องกันกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ๓. ยุทธศาสตร์การควบคุมตัวยาและผู้ค้ายาเสพติด ๔. ยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศ ๕. ยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมของภาคประชาชน และ ๖. ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการอย่างบูรณาการ โดยมีกลไกการบริหารจัดการ ดังนี้

๖.๑ กลไกในระดับนโยบาย มี ป.ป.ส. ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๑๘ ทำหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย มาตรการการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในภาพรวม เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปปฏิบัติ

๖.๒ กลไกอำนาจการ มี สอ.ปส. ทำหน้าที่ในการกำหนดนโยบายของรัฐบาล และคณะกรรมการ ป.ป.ส. ไปสู่การปฏิบัติให้บังเกิดผลสำเร็จ

๖.๓ กลไกระดับภารกิจ มีศูนย์อำนาจการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กระทรวง/หน่วยงาน ทำหน้าที่ในการอำนวยความสะดวกปฏิบัติป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในภารกิจและบทบาทที่รับผิดชอบ

๖.๔ กลไกระดับพื้นที่ มีศูนย์อำนาจการและศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจังหวัดและอำเภอ ทำหน้าที่ในการอำนวยความสะดวกปฏิบัติป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในจังหวัดและอำเภอ (กลุ่มยุทธศาสตร์และแผนการประชาสัมพันธ์ สำนักโฆษก, ๒๕๕๙)

โดยได้กำหนดยุทธศาสตร์ที่สำคัญในการแก้ไขปัญหายาเสพติดไว้ ดังนี้

๑. ยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหายาเสพติดผู้เสพยาเสพติด มีหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบ คือ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงยุติธรรม และกระทรวงมหาดไทย โดยยุทธศาสตร์นี้ จะมุ่งเน้นในเรื่อง

๑.๑ การดำเนินงานในเชิงคุณภาพ

๑.๒ การนำผู้เสพยาเสพติดเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษาในระบบสมัครใจเป็นอันดับแรก ตามประกาศ คสช.ที่ ๑๐๘/๕๙

๑.๓ ปรับปรุงมาตรฐานการบำบัดรักษาทุกระบบ

๑.๔ ติดตามดูแลช่วยเหลือผู้ผ่านการบำบัดในทุกระบบให้กลับมาดำรงชีวิตได้อย่างปกติสุข

๒. ยุทธศาสตร์การป้องกันกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด มีหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบ คือ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงมหาดไทยและกระทรวงแรงงาน โดยยุทธศาสตร์นี้จะมุ่งเน้นในเรื่องของการสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่เด็กและเยาวชน และกลุ่มผู้ใช้แรงงานตลอดจนประชาชนทั่วไปในหมู่บ้านและชุมชน

๓. ยุทธศาสตร์การควบคุมตัวยาและผู้ค้ายาเสพติด มีหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบ คือ กระทรวงกลาโหม และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดยยุทธศาสตร์นี้จะมุ่งเน้นในเรื่อง

๓.๑ การควบคุม สกัดกั้นยาเสพติด สารตั้งต้น เคมีภัณฑ์ ที่จะนำเข้าสู่-ส่งออกจากประเทศไทย

๓.๒ ทำลายเครือข่ายการค้าและเส้นทางการเงินของนักค้ายาเสพติดทุกระดับ

๔. ยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศ มีหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบ คือ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) โดยยุทธศาสตร์นี้จะมุ่งเน้นในเรื่องของการลดสถานการณ์การผลิตยาเสพติดภายนอกประเทศ ที่ส่งผลกระทบต่อปัญหายาเสพติดภายในประเทศและภายในภูมิภาค

๕. ยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชน มีหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบ คือ กระทรวงมหาดไทย โดยยุทธศาสตร์นี้จะมุ่งเน้นในเรื่อง การสร้างกลไกภาคประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชน เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด และมุ่งสู่การเป็นหมู่บ้าน/ชุมชน กองทุนแม่ของแผ่นดิน

๖. ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการอย่างบูรณาการ มีหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) โดยยุทธศาสตร์นี้ จะมุ่งเน้นในเรื่อง การพัฒนาระบบการบริหารจัดการที่มีเอกภาพ ทั้งในด้านกลไกการแก้ไขปัญหาทุกระดับ ระบบแผน งบประมาณ การติดตามประเมินผลและระบบสนับสนุนต่างๆ มีการทำงานแบบบูรณาการทุกมาตรการและทุกหน่วยงานในพื้นที่ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายร่วมกันได้อย่างแท้จริง

แนวคิดโครงการ D.A.R.E. ในต่างประเทศ

D.A.R.E. ก่อตั้งเมื่อเดือนกันยายน ๑๙๘๓ (๒๕๒๖) โดยกรมตำรวจเมืองลอสแอนเจลิส (LAPD) กับเขตการศึกษาร่วมเมืองลอสแอนเจลิส (AUSD) เป็นหลักสูตรป้องกันยาเสพติด ซึ่งพัฒนาโดยนักวิชาการด้านการศึกษา และสอนโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจในเครื่องแบบ (ตำรวจ D.A.R.E.) เพื่อให้เด็กนักเรียนเข้าใจเกี่ยวกับการต่อต้านการใช้ยาเสพติด และวิธีหลีกเลี่ยงการใช้ ความรุนแรง ปัจจุบันมีประเทศต่างๆ เข้าร่วมดำเนินการตามโครงการ D.A.R.E. รวมจำนวน ๔๒ ประเทศ โดยแนวคิดโครงการ D.A.R.E. ในต่างประเทศ ที่สำคัญ ดังนี้

๑. โครงการ D.A.R.E. ในอเมริกา

โครงการ D.A.R.E. หรือโครงการการศึกษาเพื่อต่อต้านการใช้ยาเสพติดในเด็กนักเรียนก่อตั้งขึ้นโดยสารวัตร Daryl Francis Gates และ Glenn Levant ได้รับการสถาปนาขึ้นเมื่อเดือนกันยายน ปี ค.ศ. ๑๙๘๓ ที่นครลอสแอนเจลิสโดยกรมตำรวจนครลอสแอนเจลิส (LAPD) กับเขตการศึกษาร่วมกับเมืองลอสแอนเจลิส (LAUSD) และเป็นหลักสูตรการป้องกันยาเสพติด ซึ่งพัฒนาโดยนักวิชาการด้านการศึกษาและสอนโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจในเครื่องแบบ (ตำรวจ D.A.R.E.) เพื่อให้เด็กนักเรียนเข้าใจเกี่ยวกับการต่อต้านการใช้ยาเสพติดและวิธีหลีกเลี่ยงการใช้ความรุนแรง โครงการ D.A.R.E. ได้รับการยกย่องว่าประสบความสำเร็จมาก ซึ่งขณะนี้มีการดำเนินการอยู่มากกว่า ๕๔ ประเทศทั่วโลก ในช่วงเวลา ๓ ปีที่ผ่านมา มากกว่า ๒๒๐ ประชาคมได้มีการเริ่มดำเนินโครงการ D.A.R.E. ซึ่งเป็นโครงการที่เจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นผู้ดำเนินการสอนบทเรียนในชั้นเรียนอย่างต่อเนื่องให้กับเยาวชนจากชั้นอนุบาลไปจนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ ถึงวิธีการสกัดกั้นและอดทนต่อแรงกดดันจากเพื่อน และมีชีวิตอย่างสมบูรณ์โดยปราศจากยาเสพติดและความรุนแรง

ความต้องการโครงการ D.A.R.E. อย่างท่วมท้นทั้งในและต่างประเทศนำมาสู่การก่อตั้งโครงการ D.A.R.E. ในอเมริกาซึ่งเป็นองค์กรที่ไม่มุ่งหวังผลกำไรแห่งชาติ D.A.R.E. อเมริกา ให้บริการประหนึ่งแหล่งทรัพยากรของชุมชน ช่วยเหลือชุมชนให้สร้างและยกระดับโครงการ D.A.R.E. ในท้องถิ่น D.A.R.E. อเมริกา ให้การฝึกอบรมเจ้าหน้าที่สนับสนุนการพัฒนาและการประเมินผลหลักสูตร D.A.R.E. ให้อุปกรณ์การเรียนแก่นักเรียน ฝ้าสังเกตติดตามมาตรฐานการเรียนการสอน และผลลัพธ์ของโครงการ รวมทั้งสร้างสรรค์ความตระหนักถึงโครงการ D.A.R.E.

หลักสูตร D.A.R.E. ถูกสร้างขึ้นให้ถูกนำไปสอน โดยเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ซึ่งได้รับพื้นความรู้ที่เป็นประโยชน์จากการฝึกอบรมและประสบการณ์ เพื่อตอบคำถามที่ไร้เดียงสาที่ถามโดยนักเรียนตัวน้อยเกี่ยวกับยาเสพติดและอาชญากรรม ก่อนการเข้าเป็นสมาชิกโครงการ D.A.R.E. เจ้าหน้าที่ จะผ่านการฝึกอบรมพิเศษเป็นเวลา ๘๐ ชั่วโมงในเรื่องต่างๆ เช่น การพัฒนาเด็ก

การจัดการในชั้นเรียน เทคนิคการสอน และทักษะการสื่อสาร ๔๐ ชั่วโมงของการฝึกฝนเพิ่มเติม ได้ถูกจัดให้กับครูฝึก D.A.R.E. เพื่อเตรียมตัวพวกเขาในการสอนหลักสูตรมัธยมศึกษา

ขณะที่ปรึกษาประธานาธิบดี ผู้ว่าการรัฐ สมาชิกสภาองเกรส และสมาชิกสภานิติบัญญัติ ของมลรัฐ ได้มีการยกย่องชื่นชม โครงการ D.A.R.E. ตั้งแต่ปี ๑๙๘๘ คำแถลงการณ์จากประธานาธิบดีระบุให้กำหนดวัน D.A.R.E. แห่งชาติ (National D.A.R.E. Day) เป็นประจำทุกปี ต่อมา ประธานาธิบดีบารัก โอบามา แห่ง สหรัฐอเมริกาได้ออกประกาศอย่างเป็นทางการให้วันที่ ๘ เมษายน ของทุกปีเป็นวัน D.A.R.E. แห่งชาติโครงการ D.A.R.E. แยกต่างออกไปจากการต่อต้านการใช้ยาเสพติดและความรุนแรงแบบเก่า โครงการนี้ ให้ทักษะที่มีประโยชน์กับเด็กในการจำแนกแยกแยะและต่อต้านความกดดันที่โจ่งแจ้งและเด่นชัดซึ่งเป็นต้นเหตุให้พวกเขาทดลองใช้ยาเสพติดหรือเข้าไปเกี่ยวข้องในกลุ่มหรือกิจกรรมที่มีความรุนแรง โครงการ D.A.R.E. ถูกมองอย่างเป็นสากล ในฐานะตัวอย่างของการรักษาความสงบในชุมชนและที่เป็นที่ยอมรับของนานาชาติ กระทรวงยุติธรรมประจำสหรัฐอเมริกาได้พิสูจน์แล้วว่าชุมชนต่างๆ ได้ประโยชน์จากโครงการ D.A.R.E. อย่างไร

๑. โครงการ D.A.R.E. ทำให้ตำรวจใกล้ชิดประชาชน ซึ่งหมายถึง การที่เยาวชนสามารถเริ่มที่จะสร้างความสัมพันธ์กับเจ้าหน้าที่ตำรวจในฐานะประชาชนเช่นเดียวกัน

๒. โครงการ D.A.R.E. เปิดโอกาสให้นักเรียนเห็นเจ้าหน้าที่ตำรวจในบทบาทของการช่วยเหลือ มิใช่เพียงบทบาทของการใช้กำลังบังคับข่มขู่

๓. โครงการ D.A.R.E. เปิดช่องทางระหว่างเยาวชนกับการใช้กฎหมายบังคับให้กับชุมชน

๔. เจ้าหน้าที่ ของโครงการ D.A.R.E. ให้ความสะดวกโดยการเป็นเส้นทางในการจัดหาข้อมูลที่ นอกเหนือจากเรื่องที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด

ตั้งแต่การเริ่มต้นของโครงการ D.A.R.E. เยาวชนมากกว่า ๑๐๐ ล้านคน ได้เข้ามีส่วนร่วมและได้รับประโยชน์จากโครงการ D.A.R.E. ปัจจุบันนี้ มีครูในโครงการ D.A.R.E. มากกว่า ๕๐,๐๐๐ คน ให้บริการกับนักเรียน ๒๖ ล้านคนใน ๘๐% ของโรงเรียนในอำเภอต่างๆ ทั่วประเทศ รวมถึงเยาวชน ๑๐ ล้านคนในประเทศอื่นๆ อีก ๕๔ ประเทศทั่วโลก การสัมภาษณ์จากการวิจัยนักเรียน โรงเรียนในแคลิฟอร์เนียเมื่อไม่นานมานี้ เด็กนักเรียน ๘๕% รายงานว่า ครู D.A.R.E. ในท้องถิ่นของพวกเขามีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อการตัดสินใจไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด

(<http://www.dare.com/home/default.asp>)

๒. โครงการ D.A.R.E. ในสหราชอาณาจักร

โครงการ D.A.R.E. เข้ามาในสหราชอาณาจักรในปี ค.ศ. ๑๙๕๓ และทดลองใช้ในมณฑล Nottinghamshire ซึ่งตั้งอยู่ในตะวันออกเฉียงกลางของประเทศ ในช่วงปี ค.ศ. ๑๙๕๓-๑๙๕๖

ในปี ค.ศ. ๑๙๕๗ ครูใหญ่ของโรงเรียนในชุมชนชื่อ London School ตั้งคำถามขึ้นว่าเป็นไปได้หรือไม่สำหรับเจ้าหน้าที่ ในโรงเรียนในชุมชนต่างๆ จะแสวงหาหลักสูตรด้านยาเสพติดที่สามารถนำมาใช้ในโรงเรียน อันเป็นผลมาจากเอกสาร DFE ๔/๕๕ ซึ่งระบุว่า โรงเรียนต่างๆ ควรคำนึงถึงการให้การศึกษาทางใดทางหนึ่งเกี่ยวกับยาเสพติด นายสิบหนึ่งนายและเจ้าหน้าที่ตำรวจหนึ่งนายได้เข้ารับการอบรมหลักสูตร D.A.R.E. ที่นครลอสแอนเจลิส และเป็นที่มาของการนำโครงการ D.A.R.E. มาใช้ในกรุงลอนดอน การนำเสนอโครงการครั้งแรก เกิดขึ้นที่โรงเรียน Sir John Cass Foundation ให้กับนักเรียนระดับประถมศึกษา ปีที่ ๕ และ ๖ ของโรงเรียนในเดือนธันวาคม ปี ค.ศ. ๑๙๕๗ คณะผู้ดำเนินโครงการ D.A.R.E. ในกรุงลอนดอนขณะนี้ ประกอบด้วยประชาชนในชุมชน องค์กรภายนอก ผู้ปกครอง นักศึกษา เจ้าหน้าที่ตำรวจที่เกษียณแล้ว ฯลฯ คณะฯ ได้ดำเนินการรับบริจาค และภารกิจอื่นๆ ที่มีความสำคัญต่อโครงการในการที่จะดำเนินการในโรงเรียน ซึ่งเจ้าหน้าที่ได้ดำเนินการ ดังต่อไปนี้

๑. หลักสูตร K-๔ เป็นหลักสูตรที่สอนให้กับนักเรียนระดับก่อนวัยเรียนถึงประถมศึกษาปีที่ ๔

๒. การนำเสนอ ๖ ครั้ง กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ซึ่งนักเรียนเหล่านี้อยู่ในช่วงอายุที่มีความเกี่ยวข้องกับกลุ่ม

๓. การนำเสนอ ๑๐ ครั้ง กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ และตามด้วยการจบการศึกษา (ประถมศึกษาปีที่ ๖) ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญและเป็นการสอนหลักของโรงเรียนต่างๆ

๔. ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ หรือ ๒ ซึ่งอยู่ในช่วงมัธยมต้นและเป็นช่วงอายุที่เฉพาะเจาะจงที่จะบังคับใช้หรือสอนตัวต่อตัวหากนักเรียนไม่ได้มีความรู้พื้นฐานเรื่อง D.A.R.E. มาก่อน

๕. หลักสูตรผู้ปกครอง ซึ่งจะสอนให้กับผู้ปกครองที่บ้านและที่บริษัท ตั้งแต่โครงการ D.A.R.E. เข้ามาในสหราชอาณาจักร หลักสูตร D.A.R.E. ได้ถูกเขียนขึ้นใหม่หลายครั้ง ซึ่งฉบับปัจจุบันเสร็จสมบูรณ์ลงในปี ค.ศ. ๒๐๐๘ หลักสูตรอบรมครู D.A.R.E. มีขึ้น ณ กรุงลอนดอนในเดือนพฤศจิกายน ค.ศ. ๒๐๐๘ โครงการ D.A.R.E. ในสหราชอาณาจักรเป็นโครงการการกุศลแห่งชาติ ซึ่งดำเนินงานในทั่วทุกส่วนของประเทศ และเข้มแข็งเป็นอย่างยิ่งในตอนกลางของประเทศ โดยเฉพาะกรุงลอนดอนอันเป็นเมืองหลวงและกระทรวงกลาโหม มีฐานที่มั่นอยู่ใน

สหราชอาณาจักรและในต่างแดน เป้าประสงค์ของโครงการ D.A.R.E. ในสหราชอาณาจักรนั้น เพื่อให้การศึกษาแก่เยาวชนเกี่ยวกับภัยของการใช้ยาเสพติด รวมถึงเหล้าและบุหรี่ ในทางที่ผิด อีกทั้งยังฝึกทักษะในการหลีกเลี่ยงความรุนแรงตลอดชีวิต ทั้งช่วงประถมศึกษาและมัธยมศึกษาในโรงเรียน โครงการ D.A.R.E. ในสหราชอาณาจักรสนับสนุนกิจกรรมกีฬาซึ่งมีประโยชน์ต่อสุขภาพอย่างเต็มที่ ในช่วงที่เด็กอยู่ภายนอกบริเวณโรงเรียน หัวใจสำคัญของโครงการ D.A.R.E. ในสหราชอาณาจักรคือการส่งเสริมการใช้ชีวิตที่คำนึงถึงสุขภาพพลานามัยที่ดีและทำให้เลือกวิถีทางชีวิตที่พิสูจน์แล้วว่าดี (<http://www.dare.uk.com/>)

๓. โครงการ D.A.R.E. ในฟิลิปปินส์

ด้วยเหตุผลที่สถานีตำรวจแห่งเมืองมาลาบอน (Malabon City Police Station (MCPS) (ตั้งอยู่ทางตอนเหนือของกรุงมนิลา) มีความพยายามที่จะขจัดยาเสพติดผิดกฎหมายและผู้ค้ายาในพื้นที่ที่ควบคุมของสถานี จึงสร้างหลักสูตรเพื่อให้การศึกษาทางด้านการต่อต้านยาเสพติดสำหรับนักเรียนในโรงเรียนที่ดำเนินการโดยเทศบาลเมือง ผู้กำกับการพิเศษ Roberto C. Villanueva ซึ่งเป็นผู้บัญชาการ MCPS กล่าวว่าโครงการ D.A.R.E. ในฟิลิปปินส์ มีเป้าหมายที่จะให้ความรู้กับนักเรียนเกี่ยวกับร่างกายจิตใจ และอันตรายทางร่างกาย เมื่อเกี่ยวข้องกับยาเสพติด และยังกล่าวอีกว่าโครงการ D.A.R.E. ในฟิลิปปินส์นั้นถูกบริหารจัดการโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจ Edgar Cabronero ซึ่งเป็นสมาชิกของหน่วยงานตำรวจปราบปรามยาเสพติดประจำเมือง และพวกเขาถือเป็นเบื้องหลังของทีมงานที่จัดการสัมมนาเรื่องการป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนรัฐบาล ๓ ครั้งต่อสัปดาห์ ผู้กำกับการพิเศษ Villanueva กล่าวเพิ่มเติมว่า หน่วยงานการศึกษาท้องถิ่น (Local Department of Education (DepEd) มีความเห็นพ้องต้องกันว่าโครงการ D.A.R.E. จะถูกรวมเข้าไปในหลักสูตรประถมและมัธยมศึกษาทั้งหมดใน Malabon City นักเรียนที่เข้าร่วมการสัมมนาเหล่านี้ จะได้หน่วยกิต และประกาศนียบัตรเมื่อพวกเขาจบและผ่านหลักสูตรอย่างสง่างาม ซึ่งในที่นี้ หมายถึงพวกเขาจะไม่เกี่ยวข้อง และ/หรือ ติดยาเสพติดโครงการ D.A.R.E. เป็นส่วนหนึ่งของคำสั่งของประธานาธิบดี กลอเรีย มาคาปากัล อาร์โรโย (Gloria Macapagal-Arroyo) ในการที่จะให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดของรัฐบาลหน่วยตำรวจทางตอนเหนือ Northern Police District Office (NPDO) มีประกาศเมื่อไม่นานมานี้ว่าจะมีการนำเอาชุดวิธี ๓ ง่าม มาใช้เพื่อให้ปัญหาเสพติดถูกจัดไปอย่างสิ้นเชิงชุดวิธี ดังกล่าว ประกอบด้วยการควบคุมแหล่งยาเสพติดผิดกฎหมาย หรือแหล่งขั้นตอนการผลิตอย่างเข้มแข็ง เรียกร้องให้มีการควบคุมอย่างถูกต้องและกวาดล้างผู้ต้องสงสัยในการซื้อขายยาเสพติดในขั้นตอนการการกวาดล้างผู้ค้า ยาเสพติดนั้นจะรวมเอางานที่ชาญฉลาดของเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้มีความอดทน และหน่วยงานต่อต้านยาเสพติดของรัฐบาลเข้าด้วยกัน ซึ่งสามารถหยิบเอาทรัพยากรมาใช้ร่วมกันได้

ส่วนของการเรียกร้องที่จะลดจำนวนยาเสพติดลง จะเห็นเจ้าหน้าที่ของ NPDO ประสานงานร่วมกับผู้นำชุมชน ผู้นำทางธุรกิจ ผู้นำโรงเรียน และผู้นำทางศาสนา เพื่อให้ภัยของการปราบปรามยาเสพติดขยายออกไปในวงกว้าง ขั้นตอนของการรณรงค์ในครั้งนี้ จะให้โอกาส NPDO ในการให้ข้อมูลต่อผู้นำชุมชนเกี่ยวกับวิธีการตรวจจับผู้ขายยาและตรวจดูว่าชุมชนอันเป็นที่รักของพวกเขาถูกแทรกซึมโดยผู้ค้ายาเสพติดหรือไม่ ขั้นตอนสุดท้ายของการรณรงค์เพื่อเรียกร้องการต่อต้านยาเสพติดนั้น คือ การรวบรวมหลักฐานที่มี อยู่มากมายและยื่นฟ้องคดีที่เกี่ยวข้องกับการจับกุมผู้ค้ายาเสพติด เพื่อพวกเขาจะได้ถูกคุมขังตลอดกาล สารวัตรของ NPDO หวังว่าการใช้ยุทธวิธีนี้ด้านยาเสพติดผิดกฎหมายจะช่วยลดปริมาณยาเสพติดลงในอนาคตหรือไม่ก็กำจัดไปอย่างสิ้นเชิงในพื้นที่ควบคุมของเขา (<http://www.dare.com/home/International/StoryPage๘๖๐๔.asp?N=International&S=๕&S=๖&Co=๓๒>)

๔. โครงการ D.A.R.E. ในนิวซีแลนด์

โครงการ D.A.R.E. ในประเทศนิวซีแลนด์ เป็นกลยุทธ์การศึกษาเพื่อต่อต้านการใช้ยาเสพติดในเด็กนักเรียน ที่ครอบคลุมปัญหาเสพติดต่างๆ โครงการนี้ก่อตั้งขึ้นโดยมูลนิธิ D.A.R.E. แห่งประเทศนิวซีแลนด์ และตำรวจนิวซีแลนด์ ทั้งสองหน่วยงานนี้ เชื่อว่าประชาชนทุกคนควรเคารพในกฎบังคับใช้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ซึ่งยาเสพติดที่ไม่มีการควบคุมตามกฎหมายควรจะถูกใช้ในทิศทางที่ปลอดภัยและเป็นประโยชน์ต่อสุขภาพร่างกาย หากนโยบายนี้ไม่ได้รับการปฏิบัติตาม การใช้ยาก็สามารถนำไปสู่ทางที่ผิดในลักษณะของสังคมที่พิการตกอยู่ภายใต้การควบคุมของผู้เฝ้าจับทั้งทางกายและจิตใจ

Dare to make a Choice (กล้าที่จะเลือก) เป็นโครงการ D.A.R.E. ของประเทศนิวซีแลนด์ ซึ่งถูกเขียนขึ้นสำหรับนักเรียน Years ๕-๘ (ประถมปลายถึงมัธยมต้น) ในช่วงอายุระหว่าง ๙-๑๒ ปี โครงการนี้เป็นโครงการที่มีต้นกำเนิดในประเทศนิวซีแลนด์ และตั้งอยู่บนปรัชญาของโครงการ D.A.R.E. ต้นแบบของประเทศอเมริกาที่เริ่มต้นขึ้นในนคร Los Angeles อย่างไรก็ตามโครงการ D.A.R.E. ของประเทศนิวซีแลนด์นี้ ได้ถูกพัฒนาขึ้นอย่างสมบูรณ์โดยคณาจารย์นักการศึกษาด้านสุขภาพและเจ้าหน้าที่ตำรวจด้านการศึกษา (<http://dare.paradise.net.nz/dareinnz.htm>)

นอกจากความเป็นโครงการที่ใช้ชื่อ D.A.R.E. เหมือนกันแล้วความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างโครงการ D.A.R.E. ในอเมริกา กับโครงการ D.A.R.E. ในนิวซีแลนด์นั้น มีเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ความแตกต่างที่เด่นชัดของโครงการ D.A.R.E. ในนิวซีแลนด์ คือ วิธีที่ประเทศนิวซีแลนด์ เริ่มดำเนินการนั้น ได้พัฒนาหลักสูตรให้กับชนพื้นเมืองที่ตอบสนองความต้องการแบบเฉพาะเจาะจงของนักเรียนชาวนิวซีแลนด์ เช่น

๑. หลักสูตรที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับเค้าโครงหลักสูตรการศึกษาของนิวซีแลนด์
๒. หลักสูตรและทรัพยากรที่ได้รับการพัฒนาโดยผ่านกระบวนการ การปรึกษาหารือกันอย่างกว้างขวาง ซึ่งก่อให้เกิดความเป็นเจ้าของ โครงการร่วมกันระหว่างตำรวจ โรงเรียน และชุมชน
๓. หลักสูตรซึ่งปรับปรุงใหม่ ด้วยการหารือกับกลุ่มนักศึกษาที่เป็นไปอย่างครอบคลุม
๔. การเรียนการสอนด้านปรัชญาและศิลปะการสอนที่เกื้อกูล การเรียนแบบระยะยาว
๕. หลักสูตรคู่ขนานในภาษาเมารีซึ่งเป็นภาษาพื้นเมือง
๖. หลักสูตรที่มีบริบทเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมอันเหมาะสม
๗. หลักปฏิบัติ แห่งความเหมาะสมทางวัฒนธรรมที่ เป็นเลิศ

Hallmark (๒๐๐๔, : ๔-๕) ได้ระบุไว้ในรายงานที่ชื่อ A ouestion of Difference :

A Comparative Study of the American and New Zealand DARE Programmes ถึงความแตกต่างหลัก ระหว่างโครงการ D.A.R.E. ในอเมริกากับโครงการ D.A.R.E. ในนิวซีแลนด์ ไว้เป็นข้อๆ ดังนี้

๑. บทบาทที่แตกต่างของเจ้าหน้าที่ตำรวจในชั้นเรียน เจ้าหน้าที่ตำรวจนิวซีแลนด์ด้านการศึกษา ปฏิบัติ หน้าที่ร่วมกับครูประจำชั้น ซึ่งเป็นสิ่งที่แตกต่าง โดยตรงกับบทบาทของเจ้าหน้าที่ตำรวจโครงการ D.A.R.E. ในอเมริกา ผู้เป็นต้นกำเนิดโครงการ D.A.R.E. ที่ปฏิบัติหน้าที่สอนแต่ลำพังโดยปราศจากข้อมูลจากครูประจำชั้น

๒. วิธีการเข้าไปให้ข้อมูลโครงการของเจ้าหน้าที่ตำรวจนั้นแตกต่าง วิธีการเข้าถึงของนิวซีแลนด์นั้นสร้างการเรียนรู้อยู่บนสิ่งที่ชั้นเรียนเข้าใจจากจุดเริ่มต้นของหลักสูตร และมีพื้นฐานอยู่บนกระบวนการสื่อสารและทำงานระหว่างกันสู่การนำเสนอในชั้นเรียน ในขณะที่โครงการ D.A.R.E. คั้งเดิมในอเมริกานั้น ค่อนข้างที่จะนำเสนอการเรียนที่ได้จัดเตรียมไว้ล่วงหน้า นำเสนอโดยผู้บรรยายกับโอกาสเล็กน้อยสำหรับภารกิจที่ จะช่วยในการเสาะหาการเรียนเสริม

๓. พื้นฐานการเรียนที่แตกต่าง โครงการ D.A.R.E. ในนิวซีแลนด์ ถูกพัฒนามาให้เข้ากับเค้าโครงหลักสูตรการศึกษาของประเทศนิวซีแลนด์ และถูกปรับให้เข้ากับความต้องการ และวัฒนธรรมของแต่ละ โรงเรียน ในทางกลับกันโครงการ D.A.R.E. ในอเมริกา ถูกพัฒนาโดยผู้ดูแลด้านสุขภาพของเขต โรงเรียนในนคร Los Angeles ตั้งอยู่บนพื้นฐานของการทดลองและโครงการต่อต้านการสูบบุหรี่ที่มีชื่อว่า SMART ของUniversity of Southern California

๔. ทั้งโครงการ D.A.R.E. ในนิวซีแลนด์และโครงการ D.A.R.E. ในอเมริกันนั้น ได้ถูกปรับปรุงแก้ไขในทิศทางของการตรวจสอบของชุดการประเมิน การปรับปรุงโครงการ D.A.R.E. ในอเมริกาได้นำเอาการปรับเปลี่ยนมาใช้ให้เห็นได้ชัดในการสอน และเคลื่อนตัวห่างออกไปจากรูปแบบการสอนไปสู่ กระบวนการที่มีการสื่อสารระหว่างกันมากกว่า นี่เป็นผลพวงจากการวิจารณ์กระบวนการต้นแบบของอเมริกาซึ่งแสดงคุณลักษณะเฉพาะของแนวคิดของโครงการ D.A.R.E. ทั่วโลก การปรับปรุงครั้งล่าสุดได้สร้างสรรค์ความคล้ายคลึงกันกับกระบวนการที่หลักสูตรของนิวซีแลนด์ใช้มาโดยตลอด

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับการอบรมให้ความรู้ด้านยาเสพติดหรืองานวิจัยที่แสดงให้เห็นถึงความสำคัญในการให้ความรู้แก่ตัวเด็กนักเรียนโดยการให้ความรู้ในโรงเรียน นอกเหนือจากหลักสูตรประจำเพื่อเป็นแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ได้ดังนี้

นงคราญ ณรงค์ศักดิ์ (๒๕๕๑) ได้ศึกษาเรื่องการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดเชียงรายผลการศึกษาพบว่า สภาพปัญหาที่พบ คือเรื่องนักเรียนมีการเสพยาหรือมากที่สุด รองลงมา คือ แอมเฟตามีน สารระเหย สุรา สาเหตุการแพร่ระบาดเกิดจากนักเรียนนำมาเสพยาในโรงเรียน การดำเนินการป้องกันโดยการสอดแทรกความรู้และวิธีป้องกันไว้ในการเรียนการสอน มีการจัดป้ายประกาศข่าวสาร จัดกิจกรรมพัฒนาความรู้ให้แก่ ๒๖ แกนน่านักเรียน การพัฒนาสภาพแวดล้อมและโครงสร้าง ปัญหาที่พบ คือ สื่อการเรียนการสอนยังไม่เหมาะสม ไม่ได้มาตรฐาน ขาดคนดูแลสถานที่ที่ลับตาและขาดงบประมาณดำเนินการในการ วิเคราะห์สาเหตุที่เด็กคิดยา

กิตติ บุญญาภาส (๒๕๕๓) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการป้องกันปัญหายาเสพติดในโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษาในเขตอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษา พบว่า การจัดทำมีความร่วมมือกันระหว่างครู โรงเรียน ชุมชน องค์กรต่างๆ และการจัดเจ้าหน้าที่ตำรวจเข้าไปตรวจในโรงเรียนนั้น สามารถช่วยป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดในโรงเรียนได้ ส่วนปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมได้แก่ ผลการเรียน กลุ่มเพื่อน ปัญหาในครอบครัว และสิ่งแวดล้อมทางสังคม การให้การศึกษาระดับมัธยมศึกษาแก่นักเรียนอย่างต่อเนื่อง จะช่วยป้องกัน การแพร่ระบาดของยาเสพติดในโรงเรียนได้

ถนัด บวรชัย (๒๕๕๐) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการประเมินหลักสูตรเพื่อต่อต้านการใช้ยาเสพติดในเด็กนักเรียน (Drug Abuse Resistance Education) D.A.R.E. ประเทศไทย โดยใช้รูปแบบการประเมินซิปป์ (CIPP Model) ผลการวิจัยพบว่า ด้านบริบท ตำรวจ D.A.R.E. เจ้าหน้าที่โครงการ D.A.R.E. และครู มีความเห็นว่า จุดมุ่งหมายของหลักสูตรสอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของสังคมในการแก้ปัญหายาเสพติดอยู่ในระดับมาก ด้านปัจจัย ตำรวจ D.A.R.E. ครู และ

นักเรียนมีความเห็นว่าคุณลักษณะของตำรา D.A.R.E. และอุปกรณ์การเรียนการสอน ได้แก่ คู่มือ ตำรา D.A.R.E. สมุดวางแผน วิดิทัศน์ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ด้านกระบวนการ นักเรียนมีความคิดเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร D.A.R.E. มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ด้านผลผลิต นักเรียนและผู้ปกครองมีความคิดเห็นว่าคุณลักษณะของนักเรียนที่สำเร็จ การศึกษาหลักสูตร D.A.R.E. โดยรวมอยู่ที่ระดับมากทุกด้าน เมื่อพิจารณารายด้าน ได้แก่ ด้านพุทธิ พิสัย และด้านจิตพิสัย โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน

กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด (๒๕๔๓) โดยกองกำกับการนโยบาย และแผน สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้ทำการประเมินผลหลักสูตร D.A.R.E. ขึ้นทดลอง โดยมี โรงเรียนเข้าร่วม ๓๓ โรงเรียน ในเขตกรุงเทพฯ และ ปริมณฑล ช่วงเดือน มกราคม ถึง มีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๓ กลุ่มตัวอย่าง นักเรียน ๒๕๗ คน ครู ๒๐ คน ผู้บริหาร ๑๘ คน ผู้ปกครอง ๑๘๕ คน โดยได้ผลสรุป ดังนี้

๑. นักเรียนส่วนใหญ่ ๙๗.๖๗% ชอบที่ตำรา มาสอน ได้เรียนรู้สิ่งที่มีประโยชน์ และจะนำไปใช้ นักเรียน ๙๑.๔๔% อยากเรียนเพิ่มเติมในชั้นเรียนที่สูงขึ้น และนักเรียน ๙๙.๒๒% เห็นว่าควรให้ตำราสอนมากกว่าครู

๒. ครูประจำชั้น ๕๐% ได้มีโอกาสสังเกตการสอนของตำรวจ D.A.R.E. มีความเห็นว่าหลักสูตรมีความเหมาะสมดีแล้ว ๙๕% แบบสมุดฝึกหัดควรเพิ่มภาพสีเพื่อดึงดูดความสนใจ ของ เด็กนักเรียน

๓. ผู้บริหารของโรงเรียนยังไม่เห็นถึงความสำคัญของหลักสูตรเท่าที่ควร คิดว่า ชั่วโมงสอนตามโครงการมากเกินไปทำให้สอนวิชาตามชั่วโมงปกติไม่ทัน

๔. ผู้ปกครองส่วนใหญ่ทราบถึงหลักสูตร และคิดว่าเป็นหลักสูตรที่มีประโยชน์ ๙๓.๘๗% เห็นควรให้ตำรา มาสอน ๙๖.๗๖%

มณฑลยูนนาน (๒๕๔๖) ได้ศึกษาผลของการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมต่อความรู้ เจตคติ และทักษะในการป้องกันสารเสพติดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยความรู้ เจตคติ และทักษะในการป้องกันสารเสพติดหลังได้รับการเรียนรู้แบบ มีส่วนร่วมในนักเรียนกลุ่มทดลอง สูงกว่าก่อนได้รับการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .๐๑ ในขณะที่กลุ่มควบคุมไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยความรู้ เจตคติ และทักษะในการป้องกันสารเสพติดระหว่างกลุ่ม ทดลองและกลุ่ม ความรู้ หลังได้รับการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมแล้วพบว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยความรู้ เจตคติ และทักษะในการป้องกันสารเสพติดของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ แสดงว่าการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมโดยการสอนทักษะชีวิต เพื่อป้องกันสารเสพติดในนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ มีผลต่อความรู้ เจตคติ และทักษะในการ ป้องกันสารเสพติดดีกว่าการได้รับกิจกรรมนันทนาการเพื่อพัฒนาตนเอง

Emma Porio and Christine S. Crisol (๒๐๐๔) ได้ทำการศึกษาเรื่อง The use of children in the production, sales and trafficking of drugs: A synthesis of participatory action-oriented research programs in Indonesia, the Philippines and Thailand ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการที่มุ่งเน้นการให้ความรู้ความเข้าใจและข้อมูลเกี่ยวกับการใช้เด็กและเยาวชนในกระบวนการยาเสพติด อันได้แก่ การผลิต การขาย และการกระจายยาเสพติด โดยงานศึกษาวิจัยนี้ได้พุ่งเป้าไปยังกลุ่มเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงเช่นเดียวกับกลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ผ่านการจัดระเบียบชุมชน การฝึกอบรม การให้การสนับสนุน การให้คำปรึกษา การแนะนำ และการทำเครือข่าย นอกจากนี้ งานวิจัยนี้ยังได้นำเสนอตัวแบบสำหรับการแก้ไขปัญหาเสพติดและการปรับตัว สำหรับพื้นที่อื่นๆ ในอนาคต ทั้งนี้ ผลการศึกษาพบว่า เด็กและเยาวชนมีบทบาทสำคัญในกระบวนการยาเสพติด ฉะนั้นการแก้ไขปัญหาจึงควรเริ่มต้นด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการดำเนินกิจกรรมที่ออกแบบมาเพื่อชักพาพวกเขาออกจากยาเสพติด ซึ่งกระบวนการมีส่วนร่วมนี้มีส่วนสำคัญอย่างมากต่อการวางกลยุทธ์สำหรับการต่อต้านยาเสพติดและการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ชุมชนและสถาบันต่างๆ เป็นปัจจัยสำคัญในความสำเร็จของการแก้ไขปัญหาเสพติด รัฐบาลจำเป็นต้องยอมรับบทบาทของครอบครัว ผู้นำชุมชน และสถาบันของชุมชนในกระบวนการแก้ไขปัญหา นอกจากนี้ นโยบายด้านยาเสพติดสำหรับเด็กและเยาวชนจะต้องอยู่ในสถานะเช่นเดียวกับการสนับสนุนระบบราชการของรัฐทั้งในด้านงบประมาณและทรัพยากร ทั้งยังควรพัฒนาขีดความสามารถและความเชี่ยวชาญของครู ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน อาสาสมัครเจ้าหน้าที่ตำรวจ และระบบยุติธรรม เพื่อจัดการกับปัญหาเด็กและเยาวชนในกระบวนการยาเสพติด และจำเป็นต้องให้การสนับสนุนนโยบายเด็กและเพศภาวะ โดยเฉพาะสำหรับเด็กในยาเสพติด รวมไปถึงการสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร การศึกษา การรณรงค์ และการฝึกอบรมให้แก่เด็กและเยาวชนเป็นสำคัญ

วราวัลย์ ธรรมเขตต์ (๒๕๕๐) ศึกษาเรื่อง ผลการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อต่อต้านการใช้ ยาเสพติดในเด็กนักเรียน (D.A.R.E. ในประเทศไทย) ในโรงเรียนบ้านริมใต้ อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า ๑. ผลการดำเนินงานตาม โครงการการศึกษาเพื่อต่อต้านการใช้ยาเสพติดในเด็กนักเรียน (D.A.R.E. ประเทศไทย) พบว่าประสบความสำเร็จในระดับมาก โดยนักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับปัญหาและผลกระทบของยาเสพติดได้เป็นอย่างดี มีทักษะ และวิธีการตัดสินใจที่ถูกต้อง กล้าปฏิเสธเมื่อถูกชักชวนให้ลอง และเสพยาเสพติด รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์โดยการเลือกเล่นกีฬา ปลูกพืชผักสวนครัว ทำงานบ้าน เล่นดนตรี เป็นต้น ขณะเดียวกัน เด็กนักเรียนกลุ่มเสี่ยง หรือกลุ่มที่เสพยาเสพติดมีพฤติกรรมดีขึ้น ร่วมทำกิจกรรมกับเพื่อน ไม่เก็บตัวอยู่ตามลำพัง และมีสีหน้าที่ยิ้มแย้มแจ่มใสขึ้น ๒. ปัจจัยด้านการดำเนินงานโครงการพบว่า ด้านวัตถุประสงค์โครงการฯ มีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานโครงการฯ ในระดับต่ำ ด้านหลักสูตรและระยะเวลา ด้านกิจกรรมที่สนับสนุนโครงการ และด้านการประเมินผลมีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินโครงการฯ ในระดับค่อนข้างต่ำ กล่าวคือ ถ้าโรงเรียน

และหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องให้ความสำคัญกับการกำหนดวัตถุประสงค์การดำเนินงานของโครงการอย่างชัดเจน นักเรียน และผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการกำหนดเนื้อหาของหลักสูตร จัดให้มีกิจกรรมสนับสนุนโครงการ เช่น กีฬา การฝึกอบรมอาชีพที่เหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการของผู้เข้าร่วมโครงการ และมีการติดตามประเมินผลคุณภาพกิจกรรมของนักเรียนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงอย่างต่อเนื่อง ย่อมส่งผลให้การดำเนินงานโครงการฯ ในโรงเรียนประสบผลสำเร็จมากยิ่งขึ้น

๓. การดำเนินงานตามโครงการการศึกษาเพื่อต่อต้านการใช้ยาเสพติดในเด็กนักเรียน (D.A.R.E. ประเทศไทย) ประสบปัญหาในด้านหลักสูตรและระยะเวลาในการสอนนั้น มีระยะเวลาในการสอนที่นานเกินไป เน้นสอนแต่ในบทเรียน และการบรรยาย ทำให้เด็กนักเรียนเกิดความเบื่อหน่าย ไม่สนใจฟังอาจารย์ผู้สอน ขาดแคลนงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และสื่อต่างๆ ประกอบการเรียนการสอน และการทำกิจกรรม เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ทำการสอนไม่สามารถมาสอนได้ต่อเนื่อง ทั้งนี้เพราะมีภาระงานประจำ จำนวนมาก

ศูนย์บริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และสถาบันรามจิตติ (๒๕๕๐) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาระบบเฝ้าระวังปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยเสี่ยง พื้นที่เสี่ยงและกลุ่มเสี่ยงต่อปัญหาการใช้สารเสพติดในกลุ่มเยาวชน ตลอดจนเพื่อพัฒนาเครื่องมือคัดกรองของเยาวชนกลุ่มเสี่ยงต่อการใช้สารเสพติด และพัฒนาระบบเฝ้าระวังปัญหายาเสพติดในกลุ่มเยาวชน จากผลการศึกษาพบว่าสาเหตุที่ทำให้ผู้เรียนเสพยาเสพติด คือ การถูกเพื่อนชักชวน การขาดความรักความอบอุ่นจากครอบครัว ครอบครัวแตกแยก การไม่ได้รับการยอมรับ พฤติกรรมอยากลอง และพฤติกรรมเลียนแบบคนรอบข้าง นอกจากนี้ ยังพบว่าสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน มีผู้เรียนที่เป็นกลุ่มเสี่ยง ทั้งนี้ลักษณะของกลุ่มเยาวชนที่มีความเสี่ยงมักเป็นเด็กที่อยู่ห่างไกลจากพ่อแม่ มีเสรีภาพมาก กลุ่มเด็กที่อ่อนแอ กลุ่มเด็กที่จริงจังต่อชีวิต และกลุ่มเด็กที่ไม่ทันต่อโลก สถานที่ในโรงเรียนที่เยาวชนนิยมมั่วสุม คือจุดที่ลับตาคนในโรงเรียน เช่น ห้องน้ำ ป่าละเมาะข้างโรงเรียน หรือห้องชมรมต่างๆ ในโรงเรียน เช่น ชมรมกีฬา ชมรมดนตรี

สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยรามคำแหง (๒๕๕๒) ทำการศึกษาการประเมินโรงเรียนป้องกันยาเสพติด (รั้วโรงเรียน) โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อประเมินประสิทธิผลและประเมินประสิทธิภาพของการดำเนินโครงการโรงเรียนป้องกันยาเสพติด ซึ่งทำการศึกษาโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ สทนทนากลุ่ม และสังเกตการณ์ โดยผลการศึกษาพบว่า บริเวณรอบสถานศึกษามีแหล่งมั่วสุมและอบายมุขมากมาย เป็นปัจจัยที่ทำให้เยาวชนมีแนวโน้มยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดหรืออบายมุขเพิ่มมากขึ้น คือ ร้านค้าขายบุหรี่ เหล้า ร้านเกม ร้านอินเทอร์เน็ต โต๊ะสนุก หอพัก ซึ่งผู้ประกอบการโดยรอบสถานศึกษามักไม่ให้ความร่วมมือ นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้บริหารและผู้บริหารงานในสถานศึกษาจำนวนมากไม่ได้มีส่วนร่วมในโครงการ

อภิสิตี สุวรรณานนท์ และคณะ (๒๕๕๒) ได้ทำการศึกษาโครงการการประเมินผลโครงการ D.A.R.E. ของตำรวจภูธรภาค ๑ โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้ ๑. เพื่อศึกษารูปแบบการดำเนินงาน โครงการ D.A.R.E. ในประเทศไทย และต่างประเทศ ๒. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสำเร็จและปัญหาอุปสรรคในการดำเนินโครงการ D.A.R.E. ในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค ๑๓. เพื่อประเมินผลการบริหารโครงการ D.A.R.E. ในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค ๑ และ ๔. เพื่อการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานโครงการ D.A.R.E. ของตำรวจภูธรภาค ๑ ที่มีประสิทธิภาพ ผลการศึกษาวิจัยพบว่า ปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จของโครงการคือ ผู้บัญชาการระดับสูงให้ความสำคัญและให้การสนับสนุนและให้ได้รับการอบรมเพิ่มพูนทักษะในการทำหน้าที่ครู D.A.R.E. อย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ การคัดเลือกครู D.A.R.E. มาจากการคัดเลือกโดยสมัครใจโดยผู้บริหารและครูในโรงเรียนให้ความร่วมมือและสนับสนุนครู D.A.R.E. รวมทั้งองค์กรปกครองท้องถิ่นในพื้นที่ให้การสนับสนุนโครงการอย่างต่อเนื่อง ส่วนปัญหาอุปสรรคของโครงการ D.A.R.E. ได้แก่ ผู้บังคับบัญชาสถานีโยกย้ายบ่อย การขาดงบประมาณสนับสนุนที่แน่นอนด้านการสอน การบริหารโครงการฯ การปฏิบัติการสอนรายชั่วโมงและกิจกรรมพิเศษ การขาดการประชาสัมพันธ์ในภาพรวม การขอรับการสนับสนุนอาจถูกมองว่าเป็นการต่างตอบแทน เนื้อหาของหลักสูตรมีมาก แต่ระยะเวลาในการสอนมีจำกัด การขาดความเชื่อมโยงของผู้ปกครอง การขาดแคลนครู D.A.R.E. ในบางพื้นที่ และบางเนื้อหาของหลักสูตรยังไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ยาเสพติดในประเทศไทย

สุนีย์ กัลป์ยะจิตร (๒๕๕๓) ทำการสำรวจพฤติกรรมและการเสพยาเสพติดจากผู้เรียนในสถานศึกษาและครูผู้ปกครอง จากโครงการเพื่อประเมินความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับทักษะการตัดสินใจหลีกเลี่ยงเมื่อถูกชักชวนให้ทดลองใช้ยาเสพติดของนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย ของคณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล สามารถสรุปผลดังนี้

ผลการสำรวจข้อมูลจากผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตั้งแต่ ประถมศึกษาปีที่ ๕ และ ๖ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตอนปลาย อาชีวศึกษา และอุดมศึกษาที่สังกัด รัฐบาลและเอกชน สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลจากสถาบันการศึกษาทั้งสิ้น ๑,๕๓๕ แห่ง ได้รับการตอบกลับจำนวน ๑,๓๕๖ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๘๘ มีจำนวนนักเรียนนักศึกษาทั้งหมด ๔๕,๘๕๔ คน โดยเป็นเยาวชนหญิง จำนวน ๒๔,๓๕๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๓.๕ และเยาวชนชาย จำนวน ๒๑,๕๐๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๖.๕ โดยเยาวชนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง ๑๑ - ๑๕ ปี คิดเป็นร้อยละ ๕๒.๘ ซึ่งเป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ ๔๑ และส่วนใหญ่ร้อยละ ๗๒.๒ ศึกษาอยู่ในสถานศึกษาสังกัดรัฐบาล พฤติกรรมเสพยา พฤติกรรมเสี่ยง พฤติกรรมสร้างสรรค์ ของเยาวชน พบว่า สารเสพติดที่ผู้เรียนเสพมากเป็นอันดับหนึ่ง ได้แก่ เหล้า คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๔ รองอันดับสอง ได้แก่ บุหรี่ คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๖ รองอันดับสาม ได้แก่ กัญชา คิดเป็นร้อยละ ๔ ตามลำดับ โดยมีความถี่ในการเสพสารเสพติดประเภทเหล้าและบุหรี่ เป็นครั้งคราวมากกว่าเสพเป็นประจำ คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๒ และ ๘.๕ ตามลำดับ ผู้เรียนมักพบเห็นพฤติกรรมการเสพสารเสพติด

คิดเป็นร้อยละ ๖.๒ ซึ่งสถานที่ที่ผู้เรียนมักไปเสพสารเสพติดกันมากอันดับที่หนึ่งคือ สถานบันเทิง คิดเป็นร้อยละ ๖๖.๗ รองอันดับสอง คือ สถานที่รกร้าง คิดเป็นร้อยละ ๕๖ และรองอันดับสาม คือ บ้านเพื่อน คิดเป็นร้อยละ ๕๑ ตามลำดับ ซึ่งสาเหตุที่ทำให้ผู้เรียนเสพสารเสพติดมากที่สุดอันดับหนึ่งคือ การถูกเพื่อนชวน คิดเป็นร้อยละ ๕๓.๑ รองอันดับสอง คือ การขาดความรักความอบอุ่น จากครอบครัว คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๒ และรองอันดับสาม คือ เครียด วิตกกังวล คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๒ ตามลำดับ

เมื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมกรรมการเสพเหล้า บุหรี่ในเพศชายส่วนใหญ่จะเสพเป็น ครั้งคราว และมีพฤติกรรมกรรมการเสพมากกว่าเพศหญิง เมื่อพิจารณาตามอายุ พบว่า ผู้เรียนที่มีอายุ ๒๑ ขึ้นไป มีพฤติกรรมกรรมการเสพสารเสพติด ทุกชนิดมากกว่าผู้เรียนในช่วงอายุอื่นๆ เมื่อพิจารณาระดับ การศึกษาผู้เรียน พบว่า ในระดับอาชีวศึกษามีพฤติกรรมกรรมการเสพสารเสพติดทุกชนิดมากที่สุด โดยมี พฤติกรรมการสูบบุหรี่ ร้อยละ ๓๐.๕ เสพกัญชา ร้อยละ ๑๑.๔ ดมกาว/ทินเนอร์ ร้อยละ ๒.๕ และ เสพยาบ้า ร้อยละ ๕.๒ ตามลำดับ เมื่อพิจารณาผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดรัฐและเอกชนมีพฤติกรรม กรรมการดมกาว/ทินเนอร์ ไม่แตกต่างกัน คิดเป็นร้อยละ ๑.๓ ส่วนการเสพสารเสพติดประเภทอื่นๆ นั้น พบว่า ผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดเอกชนมีพฤติกรรมกรรมการดื่มเหล้า ร้อยละ ๒๖.๔ เสพกัญชา ร้อยละ ๔.๑ เสพยาบ้า ร้อยละ ๒.๓ และเสพสารเสพติดประเภทอื่นๆ ซึ่งมากกว่าผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดรัฐ เมื่อพิจารณาตามผลการเรียน พบว่า ผู้เรียนที่มีผลการเรียนต่ำกว่า ๒.๐๐ มีพฤติกรรมกรรมการ เสพสารเสพติดทุกประเภทมากอันดับหนึ่ง เมื่อพิจารณาสภาพครอบครัว พบว่า ผู้เรียนอยู่ในสภาพ ครอบครัวที่พ่อแม่หย่าร้างมีพฤติกรรมกรรมการเสพสารเสพติดเกือบทุกประเภทมากอันดับหนึ่ง เมื่อพิจารณาการอาศัยอยู่ พบว่า ผู้เรียนที่อาศัยอยู่คนเดียวมีพฤติกรรมกรรมการเสพสารเสพติด ทุกประเภทมากที่สุด ผู้เรียนที่อาศัยอยู่ในหอพักนอกสถานศึกษา มีพฤติกรรมกรรมการเสพสารเสพติด ทุกชนิดมากที่สุด เมื่อพิจารณารายได้ของผู้ปกครองพบว่า ผู้เรียนที่ผู้ปกครองมีราย ได้ต่อเดือน มากกว่า ๓๐,๐๐๐ บาท มีพฤติกรรมกรรมการเสพสารเสพติดทุกชนิดมากที่สุด หรือผู้เรียนที่มีรายได้จาก ผู้ปกครองเฉลี่ยมากกว่า ๕๐ บาทต่อวัน มีพฤติกรรมกรรมการเสพสารเสพติดทุกชนิดมากที่สุด หรือ ผู้เรียนที่มีรายได้จากผู้ปกครองเฉลี่ยมากกว่า ๕,๐๐๐ บาทต่อเดือน

ส่วนการทดสอบตนเองนั้น พบว่า ผู้เรียนยังมีความสุขมาก ผู้เรียนชอบอยู่คน เดียวในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย ๒.๐๗ รู้สึกว่าผู้อื่นไม่ยอมรับตัวเองในระดับน้อย เฉลี่ย ๑.๕๗ รู้สึกว่า อาจารย์ฟังเสียงตัวเองน้อยมีค่าเฉลี่ย ๒.๐๘ ครู/อาจารย์เอาใจใส่ตนเองในระดับปานกลางมีค่าเฉลี่ย ๓.๓๕ โดยผู้เรียนสามารถปรึกษาครู/อาจารย์ได้เมื่อมีปัญหาในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย ๒.๗๔ กลุ่มเพื่อนสนิทสูบบุหรี่/ดื่มเหล้าเป็นประจำอยู่ในระดับน้อยมีค่าเฉลี่ย ๑.๘๑ กลุ่มเพื่อนสนิทชอบ ชวนไป สูบบุหรี่/ดื่มเหล้าอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย ๑.๖๑ โดยตนเองมีความรู้สึกเฉยๆ เมื่อเพื่อน สูบบุหรี่/ดื่มเหล้าระดับน้อยมีค่าเฉลี่ย ๒.๓๗ กลุ่มเพื่อนสนิทเคยชวนหนีเรียนในระดับน้อย ๑.๘๑

รู้สึกว่ายบายมุขหาง่ายในแถวบ้านอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย ๒.๔๓ แถวบ้านมีคนสูบบุหรี่ ค่อมเกล้า และเสพสารเสพติดในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย ๒.๓๕ แถวบ้านมีร้านอาหารและสถานบันเทิงจำนวนน้อย มีค่าเฉลี่ย ๒.๒๔ แต่พบว่าได้รับการอบรมสั่งสอนให้หนีห่างสารเสพติดระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ๔.๒๘ โดยมีกิจกรรมยามว่างและงานอดิเรกที่โปรดปรานในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ๓.๘๕ โดยตัวผู้เรียนเองมีความรู้สึกภูมิใจในตนเองในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ๔.๑๓ ผู้เรียนเองเห็นว่าพ่อแม่ตัวเองคาดหวังมากจนรู้สึกเบื่อหน่ายในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย ๒.๓๑ โดยมีพ่อแม่/คนในครอบครัว สูบบุหรี่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย ๒.๑๓ ตัวผู้เรียนเองรู้สึกหวาดระแวงว่าจะมีใครมาทำร้ายในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ ๑.๘๔ และเมื่อมีปัญหา มักได้รับการปรึกษาที่ดีจากคนรอบข้างในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ ๓.๖๘

ผลการสำรวจข้อมูลจากครูฝ่ายปกครองหรือผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน ๑,๒๖๕ คน เมื่อพิจารณาประสบการณ์การทำงานของครู พบว่า ครูส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงานในวิชาชีพครู ทำงานในฝ่ายปกครอง และทำงานเกี่ยวกับสารเสพติดในสถานศึกษา โดยเฉลี่ยต่ำกว่า ๑๐ ปี จากข้อมูลการสำรวจของครูฝ่ายปกครองได้ยืนยันให้เห็นภาพของสถานการณ์การเสพสารเสพติดในสถานศึกษา สามารถสรุปได้ดังนี้ ในสถานศึกษาที่ครูกลุ่มตัวอย่างสังกัดอยู่นั้นมีผู้เรียนที่ถูกกลโกงทางวินัยจากรื่องการค่อมเกล้า สูบบุหรี่ มากเป็นอันดับหนึ่ง คิดเป็นร้อยละ ๒.๕ รองอันดับสอง คือ ผู้เรียนที่ถูกกลโกงจากรื่องการหนีเรียน คิดเป็นร้อยละ ๒.๕ และรองอันดับสาม คือ รื่องการทะเลาะวิวาท คิดเป็นร้อยละ ๑.๒ ซึ่งผลการวิเคราะห์ยังพบว่า มีผู้เรียนที่กระทำผิดร้ายแรงถึงขั้นภาคทัณฑ์หรือพักการเรียน เพียงร้อยละ ๐.๕ แต่มีผู้เรียนที่มีผลการเรียนอ่อน คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๔

เมื่อพิจารณาร้อยละของผู้เรียนที่ถูกกลโกงทางวินัยในเรื่องต่างๆ พบว่า ผู้เรียนในระดับอาชีวศึกษา ถูกกลโกงทางวินัยเนื่องจากมีพฤติกรรมการค่อมเกล้า สูบบุหรี่ เสพสารเสพติดร้ายแรง หนีเรียน ทะเลาะวิวาท และการพนันมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๔.๔, ๑.๘ และ ๑.๖ ตามลำดับ โดยผู้เรียนที่ศึกษาในระดับอุดมศึกษา ถูกกลโกงทางวินัยเนื่องจากมีพฤติกรรมชู้สาวมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๒ และผู้เรียนที่ศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้น ถูกกลโกงทางวินัยเนื่องจากมีพฤติกรรมลักขโมยมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๐.๕ ผู้เรียนที่ศึกษาในระดับอาชีวศึกษา กระทำผิดร้ายแรงถึงขั้นภาคทัณฑ์หรือพักการเรียนมากเป็นอันดับหนึ่ง ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการใช้แบบประเมินพฤติกรรม (SDo) และแบบประเมินอื่น ๆ พบว่า ครูฝ่ายปกครองร้อยละ ๖๘.๘ ใช้แบบประเมินพฤติกรรม มีเพียงร้อยละ ๓๑.๒ ที่ไม่ใช้แบบประเมินพฤติกรรม ซึ่งผลการประเมินโดยครูฝ่ายปกครองเกี่ยวกับผู้เรียนในสถานศึกษาของตน พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ ๘๖.๕ เป็นผู้เรียนกลุ่มปกติ มีเพียงร้อยละ ๑๓.๕ เป็นผู้เรียนในกลุ่มเสี่ยง โดยประเภทของปัญหาที่พบมากเป็นอันดับหนึ่งได้แก่ ปัญหาพฤติกรรมอยู่ไม่นิ่ง สมาธิสั้น คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๓ รองอันดับสอง ได้แก่ ปัญหาพฤติกรรมเกร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๒ และรองอันดับสามได้แก่ปัญหาการเสพสารเสพติด คิดเป็นร้อยละ ๘ เมื่อพิจารณาผู้เรียนกลุ่มเสี่ยงในสถานศึกษาแต่ละระดับ

การศึกษา พบว่า สถานศึกษาระดับอุดมศึกษา มีผู้เรียนกลุ่มเสี่ยงมากเป็นอันดับหนึ่ง คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๔ รองอันดับสอง คือ สถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีผู้เรียนกลุ่มเสี่ยงร้อยละ ๑๐.๖ และรองอันดับสาม คือ สถานศึกษาระดับอาชีวศึกษา มีผู้เรียนกลุ่มเสี่ยงร้อยละ ๗.๖

กิจกรรมที่สถานศึกษาจัดขึ้นเพื่อช่วยเหลือผู้เรียนในภาพรวม พบว่า สถานศึกษาได้ดำเนินการช่วยเหลือผู้เรียนโดยจัดกิจกรรมต่าง ๆ โดยสถานศึกษาดำเนินการจัดกิจกรรมรณรงค์ต่อต้านเหล้าบุหรี่และสารเสพติดมากอันดับหนึ่ง คิดเป็นร้อยละ ๕๘.๕ รองอันดับสอง คือ การให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียนที่มีปัญหาพฤติกรรม ร้อยละ ๕๘.๑ และรองอันดับสาม คือ การจัดกิจกรรมสื่อสารและร่วมมือกับผู้ปกครองของผู้เรียนที่มีปัญหา ร้อยละ ๕๕.๘ สำหรับผู้เรียนติดสารเสพติดถูกนำไปบำบัด พบว่า ผู้เรียนถูกนำไปบำบัดที่โรงพยาบาลหรือศูนย์อนามัยและสถานบำบัดยาเสพติดต่าง ๆ มากเป็นอันดับหนึ่ง คิดเป็นร้อยละ ๕๒ ซึ่งพบว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ ๘๗ ไม่มีนักจิตวิทยา/นักสังคมสงเคราะห์ที่มีอาชีพมาช่วยเหลือผู้เรียนและให้โอกาสแก่ผู้เรียนที่ติดสารเสพติดเมื่อพิจารณาระดับสถานศึกษา พบว่าระดับอุดมศึกษามีนักจิตวิทยา/นักสังคมสงเคราะห์ที่มีอาชีพมาช่วยเหลือผู้เรียนมากอันดับหนึ่ง และสถานศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ ๕๕.๑ นั้นให้โอกาสแก่ผู้เรียนที่ติดสารเสพติดเข้าเรียน โดยสถานศึกษาระดับอาชีวศึกษาให้โอกาสแก่ผู้เสพยาเสพติดเข้าเรียนในสถานศึกษามากเป็นอันดับหนึ่ง คิดเป็นร้อยละ ๕๘.๘

การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการสนทนากลุ่ม กับเด็กและเยาวชนกลุ่มสร้างสรรค์และกลุ่มเสี่ยง จำนวน ๗ ภาค ได้สะท้อนข้อมูลภาพในเชิงลึกเกี่ยวกับสภาพปัญหาการเสพยาเสพติดและความคิดเห็นต่างๆ เกี่ยวกับการแก้ปัญหาการเสพยาเสพติดซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

สาเหตุและปัจจัยสำคัญที่ทำให้เยาวชนหันไปเสพยาเสพติด ทั้งเยาวชนกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มสร้างสรรค์ได้กล่าวถึงสาเหตุและปัจจัยสำคัญที่ไม่แตกต่างกันมากนัก และพบว่ามีหลากหลายสาเหตุที่ทำให้คนหันไปเสพยาเสพติด โดยเฉพาะ ปัญหาด้านครอบครัวแตกแยก การไม่ได้รับการยอมรับ ถูกดูต่ำจากสังคม การอยากรู้ อยากลองของวัยรุ่น พฤติกรรมเลียนแบบคนรอบข้าง เช่น เพื่อน การมีความรู้น้อยทำให้ไม่รู้เท่าทัน อยู่ในสังคมเสี่ยง กอดคั่น การเรียนอ่อน สื่อต่างๆ การมีเวลาว่าง และการเจอเหตุการณ์เลวร้ายในชีวิต

การส่งผลของบุคคลรอบข้างต่อพฤติกรรมเสพยาเสพติด พฤติกรรมของคนรอบข้างมีทั้งส่งผลและไม่ส่งผล การไม่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเสพยาเสพติดสำหรับเด็กกลุ่มสร้างสรรค์มองว่า เด็กและเยาวชนรู้เท่าทันถึงโทษของสารเสพติด สามารถแยกแยะสิ่งที่ดีและสิ่งที่ไม่ดีได้ แต่ก็มองว่าพฤติกรรมของคนรอบข้างสามารถส่งผลต่อพฤติกรรมต่อการเสพยาเสพติด โดยเฉพาะกลุ่มเพื่อน ผู้ปกครอง และกลุ่มคนในชุมชน

ลักษณะของกลุ่มเยาวชนที่มีความเสี่ยงต่อการเสพยาเสพติดมาก มักจะเป็นกลุ่มเด็กที่อยู่ห่างไกลจากพ่อแม่ มีเสรีภาพมาก เช่น กลุ่มเด็กนอก เด็กชอบเทียวกกลางคืน กลุ่มที่พ่อแม่ไม่มีเวลาให้ กลุ่มที่ศึกษาคะนอง บ้าๆ และกลุ่มเด็กที่ไม่ได้เรียนหนังสือ นอกจากนั้น เด็กและ

เยาวชนที่เป็นกลุ่มเด็กที่อ่อนแอ กลุ่มที่จริงจังต่อชีวิต หรือกลุ่มเด็กใหม่ที่เข้าสู่สังคม และกลุ่มไม่ทันต่อโลก

การเลิกเสพยาเสพติดและกลับตัวใหม่ของผู้ที่เคยเสพยาเสพติด คำยืนยันของผู้ที่เลิกเสพยาเสพติดได้ยืนยันว่า การเข้าไปคลุกคลีกับสารเสพติดแล้ว โอกาสที่จะเลิกจากสารเสพติดนั้น เป็นไปได้แต่ต้องทำในลักษณะต้องค่อยเป็นค่อยไป ลด ละ เลิก และที่สำคัญต้องขึ้นอยู่กับใจของผู้เสพเป็นอันดับแรก คือต้องมุ่งมั่นและตั้งใจว่าจะเลิกให้ได้ และต้องเอาตัวเองออกมาจากสภาพแวดล้อมเดิมหรือกลุ่มเพื่อนที่มีพฤติกรรมการเสพยา ที่สำคัญ ต้องมีคนคอยให้กำลังใจ อาทิเช่น ครอบครัว ญาติพี่น้อง เป็นที่ปรึกษาเวลามีปัญหาได้เป็นอย่างดี และให้โอกาสในการปรับตัวด้วย นอกจากนี้การมีกิจกรรมให้ทำ มีกีฬาให้เล่น ทำให้สามารถใช้เวลาว่างอย่างมีคุณค่าได้

บุคคลที่เป็นที่พึ่งกับผู้เสพยาเสพติด สำหรับกลุ่มคนที่สามารถเป็นที่พึ่งให้กับผู้ที่เสพยาเสพติดได้ดีและสามารถช่วยเหลือแก้ปัญหาได้ พบว่า เพื่อน พ่อแม่ (ผู้ปกครอง) และอาจารย์ การตัดสินใจเลือกกลุ่มบุคคลที่ให้ความช่วยเหลือเยาวชนที่เสพยาเสพติดนั้น ความสนิทสนมและความไว้วางใจให้กำลังใจให้กล้าใจและให้อภัย เป็นสาเหตุหลักที่เยาวชนเลือกที่จะขอคำปรึกษาอีกกลุ่มคือ กลุ่มที่ทำหน้าที่เป็นศูนย์บำบัดยา เช่น วัดถ้ำกระบอก ค่ายอดิศร (จ.สระบุรี) เป็นต้น

สถานที่ที่เยาวชนนิยมมาสูมเสพยาเสพติด แบ่งออกเป็น ๒ ส่วน คือ ๑. ในสถานศึกษา ส่วนใหญ่ เห็นตรงกันคือ จุดอับหรือจุดลับตาในโรงเรียน เช่น ห้องน้ำ หรือป่าละเมาะข้างโรงเรียนบ้าง สำหรับระดับอุดมศึกษาคิดว่าสถานที่ที่เยาวชนนิยมมาสูมคือตามชมรม เช่น ชมรมดนตรี ชมรมกีฬา เป็นต้น ๒. นอกสถานศึกษา ซึ่งเป็นแหล่งที่วัยรุ่นได้รวมตัวกันหรือพบปะกัน ซึ่งเป็นแหล่งที่ยังขาดการควบคุม เช่น หอพักนอกสถานศึกษา ร้านอาหาร ร้านคาราโอเกะ โรงแรม ใต้สะพาน สวนสาธารณะ เป็นต้น

สถานที่และการวางตัวเพื่อไม่ให้เข้าใกล้หรือเสพยาเสพติด หากย้อนเวลากลับไปได้ เยาวชนที่เสพยาเสพติดอยากจะกลับไปอยู่ในสถานที่หรือการวางตัวที่เหมาะสมเพื่อจะได้พ้นภัยจากสารเสพติด เช่น เลือกที่จะปฏิเสธเพื่อนที่ชักชวนให้ลองเสพยาเสพติด ไม่ริลองเสพยาเสพติด และเลือกที่จะใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ อยู่กับครอบครัวที่อบอุ่น มีคนคอยให้คำปรึกษาในทุกๆ เรื่องเวลามีปัญหา และจะพยายามไม่ไปยุ่งเกี่ยวกับสารเสพติด เลือกคบเพื่อนที่สนใจเรียนมากกว่านี้ กลับไปเรียนหนังสือ ไม่คลุกคลีกับเพื่อนที่ใช้สารเสพติด

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการตรวจสอบและการช่วยเหลือด้านยาเสพติด อยากให้เป็นการสุ่มตรวจที่กระทำอย่างต่อเนื่อง เช่น ทุกเดือน หรือ เดือนละ ๒ ครั้ง สำหรับวิธีการที่จะทำ ให้ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีกับผู้รับการตรวจสอบนั้น อยากให้มีการชี้แจงด้วยวาจาที่สุภาพ ตรวจสอบด้วยความเป็นมิตร สำหรับผู้ประกอบการหอพัก หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องขึ้นทะเบียนให้หมด หากไม่ขึ้นก็เป็นเหตุอันบังเอิญให้เดือดขาด

การช่วยเหลือและแก้ปัญหาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีหลากหลายวิธี เช่น ชุมชนจะมีสายตรวจ / อปพร. / มีป้อมคอยตรวจตราสิ่งผิดปกติในชุมชน และคอยเป็นหูเป็นตา ให้กับหน่วยงานของรัฐ มีหน่วยงานเข้ามาจัดกิจกรรมรณรงค์ เช่น การจัดกิจกรรมออกกำลังกาย หาอาชีพเสริมให้ชาวบ้านทำ ในสถานศึกษามีการเชิญผู้ปกครองมาประชุม มีการอบรมเรื่องยาเสพติด และเดินรณรงค์ถือป้ายต่อต้านยาเสพติดไปรอบหมู่บ้าน มีการอบรมเรื่องการป้องกันตัวของสตรี และมีตำรวจเข้ามาอธิบายเรื่องยาเสพติด เข้ามาดูแลใน โรงเรียนและชุมชน และมีคนเข้ามาตรวจเป็นระยะ เช่น มีวิทยากรมาบรรยายให้คำแนะนำถึงโทษและพิษภัยยาเสพติด และการมีหน่วยงานเข้ามาดูแลช่วยเหลือให้คำแนะนำ หน่วยงานเหล่านั้น เช่น ปปส. สสส. สาธารณสุข โรงพยาบาล เจ้าหน้าที่ตำรวจ เป็นต้น

วิธีการแก้ปัญหา/รณรงค์การป้องกันการเสพติดจากสถานศึกษา/ชุมชน/ที่นำสนใจ เช่น การเข้า ค่ายและจัดให้มีกิจกรรมที่น่าสนใจ ได้ความรู้ ซึ่งไม่ใช่จากการบรรยายเพียงอย่างเดียว หรือเป็นกิจกรรมที่เป็นนันทนาการ มีพื้นที่ให้เด็กเยาวชน ได้มีโอกาสทำกิจกรรมสร้างสรรค์ หรือเป็นการเดินเทิดพระเกียรติด้านยาเสพติด โครงการ To Be Number การจัดนิทรรศการ เช่น ทำโปสเตอร์รณรงค์ต่างๆ การใช้ศาสนามาเป็นเครื่องสอนใจไม่ให้เสพยา หรือกิจกรรมที่เป็นลักษณะการส่งเสริมอาชีพเสริม ไม่ให้คนว่างงาน

สรุป

จากการทบทวนแนวความคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวข้างต้น สรุปสาระสำคัญ ได้ดังนี้

ความหมายของยาเสพติดให้โทษ หมายความว่า สารเคมีหรือวัตถุชนิดใดๆ ซึ่งเมื่อเสพยาเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าจะโดยรับประทาน ดม สูบ นิด หรือด้วยประการใดๆ แล้ว ทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจ

ประเภทของยาเสพติด จำแนกตามการออกฤทธิ์ต่อระบบประสาท แบ่งเป็น ๔ ประเภท ได้แก่ ประเภทกดประสาท ประเภทกระตุ้นประสาท ประเภทหลอนประสาท และประเภทออกฤทธิ์ผสมผสาน จำแนกตามแหล่งที่มา ได้แก่ แบ่งตามแหล่งที่เกิด ประกอบด้วย ยาเสพติดธรรมชาติ และยาเสพติดสังเคราะห์ แบ่งตามกฎหมาย ได้แก่ แบ่งตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.๒๕๒๒ ประกอบด้วย ๕ ประเภท

สาเหตุสำคัญที่ทำให้ติดยาเสพติดของเด็กนักเรียนและวัยรุ่น จากการถูกชักชวน จากการอยากลอง จากการถูกหลอกลวง จากเหตุทางกาย จากความตึกะนอง และจากสิ่งแวดล้อม

ยาเสพติด เป็นอาชญากรรมที่ต่างจากอาชญากรรมชนิดอื่น เป็นอาชญากรรมที่ปราศจากผู้เสียหาย อาชญากรรมยาเสพติด มักดำเนินงานในรูปแบบองค์กร อาชญากรรมเกี่ยวกับยาเสพติดให้ผลตอบแทนสูงแก่ผู้กระทำความผิด และอาชญากรรมเกี่ยวกับยาเสพติดจะมีอิทธิพลของนักการเมืองหรือเจ้าหน้าที่บ้านเมืองให้ความคุ้มครองในการดำเนินการ

นโยบายรัฐบาลในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ที่สำคัญ อาทิ รัฐบาลพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร กำหนดยุทธศาสตร์พลังแผ่นดินเพื่อเอาชนะยาเสพติด คือ ทุกองค์กรในสังคมผนึกกำลังให้เป็นพลังแผ่นดินเพื่อเอาชนะยาเสพติด ๕ แนวทาง รัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ กำหนดยุทธศาสตร์ ๕ รื้อป้องกัน เพื่อสร้างเกราะและภูมิคุ้มกันที่จะต้านทานไม่ให้ยาเสพติด รัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร กำหนดยุทธศาสตร์พลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด มีกลยุทธ์สำคัญคือ ๗ แผน ๔ ปรับ ๓ หลัก ๖ เร่ง และ รัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา กำหนดแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด พ.ศ.๒๕๕๘ ประกอบด้วย ๖ ยุทธศาสตร์หลัก

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่สำคัญ อาทิ อภาศิริ สุวรรณานนท์ และคณะ (๒๕๕๒) ได้ทำการศึกษาโครงการการประเมินผลโครงการ D.A.R.E. ของตำรวจภูธรภาค ๑ พบว่า ปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จของโครงการคือ ผู้บัญชาการระดับสูงให้ความสำคัญและให้การสนับสนุน การอบรมเพิ่มพูนทักษะในการทำหน้าที่ครู D.A.R.E. อย่างต่อเนื่อง ส่วนปัญหาอุปสรรคของโครงการ D.A.R.E. ได้แก่ ผู้บังคับบัญชาสถานีโยกย้ายบ่อย การขาดงบประมาณสนับสนุน Emma Porio and Christine S. Crisol (2004) ได้ทำการศึกษาเรื่อง The use of children in the production, sales and trafficking of drugs: A synthesis of participatory action-oriented research programs in Indonesia, the Philippines and Thailand พบว่า เด็กและเยาวชนมีบทบาทสำคัญในกระบวนการยาเสพติด ฉะนั้นการแก้ไขปัญหาก็ควรเริ่มต้นด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการดำเนินกิจกรรมที่ออกแบบมาเพื่อชักพาพวกเขาออกจากยาเสพติด เป็นต้น

บทที่ ๓

โครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย และปัญหาในการดำเนินการ

สถานการณ์และการแพร่ระบาดของยาเสพติดในประเทศไทย

สรุปสถานการณ์ยาเสพติดในประเทศไทยระหว่างปี ๒๕๔๕ – ๒๕๕๔

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (สำนักงาน ป.ป.ส.) ได้จัดทำประมวลสถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดให้โทษในประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๔๕-๒๕๕๔ ในช่วงเวลา ๑๐ ปี ที่ผ่านมา (สำนักงาน ป.ป.ส., ๒๕๕๖) สรุป ดังนี้

ยาเสพติดที่แพร่ระบาดในประเทศไทย อาจแบ่งตามฤทธิ์ของยาเสพติดได้ ๔ ประเภทใหญ่ๆ คือ กลุ่มที่หนึ่งออกฤทธิ์กระตุ้นประสาท ได้แก่ ยาบ้า (Amphetamine) กระต่อม (Kratom) ไอซ์ (Methamphetaminehydrochloride) โคเคน (Cocaine) และยาอี (Ecstasy) ยาเสพติดกลุ่มที่สอง คือ กลุ่มที่ออกฤทธิ์กดประสาท ได้แก่ สารระเหย (Inhalant) ฝิ่น (Opium) และเฮโรอีน (Heroin) กลุ่มที่สาม ออกฤทธิ์หลอนประสาท ได้แก่ ยาเค (Ketamine) สำหรับกลุ่มที่สี่ เป็นยาเสพติดที่ออกฤทธิ์ผสมผสาน ได้แก่ กัญชา (Marijuana)

นอกจากยาเสพติดทั้งสี่ชนิดข้างต้น ยังมียาเสพติดอีกหลายชนิดระบาดอยู่ในประเทศไทย ซึ่งมีสถิติปรากฏการกระทำความผิดและถูกจับกุมเข้ามาเป็นประจำทุกปี โดยเฉพาะเป็นยาที่ใช้ในวงการแพทย์ ตัวอย่างเช่น เมธาโดน (Methadone) โรฮิบนอล (Rohypnol) โดมิกุ่ม (Dormicum) อัลปราโซแลม (Alprazolam) ไดอาซีแพม (Diazepam) เป็นต้น การใช้ยาเหล่านี้ต้องอยู่ในความดูแลของแพทย์ แต่ปัจจุบันมีการลักลอบขายให้กับผู้ซื้อไปเพื่อใช้ในวัตถุประสงค์อื่นๆ เป็นต้นเหตุให้มีผู้ติดยาเหล่านี้มากขึ้นในปัจจุบัน

ในช่วงเวลา ๑๐ ปี ที่ผ่านมา คือ ตั้งแต่ พ.ศ.๒๕๔๕-๒๕๕๔ ยาเสพติด ๔ กลุ่มที่แพร่ระบาดและเป็นปัญหาอยู่ในประเทศไทยนั้น มีการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านอุปสงค์ และด้านอุปทานของแต่ละชนิด ตามการเปลี่ยนแปลงของกระแสมโนมจากภายนอกประเทศและการเปลี่ยนแปลงตามนโยบายทางการเมืองภายในประเทศด้วย

กัญชา แนวนอนนุ่มของปัญหากัญชา ถ้าเปรียบเทียบกับยาเสพติดชนิดอื่นจะเห็นว่าในช่วง ๑๐ ปี ที่ผ่านมา มีความรุนแรงลดน้อยลง มีการจับกุมผู้ต้องหาคดีกัญชาคิดเป็นร้อยละ ๕.๗ ของผู้ต้องหาทั้งหมด ส่วนใหญ่เป็นกัญชาแห้ง แนวนอนนุ่มของคดีลดลงจาก ๒๐,๐๐๐ คดี ในปี

๒๕๔๕ เหลือเพียง ๘,๘๐๐ คดี ในปี ๒๕๕๔ แต่จำนวนผู้ต้องหาจะมีการเพิ่มขึ้นและลดลงในบางช่วง ขณะเดียวกันเริ่มเห็น แนวโน้มว่ามีผู้เข้ามารับการรักษาการติดยาเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง หลังนโยบายประกาศสงครามกับยาเสพติดปี ๒๕๔๖ มีชาวต่างชาติเข้ามาเกี่ยวข้องกับคดีกัญชาค่อนข้างมาก โดยเฉพาะการค้ากัญชาแห่ง ประเทศเหล่านี้ได้แก่ ยุโรป เอเชียใต้ และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ยางกัญชา (Hashish) เป็นเรซินมีลักษณะเป็นยาง เป็นก้อนสีน้ำตาลเข้ม ยาง จากใบ และยอดช่อดอกผ่านกระบวนการทำให้หลอมรวมและควบแน่น จึงมีความเข้มข้นของสาร Tetrahydrocannabinol สูงในประเทศไทยช่วง ๑๐ ปี ที่ผ่านมา มีการจับกุมยางกัญชา ๒๑๒ คดี ส่วนมากเป็นคดีค้ามากกว่าคดีเสพ และเริ่มมีแนวโน้มคดีเสพนมากขึ้นในช่วงหลังนโยบายประกาศสงครามกับยาเสพติด

ยาบ้า (Amphetamine) เป็นยาเสพติดในกลุ่มที่ออกฤทธิ์กระตุ้นประสาท เป็นยาเสพติดชนิดที่มีการแพร่ระบาดภายในประเทศมาหลายสิบปี และระหว่าง ๑๐ ปี ที่ผ่านมา การแพร่ระบาดของยาบ้ามีสถิติสูงจนรัฐบาลมีนโยบายประกาศสงครามในปี ๒๕๔๕ ส่งผลให้สถิติในปี ๒๕๔๖ มีการจับกุมได้น้อยลง ส่วนหนึ่งผู้เสพยาเสพติดได้เปลี่ยนสถานภาพเป็นผู้ป่วยตามนโยบาย ในช่วงเวลานี้เองที่ทำให้มีผู้เข้ารับการบำบัดรักษามีจำนวนสูงขึ้นอย่างเห็นได้ชัด อย่างไรก็ตามสถิติในปีต่อมาผู้ต้องหาคดียาบ้าก็ค่อยๆ เพิ่มสูงขึ้นอีกครั้งตลอดถึงปี ๒๕๕๔ ไม่เพียงจำนวนผู้ต้องหาจะเพิ่มขึ้นเท่านั้น ปริมาณของกลางยาบ้าที่จับได้ก็เพิ่มสูงขึ้นเป็นลำดับทุกปี

แหล่งผลิตยาบ้าส่วนใหญ่ มาจากประเทศเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศพม่า และนำเข้าประเทศไทยบริเวณชายแดนภาคเหนือเพื่อส่งต่อไปยังส่วนต่างๆ ของประเทศ ภาคกลาง และภาคใต้ ในช่วง ๑๐ ปี ที่ผ่านมา ปรากฏว่ามีการนำเข้ายาบ้าทางภาคตะวันออกเฉียงเหนืออีกเส้นทางหนึ่ง ทั้งนี้ รัฐบาลตั้งข้อสันนิษฐานว่าเป็นยาบ้าที่มาจากแหล่งผลิตเดียวกันกับที่ส่งเข้ามาทางชายแดนภาคเหนือ แต่เนื่องจากรัฐบาลไทยเข้มงวดตรวจตราการนำเข้า สินค้าต่างๆ มากขึ้น ผู้ผลิตจึงเปลี่ยนเส้นทางเป็นนำเข้าจากประเทศ สปป.ลาว และประเทศกัมพูชา

ในช่วงเวลาดังกล่าว พบว่า การจับกุมคดีจำหน่ายยาเสพติดรายสำคัญมักพบยาบ้า พร้อมยาเสพติดชนิดอื่น โดยเฉพาะเฮโรอีน ฟีน กัญชา ไอซ์ ยาอี ยาเค หรือวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตประสาทอื่นๆ แสดงให้เห็นว่า เครือข่ายค้ายาบ้าเป็นเครือข่ายที่เชื่อมโยงกับยาเสพติดชนิดอื่นๆ ดังกล่าวเหล่านั้นด้วย

ไอซ์ มีชื่อเรียกเป็นทางการว่า Methamphetamine hydrochloride เป็นก้อนผลึกใส เหมือนน้ำแข็ง จึงเรียกในภาษาผู้ใช้ทั่วไปว่า “ไอซ์” เป็น Methamphetamine ที่มีความบริสุทธิ์ค่อนข้างสูง อยู่ในรูปที่สามารถสูบควันได้ ทางกรมไทยถือว่าไอซ์ เป็นยาเสพติดที่แยกมาจากยาบ้า และถูกจัดประเภทให้เป็นยาบันเทิง (club drug) ชนิดหนึ่ง

ในประเทศไทยมีการจับกุมไอซ์ครั้งแรกในปี ๒๕๔๑ และสถิติการจับกุมมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เมื่อเปรียบเทียบปี ๒๕๕๔ กับปี ๒๕๔๗ ซึ่งเป็นปี หลังช่วงนโยบายประกาศสงครามยาเสพติด พบว่าในภาพรวมเพิ่มมากขึ้นถึง ๔๘ เท่า ไอซ์ที่แพร่ระบาดในประเทศไทย ส่วนใหญ่พบว่ามีแหล่งผลิตจากภายนอกประเทศ ประเทศพม่า ยังเป็นแหล่งผลิตหลักประมาณร้อยละ ๘๐ นำเข้ามาในประเทศไทยผ่านชายแดนในจังหวัดเชียงราย เชียงใหม่ สระแก้ว กาญจนบุรี ยะลา อุบลราชธานี หนองคายและนครพนม ในช่วงหลังพบว่าการลักลอบนำเข้าทางไปรษณีย์ และทางอากาศผ่านสนามบินสุวรรณภูมิ โดยเฉพาะในช่วง ๑ ปี หลังปี ๒๕๕๒ จับได้ ๕ ครั้ง ๒๕๕๔ จับได้ ๑๖๐ ครั้ง

กระท่อม เป็นพืชเสพติดที่ชาวบ้านในภาคใต้ใช้เคี้ยว เพื่อวัตถุประสงค์ในการทำงานให้ทนนานบ้าง เพื่อรักษาโรคบ้าง หรือเพื่อสังสรรค์กับเพื่อนบ้าง แต่ถูกจัดให้เป็นยาเสพติดประเภท ๕ ตาม พ.ร.บ.ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.๒๕๒๒ นั้น ในช่วง ๑๐ ปี ที่ผ่านมา (๒๕๔๕-๒๕๕๔) พืชกระท่อมอาจถูกตัดสินว่าเป็นพืชเสพติดที่เข้ามาทดแทนยาบ้าในช่วงที่รัฐบาลขึ้นนโยบายทำสงครามกับยาเสพติดในปี พ.ศ.๒๕๔๕ แต่สถิติการจับกุมผู้เสพใบกระท่อมก็มีได้สูงมากจนผิดปกติ ในปี ๒๕๔๖ พบว่ามีเพียง ๒๐๓๗ รายเท่านั้น และในปีต่อมาสถิติกลับลดลง ภายหลังปี พ.ศ.๒๕๕๐ กลับเพิ่มขึ้นมากกว่าเท่าตัวและเพิ่มขึ้นทุกปี จนถึงปี ๒๕๕๔ ในขณะที่ผู้เคี้ยวใบกระท่อมถูกจับเพิ่มขึ้นนั้น พัฒนาการของผู้เสพกระท่อมเปลี่ยนรูปไปอีก มีการใช้ใบกระท่อมมาต้มเป็นน้ำผสมกับสารอื่นๆ อีกหลายชนิด อาทิ โคลก ยาน้ำแก๊ว ไอ ยานอนหลับ กาแฟผงสำเร็จๆ เรียกว่า สี่คูณร้อยบ้าง หรือเรียกน้ำต้มกระท่อมบ้าง มีปรากฏให้เห็นและถูกจับกุมมากขึ้น ฉะนั้นจะเห็นว่าในช่วง ๑๐ ปี ที่ผ่านมา กระท่อมมีพัฒนาการแปรรูปออกไปจากการเป็นเครื่องเสริมพลังในการทำงาน หรือเป็นยารักษาโรค กลับเป็นสารกระตุ้นสำหรับวัยรุ่น กลุ่มคนรุ่นใหม่ขึ้นมาอีกรูปแบบหนึ่ง

สารระเหยเป็นสารเสพติดที่ติดอันดับ ๑ ใน ๕ ลำดับแรก ในทุกการสำรวจประมาณการผู้เกี่ยวข้องกับสารเสพติดในประเทศไทย ที่มีการสำรวจโดย “เครือข่ายองค์กรวิชาการสารเสพติด” เนื่องจากสารระเหยหาซื้อได้ง่าย ราคาถูกและกฎหมายไม่เข้มงวด จึงทำให้สารระเหยยังแพร่ระบาดอยู่อย่างต่อเนื่อง ในการรวบรวมสถิติการจับกุมคดีสารระเหยในรอบ ๑๐ ปี ที่ผ่านมาของสำนักงาน ป.ป.ส. ปรากฏว่า จำนวนผู้ต้องหาในคดีสารระเหยและปริมาณน้ำหนักของกลางสารระเหยได้ลดลงตั้งแต่ปี ๒๕๔๖ หลังนโยบายประกาศสงครามยาเสพติดเกือบ ๖ เท่าตัว ในปี พ.ศ.๒๕๕๔ ปริมาณของกลางก็มีน้ำหนักลดลงกว่า ๗ เท่าเช่นเดียวกันเป็นที่รู้กันว่าผู้ที่ใช้สารระเหยในอดีตส่วนใหญ่มักเป็นเยาวชน จากสถิติคดีการจับกุมเกี่ยวกับสารระเหยในช่วง ๑๐ ปี ที่ผ่านมา กลับปรากฏว่าผู้ใช้สารระเหยส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มอายุ ๒๕-๔๔ ปี ที่เป็นผู้ชายถึงร้อยละ ๕๕

ยาเสพติดที่แพร่ระบาดในกลุ่มเด็กและเยาวชน จากสถิติในอดีต “สารระเหย” คือ ยาเสพติดที่เด็กและเยาวชนถูกจับกุมเข้ามาในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนมากที่สุด แต่ปรากฏว่าในช่วง ๑๐ ปี ที่ผ่านมามาตราการเปลี่ยนแปลงไป ปรากฏว่า “ยาบ้า” เป็นยาเสพติดหลักที่เด็กและเยาวชนใช้ สารระเหยลดลงเป็นลำดับ ขณะที่กระท่อม กัญชา และไอซ์ เป็นสถิติที่ปรากฏในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน มากขึ้น เป็นลำดับ

ฝิ่น เป็นพืชที่อยู่ในประเทศไทยมาเป็นเวลานาน เมื่อประเทศไทยประกาศให้เลิกการสูบฝิ่น และให้มีการปราบปรามอย่างจริงจัง “เฮโรอีน” ก็เป็นยาเสพติดที่เกิดขึ้นมาแทนที่ หลังจากนั้นฝิ่นก็ลดน้อยลง แต่ก็ยังไม่หมดไปจากประเทศ ภายหลังจากนโยบายประกาศสงครามกับยาเสพติดมีการจับฝิ่นดิบได้ของกลางมากถึง ๑,๓๔๕ กิโลกรัม (๑.๓ ตัน) และมีผู้ต้องหา จำนวน ๑,๘๘๓ ราย นับว่าเป็นสถิติการจับกุมคดีฝิ่นที่สูงที่สุดในช่วง ๑๐ ปี ที่ผ่านมา หลังจากปี ๒๕๔๗ ฝิ่นดิบลดลงมากจนเกือบจะหายไป ขณะที่ฝิ่นดิบลดลงกลับพบว่าพื้นที่ปลูกฝิ่นมีการขยายตัวขึ้นลง มาจนถึงปี ๒๕๕๒ ป.ป.ส.จับกุมพืชฝิ่นได้สูงสุดถึง ๔๐,๖๖๖ กิโลกรัม (มากกว่า ๔๐ ตัน) แสดงว่า ฝิ่นยังคงมีผู้ลักลอบปลูกอยู่ไม่หมดไปจากเมืองไทยเช่นเดียวกัน

เฮโรอีน สถานการณ์เฮโรอีน พ.ศ.๒๕๔๕-๒๕๕๔ ข้อมูลอุปทาน ได้จากการรายงานการจับกุมและการจับกุมรายสำคัญ พบว่าแนวโน้มของการค้าเฮโรอีนลดลงจากปี ๒๕๔๕ มาก แต่ถ้าพิจารณาเปรียบเทียบปี สดท้ายกับปี พ.ศ.๒๕๕๑ แล้ว กลับพบว่าแนวโน้มเพิ่มขึ้นเล็กน้อย โดยเฉพาะในพื้นที่ภาคเหนือ ผู้ที่ถูกจับด้วยคดีเสพ ครอบครอง มากกว่าครึ่งมี อายุ ๓๐ ปี ขึ้นไป ร้อยละ ๘๐ เป็นชาย และจากข้อมูลการจับกุมรายสำคัญก็พบว่า ในช่วง ๕ ปี หลังการจับกุม เฮโรอีนมีปริมาณเพิ่มขึ้น และการค้ายังเป็นทั้งการค้าเฮโรอีนอย่างเดียว หรือค้าร่วมกับยาเสพติด ชนิดอื่น นอกจากนี้บางครั้งยังเป็นการนำเข้าโดยชาวต่างชาติ และส่วนมากจะพบที่ทำอากาศยาน ระหว่างประเทศ ส่วนชาวไทยจะใช้รถยนต์กระบะนำเข้ามาจากทางภาคเหนือ หรือบางครั้งก็พบอยู่ชายแดนภาคใต้

ข้อมูลอุปสงค์ก็พบเช่นเดียวกันว่า ในการสำรวจครัวเรือนครั้งสุดท้าย (พ.ศ.๒๕๕๔) ผู้ที่รายงานว่า “เคยใช้” เฮโรอีน และ “ใช้ใน ๑ ปี ” มีจำนวนเพิ่มขึ้นจากการสำรวจเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๑ แต่ก็น้อยกว่าปี พ.ศ.๒๕๕๐ ส่วนใหญ่ เป็นผู้ที่อยู่ในภาคเหนือ รองลงมาเป็นภาคกลาง และข้อมูลจากรายงานผู้เข้ารับการรักษาทั่วประเทศ (บ.ส.ต.๓) พบเช่นเดียวกับการจับกุม กล่าวคือ ในระยะแรก ผู้เข้ารับการรักษาเฮโรอีนลดลง แต่เริ่มเพิ่มขึ้นเล็กน้อยระหว่างปีพ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๕๔ โดยเฉพาะผู้เข้ารับการรักษาใหม่แต่ละปี พบว่าเพิ่มจากปี ๒๕๕๑ กว่า ๒ เท่าส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีอายุ ๓๐ ปี ขึ้นไป อยู่ในภาคเหนือ (เชียงใหม่ เชียงใหม่) และภาคใต้ (นราธิวาส สงขลา ปัตตานี)

ผลกระทบต่อสุขภาพของผู้เสพเฮโรอีน คือ การฉีกขาดเสียดิบ และมีโอกาสที่จะติดเชื้อมือเขียด ข้อมูลจากการบำบัด พบว่าประมาณ ๑ ใน ๕ ของผู้เข้ารับการบำบัดรายใหม่ ใช้วิธีฉีด และจากกรณีศึกษาที่พบว่าส่วนใหญ่ ใช้เข็มฉีดยาร่วมกับเพื่อน นอกจากนี้ยังมีผลกระทบด้านอื่นๆ ต่อเศรษฐกิจและสังคม ถึงแม้จะไม่มีรายงานการศึกษาเรื่องของเศรษฐกิจต่อส่วนรวม แต่การใช้จ่ายค่าซื้อยาเสพติดก็เป็นจำนวนมากสรุปได้ว่า เฮโรอีนยังคงเป็นปัญหาอยู่ในประเทศ และมีแนวโน้มที่จะกลับมา การที่ผู้เสพเฮโรอีนลดลงระยะหนึ่ง อาจจะเป็นด้วยเฮโรอีนราคาแพง และผู้เสพกลัวการติดเชื้อมือเขียด อย่างไรก็ตามในระยะหลัง มีการระบาดของสารเมทแอมเฟตามีน (ยาบ้า) กลุ่มผู้เสพก็เปลี่ยนไป และเมื่อไอซ์ระบาด ราคาของไอซ์ที่สูงเกือบเท่าเฮโรอีน กอปรกับการค้าเฮโรอีนมีมากขึ้น น่าจะเป็นตัวเร่งให้ผู้เสพเฮโรอีนมีจำนวนเพิ่มขึ้นได้

ยาอี ยาเค และโคเคน ยาเสพติดทั้ง ๓ ชนิด มักถูกเรียกรวมกันว่า “ยาบันเทิง” (Club Drug) เป็นยาเสพติดที่ใช้เพื่อคนที่เข้าไปในสถานบันเทิง เพื่อความบันเทิง ถึงแม้ยาเสพติด ทั้ง ๓ ชนิด จะมีฤทธิ์แตกต่างกัน คือ ยาอี (Ecstasy) มีฤทธิ์กระตุ้นประสาท ยาเค (Ketamine) มีฤทธิ์หลอนประสาทและโคเคน (Cocaine) มีฤทธิ์ กดประสาท แต่ยาเสพติดทั้ง ๓ ชนิดก็ถูกใช้ในหมู่นักชอปปิ้งที่ชอปปิ้งกลางคืนเป็นส่วนมาก ในช่วงเวลา ๑๐ ปี ที่ผ่านมา ยาอีมีสถิติลดน้อยลงทั้งจำนวนคดีและปริมาณน้ำหนักของกลางที่ถูกจับได้ ในปี ๒๕๕๕ ปริมาณของกลางลดน้อยจนเกือบไม่มียาอีนับเป็นยาเสพติดที่แพร่หลายอยู่ในกรุงเทพฯ เป็นส่วนใหญ่

สำหรับโคเคน มีการแพร่ระบาดมากในพื้นที่กรุงเทพฯ พื้นที่ ภาคกลาง และภาคใต้ จำนวนคดีและน้ำหนักของกลางโคเคนจากสถิติการจับกุม เพิ่มขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๗ น้ำหนักของกลางในปี ๒๕๔๘ ๒๕๕๑ และ ๒๕๕๔ มีการจับกุมได้เป็นจำนวนมาก การลักลอบนำโคเคนเข้ามาโดยผ่านสนามบินสุวรรณภูมิที่จับได้ในปี ๒๕๕๔ เป็นชาวต่างชาติหลายชาติ อาทิ ฟิลิปปินส์ ไนจีเรีย ปากีสถาน เปรู และแอฟริกาใต้ นอกจากนั้นยังจับได้ที่สนามบินภูเก็ต โดยผู้นำเข้าเป็นชาวสวีเดนเชอร์แลนด์และคนไทย

สำหรับยาเค มีสถิติขึ้นๆ ลงๆ ไม่มีแนวโน้มที่เห็นชัดในปี ๒๕๔๗ จับได้ของกลางน้ำหนักค่อนข้างมาก หลังจากนั้นก็ลดลง และปี ๒๕๕๑ จับของกลางได้จำนวนมากอีกครั้ง สถานการณ์ของยาเค ไม่สามารถคาดเดาได้ว่ามีเหตุปัจจัยอะไรที่ทำให้ปริมาณและคดีมีความผันผวนค่อนข้างสูงมาก

ในภาพรวมปัญหาเสพติดที่แพร่ระบาดในประเทศไทยช่วง ๑๐ ปี ที่ผ่านมา จะเห็นว่ากลุ่มยาที่ยังคงอยู่ในกระแสของผู้ใช้ยาเสพติดเป็นส่วนมาก คือกลุ่มยาประเภทกระตุ้นประสาท ซึ่งมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตลอด ๑๐ ปี ที่ผ่านมา ได้แก่ ยาบ้า ไอซ์ กระท่อม ส่วนกลุ่มยาเสพติดที่เคยมีบทบาทในอดีตคือ กลุ่มยาออกฤทธิ์กดประสาทกลับลดบทบาทลง ซึ่ง ได้แก่ สารระเหย ผีน และเฮโรอีน สำหรับกลุ่มยาที่ออกฤทธิ์ผสมผสาน เช่น กัญชาแห้ง และยางกัญชา ก็ยังคงรักษาระดับมีผู้ใช้และแพร่ระบาดอย่างต่อเนื่องไม่ลดน้อย มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในบางช่วงเวลาเพียงเล็กน้อย

อย่างไรก็ตามการแพร่ระบาดของยาเสพติดชนิดใดชนิดหนึ่ง ย่อมมีสาเหตุและปัจจัยที่นำไปสู่การระบาดซึ่งอาจต้องพิจารณาองค์ประกอบหลายประการ อาทิ

๑. สภาพเศรษฐกิจสังคมของประเทศที่ต้องการการแข่งขันสูง ความต้องการยาเสพติดมาช่วยเพิ่มประสิทธิภาพย่อมเกิดขึ้น

๒. กระแสความนิยมจากภายนอกประเทศผลักดันให้มีการไหลเข้ามาของยาเสพติด

๓. การปราบปรามอย่างเข้มงวดของรัฐบาล ย่อมสร้างแรงกดดันและมีการใช้ยาเสพติดชนิดใหม่ทดแทน เป็นต้น

ปัจจัยต่างๆ เหล่านี้ไม่สามารถควบคุมโดยการปราบปรามได้เพียงอย่างเดียว การแก้ไขปัญหาเสพติด จึงต้องอาศัยวิธีการหลายวิธีที่บูรณาการร่วมกัน รวมถึงต้องมีการบูรณาการในการทำงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ และมาตรการสำคัญอย่างหนึ่งที่รัฐบาลให้ความสำคัญเป็นอันดับต้นๆ คือ “มาตรการป้องกัน”

สรุปสถานการณ์ยาเสพติดในประเทศไทยระหว่างปี ๒๕๕๕-๒๕๕๘

สถานการณ์ ยาเสพติดและแนวโน้มของปัญหาประกอบการพัฒนายุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙)

ผลจากการสำรวจเพื่อประเมินสถานการณ์ปัญหาเสพติดและผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประเทศไทยเข้มแข็งชนะยาเสพติดยั่งยืนภายใต้ยุทธศาสตร์ ๕ ร้ว ป้องกันระยะที่ ๒ ของศูนย์เครือข่ายวิชาการเพื่อสังเกตการณ์และวิจัยความสุขชุมชน (ศูนย์วิจัยความสุขชุมชน) มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ เมื่อเดือนกันยายน ๒๕๕๑ พบว่าปัจจัยเสี่ยงที่ส่งผลต่อปัญหาเสพติดหลายปัจจัยมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น ทั้งในเรื่องของสถานบันเทิงที่เปิด-ปิดเกินเวลา การอนุญาตให้เด็กที่อายุมากกว่า ๑๘ ปีเข้าสถานบันเทิง การมั่วสุมในที่สาธารณะ การมั่วสุมยาเสพติดในร้านเกมส์ ขณะเดียวกันรายงานสถานการณ์ครอบครัว เข้มแข็งของกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ พบว่าใน ปี ๒๕๕๒ มีครอบครัวที่ไม่ผ่านครอบครัวเข้มแข็ง สูงถึงร้อยละ ๕๑ และจากผลการศึกษาของโครงการ CHILD WATCH สามารถประมาณการได้ว่าในจำนวนกลุ่มเด็กอายุ ๗-๑๕ ปี จำนวนประมาณ ๑๒ ล้านคน ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีโอกาสเสี่ยงในการเป็นผู้เสพยาใหม่สูงกว่ากลุ่มอายุอื่นๆ มีถึงร้อยละ ๔๑ ที่เป็นกลุ่มที่เสี่ยงสูงขณะเดียวกันศูนย์วิจัยความสุขชุมชนมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ ที่ได้ทำการสำรวจเมื่อเดือนพฤศจิกายน-ธันวาคม ๒๕๕๑ ประมาณการว่ามีเด็กนักเรียน/นักศึกษาใช้ยาเสพติดจำนวนถึง ๗๑๑,๕๕๖ คน

สถานการณ์การนำเข้ายาเสพติด อยู่ในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคเหนือ เป็นพื้นที่หลักที่มีการลักลอบนำเข้ายาเสพติดมา โดยตลอดและคาดว่าจะยังคงเป็นพื้นที่หลักต่อไปในอนาคต แต่การที่ สปป.ลาว มีการเปิดบ่อนกาสิโน ซึ่งจากการข่าวระบุว่า เป็นพื้นที่ที่เอื้อในการติดต่อซื้อขายรวมทั้งเป็นพื้นที่พักยาเสพติด โครงการเปิดสะพานมิตรภาพ ไทย-ลาว แห่งที่ ๓ และแห่งที่ ๔ ที่ล้วนเอื้อต่อการลักลอบนำเข้า ดังนั้นพื้นที่ที่คาดว่าจะจะเป็นพื้นที่สำคัญที่ต้องเฝ้าระวังอย่างใกล้ชิดคือ อ.เชียงแสน อ.เชียงของ จ.เชียงราย และพื้นที่ใน จ.นครพนม ในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา ผลจากการจับกุมพบว่ากลุ่มผู้ผลิต/นักค้ารายสำคัญในพม่ามักจะมีการว่าจ้างชนกลุ่มน้อยเป็นผู้ลำเลียงยาเสพติดเข้ามาภายในประเทศ โดยเฉพาะกลุ่มมูเซอและกลุ่มม้ง และในปัจจุบันพบว่ากลุ่มม้งและมูเซอที่มีความสัมพันธ์เชิงเครือญาติทั้งประเทศไทยและพม่ามีมากกว่า ๓ แสนคน ดังนั้น หากไม่สามารถใช้เวทีต่างประเทศในการร่วมมือแก้ไข ปัญหาหรือไม่สามารถใช้งานมวลชนในหมู่บ้านเครือข่ายได้ ทั้ง ๒ กลุ่มจะเป็นตัวจักรสำคัญต่อปัญหาเสพติดภายในประเทศ

สถานการณ์การค้าและการแพร่ระบาดของสถานการณ์ยาเสพติดในประเทศไทย นอกจากนักค้าชาวไทยแล้ว ยังมีกลุ่มนักค้าชาวต่างประเทศที่ถือเป็นตัวจักรสำคัญที่เข้ามาเกี่ยวข้อง ข้อมูลในช่วง ๕ ปี ที่ผ่านมา พบว่า กลุ่มชาวแอฟริกันตะวันตก เป็นกลุ่มที่มีบทบาทสำคัญมาอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ในช่วง ๒-๓ ปีหลังปรากฏชาวอิหร่านถูกจับด้วยคดียาเสพติด ที่มีแนวโน้มสูงอย่างต่อเนื่องเช่นเดียวกัน ปัจจุบันพบว่าเครือข่ายชาวแอฟริกันตะวันตก มีเครือข่ายการค้าอยู่ในทุกทวีปทั่วโลก ซึ่งจากการข่าวระบุว่าประเทศไทยเป็นเป้าหมายหนึ่งของเครือข่ายนี้ในการที่จะใช้เป็นฐานทางการค้า เนื่องจากประเทศไทยมีปัจจัยที่เอื้อในหลายๆ ด้าน ได้แก่ สามารถหายาเสพติดได้ง่าย เป็นศูนย์กลางคมนาคม หากคนลำเลียงได้ง่ายรวมทั้งค่าครองชีพไม่แพง ในส่วนของชาวอิหร่าน ได้รับการบอยคอตทางการค้าทั้งจากอเมริกาและยุโรป ในเรื่องปัญหานิวเคลียร์ ทำให้ประชาชนมีความยากจน และการที่อิหร่านมีโรงงานผลิตยูโดอิเฟดรีนภายในประเทศ จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ทำให้คาดว่า ทั้งชาวแอฟริกันตะวันตกและกลุ่มชาวอิหร่าน จะยังเป็นกลุ่มที่มีบทบาทสำคัญต่อการค้ายาเสพติดในประเทศไทย กลุ่มผู้เกี่ยวข้องรายใหม่ยังคงมีสัดส่วนสูงทั้งในกลุ่มผู้ค้าและกลุ่มผู้เสพ การที่มีผู้เกี่ยวข้องรายใหม่เข้ามาเกี่ยวข้องกับยาเสพติด มีสาเหตุจากปัจจัยต่างๆ ทั้งภาวะการว่างงาน การมีค่านิยมที่ฟุ้งเฟ้อรักความสะดวกสบาย การอยู่ในครอบครัวที่มีคนในครอบครัวเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด เป็นต้น โดยเฉพาะกลุ่มเยาวชนที่มีอายุ ๑๕-๑๙ ปีและอายุ ต่ำกว่า ๑๕ ปี ที่พบแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ทั้งที่อยู่นอกระบบการศึกษาและในระบบการศึกษาเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มเค้กระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งกระบวนการป้องกันจำเป็นจะต้องดำเนินการอย่างครอบคลุมและเข้มข้น

ยังคงมีกลุ่มผู้มีอิทธิพลและเจ้าหน้าที่ของรัฐเข้ามาเกี่ยวข้องกับยาเสพติดทั้งเป็นผู้ดำเนินการเอง หรือเป็นผู้ช่วยเหลือสนับสนุน ทำให้การสืบสวนปราบปรามมีความซับซ้อนและเป็นไปอย่างยากลำบาก นักค้ารายสำคัญทั้งที่ถูกควบคุมตัวในเรือนจำหรืออยู่นอกเรือนจำ ยังคงมีบทบาทสำคัญในการบงการค้ายาเสพติด

การพัฒนาในด้านข้อมูลข่าวสารอย่างไร้พรมแดนโดยอาศัยเทคโนโลยี ที่ทันสมัยมีส่วนสำคัญต่อการแพร่กระจายของยาเสพติด เห็นได้จากการจับกุมคดีผลิตไอซ์ ในช่วงปี ๒๕๕๒-๒๕๕๓ ที่ผ่านมามีผู้ต้องหาระบุว่าได้เรียนรู้วิธีการผลิตและสั่งซื้อสารตั้งต้น จากทางอินเทอร์เน็ต นอกจากนี้ยังปรากฏว่ามีหลาย WEBSITE ที่มีการโฆษณาเชิญชวนและจำหน่ายยาเสพติด เป็นอีกช่องทางหนึ่งที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารต้องร่วมมือกันแก้ไขอย่างใกล้ชิด

ในด้านตัวยาที่แพร่ระบาด ยาบ้ายังคงเป็นตัวยาที่มีความสำคัญ ในการแพร่ระบาดภายในประเทศ โดยมีไอซ์ที่จะต้องจับตามองอย่างใกล้ชิด ทั้งนี้เนื่องจากนักค้าพยายามที่จะใช้กลยุทธ์ทางการตลาดเหมือนที่เคยใช้กับยาบ้า เช่นการแบ่งบรรจุในราคาต่างๆ เพื่อให้สามารถเข้าถึงลูกค้าทั้งในระดับกลางและระดับล่าง การโฆษณาชวนเชื่อถึงสรรพคุณเน้นในเรื่องของความสวยความงามและในเรื่องเพศ ทำให้ตัวยานี้ประสบความสำเร็จในการขยายฐานลูกค้าในช่วงเวลาไม่นานนัก ปรากฏผลการจับกุมและการเข้าบำบัดรักษาที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างก้าวกระโดด ขณะเดียวกันเฮโรอีนก็เป็นตัวยาที่ไม่สามารถนิ่งนอนใจเพราะที่ผ่านมายังปรากฏผู้ต้องหาและผู้เข้าบำบัดรักษาอย่างต่อเนื่อง ในส่วนพืชพื้นบ้านอย่างกระท่อม รวมทั้งน้ำดื่มกระท่อม ได้พบการกระจายสู่ภูมิภาคอื่นๆ เพิ่มขึ้น ทั้งที่แต่เดิมเป็นสิ่งเสพติดประจำภาคใต้เท่านั้น สำหรับยาแก้หวัดที่มีส่วนผสมของซูโดอีเฟดรีน เนื่องจากความต้องการยาบ้าและไอซ์ของผู้ซื้อยังอยู่ในเกณฑ์สูง ประกอบกับมีความเข้มงวดในการควบคุมอีเฟดรีนทั้งในประเทศไทย จีน และอินเดีย จะทำให้สถานการณ์การกว้านซื้อยาแก้หวัดที่มีส่วนผสมของซูโดอีเฟดรีน ทั้งในประเทศและต่างประเทศเพื่อส่งไปยังประเทศเพื่อนบ้านยังคงดำรงอยู่

ในเรื่องประสิทธิผลของการบำบัดรักษาจากข้อมูลการบำบัดรักษา พบว่าผู้เข้ารับการบำบัดรักษามีถึงประมาณร้อยละ ๙๐ ที่บอกว่าหลังจากการบำบัดรักษาแล้วสามารถอดยาได้ ไม่เกิน ๑ เดือน ซึ่งสัดส่วนนี้ค่อนข้างคงที่แม้จะศึกษาย้อนหลังในช่วง ๕ ปี สิ่งที่พบดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า การดำเนินงานที่ผ่านมามีผลที่เกิดขึ้นได้เพียงจำนวนปริมาณ แต่ในด้านคุณภาพอาจจะต้องมีการพิจารณาทบทวนถึงปัจจัยต่างๆ ที่เข้ามาเกี่ยวข้องเพื่อหาทางแก้ไขให้เกิดประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น

สภาพปัญหายาเสพติดในประเทศไทย

ประเทศไทยประสบกับปัญหาเสพติดทั้งในด้านการเป็นพื้นที่ผลิต การเป็นพื้นที่การค้า การเป็นพื้นที่แพร่ระบาด และการเป็นทางผ่านยาเสพติด โดยมีตัวยาหลักที่ประสบปัญหาคือ ผีน เฮโรอีน กัญชา ยาบ้า สารระเหย โคเคน เอ็กซ์ตาซี และสารเสพติดประเภทวัตถุออกฤทธิ์บางชนิด

การเป็นพื้นที่ผลิต

เนื่องจากประเทศไทย มีส่วนที่ติดกับพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำ ซึ่งเป็นแหล่งผลิตยาเสพติดที่สำคัญของโลกแห่งหนึ่ง จึงทำให้ไทยมีส่วนในการผลิตยาเสพติดประเภทฝิ่น และเฮโรอีนซึ่งผลิตมากในพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำ นอกจากนั้นแล้ว ในปัจจุบันยังมีการผลิตยาบ้าในพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำด้วย ยาเสพติดที่มีการผลิตในประเทศไทยอีกชนิดหนึ่งคือ กัญชา ซึ่งมีมากในภาคอีสาน อย่างไรก็ตาม สำหรับการเป็นแหล่งผลิตของประเทศไทยนั้น ในปัจจุบันได้ลดปริมาณลงมาก โดยเฉพาะ ผีน เฮโรอีน และกัญชา จนอยู่ในระดับหนึ่งที่สามารถควบคุมได้ ในส่วนของการผลิตยาบ้าได้มีการย้ายแหล่งผลิตไปอยู่ในประเทศเพื่อนบ้านเป็นส่วนใหญ่

การเป็นพื้นที่การค้า

ประเทศไทยมีการค้ายาเสพติดที่สำคัญ ๓ ชนิด คือ การค้าเฮโรอีน การค้ากัญชา การค้ายาบ้า

๑. การค้าเฮโรอีน การขายอยู่บริเวณพื้นที่ภาคเหนือของประเทศไทยบริเวณติดกับสามเหลี่ยมทองคำพื้นที่ กทม. ภาคใต้ และชายงานต่างประเทศ ซึ่งเชื่อมโยงกับชายงานภายในประเทศ รวมทั้งชนกลุ่มน้อยในพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำ เฮโรอีนส่วนใหญ่ จะถูกลำเลียงไปยังต่างประเทศ แต่บางส่วนจำหน่ายในตลาดไทย ในปัจจุบันเครือข่ายเฮโรอีน ถูกเจ้าหน้าที่จับกุมและทำลายลงในเครือข่าย บางกลุ่มหยุดดำเนิน บางกลุ่มไปค้ายาบ้าแทน

๒. การค้ากัญชา อยู่ในพื้นที่ภาคอีสาน กทม. ภาคใต้พื้นที่ดำเนินการส่วนใหญ่อยู่ทางภาคอีสาน กัญชาที่รวบรวมได้จะส่งออกไปต่างประเทศหลัก ปัจจุบันกล่าวได้ว่าการค้ากัญชาลดน้อยลงมาก กลุ่มผู้ค้าจะไปดำเนินการในประเทศเพื่อนบ้าน การค้าในประเทศส่วนใหญ่เพื่อใช้เสพภายในประเทศ

๓. การค้ายาบ้า ยาบ้าได้แพร่กระจายอยู่ในทุกภูมิภาค ผู้ค้ามีกระจายในพื้นที่ต่างๆ ตั้งแต่ระดับรายใหญ่ ระดับกลาง และระดับย่อยในพื้นที่แพร่ระบาด เครือข่ายการค้ายาบ้า ไม่มีการจัดองค์กรที่ชัดเจนเหมือนกับเฮโรอีนและกัญชา แม้แต่นักค้ารายย่อยบางครั้งก็สามารถไปจัดหาเสพติดจากพื้นที่ผลิต บริเวณสามเหลี่ยมทองคำจึงละเป็นปริมาณมากได้

การเป็นพื้นที่แพร่ระบาด

ยาเสพติดที่แพร่ระบาดในประเทศไทย ประกอบด้วย ผิ่น เฮโรอีน กัญชา ยาบ้า สารระเหย โคเคน ยาอี และวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตประสาทบางชนิด เช่น จำพวกยานอนหลับ อย่างไรก็ตาม สำหรับการแพร่ระบาดแล้ว ตัวยาหลักคือ ผิ่น เฮโรอีน กัญชา ยาบ้า สารระเหย โคเคน ยาเค โดยผิ่นและเฮโรอีน เคยเป็นยาเสพติด ที่แพร่ระบาดรุนแรงในอดีต แต่ปัจจุบันลดระดับลง ผิ่นคงในแพร่ระบาดเฉพาะกลุ่มชาวเขา เฮโรอีนแพร่ระบาดในกลุ่มเสกเคิม ตัวยาที่แพร่ระบาดมากและมีปัญหาในระดับรุนแรง คือ ยาบ้า ซึ่งแพร่กระจายเป็นวงกว้าง โดยเฉพาะในกลุ่มเยาวชน นักเรียนนักศึกษา สำหรับโคเคน และยาเค การแพร่ระบาดจำกัดอยู่เฉพาะกลุ่มเยาวชน ผู้ใช้ในสถานบันเทิง และกลุ่มวัยรุ่นที่มีฐานะดี ส่วนสารระเหย จะแพร่ระบาดในกลุ่มเด็กนอกสถานศึกษา ส่วนใหญ่จะอยู่ในพื้นที่ภาคอีสาน

การเป็นทางผ่านยาเสพติด

การที่ประเทศไทยมีส่วนที่ติดกับสามเหลี่ยมทองคำ และการคมนาคมภายในประเทศ มีความสะดวก โดยเฉพาะการขนส่งทางบกและทางอากาศ จึงมีการลักลอบลำเลียงยาเสพติด ทั้งที่ อเมริกา ออสเตรเลีย และยุโรป นอกจากนั้นแล้ว ยังมีการลักลอบเลียงกัญชาจากทางภาคอีสานมายังกรุงเทพฯ ส่งไปต่างประเทศ โดยทางเรือหรือส่งลงทางใต้ไปยังประเทศมาเลเซีย และต่อไปยังประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ญี่ปุ่น อเมริกา และประเทศในยุโรป บางประเทศ

“ยาเสพติด เป็นภัยต่อชีวิต เป็นพิษต่อสังคม” สโลแกนนี้คนไทยทุกคนคงจะคุ้นเคยกันเป็นอย่างดี ปัญหา ยาเสพติดเป็นปัญหาที่ทั่วโลกให้ความสำคัญ และพยายามร่วมมือกันต่อต้านการแพร่ระบาดของยาเสพติด จึงได้มีการประกาศให้วันที่ ๒๖ มิถุนายนของทุกปี เป็น “วันต่อต้านยาเสพติด” เพื่อให้ทุกคนได้ตระหนักถึงพิษภัยและโทษของยาเสพติด ประเทศไทยก็เป็นประเทศหนึ่งที่ได้เผชิญกับปัญหา ยาเสพติดเช่นเดียวกัน และนับวันจะทวีความรุนแรงเพิ่มขึ้น

ในปัจจุบัน สถานการณ์ปัญหา ยาเสพติดในภูมิภาคอาเซียนยังคงมีความรุนแรงอยู่ โดยเฉพาะการลักลอบผลิตยาเสพติดในพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำ และการลักลอบนำยาเสพติดเข้ามาจากภูมิภาคอื่น โดยเฉพาะไอซ์จากแอฟริกา และโคเคนจากอเมริกาได้เข้ามาในภูมิภาคนี้ ปัจจุบันพบว่ามีการใช้ประเทศในกลุ่มอาเซียนเป็นเส้นทางผ่านในการลักลอบลำเลียงยาเสพติดไปสู่ประเทศที่ ๓ เช่น จีน ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ และออสเตรเลีย นอกจากนี้ ยังพบว่ากลุ่มนักค้ายาเสพติดมีการเปลี่ยนเส้นทางและจุดนัดหมายในการนำเข้ายาเสพติดมายังประเทศไทยโดยใช้ท่าอากาศยานในต่างจังหวัด เช่น ท่าอากาศยานนานาชาติสมุย ท่าอากาศยานนานาชาติภูเก็ต เป็นต้น

ทั้งนี้ ภายหลังจากอาเซียนได้ประกาศเจตนารมณ์และเป้าหมายร่วมกันในการเป็นเขตปลอดยาเสพติดอาเซียนใน พ.ศ.๒๕๕๘ รัฐบาลไทยได้ให้ความสำคัญต่อปัญหาเสพติด โดยยกปัญหาเสพติดให้เป็นวาระแห่งชาติและเป็นวาระแห่งภูมิภาค เมื่อเป็นประชาคมอาเซียน แล้วปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดอาจจะทวีความรุนแรงมากขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เนื่องจากมีความสัมพันธ์กับการเคลื่อนย้ายของประชากร การขนส่งสินค้า และการท่องเที่ยว ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อสถานการณ์ปัญหาเสพติดของประเทศไทยหลายประการ สาเหตุหลักส่วนหนึ่งของการแพร่ระบาดของยาเสพติดในประเทศมาจากการที่บางประเทศในกลุ่มอาเซียนยังคงประสบปัญหาของการมีแหล่งผลิตยาเสพติดในประเทศซึ่งเป็นที่รู้จักกันดี คือ พื้นที่สามเหลี่ยมทองคำ แหล่งปลูกฝิ่นอันดับ ๒ ของโลก โดย พล.อ. ไข่มุกด์ คุ้มฉายา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม และหัวหน้าฝ่ายกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ได้เป็นประธานการประชุมหัวหน้าหน่วยงานกลางด้านยาเสพติดอาเซียนจาก ๑๐ ประเทศอาเซียน ประกอบด้วย ไทย กัมพูชา บรูไน อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ ลาว พม่า มาเลเซีย สิงคโปร์ และเวียดนาม อีกทั้งยังมีอีก ๓ ประเทศคู่เจรจา คือ จีน ญี่ปุ่น และเกาหลี เข้าร่วมประชุมด้วย เมื่อวันที่ ๑๕ ก.ย.๒๕๕๗ ที่สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) นอกจากนี้ นายเพิ่มพงษ์ เชาวลิตร เลขาธิการ ป.ป.ส. พร้อมหัวหน้าหน่วยงานกลางด้านยาเสพติดประเทศอาเซียน ได้ร่วมเปิดศูนย์ปฏิบัติการประสานงานการป้องกันยาเสพติดในอาเซียน (ASEAN-NARCO (ASEAN Narcotics Cooperation Center) ที่ชั้น ๔ ของอาคารสำนักงาน ป.ป.ส. โดยมีวัตถุประสงค์ของ “การมีศูนย์ปราบปรามยาเสพติดร่วมกันในอาเซียนจะทำให้การแลกเปลี่ยนข้อมูลปราบปรามยาเสพติดในอาเซียนมีความรวดเร็วยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในปี ๒๕๕๘ ที่จะเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ทุกประเทศอาเซียนจึงต้องร่วมกันวางมาตรการเพื่อสกัดกั้นยาเสพติด โดยเฉพาะประเทศไทยต้องยอมรับว่ามีสถานการณ์ความรุนแรงของยาเสพติด มากที่สุดในอาเซียนเพราะเป็นประเทศทางผ่าน จึงเป็นเป้าหมายในการลำเลียงยาเสพติดไปยังประเทศอื่น

นอกจากนี้ ยังเป็นแหล่งผลิตยาบ้า ไอซ์ และเฮโรอีน ส่งไปขายในภูมิภาคอาเซียนแน่นอนว่าเมื่อประเทศไทยเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี ๒๕๕๘ ย่อมส่งผลต่อรูปแบบและวิธีการลำเลียงการค้ายาเสพติด เจ้าหน้าที่ต้องเข้มงวดกวดขันมากขึ้น ป.ป.ส. เล็งเห็นความสำคัญของภัยคุกคามที่เป็นอันตรายสำหรับภูมิภาคอาเซียนจึงได้ใช้โอกาสนี้เปิดตัวสำนักงาน ป.ป.ส. อาเซียน เพื่อเป็นกลไกสำคัญในการดำเนินกิจกรรมความร่วมมือด้านยาเสพติดของอาเซียนเป็นศูนย์เฝ้าระวังปัญหาเสพติดและเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างกัน ได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด พ.ศ.๒๕๕๘-๒๕๖๒ โดยให้ความสำคัญกับการควบคุมปัญหาเสพติดเพื่อลดระดับความรุนแรงของสถานการณ์ยาเสพติดในห้วงระยะ ๕ ปี เน้นย้ำการสกัดกั้นยาเสพติดตามแนวพรมแดนชายแดน เพื่อให้สอดคล้องกับในปี ๒๕๕๘ ที่อาเซียนได้ประกาศเจตนารมณ์และเป้าหมายร่วมกันในการเป็นเขตปลอดยาเสพติดด้วย

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ได้ส่งผลกระทบต่ออย่างรุนแรงต่อความเจริญก้าวหน้าของประเทศเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะปัญหาทางด้านเศรษฐกิจและสังคมที่นับจะทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น ซึ่งจากสถิติพบว่า ผู้ติดยาเสพติดจำนวนมาก จะเป็นผู้ก่อคดีอุกฉกรรจ์ นอกจากนี้ยังก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรข้ามชาติและปัญหาความมั่นคงแห่งชาติอีกด้วย หากปล่อยไว้ให้เนิ่นช้าจะก่อให้เกิดวิกฤตการณ์ทางสังคมอย่างรุนแรงจน ไม่สามารถแก้ไขได้ เพราะปัญหา ยาเสพติดมิใช่เรื่องที่จะสามารถควบคุมให้อยู่ในวงจำกัด ได้อีกต่อไป แต่กลับจะเป็นปัญหาระดับชาติที่ลุกลามอย่างไม่จบสิ้น ดังนั้น ทุกฝ่ายจึงต้องให้ความสำคัญกับปัญหาดังกล่าว พร้อมทั้งหามาตรการในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดให้บรรลุผลอย่างจริงจัง

มาตรการในการป้องกันนั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ ตลอดจนพัฒนาเจตคติของประชาชนทุกคนทุกกลุ่ม ให้ตระหนักถึงโทษและพิษภัยของยาเสพติด และร่วมกันไม่ยุ่งเกี่ยวและต่อต้านยาเสพติด ซึ่งกิจกรรมหลักๆ ได้แก่การรณรงค์ประชาสัมพันธ์ในรูปแบบต่างๆ การเผยแพร่เอกสาร การสร้างแกนนำ การบรรยายฝึกอบรมสัมมนาแก่กลุ่มเป้าหมาย ทั้งในสถานศึกษา สถานประกอบการ ชุมชน รวมทั้งการจัดทำโครงการป้องกันต่างๆ เช่น โครงการค่ายแกนนำนักเรียน โครงการโรงเรียนสีขาว โครงการชุมชนปลอดภัยยาเสพติด ฯลฯ เป็นต้น

ความเป็นมาโครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย

ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด เป็นภัยร้ายแรงและเป็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อความสงบสุขของประชาชนและความมั่นคงของประเทศ รัฐบาลทุกสมัย ได้กำหนดให้การแก้ไขปัญหายาเสพติดเป็นวาระแห่งชาติ โดยใช้ยุทธศาสตร์พลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดเป็นยุทธศาสตร์หลัก มอบหมายให้องค์กรที่เกี่ยวข้องทุกระดับนำไปปฏิบัติและให้พลังมวลชนเป็นปัจจัยสำคัญในการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดในลักษณะของการบูรณาการ โดยด้านการป้องกันยาเสพติด ในสถานศึกษากำหนดให้มีการสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติด (Potential Demand) ให้แก่เด็กนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔-๖ ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายอันดับแรกที่จะสร้างภูมิคุ้มกันป้องกันยาเสพติดและเสริมสร้างทัศนคติให้แก่เยาวชนที่จะเป็นอนาคตของชาติไม่ให้ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด ตระหนักถึงความรุนแรงของปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด

ประเทศไทย นำโครงการ D.A.R.E. มาใช้ในปี พ.ศ.๒๕๔๒ โดยสำนักงานตำรวจแห่งชาติ มอบหมายให้กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติดเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการศึกษา และนำมาปรับใช้ให้เกิดความเหมาะสมกับสังคม และวัฒนธรรมของประเทศไทย โดยได้รับความร่วมมืออย่างดียิ่งจาก องค์กร D.A.R.E. INTERNATIONAL สำนักงานงบประมาณป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (NARCOTICS AFFAIRS SECTION) สถานเอกอัครราชทูตสหรัฐอเมริกาประจำประเทศไทย และศูนย์พัฒนาหนังสือ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

สืบเนื่องจาก ระหว่างวันที่ ๑๑-๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๑ พลตรีสนั่น ขจรประศาสน์ รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย พร้อมด้วย พลตำรวจเอกประชา พรหมนอก ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ในขณะนั้นและคณะได้เดินทางไปเยือนประเทศสหรัฐอเมริกา เพื่อศึกษาคุณงานการแก้ไขปัญหายาเสพติดตามคำเชิญของสำนักงานปราบปรามยาเสพติดสหรัฐอเมริกา (Drug Enforcement Administration : DEA) และจัดทำรายงานสรุปผลการเยือนสหรัฐอเมริกา นำเรียน นายชวน หลีกภัย นายกรัฐมนตรี ในขณะนั้น เพื่อทราบและพิจารณา โดยในประเด็นหนึ่งได้รายงาน ว่าสหรัฐอเมริกาได้ดำเนินงาน โครงการ D.A.R.E. (Drug Abuse Resistance Education) โดยให้ เจ้าหน้าที่ตำรวจซึ่งผ่านการฝึกอบรมไปให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภัยของยาเสพติดแก่เยาวชนใน สถานศึกษา ให้รู้จักแนวทางในการปฏิเสธยาเสพติดอย่างเด็ดขาด และเห็นว่าโครงการลักษณะนี้ฝ่าย ไทยน่าจะนำมาปรับใช้ให้เกิดความเหมาะสมได้โดย DEA พร้อมทั้งจะจัดผู้เชี่ยวชาญมาฝึกอบรม ให้แก่ข้าราชการตำรวจไทยในโอกาสแรก

กระทรวงมหาดไทยโดยปลัดกระทรวงมหาดไทยได้มีหนังสือที่ มท.๐๒๑๔.๓/๑๓๕ ลงวันที่ ๒๕ มกราคม พ.ศ.๒๕๔๒ เรียนผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ แจ้งว่าตามที่กระทรวงมหาดไทย ได้มีหนังสือกราบเรียนนายกรัฐมนตรี รายงานผลการเดินทางเยือนสหรัฐอเมริกาของรองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยนั้น สำนักงานเลขาธิการนายกรัฐมนตรีได้แจ้งว่า นายกรัฐมนตรี พิจารณาแล้วได้มีดำริเห็นควรให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เฝ้าระวังขอความร่วมมือหน่วยงาน DEA ประเทศสหรัฐอเมริกาในเรื่องการฝึกอบรมพิเศษ ซึ่งต่อมา พล.ต.ท.นพดล สมบูรณ์ทรัพย์ ผู้ช่วยผู้ บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ฝ่ายปฏิบัติการพิเศษ ในขณะนั้น จึงมีคำสั่ง ลงวันที่ ๓๑ มีนาคม พ.ศ.๒๕๔๒ ให้กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติดดำเนินการให้เป็นไปตามดำริของนายกรัฐมนตรีต่อไป สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ซึ่งแม้ว่าจะมีบทบาทสำคัญในฐานะผู้บังคับใช้กฎหมายเพื่อรักษาความ มั่นคงภายในและความสงบเรียบร้อยของสังคม นอกเหนือจากความรับผิดชอบในการปราบปราม การกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติด อันเป็นภารกิจหลักแล้ว สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ยังมีศักยภาพ เพียงพอที่จะเข้าร่วมดำเนินการในการป้องกันยาเสพติด ได้อีกส่วนหนึ่ง ซึ่งภายหลังจาก ที่กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด ได้รับมอบหมายจาก สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ให้ ดำเนินงานตามโครงการ D.A.R.E. จึงได้ประสานงานกับองค์กร D.A.R.E. International ซึ่งเป็น องค์กรที่ไม่แสวงหากำไร จัดตั้งขึ้นเพื่อบริหารโครงการ D.A.R.E. โดยเฉพาะ โครงการการศึกษา เพื่อต่อต้านยาเสพติดใน โรงเรียนหรือโครงการ D.A.R.E. การดำเนินงานโครงการ D.A.R.E. ในประเทศไทย จึงได้เริ่มถือกำเนิดขึ้น

หลักการและเหตุผล

สำนักงานตำรวจแห่งชาติให้ความสำคัญกับการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดตามนโยบายของรัฐบาลมาโดยตลอด โดยเฉพาะการป้องกันกลุ่มเสี่ยงไม่ให้เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดได้มอบหมายให้กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด ดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อต่อต้านการใช้ยาเสพติดในเด็กนักเรียน (D.A.R.E.ประเทศไทย) หรือโครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย มาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๒ โครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย ถือได้ว่าเป็นโครงการด้านการป้องกันยาเสพติดที่สอดคล้องกับนโยบายการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของทุกรัฐบาลที่ผ่านมา และยังเป็นโครงการที่มีการบูรณาการร่วมกันระหว่างตำรวจ โรงเรียน ครู อาจารย์ ผู้ปกครอง และชุมชนอย่างใกล้ชิด ในการร่วมกันป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในกลุ่มเสี่ยงที่เป็นเด็กนักเรียนอีกด้วย

เป้าหมายและวัตถุประสงค์

เป้าหมายของหลักสูตร D.A.R.E. ทั้งหลักสูตร คือ การลด/ขจัดการเสพติด บุหรี่ และยาเสพติดอื่นๆ รวมทั้งการใช้พฤติกรรมที่รุนแรงของวัยรุ่น หลักสูตร D.A.R.E. สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ และ ๖ เป็นชุดแรกในองค์ประกอบสามส่วน (อีกสองส่วน ได้แก่ หลักสูตรสำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ และปีที่ ๓ โดยหลักสูตรสำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ จะเกี่ยวโยงกับหลักสูตรของชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ และ ๖ หลักสูตรสำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ เป็นหลักสูตรเสริม หลักสูตรสำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕, ๖ และมัธยมศึกษาปีที่ ๑ มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อพัฒนาความสามารถที่จำเป็นสำหรับนักเรียนในการดูแลรับผิดชอบชีวิตของตนเอง โดยเน้นไปที่การใช้ยาเสพติดเป็นพิเศษ วัตถุประสงค์ดังกล่าวประกอบด้วยรายละเอียด ดังนี้

๑. นักเรียนจะเข้าใจถึงความเสี่ยงทางด้านร่างกาย ความรู้สึก สังคม และกฎหมายและผลกระทบของการเสพติด บุหรี่ กัญชา และสารระเหยที่มีต่อสมองและร่างกายที่กำลังพัฒนาของเขา

๒. นักเรียนจะเปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างของความเชื่อโดยทั่วไปของเพื่อนในชั้นเรียนกับข้อมูลจากสถาบันแห่งชาติเกี่ยวกับการใช้ยาเสพติดประเภทต่างๆ และแก้ไขความเข้าใจ/ความเชื่อที่คลาดเคลื่อนเกี่ยวกับจำนวนของเพื่อนที่ไม่ใช้ยาเสพติด

๓. นักเรียนจะมีความรู้เพิ่มขึ้นเกี่ยวกับกิจกรรมที่ดีต่างๆ ที่พวกเขาสามารถทำได้ในโรงเรียนและชุมชน (พฤติกรรมที่ดีต่อสังคม) ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับการใช้ยาเสพติด และนักเรียนจะเลือกทำกิจกรรมที่ดีเหล่านั้นแทนการใช้ยาเสพติด

๔. นักเรียนจะเข้าใจว่า กลยุทธ์ในการปฏิเสธ ทักษะในการสื่อสารที่ดี รวมทั้ง ทักษะในการแสดงออกอย่างมั่นใจและการโต้ตอบเป็นอย่างไร และสามารถประยุกต์ใช้ทักษะ เหล่านั้นในลักษณะที่เหมาะสมกับสถานการณ์ที่ใกล้เคียงกับชีวิตจริงต่าง ๆ ได้

รูปแบบการดำเนินงานของโครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย

การดำเนินงานตามโครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย คือการให้ครูตำรวจ D.A.R.E. เข้าไปสอนเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ดังนั้น รูปแบบการดำเนินงานของโครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย จึงเป็นการดำเนินงานร่วมกันระหว่างสำนักงานตำรวจแห่งชาติและกระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานตำรวจแห่งชาติรับผิดชอบการผลิตครูตำรวจ D.A.R.E. กระทรวงศึกษาธิการให้การสนับสนุนห้องเรียน มีรูปแบบการดำเนินงานโครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย ดังนี้

๑. การผลิตครูตำรวจ D.A.R.E. วิทยากรต้นแบบ D.A.R.E. และนักการศึกษา

ครูตำรวจ D.A.R.E. (D.A.R.E. OFFICER) คือ ข้าราชการตำรวจทำหน้าที่ สอนหลักสูตร D.A.R.E. ให้แก่เด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ต้องเป็นผู้สำเร็จการฝึกอบรม หลักสูตรครูตำรวจ D.A.R.E. (หลักสูตร ๑ วัน) โดยกองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นหน่วยงานรับผิดชอบบริหารจัดการการฝึกอบรมหลักสูตรครู ตำรวจ D.A.R.E. ให้แก่หน่วยงานหลักของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้แก่ กองบัญชาการตำรวจนครบาล ตำรวจภูธรภาค ๑ – ๕ ศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้ และกองบัญชาการตำรวจตระเวน ชายแดน ตามมาตรฐานที่องค์กร D.A.R.E. International กำหนด

ตลอดระยะเวลาการฝึกอบรม ๑๓ วัน ผู้เข้ารับการฝึกอบรมจะได้เรียนรู้เนื้อหา หลักสูตร D.A.R.E. ฝึกปฏิบัติในสถานที่อบรม และในสถานการณ์จริง คณะวิทยากรสรุปประเมินผล การทำงานของวิทยากรต้นแบบ D.A.R.E. ความสนใจการเรียนรู้ของผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลังการ ฝึกอบรมทุกวัน ระหว่างการฝึกอบรมคณะวิทยากรต้นแบบ D.A.R.E. จะพิจารณาคัดเลือกผู้ที่มี ทักษะ มีความมั่นใจ สามารถถ่ายทอดเนื้อหาหลักสูตร D.A.R.E. ได้อย่างมีประสิทธิภาพผ่านเกณฑ์การ ฝึกอบรม และคัดเลือกผู้ที่สามารถถ่ายทอดบทเรียนได้ดี มีบุคลิกลักษณะดี มีทัศนคติดี และตระหนัก ในคุณค่าของโครงการ D.A.R.E. ในการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดให้แก่เด็กนักเรียนในสถานศึกษา รับเหรียญรางวัลผู้มีผลการฝึกอบรมดี

๒. คุณสมบัติของผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรครูตำรวจ D.A.R.E. มีดังนี้

- ๒.๑ เป็นข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตร หรือชั้นประทวน
- ๒.๒ มีวุฒิการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงขึ้นไป
- ๒.๓ มีอายุระหว่าง ๓๕ – ๕๐ ปี
- ๒.๔ รับผิดชอบหรือมีประสบการณ์ในงานชุมชนมวลชนสัมพันธ์
- ๒.๕ มีทัศนคติที่ดีและมีจิตวิญญาณของความเป็นครู
- ๒.๖ มีความประพฤติเรียบร้อยและสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็ก

นักเรียน

- ๒.๗ สามารถเข้ารับการฝึกอบรมได้อย่างต่อเนื่องตลอดระยะเวลาของ

หลักสูตร

- ๒.๘ เมื่อสำเร็จการฝึกอบรมแล้ว สามารถสอนเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ในเขตพื้นที่รับผิดชอบ

๓. วิทยากรต้นแบบ D.A.R.E. MO. (MENTOR OFFICER) คือ ครูตำรวจ D.A.R.E. ทำหน้าที่เป็นวิทยากรฝึกอบรมหลักสูตรครูตำรวจ D.A.R.E. ให้แก่ข้าราชการตำรวจ ซึ่งจะต้องสำเร็จการฝึกอบรมหลักสูตรวิทยากรต้นแบบ D.A.R.E. (หลักสูตร ๕ วัน)

๔. นักการศึกษา (EDUCATOR) คือ คุณครูในสถานศึกษาที่ให้ความรู้เรื่อง บริบทสำหรับการเรียนรู้ ทักษะการสอนที่เอื้ออำนวยให้เกิดการเรียนรู้ การเรียนรู้ที่มาจากความร่วมมือ การพัฒนาการของเด็ก การบริหารจัดการชั้นเรียน ให้กับผู้ฝึกอบรมหลักสูตรครูตำรวจ D.A.R.E. และหลักสูตรวิทยากรต้นแบบ D.A.R.E. ซึ่งเป็นอักษรย่อมาจากคำศัพท์ ดังนี้

DRUG	ยาเสพติด
ABUSE	การใช้ในทางที่ผิด
RESISTANCE	การต่อต้าน
EDUCATION	การศึกษา การเรียนรู้

D.A.R.E.ประเทศไทย DARE = ความกล้า LOGO ของโครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย คือ ช้างแตร (D.A.R.E.)

โครงการ D.A.R.E. เป็นโครงการที่สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลในการ แก้ไขปัญหา ยาเสพติด โดยใช้หลักการป้องกันนำหน้าการปราบปราม มุ่งเน้นกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปใช้ยาเสพติด ให้มีภูมิคุ้มกันยาเสพติด และใช้ปรัชญาของการศึกษาแผนใหม่ที่ให้นักเรียนเป็น ศูนย์กลางในการเรียนรู้ตลอดจนจัดให้มีกิจกรรมที่ผู้ปกครอง ชุมชน ได้มีส่วนร่วม ในการสร้าง ภูมิคุ้มกันให้แก่เด็ก

หลักการสำคัญของ D.A.R.E. คือการให้ข้อมูลและทักษะที่จำเป็นแก่เด็กนักเรียน เพื่อให้สามารถใช้ชีวิตได้โดยไม่ต้องยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด หรือการใช้ความรุนแรงสร้างสัมพันธภาพที่กระหว่างตำรวจ เด็กนักเรียน ครู ผู้ปกครอง และสมาชิกในชุมชน

หลักสูตร D.A.R.E. ประเทศไทย

เนื้อหาหลักสูตร D.A.R.E. มีความโดดเด่นในรูปแบบของการนำเสนอข้อมูลให้แก่เด็กนักเรียน โดยมีการศึกษาวิจัยค้นคว้าอย่างเป็นระบบ รวมทั้งกิจกรรมในหลักสูตรนี้ได้รับการออกแบบเพื่อเสริมสร้างความสามารถของเด็กนักเรียนในการแก้ไขปัญหาส่วนตัว ปัญหาทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการใช้ยาเสพติด เด็กนักเรียนสามารถตัดสินใจ โดยใช้รูปแบบการตัดสินใจแบบ D.A.R.E. นั่นคือการเลือกวิธีดำเนินการ โดยคำนึงถึงความรับผิดชอบและผลที่อาจเกิดตามมา การนำเสนอบทเรียนมีรูปแบบที่น่าสนใจและเกิดผลสัมฤทธิ์ในเชิงประจักษ์แก่เด็กนักเรียน โดยมีสถานการณ์จำลองและแสดงบทบาทสมมุติให้เด็กนักเรียนได้ทำการฝึกปฏิบัติค้นหาวิธีการแก้ไขปัญหาาร่วมกันกับเพื่อน และตัดสินใจเลือกทำอย่างมีความรับผิดชอบในการตัดสินใจนั้นๆ โดยเนื้อหาหลักสูตรของ D.A.R.E. มุ่งเน้น

๑. ให้ข้อมูลที่ถูกต้องเกี่ยวกับบุหรี สุรา สารระเหยและยาเสพติดชนิดอื่นๆ
๒. ให้เด็กรู้จักใช้ทักษะในการตัดสินใจ
๓. ให้เด็กรู้จักวิธีต่อต้านแรงกดดันของกลุ่มเพื่อน
๔. ให้เด็กรู้จักใช้ทางเลือกอื่นๆ นอกเหนือจากใช้ยาเสพติด และความรุนแรง

โครงการ D.A.R.E. ประสบความสำเร็จอย่างยิ่งเนื่องจากการร่วมพลังของสถาบันที่มีบทบาทสำคัญในสังคม ได้แก่ สถาบันตำรวจ สถาบันการศึกษา และสถาบันครอบครัว

วิธีการสอนของหลักสูตร D.A.R.E.

เป้าหมายของหลักสูตร D.A.R.E. คือ การให้เด็กนักเรียนเกิดการต่อต้านการดื่มเหล้า การสูบบุหรี และการใช้ยาเสพติดอื่นๆ รวมถึงพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงในเด็กวัยรุ่น บทเรียนหลักสูตร D.A.R.E. จะเป็นลักษณะของการฝึกให้เด็กนักเรียนได้คิดถึงประเด็นปัญหาในสถานการณ์จำลอง การประเมินทางเลือกปฏิบัติ ผลที่อาจเกิดขึ้นเมื่อตัดสินใจเลือกปฏิบัติตามทางเลือกต่างๆ ของตน การตัดสินใจเลือกทางปฏิบัติที่เหมาะสมกับสถานการณ์จำลอง การประเมินผลการปฏิบัติว่ามีความเหมาะสมและถูกต้องมากน้อยเพียงใด ดังนั้นวิธีการสอนของหลักสูตร D.A.R.E. จึงถูกกำหนดขึ้นมาเพื่อให้สอดคล้องกับเนื้อหาในบทเรียน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและบรรลุผลตามที่ตั้งไว้ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑. ครูตำราจ D.A.R.E. สอนเด็กนักเรียนครั้งละ ๑ ห้องเรียน สอนบทเรียนละ ๑ ชั่วโมง ตามเนื้อหาหลักสูตร ๑๓ บทเรียน ใช้ระยะเวลาการสอนทั้งสิ้น ๑๓ สัปดาห์ ต่อ ๑ ภาคการศึกษา กำหนดให้ครูตำราจ D.A.R.E. ๑ คน สอนอย่างน้อย ๒ ห้องเรียน ต่อ ๑ ภาคการศึกษา

๒. ครูตำราจ D.A.R.E. แต่งเครื่องแบบทุกครั้งเมื่อเข้าทำการสอน

๓. การกำหนดกฎของ D.A.R.E. ร่วมกัน ถือเป็นข้อตกลงระหว่างครูตำราจ D.A.R.E. กับเด็กนักเรียนในชั้นเรียนทุกคน

๔. ทบทวนการเรียนการสอนของสัปดาห์ที่ผ่านมา และทบทวนเมื่อจบบทเรียนในแต่ละครั้ง

๕. การติดต่อสื่อสารกับครูตำราจ D.A.R.E. ด้วยกล่อง D.A.R.E. เด็กนักเรียนสามารถใส่คำถามใดๆ ซึ่งอาจเกี่ยวกับยาเสพติดหรือไม่ก็ได้ โดยไม่ต้องระบุชื่อและครูตำราจ D.A.R.E. จะตอบคำถามก่อนเริ่มทำการสอนทุกครั้ง และจะนำคำถามที่น่าสนใจที่ยังไม่ได้ตอบในชั้นเรียนมาตอบในการสอนครั้งต่อไป

๖. การจัดกิจกรรมมอบใบประกาศนียบัตรให้เด็กนักเรียนที่ผ่านการเรียนหลักสูตร D.A.R.E. เพื่อให้เด็กนักเรียนเกิดความภาคภูมิใจ มีพันธะสัญญาที่จะไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดไม่ว่ากรณีใดๆ อันเป็นกิจกรรมในบทเรียนสุดท้ายของหลักสูตร D.A.R.E.

นอกจากนี้ยังมีการฝึกทักษะ วิธีการต่อต้านแรงกดดันจากเพื่อนและความรู้สึกภายในของตนเองอันเป็นการพัฒนาให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการออกแบบหลักสูตร หลักการ และสมมุติฐานที่ได้มาจากการค้นคว้าวิจัย เด็กนักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้กับสถานการณ์อื่นที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน เนื้อหาหลักสูตร D.A.R.E. ที่ได้รับการพัฒนาสำหรับประเทศไทย มีทั้งสิ้น ๑๓ บทเรียน ดังนี้

บทที่ ๑ วัตถุประสงค์และภาพรวมของหลักสูตร D.A.R.E. เป็นการแนะนำโครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย ให้กับเด็กนักเรียนในชั่วโมงแรก อธิบายถึงองค์ประกอบต่างๆ ของหลักสูตร D.A.R.E. เมื่อจบชั่วโมงการสอนนักเรียนสามารถเข้าใจสาระสำคัญของหลักสูตร D.A.R.E. และอธิบายขั้นตอนรูปแบบการตัดสินใจแบบ D.A.R.E. ได้

บทที่ ๒ บุหรี่กับนักเรียน เป็นการเปลี่ยนความเชื่อของเด็กนักเรียนให้รู้ความจริงว่าเด็กนักเรียนส่วนใหญ่ไม่สูบบุหรี่ เพื่อช่วยเด็กนักเรียนให้สามารถพัฒนาความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับบุหรี่และผลร้ายของมัน เมื่อผ่านการเรียนบทนี้แล้ว เด็กนักเรียนสามารถระบุผลร้ายของบุหรี่ที่มีต่อร่างกาย และสามารถเลือกรูปแบบการตัดสินใจแบบ D.A.R.E. เมื่อถูกชักชวนให้สูบบุหรี่ได้

บทที่ ๓ ม่านควัน เพื่อให้เด็กนักเรียนเรียนรู้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผลร้ายของกัญชา ซึ่งเป็นการสูบอีกชนิดหนึ่งรวมทั้งความแตกต่างของพิษภัยในบุหรี่และกัญชาที่ส่งผลร้ายต่อร่างกาย อีกด้วย

บทที่ ๔ เหล้ากับนักเรียน เพื่อให้เด็กนักเรียนได้เรียนรู้ข้อเท็จจริงและผลกระทบของการดื่มเหล้าที่มีต่อสมองและร่างกาย สามารถใช้รูปแบบการตัดสินใจแบบ D.A.R.E. เมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์การถูกชวนให้ดื่มเหล้า

บทที่ ๕ ความจริง เด็กนักเรียนได้เรียนรู้ความจริงและผลกระทบที่เกิดจากโฆษณาเหล้า นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับสารระเหย เหล้า บุหรี่ และยาเสพติดอื่น ๆ บทเรียนนี้เด็กนักเรียนจะได้ทำกิจกรรมแข่งขันผลัดกันตอบ โดยระบุผลร้ายจากยาเสพติดประเภทต่างๆ และระบุกิจกรรมสร้างสรรค์ที่ไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด

บทที่ ๖ รากฐานของมิตรภาพ นักเรียนได้เรียนรู้คุณสมบัติของเพื่อนที่ดีและเพื่อนที่ไม่ดี ความหมายของแรงกดดันจากเพื่อนและการแสดงบทบาทสมมุติ โดยใช้รูปแบบการตัดสินใจแบบ D.A.R.E. เพื่อโต้ตอบแรงกดดันจากเพื่อนประเภทต่าง ๆ

บทที่ ๗ การรวมทุกอย่างเข้าด้วยกัน การฝึกทักษะการปฏิเสธยาเสพติด หลีกเลียงความรุนแรง/สถานการณ์เสี่ยง เพื่อคุณแลรับผิดชอบชีวิตตนเอง โดยใช้รูปแบบการโต้ตอบแบบมั่นใจ และแสดงความสามารถในการประยุกต์ใช้ขั้นตอนการตัดสินใจได้

บทที่ ๘ การกระทำของแต่ละคน การอธิบายถึงแรงกดดันจากภายในที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับการใช้ยาเสพติด ทบทวนบทเรียนหลักสูตร D.A.R.E. เพื่อนำข้อมูลมาเขียนเรียงความ D.A.R.E.

บทที่ ๙ ฝึกฝึกและฝึก เป็นการประยุกต์ใช้รูปแบบการตัดสินใจแบบ D.A.R.E. วิธีการคุณแลรับผิดชอบตนเอง และการโต้ตอบอย่างมั่นใจในสถานการณ์เสี่ยงสำหรับการใช้ชีวิตประจำวันของเด็กนักเรียน

บทที่ ๑๐ กิจกรรมพิเศษการจัดกิจกรรมวันปิดโครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย เป็นการสร้างความภาคภูมิใจให้กับนักเรียน D.A.R.E. โดยเชิญผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการฯ มาเป็นเกียรติในงาน เช่น ผู้บริหาร โรงเรียน คุณครูประจำชั้น ผู้ปกครองของเด็กนักเรียน ผู้บังคับบัญชาของครู ตำรวจ D.A.R.E. และหน่วยงานที่สนับสนุนโครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย ในพิธีปิดจะมีการอ่านคำปฏิญาณของนักเรียน D.A.R.E. การแสดงของนักเรียน D.A.R.E. และการมอบประกาศนียบัตรให้แก่เด็กนักเรียน D.A.R.E.

นอกจากนี้ ครูตำรวจ D.A.R.E. อาจสอนเสริมหลักสูตรวิชาเพิ่มเติมได้ นอกจากนี้หลักสูตร ๑๐ ชั่วโมง เป็น ๑๓ ชั่วโมง ดังนี้

บทที่ ๑๑ การป้องกันอาชญากรรมด้วยตนเอง นักเรียนสามารถหลีกเลี่ยงภัยจากการก่ออาชญากรรม สาเหตุของการเกิดอาชญากรรม วิธีหลีกเลี่ยงอาชญากรรม สถานการณ์การก่ออาชญากรรมในปัจจุบัน

บทที่ ๑๒ ความรู้เกี่ยวกับการจราจร ความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนน รู้กฎจราจรที่เกี่ยวข้อง รู้เรื่องเกี่ยวกับเครื่องหมายจราจรที่สำคัญ รู้มาตรการการขับขี้อย่างปลอดภัย การแก้ปัญหาเบื้องต้นเมื่อประสบอุบัติเหตุ

บทที่ ๑๓ โรงพักของเรา เด็กนักเรียนได้เรียนรู้ระบบการทำงานของตำรวจ วิธีติดต่อกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ รวมถึงระบบงานยุติธรรมเบื้องต้น

การขับเคลื่อนการดำเนินงาน

ปัจจุบัน โครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย มีผู้อำนวยการความสะดวกในการฝึกอบรม (FC) จำนวน ๑๒ คน วิทยากรต้นแบบตำรวจ D.A.R.E. จำนวน ๑๓๐ คน ครูตำรวจ D.A.R.E. จำนวน ๖,๑๕๘ คน และนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ ประมาณ ๑,๖๐๐,๐๐๐ คน

สำนักงานตำรวจแห่งชาติให้การสนับสนุนการดำเนินงานของครูตำรวจ D.A.R.E. ได้แก่ ค่าตอบแทนครูตำรวจ D.A.R.E. (ชั่วโมงละ ๓๐๐ บาท) สื่อประกอบการสอนแก่ครูตำรวจ D.A.R.E. และสื่อการเรียนรู้พร้อมวัสดุบัตรสำหรับนักเรียน

การนำหลักสูตร D.A.R.E. เข้าสอนในสถานศึกษา

การสอนของหลักสูตร D.A.R.E. กำหนดขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับเนื้อหาในบทเรียน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและบรรลุผลตามที่ตั้งไว้ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑. ครูตำรวจ D.A.R.E. สอนเด็กนักเรียนครั้งละ ๑ ห้องเรียน สอนบทเรียนละ ๑ ชั่วโมง ตามเนื้อหาหลักสูตร ๑๓ บทเรียน ใช้ระยะเวลาการสอนทั้งสิ้น ๑๓ สัปดาห์ ต่อ ๑ ภาคการศึกษา กำหนดให้ครูตำรวจ D.A.R.E. ๑ คน สอนอย่างน้อย ๒ ห้องเรียน ต่อ ๑ ภาคการศึกษา

๒. ครูตำรวจ D.A.R.E. แต่งเครื่องแบบทุกครั้งเมื่อเข้าทำการสอน

๓. การกำหนดคณาจารย์ของ D.A.R.E. ร่วมกัน ถือเป็นข้อตกลงระหว่างครูตำรวจ D.A.R.E. กับเด็กนักเรียนในชั้นเรียนทุกคน

๔. ทบทวนการเรียนการสอนของสัปดาห์ที่ผ่านมา และทบทวนเมื่อจบบทเรียนในแต่ละครั้ง

๕. การติดต่อสื่อสารกับครูตำรวจ D.A.R.E. ด้วยกล่อง D.A.R.E. เด็กนักเรียนสามารถใส่คำถามใดๆ ซึ่งอาจเกี่ยวกับยาเสพติดหรือไม่ก็ได้ โดยไม่ต้องระบุชื่อ และครูตำรวจ D.A.R.E. จะตอบคำถามก่อนเริ่มทำการสอนทุกครั้ง และจะนำคำถามที่น่าสนใจที่ยังไม่ได้ตอบในชั้นเรียนมาตอบในการสอนครั้งต่อไป

๖. การจัดกิจกรรมมอบใบประกาศนียบัตรให้เด็กนักเรียนที่ผ่านการเรียนหลักสูตร D.A.R.E. เพื่อให้เด็กนักเรียนเกิดความภาคภูมิใจ มีพันธะสัญญาที่จะไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดไม่ว่ากรณีใดๆ อันเป็นกิจกรรมในบทเรียนสุดท้ายของหลักสูตร D.A.R.E.

การติดตามประเมินผล

กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด ได้ดำเนิน โครงการการศึกษาเพื่อต่อต้านการใช้ยาเสพติดในเด็กนักเรียน (D.A.R.E. ประเทศไทย) มาตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๔๒ ถือได้ว่าเป็นโครงการหนึ่งของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่มีการบูรณาการความร่วมมือกันระหว่าง ตำรวจ ครู อาจารย์ ผู้ปกครอง และชุมชนอย่างใกล้ชิดในการร่วมกันป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด ในกลุ่มเสี่ยงที่เป็นเด็กนักเรียน และได้รับการยอมรับจากหลายหน่วยราชการว่าเป็นโครงการที่สามารถสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดให้แก่เด็กนักเรียน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้วางเป้าหมายไว้ว่า ในปี พ.ศ.๒๕๕๘ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ทุกห้องเรียน จะได้เรียนหลักสูตร D.A.R.E. กับครูตำรวจ D.A.R.E.

การติดตามประเมินผลการดำเนินการโครงการ D.A.R.E. ในปี ๒๕๕๗

ในปี ๒๕๕๗ ที่ผ่านมา สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้รับจัดสรรงบประมาณตาม พ.ร.บ. งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๗ งบรายจ่ายอื่น รายการค่าใช้จ่ายโครงการการศึกษาเพื่อต่อต้านการใช้ยาเสพติดในเด็กนักเรียน (D.A.R.E. ประเทศไทย) จำนวน ๑๑๕,๔๑๐,๘๐๐ บาท โดยมีแผนการใช้จ่ายงบประมาณและผลการดำเนินการ ดังนี้

๑. ผลิตครูตำรวจ D.A.R.E. จำนวน ๑,๔๔๐ คน	เป็นเงิน	๒๕,๘๑๐,๘๐๐ บาท
๒. ค่าตอบแทนให้แก่ครูตำรวจ D.A.R.E.	เป็นเงิน	๗๘,๘๔๒,๔๐๐ บาท
๓. ผลิตสื่อสำหรับนักเรียน	เป็นเงิน	๑๒,๑๒๕,๖๐๐ บาท
๔. ผลิตสื่อสำหรับครูตำรวจ D.A.R.E.	เป็นเงิน	๑,๔๔๐,๐๐๐ บาท
๕. พัฒนาประสิทธิภาพครูตำรวจ D.A.R.E.	เป็นเงิน	๑,๑๘๘,๐๐๐ บาท

ผลการดำเนินการ

๑. การผลิตครูตำรวจ D.A.R.E. และสถานภาพครูตำรวจ D.A.R.E.

กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด จัดการฝึกอบรมหลักสูตรครูตำรวจ D.A.R.E. ให้แก่ข้าราชการตำรวจในสังกัดหน่วยงานหลักที่มีพื้นที่รับผิดชอบได้แก่ กองบัญชาการตำรวจนครบาล ตำรวจภูธรภาค ๑-๕ ศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้ และกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน ผลิตครูตำรวจ D.A.R.E. เพิ่มจำนวน ๑,๔๕๗ คน ทำให้ปัจจุบันมีครูตำรวจ D.A.R.E. รวมจำนวน ๖,๑๕๘ คน

ตารางที่ ๓-๑ : การผลิตครูตำรวจ D.A.R.E. ในปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๗

หน่วย	จำนวนรุ่น	ผลิตครูตำรวจ D.A.R.E. (คน)	สถานภาพครูตำรวจ D.A.R.E.	จำนวนนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ	
				๒/๕๖ (คน)	๑/๕๗ (คน)
บช.น.	๑	๔๕	๒๓๔	๑๓,๑๖๕	๑๕,๕๓๗
ภ.๑	๒	๕๓	๘๘๑	๓๒,๔๖๕	๓๕,๕๒๗
ภ.๒	๔	๑๘๖	๖๖๔	๒๖,๓๗๓	๒๕,๖๑๕
ภ.๓	๕.๕	๒๕๕	๗๘๑	๒๘,๗๒๗	๓๔,๐๐๐
ภ.๔	๕.๕	๒๖๐	๕๗๒	๒๒,๓๒๔	๒๓,๕๐๓
ภ.๕	๓	๑๔๓	๔๑๕	๑๔,๔๘๕	๑๗,๘๕๑
ภ.๖	๔	๑๘๕	๕๔๔	๑๘,๕๐๐	๒๓,๖๕๗
ภ.๗	๑	๔๗	๗๐๑	๒๗,๕๒๑	๓๒,๖๒๑
ภ.๘	๑	๔๖	๕๓๒	๒๕,๑๕๖	๒๘,๒๒๘
ภ.๙	๒	๕๕	๓๖๔	๑๔,๗๐๕	๑๕,๕๕๕
ศชต.	๑	๔๗	๒๓๑	๘,๐๐๑	๘,๖๑๑
ตชค.	๑	๔๗	๒๓๕	๑๐,๑๘๕	๕,๕๕๕
รวม	๓๑	๑,๔๕๗	๖,๑๕๘	๒๔๒,๐๕๕	๒๘๒,๗๐๔

ที่มา: ฝ่ายป้องกันอาชญากรรม กองบังคับการอำนาจการ กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด, ๒๕๕๗.

๒. การสนับสนุนงบประมาณการดำเนินโครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย

๒.๑ การสนับสนุนค่าตอบแทนให้กับครุฑำรวจ D.A.R.E. ปีงบประมาณ พ.ศ.

๒๕๕๓

ตารางที่ ๓-๒ : ค่าตอบแทนครุฑำรวจ D.A.R.E.

หน่วย	จำนวนครุฑำรวจ D.A.R.E.	ค่าตอบแทน ๒/๕๖ (บาท)	จำนวนครุฑำรวจ D.A.R.E.	ค่าตอบแทน ๑/๕๓ (บาท)
บช.น.	๒๕๕	๒,๐๒๐,๒๐๐.๐๐	๒๒๕	๑,๕๔๘,๓๐๐.๐๐
ภ.๑	๘๐๕	๔,๒๑๖,๕๐๐.๐๐	๓๕๖	๕,๑๑๑,๔๓๐.๐๐
ภ.๒	๔๖๕	๓,๑๓๘,๕๐๐.๐๐	๕๒๖	๓,๐๖๔,๔๒๕.๐๐
ภ.๓	๕๑๒	๔,๐๔๐,๔๐๐.๐๐	๕๕๕	๔,๓๓๕,๘๐๐.๐๐
ภ.๔	๓๑๓	๒,๔๔๑,๔๐๐.๐๐	๓๕๓	๒,๓๘๔,๖๐๐.๐๐
ภ.๕	๒๓๕	๑,๕๒๒,๓๐๐.๐๐	๓๑๕	๒,๓๘๒,๕๐๐.๐๐
ภ.๖	๓๔๐	๒,๖๔๐,๓๐๐.๐๐	๓๕๕	๒,๘๘๖,๐๐๐.๐๐
ภ.๗	๖๓๑	๓,๘๓๒,๓๐๐.๐๐	๖๖๕	๔,๓๓๕,๘๐๐.๐๐
ภ.๘	๔๕๑	๓,๕๔๕,๑๐๐.๐๐	๕๑๓	๓,๖๖๒,๑๐๐.๐๐
ภ.๙	๒๕๕	๑,๕๑๔,๕๐๐.๐๐	๒๘๒	๒,๓๘๒,๕๐๐.๐๐
ศชต.	๑๓๖	๑,๓๓๒,๘๐๐.๐๐	๑๒๒	๕๕๕,๔๐๐.๐๐
ตชต.	๑๘๘	๑,๔๖๖,๔๐๐.๐๐	๑๘๖	๑,๓๖๑,๔๐๐.๐๐
รวม	๔,๓๖๖	๓๒,๖๓๑,๕๐๐.๐๐	๔,๕๔๕	๓๔,๘๕๕,๐๕๕.๐๐

ที่มา: ฝ่ายป้องกันอาชญากรรม กองบังคับการอำนวยการ กองบัญชาการตำรวจปราบปราม
ยาเสพติด, ๒๕๕๓.

๒.๒ การสนับสนุนสื่อการสอน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๓

ตารางที่ ๓-๓ : การสนับสนุนสื่อการสอน

หน่วย	สมุดวางแผน D.A.R.E.		คู่มือ		การ์ตูน แอนิเมชัน	สื่อ ประกอบการ สอน(ไว้นิต)	สื่อ ประชาสัมพันธ์ หน้าโรงเรียน
	๒/๕๖	๑/๕๗	๒/๕๖	๑/๕๗			
บพ.น.	๑๘,๐๐๔	๒๑,๔๕๐	๑๘,๖๕๖	๒๑,๔๕๐	๓๐๐	๑๕๒	๔๕
ภ.๑	๒๖,๓๗๓	๔๓,๕๕๐	๒๗,๖๕๒	๔๓,๕๕๐	๓๐๐	๗๘๘	๒๒๕
ภ.๒	๒๕,๘๒๓	๓๒,๕๗๐	๒๗,๑๑๔	๓๒,๕๗๐	๓๐๐	๔๗๘	๒๐๐
ภ.๓	๓๔,๕๐๐	๓๗,๔๐๐	๓๖,๒๒๕	๓๗,๔๐๐	๓๐๐	๕๒๒	๒๐๐
ภ.๔	๒๓,๕๑๕	๒๖,๓๓๐	๒๕,๑๑๑	๒๖,๓๓๐	๓๐๐	๓๑๒	๓๐๐
ภ.๕	๑๔,๒๔๑	๑๕,๖๘๐	๑๔,๕๕๗	๑๕,๖๘๐	๓๐๐	๒๗๒	๒๐๐
ภ.๖	๒๗,๘๐๐	๒๖,๑๐๐	๒๕,๑๕๐	๒๖,๑๐๐	๓๐๐	๓๕๕	๒๒๕
ภ.๗	๒๗,๑๗๒	๓๕,๘๕๐	๒๘,๕๓๑	๓๕,๘๕๐	๓๐๐	๖๕๔	๒๐๐
ภ.๘	๑๕,๖๑๑	๑๗,๑๒๐	๑๖,๓๕๒	๑๗,๑๒๐	๑๐๐	๑๖๘	๑๐๐
ศษค.	๗,๔๐๗	๕,๔๖๐	๗,๗๗๗	๕,๔๖๐	๑๐๐	๑๘๔	๗๕
ศษค.	๗,๕๖๐	๕,๕๕๐	๗,๕๓๘	๑๐,๕๑๐	๒๐๐	๒๒๕	๓๐
รวม	๒๕๗,๖๐๔	๓๑๐,๑๐๐	๒๗๐,๒๕๕	๓๑๑,๐๖๐	๓,๐๐๐	๔,๖๔๐	๑,๕๗๕

ที่มา : ฝ่ายป้องกันอาชญากรรม กองบังคับการอำนวยการ กองบัญชาการตำรวจ
ปราบปรามยาเสพติด , ๒๕๕๗.

๓. การประเมินความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับทักษะการตัดสินใจหลีกเลี่ยงเมื่อถูก
ชักชวนให้ทดลองใช้ยาเสพติดของนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย โดยคณะ
สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล : นครปฐม ๒๕๕๗

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๒๐ คน โดยแบ่งเป็น ๔ กลุ่ม ดังนี้ กลุ่มครูตำรวจ
D.A.R.E. จำนวน ๕ คน กลุ่มครูประจำชั้นของนักเรียน มัธยมศึกษาปีที่ ๓ ที่เข้าร่วมโครงการ
D.A.R.E. ประเทศไทย ในปีการศึกษา ๒๕๕๓ จำนวน ๕ คน ผู้ปกครองของนักเรียน มัธยมศึกษาปีที่ ๓
ที่เข้าร่วมโครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย ในปีการศึกษา ๒๕๕๓ จำนวน ๕ คน รวมทั้งนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ที่เข้าร่วมโครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย ในปีการศึกษา ๒๕๕๓ จำนวน ๕
คน รวมทั้งสิ้น ๒๐ คน สามารถสรุปผลการสัมภาษณ์ได้ ดังนี้

กลุ่มที่ ๑ กลุ่มครุตำรวจ D.A.R.E.

จากการสัมภาษณ์กลุ่มครุตำรวจ D.A.R.E. จำนวน ๕ คน พบว่าครุตำรวจ D.A.R.E. ทุกท่านมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและโครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย เป็นอย่างดี และผลจากการฝึกทักษะการตัดสินใจหลักเลียง เมื่อถูกชักชวนให้ทดลองใช้ยาเสพติด ของนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย ครุตำรวจ D.A.R.E. พบว่า นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย มีทักษะการตัดสินใจดีขึ้น นั่นคือ มีความเข้าใจและสามารถตัดสินใจ ได้อย่างรวดเร็ว ส่วนปัญหาและอุปสรรคสำคัญต่อการฝึกทักษะการตัดสินใจหลักเลียง เมื่อถูก ชักชวนให้ทดลองใช้ยาเสพติดของเด็กนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย สามารถ แบ่งได้ ๒ ส่วนหลัก คือ ส่วนที่หนึ่งปัญหาที่เกิดจากตัวครุตำรวจ D.A.R.E. นั่นคือภารกิจหลักของ ตำรวจที่ต้องรับผิดชอบมีจำนวนมาก ซึ่งบางท่านไม่สามารถแบ่งเวลามาสอนโครงการ D.A.R.E. ประเทศไทยได้ รวมทั้งความไม่เข้าใจในการปฏิบัติงานครุตำรวจ D.A.R.E. จากเพื่อนร่วมงาน และ ผู้บังคับบัญชา ส่งผลให้ไม่สามารถแลกเปลี่ยนหรือฝากภาระหน้าที่ของตนได้ ส่วนที่สอง คือปัญหา ที่เกิดจากนักเรียน ได้แก่ สภาพแวดล้อมและพื้นฐานครอบครัวของนักเรียน ซึ่งมีความเสี่ยงต่อการ ถูกชักชวนให้ทดลองยาเสพติด รวมทั้งปัญหาในเรื่องการอ่าน ไม่ออกเขียนไม่ได้ของนักเรียน ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการเรียนการสอน ทั้งนี้กลุ่มครุตำรวจ D.A.R.E. กล่าวถึงข้อเสนอแนะแนวทาง ในการพัฒนาระบบการให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทักษะการตัดสินใจหลักเลียงเมื่อถูกชักชวนให้ ทดลองใช้ ยาเสพติดของเด็กนักเรียนกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วม โครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย ว่าควร จัดสรรให้ครุตำรวจ D.A.R.E. เป็นแผนกหนึ่งให้สถานีตำรวจภูธร เพื่อให้เกิดความชัดเจนในหน้าที่ และสามารถควบคุมได้ง่าย รวมทั้งควรมีการพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ให้แก่ครุตำรวจ D.A.R.E. ซึ่งผ่านการอบรมมานานแล้ว ทั้งนี้เพื่อนำองค์ความรู้ใหม่ๆ มาถ่ายทอดให้แก่นักเรียนเพื่อเข้ากับ สถานการณ์ยาเสพติดในปัจจุบัน และเพื่อเป็นการสานสัมพันธ์ให้แก่ครุตำรวจ D.A.R.E. ด้วย

กลุ่มที่ ๒ กลุ่มครูประจำชั้นของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ที่เข้าร่วม โครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย ในปีการศึกษา ๒๕๕๓

จากการสัมภาษณ์กลุ่มครูประจำชั้นของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ที่เข้าร่วม โครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย ในปีการศึกษา ๒๕๕๓ จำนวน ๕ คน กล่าวว่า นักเรียนที่เคยเข้า ร่วมโครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย จะมีพฤติกรรมที่ดีขึ้น โดยเฉพาะเด็กผู้ชาย จะไม่ยุ่งเกี่ยวกับยา เสพติดและสามารถปฏิเสธเมื่อถูกชักชวนให้ทดลองใช้ยาเสพติด ได้รวมทั้งสามารถนำความรู้และ หลักการปฏิเสธ ยาเสพติดที่ได้รับไปถ่ายทอดและชักเตือนเพื่อนนักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย ด้านปัญหา และอุปสรรคในการฝึกทักษะการตัดสินใจหลักเลียงเมื่อถูก ชักชวนให้ทดลองใช้ยาเสพติดของนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ D.A.R.E. ประเทศไทยนั้นเกิดจาก

สภาพแวดล้อมของนักเรียน เช่น ครอบครัว ที่อยู่อาศัย กลุ่มเพื่อน สังคม หรือชุมชน ซึ่งจะชักจูงและหล่อหลอมให้นักเรียนยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดได้ง่ายขึ้น นอกจากนี้อาจจะเกิดปัญหาจากครูในโรงเรียนบางท่านไม่สนับสนุนโครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย เนื่องจากส่งผลกระทบต่อชั่วโมงเรียนในวิชาหลักของนักเรียนลดน้อยลงแต่ไม่ใช่ปัญหาสำคัญ อย่างไรก็ตาม กลุ่มครูประจำชั้นได้เสนอข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาระบบการให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทักษะการตัดสินใจหลีกเลี่ยงเมื่อถูกชักชวนให้ทดลองใช้ยาเสพติดของเด็กนักเรียนกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมโครงการ D.A.R.E. ประเทศไทยไว้ว่า โครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย ควรเข้ามาจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนต่อไป และควรขยายชั้นเรียนโครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย จากชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ให้เป็นระดับประถมศึกษาปีที่ ๑-๖ และมัธยมศึกษาปีที่ ๑-๓ ด้วยเช่นกัน รวมทั้งควรบรรจุหลักสูตรโครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย เข้าในหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ ทั้งนี้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและความมั่นคงให้โครงการ D.A.R.E. ประเทศไทยแต่อย่างไรก็ตาม ผู้สอนโครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย ควรจะต้องเป็นครูตำรวจ D.A.R.E. อีกเช่นเดิม

กลุ่มที่ ๓ กลุ่มผู้ปกครองของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ที่เข้าร่วมโครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย ในปีการศึกษา ๒๕๕๓

จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ปกครองของนักเรียน มัธยมศึกษาปีที่ ๓ ที่เข้าร่วมโครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย ในปีการศึกษา ๒๕๕๓ จำนวน ๕ คน พบว่าเด็กที่ผ่านการเข้าร่วมในโครงการดังกล่าวร้อยละ ๘๕ ไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด เนื่องจากได้รับการถ่ายทอดวิธีการปฏิเสธเมื่อถูกชักชวนให้ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด รวมทั้งได้เรียนรู้โทษภัยจากยาเสพติดจากโครงการดังกล่าวมาแล้ว ส่วนปัญหา และอุปสรรคในการฝึกทักษะการตัดสินใจหลีกเลี่ยงเมื่อถูกชักชวนให้ทดลองใช้ยาเสพติดของนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย ผู้ปกครองมองว่า เกิดจากสภาพแวดล้อมภายนอกที่เด็กจะต้องเผชิญนอกห้องเรียน ได้แก่ ครอบครัว กลุ่มเพื่อน สภาพแวดล้อมชุมชนและสังคมที่อยู่อาศัย รวมทั้งค่านิยมของสังคมไทย ที่ยังคงให้มีสิ่งเสพติดในงานสังสรรค์รื่นเริงอยู่ ทั้งนี้กลุ่มดังกล่าวได้เสนอข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาระบบการให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทักษะการตัดสินใจหลีกเลี่ยงเมื่อถูกชักชวนให้ทดลองใช้ยาเสพติดของนักเรียนกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมโครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย ว่าควรมีโครงการดังกล่าวต่อไป และควรเพิ่มเติมระดับชั้นในการสอนโครงการดังกล่าวให้แก่เด็กนักเรียน โดยสอนให้ครอบคลุมทุกระดับชั้นและทุกโรงเรียน ทั้งนี้เพื่อเป็นการปลูกฝังจิตสำนึกที่ดีให้แก่เด็กและเยาวชนเกี่ยวกับยาเสพติด และครูผู้สอนโครงการ D.A.R.E. เช่นเดิม เนื่องจากตำรวจเป็นผู้มีประสบการณ์โดยตรงเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ซึ่งสามารถนำมาถ่ายทอดให้แก่เด็กนักเรียนเชื่อถือได้ รวมทั้งรูปแบบของ

ตำรวจ ทำให้เด็กเกิดความเกรงขามและเป็นต้นแบบในการประกอบอาชีพในอนาคตให้แก่เด็กนักเรียนได้

กลุ่มที่ ๔ กลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ที่เข้าร่วมโครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย ในปีการศึกษา ๒๕๕๓

จากการสัมภาษณ์กลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ที่เข้าร่วมโครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย ในปีการศึกษา ๒๕๕๓ จำนวน ๕ คน พบว่าเมื่อผ่านการเข้าร่วมโครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย ตนเองมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับทักษะการตัดสินใจหลีกเลี่ยงเมื่อถูกชักชวนให้ทดลองใช้ยาเสพติด เนื่องจากโครงการดังกล่าวและครูตำรวจ D.A.R.E. ได้ถ่ายทอดให้ทราบถึงโทษของยาเสพติดและวิธีการหลีกเลี่ยงเมื่อถูกชักชวน รวมทั้งได้แนะนำรูปแบบการตัดสินใจแบบ D.A.R.E. ๔ รูปแบบ ได้แก่ D (Define ระบุปัญหา) A (Assess ประเมินทางเลือก) R (Respond ตัดสินใจเลือก) E (Evaluate ประเมินผล) ซึ่งนักเรียนได้นำรูปแบบการตัดสินใจแบบ D.A.R.E. ไปใช้ในชีวิตประจำวัน นอกจากการตัดสินใจหลีกเลี่ยงยาเสพติดอีกด้วย นอกจากนี้ได้รับความรู้ดังกล่าวไปถ่ายทอดและชักชวนให้เพื่อนที่ไม่เคยเข้าร่วมโครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย ให้เข้าใจและห่างไกลยาเสพติดอีกด้วย ส่วนปัญหา และอุปสรรคในการฝึกทักษะการตัดสินใจหลีกเลี่ยงเมื่อถูกชักชวนให้ทดลองใช้ยาเสพติดของนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ D.A.R.E. ประเทศไทยนั้น นักเรียนล้วนกล่าวว่าไม่มีปัญหาและอุปสรรคใดๆ ทั้งสิ้น เนื่องจากเป็นโครงการที่ดีและเหมาะสมอยู่แล้ว ทั้งนี้กลุ่มนักเรียนได้ให้ข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาระบบการให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทักษะการตัดสินใจหลีกเลี่ยงเมื่อถูกชักชวนให้ทดลองใช้ยาเสพติดของนักเรียนกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมโครงการ D.A.R.E. ประเทศไทยไว้ว่า ควรให้มีโครงการ D.A.R.E. ประเทศไทยต่อไป ทั้งนี้เพื่อเป็นการปลูกฝังและเป็นภูมิคุ้มกันให้นักเรียนมีความรู้และห่างไกลจากสิ่งเสพติดและผู้สอนควรเป็นครูตำรวจ D.A.R.E. เช่นเดิม แต่ควรแบ่งเนื้อหาการเรียนการสอนเป็น ๒ ระดับ นั่นคือ ในระดับชั้นประถมศึกษาควรเน้นย้ำในเรื่องประเภท และโทษของยาเสพติด ส่วนในระดับชั้นมัธยมศึกษาควรเน้นย้ำในเรื่องวิธีการปฏิเสธหลีกเลี่ยงยาเสพติด เนื่องจากสภาพแวดล้อมของนักเรียนในสองระดับชั้นนี้มีความแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง นอกจากนี้ควรมีของที่ระลึกหรือสัญลักษณ์ ที่แสดงให้เห็นถึงการเป็นเยาวชนคน D.A.R.E. ซึ่งสามารถเป็นแรงจูงใจและสิ่งเตือนใจให้แก่เด็กและเยาวชนไม่ให้ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดและจดจำวิธีการปฏิเสธยาเสพติด ต่อไปในอนาคต หากต้องเจอสถานะที่เผชิญกับยาเสพติด

๔. การจัดกิจกรรมเผยแพร่โครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย

๔.๑ เนื่องในวันต่อต้านยาเสพติดประจำปี ๒๕๕๗ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดยกองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด ได้จัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์ณรงค์ต่อต้านยาเสพติด และจัดพิธีมอบโล่เชิดชูเกียรติ (D.A.R.E. STAR) แก่บุคคล รวมทั้งเยาวชนที่ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี สร้างชื่อเสียงให้แก่ตนเองและประเทศชาติ เป็นที่ชื่นชมและยอมรับจากเด็กและเยาวชนไทย โดยเฉพาะไม่มีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติด จำนวน ๑๘ คน ได้แก่ พันโท วันชนะ สวัสดิ์, นายเกียรติพงษ์ รัชตเกรียงไกร, นางสาวเขมนิช จามิกรณ์, นายอาทิตย์วราห์ คงมาลัย เป็นต้น ในวันพฤหัสบดีที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๗ เวลา ๑๐.๐๐ น. ณ ห้องศรียานนท์ ชั้น ๒ อาคาร ๑ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ถนนพระราม ๑ เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร โดย พลตำรวจเอก วุฒิ ลิปตพัลลภ ที่ปรึกษา (ปส. ๑) ตำแหน่งในขณะนั้น ให้เกียรติเป็นประธาน

๔.๒ จัดทำป้ายสัญลักษณ์แสดงความร่วมมือภายใต้โครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย ติดตั้งไว้บริเวณหน้าสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการฯ เพื่อประชาสัมพันธ์ให้ทุกภาคส่วนในพื้นที่ได้รับทราบการดำเนินโครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย มากยิ่งขึ้น

๔.๓ จัดพิธีมอบวุฒิบัตรผู้ผ่านการอบรมหลักสูตรครูตำรวจ D.A.R.E. ประจำปี ๒๕๕๗ สังกัด กองบัญชาการตำรวจนครบาล ตำรวจภูธรภาค ๑, ๒, และ ๓ จำนวน ๓๗๑ คน เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจแก่ครูตำรวจ D.A.R.E. โดยมี ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย, กระทรวงศึกษาธิการ, กรุงเทพมหานคร และสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ร่วมเป็นเกียรติ ในวันพฤหัสบดีที่ ๔ กันยายน ๒๕๕๗ เวลา ๐๘.๓๐ - ๑๖.๓๐ น. ณ ห้องศรียานนท์ ชั้น ๒ อาคาร ๑ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดย พลตำรวจเอก พงศพัศ พงษ์เจริญ รองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ให้เกียรติเป็นประธาน

๕. เพิ่มประสิทธิภาพและพัฒนาศักยภาพการดำเนินโครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย

๕.๑ โครงการสัมมนาผู้บริหาร เจ้าหน้าที่และวิทยากรต้นแบบ D.A.R.E. ระหว่างวันที่ ๑๗-๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๖ ณ โรงแรมแมนดาริน โกลเด้น วิลเลจ รีสอร์ท เขาใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา เพื่อกำหนดแนวทางการขับเคลื่อนโครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และการ บูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ตามแผนการสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา ให้สามารถสร้างภูมิคุ้มกันและเฝ้าระวังเด็กนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย ไม่ให้เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและเกิดประโยชน์สูงสุด ตอบสนองนโยบายของรัฐบาลได้อย่างเป็นรูปธรรม รวมถึงการพัฒนาเทคนิควิธีการถ่ายทอดและกระบวนการฝึกอบรมหลักสูตรครูตำรวจ D.A.R.E. ให้สอดคล้องกับบริบทของกลุ่มเป้าหมายยิ่งขึ้น โดยมี รองผู้บัญชาการ,

ผู้บังคับการอำนวยการ, เจ้าหน้าที่ กองบัญชาการตำรวจนครบาล, ตำรวจภูธรภาค ๑-๕, ศูนย์ปฏิบัติการ ตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้ และกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน วิทยาการต้นแบบ D.A.R.E. และนักการศึกษา รวม ๒๔๕ คน เข้าร่วมการสัมมนาฯ

๕.๒ โครงการสัมมนาเจ้าหน้าที่โครงการ D.A.R.E.และวิทยาการต้นแบบ D.A.R.E. ระหว่างวันที่ ๒๗-๒๘ สิงหาคม ๒๕๕๗ ณ โรงแรม ดี วารี จอมเทียน บีช พัทยา จังหวัดชลบุรี เพื่อประเมินผลการดำเนินโครงการระหว่างหน่วยงานหลัก ใน สำนักงานตำรวจแห่งชาติ รวมทั้ง ปรับแนวทางการปฏิบัติงานของวิทยาการต้นแบบ D.A.R.E. ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ผู้เข้าร่วม สัมมนา ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่โครงการ D.A.R.E. สังกัด กองบัญชาการตำรวจนครบาล, ตำรวจภูธรภาค ๑-๕, ศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้ และ กองบัญชาการตำรวจตระเวน ชายแดน วิทยาการต้นแบบ D.A.R.E. นักการศึกษาและผู้สังเกตการณ์ รวม ๒๑๒ คน

การดำเนินการโครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๘

๑. การผลิตครูตำรวจ D.A.R.E. และสถานภาพครูตำรวจ D.A.R.E.

กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด มีแผนการฝึกอบรมหลักสูตรครู ตำรวจ D.A.R.E. ให้แก่ข้าราชการตำรวจในสังกัดหน่วยงานหลักที่มีพื้นที่รับผิดชอบได้แก่ กองบัญชาการ ตำรวจนครบาล ตำรวจภูธรภาค ๒-๖, ๘-๕ และ ศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อผลิต ครูตำรวจ D.A.R.E. เพิ่มจำนวน ๑,๔๔๐ คน ปัจจุบันได้ทำการฝึกอบรมไปแล้ว จำนวน ๘ รุ่น มีข้าราชการตำรวจเข้ารับการศึกษาทั้งสิ้นจำนวน ๓๘๔ คน ผ่านการฝึกอบรม ๓๗๗ คน ส่งผลให้มี ครูตำรวจ D.A.R.E. ทั้งหมด ๖,๕๖๕ คน

ตารางที่ ๓-๔ : แผนการปฏิบัติงานการดำเนินโครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ (ต่อ)

ลำดับ	การดำเนินงาน	ห้วงเดือน											
		ต.ค.- ๕๗	พ.ย.- ๕๗	ธ.ค.- ๕๗	ม.ค.- ๕๘	ก.พ.- ๕๘	มี.ค.- ๕๘	เม.ย.- ๕๘	พ.ค.- ๕๘	มิ.ย.- ๕๘	ก.ค.- ๕๘	ส.ค.- ๕๘	ก.ย.- ๕๘
๖	โครงการ D.A.R.E. หลักสูตร มัธยมศึกษา												
	- พัฒนาหลักสูตร					↔							
	- อบรมวิทยากร							↔					
	- ทดลองเข้าสอน								↔				
	- ประเมินผล												↔
	จัดงานรวมพลังคน D.A.R.E.					↔							
	ติดตามผลการดำเนินงาน ออก ตรวจเยี่ยม ประชุมตามภาค ต่างๆ							↔					
	สัมมนาวิทยากรต้นแบบ D.A.R.E. และนักการศึกษา											↔	
	ศึกษาดูงานต่างประเทศ											↔	

ที่มา : ฝ่ายป้องกันอาชญากรรม กองบังคับการอำนวยการ กองบัญชาการตำรวจ
ปราบปรามยาเสพติด, ๒๕๕๘.

๒. เพิ่มประสิทธิภาพและพัฒนาศักยภาพการดำเนินโครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย

๒.๑ โครงการสัมมนาผู้บริหารและเจ้าหน้าที่โครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย
ระหว่างวันที่ ๘-๙ ธันวาคม ๒๕๕๗ ณ โรงแรมซัมมิทไพนธ์เฮิร์ส กอล์ฟคลับ อำเภอคลองหลวง
จังหวัดปทุมธานี เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานป้องกันยาเสพติด ในภาพรวมของ สำนักงานตำรวจ
แห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๘ ประกอบด้วย แผนงานที่สนับสนุนการแก้ไขปัญหา
เสพติด งานตำรวจชุมชน และงานป้องกันอาชญากรรมในภาพรวมของ ตร. ได้แก่ โครงการครู
ตำรวจ D.A.R.E. การป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา และการป้องกันและแก้ไข
ปัญหาเสพติดรอบสถานศึกษา โดยกำหนดให้มีการประชุมสัมมนาผู้บริหารในระดับ รองผู้
บัญชาการ, รองผู้บังคับการ ที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบงานป้องกันยาเสพติดในระดับภาค และ
ตำรวจภูธรจังหวัด เพื่อซักซ้อมและทำความเข้าใจแนวทางในการดำเนินการขับเคลื่อนงานป้องกัน

ยาเสพติดในภาพรวมของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เพื่อนำไปถ่ายทอด และกำกับติดตามให้เป็นไปตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดย พลตำรวจโท คำรบ ปัญญาแก้ว ผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ (ปส ๒) เป็นประธานในพิธีเปิด ผู้เข้าร่วมสัมมนาประกอบด้วย รองผู้บัญชาการ, ผู้บังคับการอำนวยการกองบัญชาการตำรวจนครบาล ตำรวจภูธรภาค ๑-๕, ศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้ และกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน รองผู้บังคับการกองบังคับการตำรวจนครบาล ๑-๕, รองผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัด ทุกจังหวัด, รองผู้บังคับการตำรวจตระเวนชายแดนภาค ๑-๕, เจ้าหน้าที่โครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย และเชิญผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงศึกษาธิการ กรุงเทพมหานคร สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด รวม ๒๐๔ คน เข้าร่วมการสัมมนา

ปัญหาของกระบวนการดำเนินงาน

๑. ปัญหาทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองของประเทศไทย ส่งผลให้การขับเคลื่อนโครงการ D.A.R.E ประเทศไทย ขาดความต่อเนื่องและยกระดับการพัฒนาเป็นไปได้อย่างช้าๆ

๒. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ขาดแคลนกำลังพล สายงานป้องกันและปราบปรามที่จะนำมาฝึกอบรมเพื่อให้ทำหน้าที่ครูตำรวจ D.A.R.E ได้อย่างเต็มที่ และยังไม่ได้กำหนดลักษณะงานและระเบียบที่ชัดเจนและเอื้อต่อการทำงานด้านนี้ อย่างแท้จริง

๓. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ยังขาดการส่งเสริมให้โครงการ D.A.R.E ประเทศไทยเป็นโครงการการต่อต้านยาเสพติดและความรุนแรงในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง และมีประสิทธิภาพมากที่สุด

๔. ควรส่งเสริมให้โครงการ D.A.R.E ประเทศไทยได้เข้าสอนและถ่ายทอดองค์ความรู้แก่นักเรียนในทุกระดับชั้นการศึกษาและสถานศึกษาทั้งในระบบรัฐบาลและระบบเอกชน เพื่อเป็นการปลูกฝังและสร้างภูมิคุ้มกันให้เด็กและเยาวชนห่างไกลจากยาเสพติดและความประพฤติน่าไม่เหมาะสม

๕. ผู้บังคับบัญชาระดับสถานีตำรวจบางสถานี ยังขาดความเข้าใจว่า งานครูตำรวจ D.A.R.E เป็นงานที่มีประโยชน์แก่เด็กและเยาวชนในด้านการต่อต้านยาเสพติดและความรุนแรงอย่างแท้จริง ทำให้ให้ความสำคัญกับการทำงานของครูตำรวจ D.A.R.E. น้อยเกินไป ครูตำรวจ D.A.R.E จึงขาดแรงจูงใจ และขวัญกำลังใจในการทำหน้าที่

๖. ครูตำรวจ D.A.R.E. หลายคน ในหลายพื้นที่ ไม่ได้สมัครใจเข้ามาทำงานนี้ แต่เข้ามาเพราะได้รับการพิจารณาคัดเลือกจากผู้บังคับบัญชาในพื้นที่เนื่องจากตำรวจ มีการโยกย้ายบ่อย ทำให้ครูตำรวจ D.A.R.E. ที่ผ่านการอบรมมาแล้ว หายไปจากระบบ

๗. โครงการ D.A.R.E ประเทศไทย ยังขาดการเก็บข้อมูลของครู ตำรวจ D.A.R.E. ที่ทำงานดีเด่นเป็นเลิศ (Best Practice) และขาดการถอดบทเรียนของโครงการ D.A.R.E ประเทศไทย เพื่อนำไปใช้เป็นต้นแบบเพื่อก่อให้เกิดความสำเร็จในการต่อต้านยาเสพติดและความรุนแรงในโรงเรียนอย่างแท้จริง

๘. โครงการ D.A.R.E ประเทศไทย ยังขาดการติดตามและประเมินผลอย่างจริงจัง เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้มีความเหมาะสมกับบริบทของสังคมไทยมากขึ้น

๙. ปัญหาด้านงบประมาณที่มีอย่างจำกัด ทำให้การขยายโครงการ และพื้นที่ดำเนินการ เป็นไปได้ยาก

๑๐. ยังปรากฏว่ามีหลาย WEBSITE ที่มีการโฆษณาเชิญชวนและจำหน่ายยาเสพติด ซึ่งเป็นช่องทางที่นักเรียน นักศึกษา นิยมเข้าไปดูและสืบค้นข้อมูล จึงเป็นจุดเสี่ยงที่สำคัญต่อการเข้าไปเสพและค้ายาเสพติด

สรุป

จากการศึกษาในบทที่ ๓ เพื่อมุ่งไปสู่การตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ ๑ พบว่ารูปแบบและการดำเนินงาน โครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย เป็นการดำเนินการตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของรัฐบาลในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยสำนักงานตำรวจแห่งชาติได้รับมอบหมายให้เป็นหน่วยหลักรับผิดชอบ ทั้งนี้โดยมีกองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด รับผิดชอบในการขับเคลื่อนการดำเนินงานในภาพรวม และมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้แก่ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย และสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ให้ความร่วมมือและสนับสนุนการดำเนินงาน โดยจัดให้มีการจัดทำบันทึกข้อตกลง เรื่องการดำเนินงานด้านการสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติดกลุ่มเด็กและเยาวชน ในสถานศึกษา พร้อมทั้งมีการกำหนดบทบาท หน้าที่ ภารกิจ ตามข้อตกลงความร่วมมืออย่างชัดเจน

นอกจากนี้ทำให้พบปัญหาและข้อขัดข้องที่สำคัญในการดำเนินการของโครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย สรุปปัญหาข้อขัดข้องได้ดังนี้ คือ ความต่อเนื่องในเชิงนโยบายของรัฐบาล ในการให้ความสำคัญกับยุทธศาสตร์การป้องกันกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด โดยเฉพาะในกลุ่มเด็กและเยาวชน ในขณะเดียวกันสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ซึ่งเป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลักการขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย ยังไม่มีความชัดเจน ในโครงสร้างการบริหารจัดการโครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย ตั้งแต่ระดับกองบัญชาการ/ ตำรวจภูธรภาค กองบังคับการ/ ตำรวจภูธรจังหวัด และสถานีตำรวจ ในส่วนของการติดตามประเมินผล ยังขาดการพัฒนากระบวนการฐานข้อมูลที่ครอบคลุมทุกมิติไม่ว่าจะเป็นระบบการบริหารงานบุคคลและการติดตามผลการใช้จ่ายงบประมาณ

บทที่ ๔

แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพโครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย

นโยบายรัฐบาลในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๘

การจัดการด้านปัญหาเสพติด พบว่ารัฐบาลมีนโยบายในการจัดการปัญหาเสพติด อย่างเป็นรูปธรรม นับตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๔๔ ถึงปัจจุบัน สรุปได้ดังนี้

๑. รัฐบาลของ พันตำรวจโท ดร.ทักษิณ ชินวัตร ได้กำหนดยุทธศาสตร์พลังแผ่นดิน เป็นยุทธศาสตร์การต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด ตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ ๑๑๘/๒๕๔๔ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการประกาศสงครามขึ้นเด็ดขาดกับยาเสพติด ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๔๖ เป็นต้นมา โดยกำหนดเป็น Roadmap ยุทธศาสตร์ และขั้นตอนการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๔๖ นำไปสู่การประกาศชัยชนะกับยาเสพติด เมื่อวันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๔๖ รวมทั้งได้มีการปฏิบัติการรวมพลังแผ่นดิน ร่วมกวาดล้างอย่างต่อเนื่องมาเป็นระยะเพื่อดำรงความเข้มแข็งและสร้างความยั่งยืนของชัยชนะ

ในช่วงระหว่างปี พ.ศ.๒๕๔๖ รัฐบาลได้นำนโยบายการปราบปรามยาเสพติด เป็นหลักและใช้มาตรการอื่นๆ สนับสนุน โดยเฉพาะในช่วงการประกาศสงครามยาเสพติดที่มีการยกระดับปัญหาเสพติดให้เป็น “วาระแห่งชาติ” การจับกุมผู้ค้ายาเสพติดเป็นไปอย่างเข้มข้นทั้งในระดับประเทศ ระดับภาค และระดับจังหวัด มีการบูรณาการงานปราบปรามร่วมกันในทุกเส้นทางการค้ายาเสพติด ผลการดำเนินงานทำให้ปริมาณการแพร่ระบาดของยาเสพติดในช่วงปี พ.ศ.๒๕๔๖ เป็นต้นมามีปริมาณลดลงอย่างมาก นอกจากนี้ ยังมีการใช้เทคโนโลยีในการปราบปรามควบคู่ไปกับมาตรการด้านข่าวและการส่งเสริมความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน รวมทั้งมีการปรับปรุงกฎหมายเพื่อทำลายโครงข่ายยาเสพติดขนาดใหญ่และผู้มีอิทธิพลในการค้ายาเสพติด พร้อมทั้งแก้ไขกฎหมายเพื่อเพิ่มบทลงโทษสูงสุดกับข้าราชการการเมืองและเจ้าหน้าที่ ที่เกี่ยวข้อง และให้รางวัลแก่เจ้าหน้าที่และประชาชนที่ให้ความร่วมมือในการปราบปรามยาเสพติด จึงนับได้ว่ามาตรการปราบปรามยาเสพติดในช่วงปี พ.ศ.๒๕๔๖-๒๕๕๐ มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องจริงจังและเข้มข้นมากกว่าช่วงที่ผ่านมา จนทำให้สถานการณ์การแพร่ระบาดและการค้าที่เคยเพิ่มมากในช่วงก่อนปี พ.ศ.๒๕๔๖ มีจำนวนลดลงอย่างมาก

๒. รัฐบาลของ นายสมักร สุนทรเวช ได้เปิดปฏิบัติการ “รวมพลังไทยทั้งชาติขจัดยาเสพติด” โดยได้แถลงนโยบายต่อสภาเมื่อวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ ระบุว่า รัฐบาลมุ่งเน้น ๔ ประการสำคัญ ที่มีผลต่อทิศทางการแก้ไขปัญหายาเสพติดของประเทศ ดังนี้

๑. ผู้ค้า โดยเร่งรัดปราบปรามให้ต้องได้รับโทษตามกฎหมาย
๒. ผู้เสพ โดยถือผู้เสพเป็นผู้ป่วย ที่จะต้องลดปริมาณลงด้วยการบำบัดรักษา
๓. กลุ่มเสี่ยง โดยป้องกันกลุ่มเสี่ยงมิให้ตกเป็นเหยื่อของยาเสพติด และ
๔. ชุมชน โดยเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการแก้ไขปัญหา

ในปี พ.ศ. ๒๕๕๐-๒๕๕๑ รัฐบาลได้เห็นความสำคัญในการแก้ปัญหายาเสพติดภายใต้มาตรการมุ่งลดปัญหาแพร่ระบาดของจิตความเดือดร้อนของประชาชน โดยมีกลยุทธ์ที่จะลดการแพร่ระบาดของยาเสพติดและสร้างความพึงพอใจของประชาชนเพิ่มสูงขึ้น คือ “๓ ลด ๓ เพิ่ม ๓ เน้น” โดยมีสาระสำคัญ ได้แก่ “๓ ลด” คือ การลดปัจจัยปัญหายาเสพติดทั้งผู้ค้า ผู้เสพ เยาวชน กลุ่มเสี่ยง/ปัจจัยเสี่ยง “๓ เพิ่ม” คือ การเพิ่มระดับปฏิบัติการของกลไกที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหา ยาเสพติด ได้แก่ การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ รัฐ ภาคประชาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลไกปกครองส่วนท้องถิ่น และช่องทางสาธารณะในการร่วมเฝ้าระวังปัญหายาเสพติด และ “๓ เน้น” คือ การปฏิบัติโดยเน้นหนักต่อกลุ่มปัญหาที่เกินกว่าระดับปกติ ได้แก่ พื้นที่ กรุงเทพมหานครและปริมณฑล พื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ พื้นที่นำเข้ายาเสพติดและพื้นที่ที่มีปัญหาต่อเนื่องซ้ำซาก (ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, ๒๕๕๑)

๓. รัฐบาลของ นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ได้แถลงนโยบายต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๑ ในการแก้ไขปัญหา ยาเสพติดอย่างเร่งด่วน ด้วยยุทธศาสตร์ ๕ รั้วป้องกัน เพื่อสร้างเกราะและภูมิคุ้มกันที่จะต้านทานไม่ให้ยาเสพติด รุกล้ำเข้ามา โดย ๕ รั้วป้องกัน ประกอบด้วย รั้วที่ ๑ คือ รั้วชายแดน เพื่อป้องกันประเทศ รั้วที่ ๒ คือ รั้วชุมชน เพื่อส่งเสริมความเข้มแข็งให้กับหมู่บ้านและชุมชน รั้วที่ ๓ คือ รั้วสังคม เพื่อจัดปัจจัยเสี่ยงและเสริมสร้างสังคมให้มีความเข้มแข็ง โดยเฉพาะการสร้างพื้นที่ในเชิงสร้างสรรค์ให้กับเยาวชน เช่น การสร้างลานกีฬา ลานดนตรี ลานกิจกรรม ห้องสมุด ศูนย์เยาวชน และศูนย์วัฒนธรรม เป็นต้น รั้วที่ ๔ คือ รั้วโรงเรียน เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติดในโรงเรียน และรั้วที่ ๕ คือ รั้วครอบครัว เพื่อให้มีความเข้มแข็งและมีความพร้อมในการดูแลสมาชิกในครอบครัว

๔. รัฐบาลของ นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ได้กำหนดให้การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเป็นนโยบายเร่งด่วนและเป็น “วาระแห่งชาติ” และได้มีคำสั่งศูนย์อำนวยการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดแห่งชาติ ที่ ๒๓/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๕ เรื่อง ปฏิบัติการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดอย่างยั่งยืน ปี ๒๕๕๖ ให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำนโยบาย ยุทธศาสตร์

และมาตรการ/แนวทางการดำเนินงาน ไปสู่การปฏิบัติ โดยให้พลังมวลชนเป็นปัจจัยสำคัญในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในลักษณะของการบูรณาการ ตามแนวทางยุทธศาสตร์พลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด ซึ่งประกอบด้วย แผนการดำเนินงานที่สำคัญ ๗ แผนงาน ดังนี้

แผนงานที่ ๑ แผนการสร้างพลังสังคมและพลังชุมชนเอาชนะยาเสพติด

แผนงานที่ ๒ แผนการแก้ไขปัญหายาเสพติด/ผู้ติดยาเสพติด

แผนงานที่ ๓ แผนการสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติด

แผนงานที่ ๔ แผนการปราบปรามและบังคับใช้กฎหมาย

แผนงานที่ ๕ แผนความร่วมมือระหว่างประเทศ

แผนงานที่ ๖ แผนการสกัดกั้น

แผนงานที่ ๗ แผนการบริหารจัดการแบบบูรณาการ

๕. รัฐบาลของ พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้กำหนดแผนยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ซึ่งเป็นแผนแม่บทระยะ ๕ ปี พ.ศ.๒๕๕๘-๒๕๖๒ ประกอบด้วย ๘ ยุทธศาสตร์หลัก ที่มุ่งเสริมสร้างพลังแผ่นดินทุกภาคส่วน ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดให้สังคมไทยปลอดภัยจากยาเสพติด และมุ่งส่งเสริมพัฒนาความร่วมมือกับอาเซียนในการควบคุมและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง โดยในปีแรกของแผนยุทธศาสตร์ได้จัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ปี ๒๕๕๘ ประกอบด้วย ๖ ยุทธศาสตร์ มีจุดมุ่งหมายหลักเพื่อลดปริมาณคนหรือผู้ที่เข้าสู่วงจรการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้น้อยที่สุด และนำคนออกจากวงจรการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดที่เรียกว่า “แรงงานยาเสพติด” ให้ได้มากที่สุด โดยดำเนินการกับปัญหาให้ได้ผลอย่างเป็นรูปธรรมชัดเจนยิ่งขึ้น เพื่อไม่ให้ส่งผลกระทบต่อสังคมและประชาชน และมุ่งเน้นให้ความสำคัญต่อความร่วมมือเชิงรุกภายนอกประเทศ เพื่อยุติการผลิตยาเสพติด การป้องกันเชิงรุกต่อกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับ การแก้ไขปัญหายาเสพติด การสร้างมาตรฐานการบำบัดรักษา การติดตามช่วยเหลือป้องกันการเสพยา การสกัดกั้นยาเสพติดแบบบูรณาการ การทำลายโครงสร้างเครือข่ายการค้า การตัดวงจรทางการเงิน ปราบปรามเครือข่ายนักค้าและการแพร่ระบาดในเรือนจำ”

ยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในปี ๒๕๕๘ มี ๘ ยุทธศาสตร์ ได้แก่

๑. ยุทธศาสตร์การป้องกันกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด โดยเฉพาะเด็กและเยาวชน ใช้เครื่องมือการป้องกันที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย ตั้งแต่เด็กปฐมวัย เยาวชน ทั้งในและนอกสถานศึกษา กลุ่มผู้ใช้แรงงานในสถานประกอบการ และครอบครัวที่มีความเสี่ยงต่อการใช้ยาเสพติด โดยร่วมมือกับทุกภาคส่วนในการสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติด ส่งเสริมการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ด้วยการจัดกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ ทั้งดนตรี กีฬา ศิลปะหรืออื่นๆ ตามความเหมาะสม

๒. ยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาผู้เสพผู้ติดยาเสพติด ให้ความสำคัญกับการดำเนินงานในเชิงคุณภาพ โดยการพัฒนากลไกการดำเนินงานในทุกกระบวนการของการบำบัดรักษา ตั้งแต่การค้นหา คัดกรอง จำแนกผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด และนำเข้าสู่การบำบัดรักษาในระบบสมัครใจเป็นหลัก ตามประกาศคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ ที่ ๑๐๘/๒๕๕๗ หรือในรูปแบบที่เหมาะสม เช่น การบำบัดรักษาในค่ายปรับเปลี่ยนพฤติกรรม สถานพยาบาล สถานบังคับบำบัด ค่ายทหาร เป็นต้น

๓. ยุทธศาสตร์การสร้างและพัฒนาระบบรองรับการคืนคนดีให้สังคม ให้มีระบบการติดตามช่วยเหลือ ผู้ผ่านการบำบัดรักษาอย่างจริงจัง ทั้งศูนย์ประสานการดูแลผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟูในระดับจังหวัดและอำเภอ พัฒนารูปแบบ แนวทางการติดตามและช่วยเหลือ การจัดระบบช่องทางในการให้ความช่วยเหลือผู้ผ่านการบำบัดในด้านต่างๆ ตามความเหมาะสมของบุคคล เช่น ด้านอาชีพ การงาน การอบรม แหล่งทุน การศึกษา เป็นต้น

๔. ยุทธศาสตร์การควบคุมตัวยาและผู้ค้ายาเสพติด โดยการควบคุม สกัดกั้น ยาเสพติด สารตั้งต้น และเคมีภัณฑ์เข้าสู่ประเทศไทยตามช่องทางชายแดน จุดตรวจตอนใน เส้นทางคมนาคมขนส่ง ทำลายโครงสร้างการค้า กลุ่มอิทธิพลและยาเสพติดตามแนวชายแดน เพื่อตัดวงจรการนำเข้ายาเสพติดตามแนวชายแดน เส้นทางทางการเงินที่เชื่อมโยง พัฒนาความเข้มแข็งหมู่บ้านตามแนวชายแดน บูรณาการและแลกเปลี่ยนฐานข้อมูลการข่าวในทุกระดับและสืบสวนปราบปรามอย่างจริงจังและต่อเนื่อง เน้นการระดมปราบปรามแหล่งผลิต แหล่งจำหน่าย แหล่งพักยา ผู้ผลิต ผู้ค้ารายสำคัญ ผู้ลำเลียงยาเสพติด เครือข่ายยาเสพติดและที่โยงใยไปในเรือนจำ ตลอดจนข้อร้องเรียนของประชาชน โดยให้สิทธิกำลังปฏิบัติการจากทุกหน่วยเข้าปราบปรามเครือข่ายการผลิตและการค้ายาเสพติดรายสำคัญ และสืบสวนสอบสวนขยายผล เพื่อนำไปสู่การใช้มาตรการทางทรัพย์สินและภาษีในการยึดหรืออายัดทรัพย์สินของขบวนการค้ายาเสพติด ซึ่งรวมไปถึงผู้มีอิทธิพล นายทุนที่อยู่เบื้องหลังการกระทำผิด และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

๕. ยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศ โดยการแสวงหา เสริมสร้าง และพัฒนาความร่วมมือในการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติดกับประเทศเพื่อนบ้าน และนานาชาติ ตลอดจนองค์กรระหว่างประเทศในการแก้ไขปัญหายาเสพติด เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการสกัดกั้น ปราบปรามยาเสพติดจากต่างประเทศที่เข้าสู่ประเทศไทย และยกระดับบทบาทของประเทศไทยในการเป็นผู้ประสานงานหลักของการแก้ไขปัญหายาเสพติดในภูมิภาคอาเซียน โดยมีเป้าหมายหลักในการลดสถานการณ์การผลิตยาเสพติดภายนอกประเทศที่ส่งผลกระทบต่อปัญหาเสพติดภายในประเทศและภายในภูมิภาค

๖. ยุทธศาสตร์การสร้างสภาพแวดล้อมเพื่อป้องกันปัญหายาเสพติดให้ความสำคัญกับการควบคุมและจัดการสภาพแวดล้อมในบริบทที่เป็นปัจจัยเอื้อที่ส่งผลกระทบต่อ การเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดของกลุ่มเป้าหมายต่างๆ ทั้งเยาวชนกลุ่มเสี่ยง กลุ่มผู้ผ่านการบำบัดรักษาแล้ว กลับไปเสพยา เร่งรัดการจัดระเบียบสังคมอย่างจริงจัง โดยใช้มาตรการทางกฎหมายอย่างเคร่งครัด และการทำงานแบบบูรณาการที่มีเจ้าภาพชัดเจน มุ่งเน้นที่แหล่งอบายมุข แหล่งมั่วสุม และแหล่งแพร่ระบาดของยาเสพติดทุกแห่งทั่วประเทศ สร้างสภาพแวดล้อมผ่านกลไก ครอบครัวและสังคม เพื่อควบคุม และป้องกันปัญหาเสพติด

๗. ยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมของภาคประชาชน โดยเน้นการป้องกันและแก้ไข ปัญหาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชนที่มีปัญหาเสพติด และในหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดิน ตลอดจนเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน และภาคประชาสังคมในการแก้ไข ปัญหาเสพติด

๘. ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการอย่างบูรณาการ ให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบการบริหารจัดการที่มีเอกภาพ ทั้งในด้านกลไกการแก้ไขปัญหาทุกระดับ ระบบแผนงบประมาณ การติดตามประเมินผล และระบบสนับสนุนต่างๆ เป็นต้น มีการทำงานแบบบูรณาการทุกมาตรการและทุกหน่วยงานในพื้นที่ที่ปรากฏปัญหาการค้าและแพร่ระบาดของยาเสพติด ทั้งแนวคิด แผนงาน งบประมาณ และการปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายร่วมกันได้อย่างแท้จริง พัฒนานุเคราะห์ให้มีความรู้ความสามารถและสอดคล้องกับภารกิจที่ได้รับมอบหมายในแต่ละมาตรการที่รับผิดชอบ

ผลการดำเนินงานในด้านการป้องกันยาเสพติดในรอบ ๑ ปี ของรัฐบาล พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา

๑. สถานศึกษามีกิจกรรมเพื่อการป้องกัน/เฝ้าระวังปัญหาเสพติด จำนวน ๓,๐๐๑ แห่ง

๒ นักเรียน ป.๑-ป.๖ ทั่วประเทศได้รับการสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกัน จำนวน ๕๗๕,๓๘๑ คน

๓. สถานศึกษาจัดตั้งหน่วยลูกเสือเนตรนารี ยุวกาชาดต้านภัยยาเสพติด จำนวน ๔,๕๕๕ แห่ง

๔. จำนวนลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาดต้านภัยยาเสพติด จำนวน ๒๕๕,๐๑๒ คน

๕. การปฏิบัติงานของ Mobile Team จำนวน ๑,๒๐๑ แห่ง/ ๘๐๓,๕๕๐ คน

๖. สถานประกอบกิจการผ่านเกณฑ์ มยส. จำนวน ๔๑๖ แห่ง

๗. สถานประกอบกิจการผ่านเกณฑ์โรงงานสีขาว จำนวน ๕๕๔ แห่ง

แนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหายาเสพติดที่ได้ดำเนินการมาตั้งแต่ปี ๒๕๔๖ ถึงปัจจุบัน

๑. มาตรการปราบปราม ในปี พ.ศ.๒๕๕๐-๒๕๕๑ รัฐบาลดำเนินมาตรการสกัดกั้นการลักลอบนำเข้ายาเสพติดตามบริเวณชายแดน โดยกำหนดพื้นที่แห่งเล็งหลัก-รอง บูรณาการสรรพกำลังที่มีอยู่ดำเนินการในพื้นที่เป้าหมายภายใต้ยุทธการร่วมกัน ให้ความสำคัญในการจัดวางผังข่ายการสกัดกั้นที่เชื่อมโยงระหว่างพื้นที่ตามแนวชายแดน เสริมความพร้อมให้กับด่านถาวรที่กำหนดเป็นเป้าหมายปราบปรามกลุ่มการค้ายาเสพติดที่มีบทบาทสำคัญในการนำเข้ายาเสพติด เสริมความเข้มแข็งให้แก่ระบบสกัดกั้นทุกระบบ เสริมสร้างชุมชนชายแดนให้มีความเข้มแข็งเพื่อช่วยสกัดกั้นและเฝ้าระวังยาเสพติดร่วมกับเจ้าหน้าที่รัฐ ในพื้นที่ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้ ตามลำดับ (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, ๒๕๕๑)

การปฏิบัติงานด้านการข่าว ได้มีการพัฒนาขีดความสามารถในการข่าว และการผลิตข่าวกรองยาเสพติด โดยจัดตั้งให้มีศูนย์กลางการข่าวในระดับอำเภอ จังหวัด ภาค และประเทศ โดยให้สามารถเชื่อมโยงการข่าวในแต่ละระดับได้อย่างเป็นระบบ มีองค์กร บุคลากร การบริหารจัดการเทคโนโลยี เพื่อรวบรวม นำเข้า วิเคราะห์ และรายงานข่าวยาเสพติด การจัดหาและพัฒนาเทคนิค เครื่องมือ อุปกรณ์ที่ทันสมัย และสอดคล้องกับภารกิจเพื่อสนับสนุนการสืบสวนปราบปราม รวมทั้งการจัดให้มีระบบการแจ้งข่าวร้องเรียน รับข้อมูลเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ ของรัฐที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด(สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, ๒๕๔๖)

มาตรการด้านการข่าว ได้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องให้สามารถสะท้อนสถานการณ์ปัญหาและการนำมาปรับกลยุทธ์งานด้านปราบปรามอย่างมีประสิทธิภาพทั้งในส่วนกลางและพื้นที่ ให้สามารถรวบรวม วิเคราะห์ ประเมินการข่าวเพื่อใช้ประโยชน์ทั้งในระดับยุทธการ และยุทธวิธี (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, ๒๕๕๑)

การเข้มงวดกับการบังคับใช้กฎหมายและการปรับปรุงกฎหมายด้านยาเสพติดให้มีความทันสมัย การปราบปรามยาเสพติดให้มีประสิทธิภาพต้องใช้มาตรการทางกฎหมายทุกฉบับมาบังคับใช้ร่วมกับมาตรการทางสังคมอื่นๆ เพื่อทำลายเครือข่ายรายใหญ่และผู้มีอิทธิพลในการค้ายาเสพติดให้ได้ รวมทั้งการใช้มาตรการทางกฎหมายอย่างเข้มงวดกับสถานประกอบการที่ฝ่าฝืนกฎหมายและยังคงมีการใช้และการแพร่ ระบาดของยาเสพติดในพื้นที่ โดยให้มีความรวดเร็วและเป็นธรรม พร้อมทั้งแก้ไขกฎหมายเพื่อเพิ่มบทลงโทษสูงสุดกับข้าราชการการเมือง และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้อง รวมทั้งให้รางวัลแก่ เจ้าหน้าที่ของรัฐและประชาชนที่ให้ความ

ร่วมมือในการปราบปรามยาเสพติด(กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด, ๒๕๕๑) ซึ่งได้มีการปรับปรุงกฎหมายด้านการปราบปรามยาเสพติด ได้แก่

๑. มาตรการตรวจสอบและยึดทรัพย์สินผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเป็นมาตรการตาม พ.ร.บ. มาตรการในการปราบปรามกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.๒๕๓๔ โดยที่เมื่อมีการจับกุมผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในฐานความผิดที่สำคัญตามที่กฎหมายกำหนดได้แก่ การผลิต การจำหน่าย นำเข้า ส่งออก คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินมีอำนาจสั่งการตรวจสอบ ยึด/อายัดทรัพย์สินของผู้กระทำความผิด และเป็นภาระของจำเลยที่จะเป็นผู้พิสูจน์ต่อศาลว่าทรัพย์สินที่ถูกยึด/อายัดเกี่ยวเนื่องจากการกระทำความผิดหรือไม่ ซึ่งเป็นมาตรการที่จะสกัดกั้นไม่ให้ผู้ผลิต และนักค้ายาเสพติดรายใหญ่นำรายได้จากการค้ายาเสพติดมาใช้กระทำความผิดต่อไปอีก และทรัพย์สินหรือรายได้ที่ถูกยึดจะนำเข้ากองทุนป้องกันและปราบปรามยาเสพติดเพื่อใช้ในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด มาตรการสมคบ เป็นมาตรการหนึ่ง ตาม พ.ร.บ. มาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.๒๕๓๔ ซึ่งมุ่งจับกุมดำเนินคดีต่อนักค้ายาเสพติดรายใหญ่ นายทุนผู้อยู่เบื้องหลัง รวมทั้งผู้สนับสนุนช่วยเหลือ โดยที่ เมื่อบุคคลตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไปตกลงใจกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในฐานความผิดสำคัญ เช่น การผลิต การจำหน่าย การนำเข้า การส่งออกยาเสพติดตามที่กฎหมายกำหนด แม้องค์ประกอบความผิดจะยังไม่ถึงขั้นเตรียมการ และการลงมือกระทำเพียงขั้นตกลงก็สามารถดำเนินการตามมาตรการดังกล่าว

๒. มาตรการปราบปรามการฟอกเงิน เป็นมาตรการตาม พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.๒๕๔๒ โดยที่เมื่อมีการเคลื่อนย้ายถ่ายเทเงินจำนวนที่เกินกฎหมายกำหนด จะต้องมีการระบุนการที่จะต้องรายงาน ซึ่งจะขึ้นต่อการทราบความเคลื่อนไหวด้านการเงินของกลุ่มนักค้ายาเสพติดเพื่อประโยชน์ในการสืบสวนจับกุมและการติดตามตรวจสอบยึด/อายัดทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด มาตรการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานประกอบการ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด มีอำนาจสั่งปิดสถานประกอบการชั่วคราว หรือสั่งพักใช้ใบอนุญาตชั่วคราวไม่เกินครั้งละ ๑๕ วัน ในกรณีที่เจ้าพนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดตรวจพบว่ามีกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานประกอบการและเจ้าของหรือผู้ดำเนินการกิจการไม่สามารถชี้แจงให้ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดเชื่อว่าได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรแก่กรณีแล้ว โดยสถานประกอบการภายใต้บังคับของมาตรานี้ ได้แก่ สถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิง สถานบริการก๊าซให้แก่ยานพาหนะ สถานบริการที่พักอาศัยในเชิงพาณิชย์ สถานที่ ที่จัดให้มีการเล่นบิลเลียด สนุกเกอร์ และ โรงงานตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน

ความร่วมมือระหว่างประเทศและองค์กรระหว่างประเทศในการปราบปรามยาเสพติด ต้องดำเนินงานโดยมีความร่วมมือกับประเทศต่างๆ โดยเฉพาะกับประเทศเพื่อนบ้าน รวมทั้งจะต้องแสวงหาความร่วมมือระหว่างประเทศทั้งในระดับทวิภาคีและพหุภาคี (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, ๒๕๕๖) ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญประการหนึ่งในแผนป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ค.ศ.2002 - 2006) โดยดำเนินการจัดการประชุมเพื่อปรึกษาหารือ เสริมสร้างความเป็นหุ้นส่วนเพื่อความร่วมมือด้านข่าว และการลาดตระเวนร่วม เช่น การประชุมและลาดตระเวนร่วมตามลำน้ำโขงระหว่างเจ้าหน้าที่ไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว การประสานงานด้านการปราบปรามยาเสพติดระหว่างไทย-พม่า ในเมืองต่างๆ (เช่น ท่าจีเหล็ก-แม่สาย แม่สอด-เมียวดี และระนอง-เกาะสอง) การประสานความร่วมมือและข่าวสารด้านยาเสพติด ระหว่างไทย-กัมพูชา (เช่น คลองใหญ่-เกาะกง อัญญประเทศ-ปอยเปต โป่งน้ำร้อน-เมืองคอง) นอกจากนี้ ยังได้ขยายความร่วมมือปฏิบัติตามปฏิญญาร่วมว่าด้วยอาเซียนปลอดยาเสพติด ในปี ๒๐๑๕ อย่างเป็นทางการ โดยจัดทำแผนขยายความร่วมมือระหว่างไทยกับประเทศในอาเซียนทุกปี ทั้งในกรอบของพหุภาคีและทวิภาคี ตามเงื่อนไขที่เป็นไปได้ และร่วมกันผลักดันให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมครอบคลุมทุกมาตรการ/กิจกรรม การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างประเทศ ด้านทางการข่าว การปราบปราม การทบทวนและพัฒนานโยบาย การบำบัดรักษา การปลูกพืชเสพติด การป้องกันยาเสพติดในกลุ่มเยาวชน การมีส่วนร่วมของชุมชน การพัฒนาทางเลือกในด้านอาชีพเพื่อลดอุปทาน ความร่วมมือทางวิชาการ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ฯลฯ และขยายความร่วมมือแก้ไขปัญหาเสพติดระหว่างประชาชนตามแนวชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน มีการศึกษาดูงานระหว่างกัน เสริมสร้างขีดความสามารถทางด้านตุลาการ และการดำเนินคดียาเสพติด ขยายและพัฒนามาบทบาทประเทศไทยเป็นศูนย์เรียนรู้ให้กับประเทศในอาเซียนเพื่อการพัฒนาศักยภาพให้กับประเทศในกลุ่มประเทศอาเซียน(สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, ๒๕๕๑)

๒. มาตรการป้องกัน เป็นมาตรการหนึ่งที่มีความสำคัญในการแก้ปัญหาตั้งแต่ต้นทาง คือ การป้องกันไม่ให้คนที่บริสุทธิ์เข้าไปสู่วงจรของยาเสพติด แต่อย่างไรก็ตามรัฐบาลในช่วงที่ผ่านมา กลับไม่ให้ความสำคัญกับมาตรการป้องกันยาเสพติดเท่าใดนัก การดำเนินงานกับมาตรการป้องกันยาเสพติดยังคงมีอยู่อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการดำเนินงานกับเยาวชนกลุ่มเสี่ยงที่มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดสูงเป็นกลุ่มเป้าหมายที่สำคัญที่สุดในการป้องกันยาเสพติด มีการขยายการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดให้ครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศ โดยการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเยาวชน และประชาชนในชุมชน เช่น การจัดตั้งประชาคมหมู่บ้านเพื่อทำการสำรวจข้อมูลของกลุ่มเสี่ยงในพื้นที่เสี่ยงต่างๆ ทำให้การดำเนินงานป้องกันยาเสพติดเป็นไปอย่างตรงเป้าหมายที่แท้จริง ตลอดจนการส่งเสริมกิจกรรมทางเลือกต่างๆ ทักษะชีวิต การร่วมมือกับ

สถาบันการศึกษาในการอบรมคุณธรรม จริยธรรมเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้เยาวชนมีคุณภาพที่ดีทั้งทางร่างกายและจิตใจ สามารถป้องกันตนเองและเพื่อนให้ห่างไกลจากยาเสพติดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งยังได้รับความร่วมมือดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในกลุ่มประชาชนผ่านสื่อต่างๆ อย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ประชาชนตระหนักและให้ความร่วมมือป้องกันไม่ให้คนติเข้าสู่วงจรของยาเสพติด

มาตรการป้องกันยาเสพติด เป็นมาตรการที่ใช้ในการลดความต้องการใช้ยาเสพติด ในทางที่ผิดและการใช้ยาเสพติดของประชาชน การดำเนินงานจึงมุ่งเน้นไปที่ตัวคนและการพัฒนาบุคคลให้มีภูมิคุ้มกันยาเสพติด สามารถใช้ชีวิตอยู่ท่ามกลางยาเสพติดได้โดยไม่ใช้ยาเสพติดเป็นทางออกเมื่อประสบปัญหาต่างๆ ในชีวิต สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ได้ประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยมี กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นหน่วยงานหลักหน่วยงานหนึ่งในการดำเนินการให้การศึกษาเพื่อเป็นการป้องกันแก่กลุ่มเป้าหมาย ๔ กลุ่ม คือ ในสถานศึกษา ชุมชน สถานประกอบการ และกลุ่มเป้าหมาย เฉพาะที่มีอัตราเสี่ยงต่อการติดยาเสพติดสูง กลยุทธ์ที่ใช้คือให้การศึกษาที่มุ่งเน้นพัฒนาจิตใจ เสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับกลุ่มเป้าหมาย โดยผ่านกระบวนการทางการศึกษาทั้งในและนอกระบบโรงเรียน เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อมวลชน สื่อบุคคล และสื่ออื่นๆ ใช้นวัตกรรมต่างๆ จัดกิจกรรมทางเลือก เช่น กีฬา นันทนาการ จัดค่ายเยาวชน ฝึกอาชีพเพื่อให้บุคคลหันมาใช้เวลาวางให้เป็นประโยชน์ รวมทั้งการแก้ไขพฤติกรรมของกลุ่มเสี่ยง โดยใช้การให้คำปรึกษาทางโทรศัพท์ เป็นต้น

ปัจจุบันประเทศไทยได้แบ่งกลุ่มเป้าหมายในการป้องกันยาเสพติดเป็น ๔ กลุ่ม คือ กลุ่มเด็กและเยาวชน กลุ่มชุมชน กลุ่มผู้ใช้แรงงาน(สถานประกอบการ) และกลุ่มเฉพาะ เพื่อให้การดำเนินงานป้องกันยาเสพติดเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายสูงสุดของการป้องกันยาเสพติด คือ มิให้มีผู้เสพยาใหม่เกิดขึ้น โดยเน้นที่กลุ่มเยาวชนในสถานศึกษา อายุระหว่าง ๖-๑๒ ปี จำนวน ๑๕.๒ ล้านคน กลุ่มเยาวชนนอกสถานศึกษาอายุระหว่าง ๑๓-๑๘ ปี จำนวน ๕.๖ ล้านคน

มาตรการดำเนินงานป้องกันในกลุ่มทั่วไป มีภารกิจที่เน้นหนักในการรณรงค์ประชาสัมพันธ์เพื่อปลูกจิตสำนึกและสร้างความตระหนักให้แก่กลุ่มประชาชน ให้มีความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับยาเสพติดและสามารถป้องกันตนเองและบุตรหลานให้ห่างไกลจากยาเสพติด รวมทั้งกลุ่มผู้บริหารสถานประกอบการ สถาบันเทิดต่างฯ ให้ปฏิบัติตามกฎหมายและมีความรับผิดชอบร่วมกันในสังคมที่จะป้องกันปัญหาเสพติดในแต่ละพื้นที่ การรณรงค์ประชาสัมพันธ์ การป้องกันยาเสพติดผ่านสถานีโทรทัศน์ สถานีวิทยุ วิทยุชุมชน เคเบิลทีวี หอกระจายข่าว หมู่บ้าน ชุมชน หนังสือพิมพ์ส่วนกลางและท้องถิ่น การผลิตสื่อแผ่นพับ จุลสาร วารสาร ไปสเตอร์ ป้ายโฆษณา ฯลฯ เพื่อป้องกันปัญหาเสพติดให้แก่ประชาชนและผู้เกี่ยวข้องในพื้นที่ เพื่อเป็นช่องทางรองรับแจ้งข้อมูลเบาะแสด้านยาเสพติดและเฝ้าระวังปัญหาเสพติดในพื้นที่ รวมทั้งการ

ส่งเสริมกิจกรรมทางเลือกต่างๆ(alternative activities) เพื่อใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ โดยเฉพาะการสร้างลานกีฬาด้านยาเสพติด และโครงการ To Be Number One เพื่อให้กลุ่มเยาวชนได้มีกิจกรรมสร้างสรรค์แก่สุขภาพร่างกายของตนเอง เช่น กีฬา ดนตรี ศิลปะ และการจัดค่ายเยาวชน ฯลฯ จะได้ไม่เข้าไปสู่วงจรยาเสพติด นอกจากนี้ยังได้ส่งเสริมให้เยาวชนได้มีความรู้เกี่ยวกับทักษะชีวิต (life skills) เช่น ทักษะการปฏิเสธยาเสพติด ทักษะการสื่อสาร ทักษะในการตัดสินใจ เป็นต้น เข้าร่วมเป็นอาสาสมัครป้องกันยาเสพติดตามโครงการเพื่อนเพื่อเพื่อน(friends for friends) ศูนย์เพื่อนใจวัยรุ่น(friends corner) เพื่อเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันแก่เด็ก เยาวชน และประชาชนทั่วไป ได้มีชีวิตที่ดีเป็นกำลังสำคัญให้แก่ประเทศชาติต่อไป

มาตรการด้านป้องกันกลุ่มเสี่ยง มีภารกิจเน้นหนัก ได้แก่

๑. เน้นกำหนดกลุ่มเยาวชนที่มีโอกาสเสี่ยงสูง และกลุ่มที่มีโอกาสเสี่ยงต่อปัญหา ยาเสพติด เป็นกลุ่มเป้าหมายสำคัญที่สุดในการป้องกันยาเสพติด โดยแต่ละพื้นที่ จังหวัดค้นหากลุ่ม ผู้มี โอกาสเสี่ยงสูงและกลุ่มผู้มีโอกาสเสี่ยงกำหนดเป็นเป้าหมายดำเนินการและจัดทำแผนการ ป้องกันภาวะเสี่ยงของบุคคลเหล่านี้อย่างชัดเจน

๒. เน้นจัดระเบียบสังคมแบบบูรณาการในเขตเมืองทุกจังหวัดและให้ความสำคัญ ในการปฏิบัติอย่างจริงจัง โดยพัฒนากลไกปฏิบัติการจัดระเบียบสังคมแบบบูรณาการทั้งในส่วนกลาง- ภูมิภาค-จังหวัด สார்วจข้อมูลปัญหา ลดปัจจัยลบ สร้างปัจจัยบวก เสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนและ สังคม บังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด รวมทั้งจัดให้มีกลไกตรวจสอบการปฏิบัติงานอย่างจริงจังใน ระดับส่วนกลาง-ภาค เพื่อตรวจสอบถ่วงดุลการปฏิบัติงาน

๓. เน้นเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับสถานศึกษาในพื้นที่ ที่กำหนดเพื่อป้องกัน และสร้างคุณภาพชีวิตแก่เยาวชน โดยค้นหา/คัดกรอง/จำแนกกลุ่มนักเรียนตามภาวะความเสี่ยง ประเภทต่างๆ จัดกิจกรรมในสถานศึกษาที่เหมาะสม เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่เยาวชน ป้องกันยาเสพติดและภาวะเสี่ยงอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชน พัฒนา คุณธรรม จริยธรรมของเยาวชน(สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, ๒๕๕๑)

โดยได้มีการดำเนินงานโครงการต่างๆ ที่สำคัญ ได้แก่ โครงการ To Be Number One (เป็นหนึ่งในไม่พึ่งยาเสพติด) และโครงการการศึกษาเพื่อต่อต้านการใช้ยาเสพติดในเด็กนักเรียน (D.A.R.E. ประเทศไทย) เป็นต้น อย่างไรก็ตาม หากเป็นกลุ่มเสี่ยงที่อยู่ในสถานศึกษา ได้มีการ ดำเนินงานป้องกันยาเสพติดที่เข้มข้นยิ่งขึ้น เช่น การบูรณาการเรื่องยาเสพติดให้กับนักเรียนโดย บรรลุไว้ในการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การมีระบบดูแล ช่วยเหลือให้นักเรียนให้เหมาะสมและในกรณีที่มีปัญหาต้องเข้าไปช่วยเหลืออย่างทันท่วงที การจัด กิจกรรมป้องกันปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง และที่เกี่ยวข้องกับ

ยาเสพติด ส่งเสริมให้เกิดแก่นำนักเรียนในโรงเรียนเพื่อเป็นแก่นำในการขับเคลื่อนกิจกรรม แก้ไขปัญหาและเฝ้าระวังปัญหา ยาเสพติดในโรงเรียน เป็นต้น นอกจากนี้ยังได้ร่วมมือกับชุมชน และหมู่บ้านในการป้องกันกลุ่มเสี่ยงที่จะใช้ยาเสพติดและจัดระเบียบสังคมในพื้นที่ เช่น การจัดตั้ง ประชาคมหมู่บ้านเพื่อสำรวจข้อมูลกลุ่มเสี่ยง การมอบให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ประสานพลั้งแผ่นดิน ทำการสำรวจข้อมูลกลุ่มเสี่ยงในพื้นที่เสี่ยงต่างๆ เช่น หอพัก ร้านเกมส์ ร้านคาราโอเกะ ร้าน อินเทอร์เน็ต และแหล่งมั่วสุมของเยาวชน เป็นต้น

๓. มาตรการบำบัดรักษา ประเทศไทยมีระบบการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ ใน ๓ ระบบ โดยในแต่ละระบบ มีหน่วยงานที่รับผิดชอบ ดังนี้

๓.๑ ระบบสมัครใจ ตาม พ.ร.บ. ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.๒๕๒๒ กำหนดว่า หากผู้เสพยาเสพติดคนใดสมัครใจที่จะเข้ารับการรักษาก่อนที่ความผิดจะปรากฏต่อเจ้าหน้าที่ และเข้ารับการรักษาและปฏิบัติตามกฎ/ระเบียบของสถานพยาบาลจนสามารถหยุดใช้ ยาเสพติดได้ จะได้รับการยกเว้นไม่ต้องรับผิดตามกฎหมาย โดยมีผู้รับผิดชอบหลัก คือ กระทรวง สาธารณสุข

๓.๒ ระบบบังคับบำบัด ตามพระบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ.๒๕๔๕ กำหนดให้กรมคุมประพฤติเป็นผู้รับผิดชอบหลักในการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้เสพ/ผู้ติดยา ที่ถูกจับใน ๔ สถาน ได้แก่ สถานเสพ สถานเสพและครอบครอง สถานเสพครอบครองและจำหน่าย สถานเสพและจำหน่าย เข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูสมรรถภาพ โดยเริ่มจากที่พนักงานสอบสวนต้องส่ง ตัวผู้ต้องสงสัยไปยังศาลเพื่อให้มีคำสั่งให้คณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพในเขตพื้นที่ดำเนินการ ตรวจสอบพิสูจน์ว่าบุคคลนั้นเป็นผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดหรือไม่ หากใช้ให้จัดทำแผนการฟื้นฟูสมรรถภาพ ที่เหมาะสมกับผู้ป่วยแต่ละราย (สำนักพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด สำนักงาน คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, ๒๕๔๗ : ๒๓)

๓.๓ ระบบต้องโทษ ผู้ติดยาเสพติดที่ทำความผิดตาม พ.ร.บ. ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.๒๕๒๒ พระราชกำหนดสารระเหย พ.ศ.๒๕๓๑ หรือกฎหมายอื่น และเป็นผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด จะได้รับการบำบัดฟื้นฟูในระบบต้องโทษ โดยมีหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบอยู่ ๓ หน่วยงาน ได้แก่ กรมราชทัณฑ์ ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดมีอายุ ๑๘ ปีขึ้นไป กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กรณีที่ผู้กระทำความผิดมีอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี และกรมคุมประพฤติ กรณีที่ ศาลมีคำสั่งให้รอลงอาญาไว้ รูปแบบการบำบัดฟื้นฟูของหน่วยงานทั้ง ๓ มีลักษณะที่แตกต่างกันไป คือ กรมราชทัณฑ์ ให้การฟื้นฟู ผู้ต้องขังที่มีประวัติการใช้ยาเสพติดที่สมัครใจรักษาหรือถูก คัดเลือกให้เข้ารับการรักษา โดยใช้รูปแบบชุมชนบำบัด และ โรงเรียนวิวัฒน์พลเมือง เป็นแนวทาง ในการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ต้องขัง กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ให้การฟื้นฟู เยาวชน ที่กระทำความผิด โดยมีหลักสูตรเฉพาะสำหรับแต่ละกลุ่มเป้าหมาย กลุ่มเสี่ยง กลุ่มเสพ กลุ่มติด

และกลุ่มคิณฑัก ซึ่งจะมีคู่มือเฉพาะในการดำเนินการกับแต่ละกลุ่ม ส่วนกรมคุมประพฤติ ให้การบำบัดฟื้นฟู โดยติดตามสอดส่องความประพฤติให้เป็นไปตามเงื่อนไขของศาล เช่น เข้ารับการบำบัด ร่วมกิจกรรมเพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม หรือกิจกรรมบริการสังคม เป็นต้น

นโยบายสำนักงานตำรวจแห่งชาติในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘

พลตำรวจเอกสมยศ พุ่มพันธุ์ม่วง ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ได้กำหนดนโยบายในการป้องกันปราบปรามและแก้ไขปัญหายาเสพติด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๘ ประกอบด้วย

๑. ดำเนินการปราบปรามจับกุมผู้ผลิต ผู้ค้า ผู้ลำเลียงยาเสพติดในทุกระดับอย่างจริงจัง โดยเน้นการสกัดกั้นที่จุดเสี่ยงและจุดผ่านตามแนวชายแดน เพิ่มประสิทธิภาพในการสกัดกั้นป้องกันมิให้เข้าสู่พื้นที่ชั้นในรวมทั้งการสืบสวนปราบปรามเครือข่ายผู้ค้ายาเสพติดทั้งในและต่างประเทศตลอดจนยกระดับมาตรฐานด้านการข่าวในการเชื่อมโยงข้อมูลเครือข่ายยาเสพติดต่างประเทศกับกลุ่มผู้ค้าภายในประเทศ

๒. เร่งรัดดำเนินมาตรการยึดทรัพย์ มาตรการสมคบ และการฟอกเงินกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดตามกฎหมาย โดยรวดเร็วและเป็นธรรมเพื่อทำลายสถานภาพทางเศรษฐกิจของผู้ผลิต ผู้ค้าและผู้ที่เกี่ยวข้อง

๓. แสวงหาความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดแพร่ระบาดของยาเสพติดในชุมชน โรงเรียน และสถานประกอบการต่างๆ และกำหนดมาตรการในการป้องกันกลุ่มเสี่ยงและพื้นที่เสี่ยง โดยการจัดระเบียบสังคมตามอำนาจหน้าที่ และเข้มงวดกวดขันอบายมุขในพื้นที่อย่างจริงจังไม่ให้เป็นแหล่งมั่วสุมและแพร่ระบาดของยาเสพติด

๔. เร่งรัดสืบสวนติดตามจับกุมผู้ต้องหาตามหมายจับยาเสพติดมาดำเนินคดีตามกฎหมาย และประชาสัมพันธ์ให้ผู้เสพและผู้ติดยาเสพยาเสพติดรายงานตัวเข้ารับการบำบัดโดยสมัครใจ เพื่อลดความต้องการยาเสพติดในพื้นที่ลง พร้อมทั้งมีกลไกติดตามช่วยเหลืออย่างเป็นระบบ

๕. ควบคุม ดูแลแลความประพฤติของเจ้าหน้าที่ตำรวจทุกระดับชั้นและป้องกันไม่ให้เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้ความช่วยเหลือต่อขบวนการค้ายาเสพติดหรือเป็นผู้กระทำผิดเสียเอง

ทั้งนี้ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้กำหนดให้มีแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘ โดยมีภารกิจเร่งรัดการดำเนินการปราบปรามและ จับกุมผู้ผลิต ผู้ค้า ผู้นำเข้าและส่งออก รวมทั้งผู้สมคบและผู้สนับสนุนช่วยเหลือ สกัดกั้นการลักลอบ นำเข้ายาเสพติดตามแนวชายแดนและพื้นที่ตอนใน ปราบปรามเครือข่ายค้ายาเสพติด ในทุกหมู่บ้าน/ชุมชนทั่วประเทศ และใช้มาตรการตรวจสอบเพื่อยึดหรืออายัดทรัพย์สินของ ผู้เกี่ยวข้องทั้งระบบ ดำเนินการกับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดทั้งทางตรงและ ทางอ้อม ทั้งทางวินัยและอาญา ตลอดจนให้การสนับสนุนแก่หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องกับการ แก้ไขปัญหา ยาเสพติด โดยการบูรณาการทั้งกำลังพลและงบประมาณ โดยมีฝ่ายปฏิบัติการหลัก ได้แก่ กองบัญชาการตำรวจนครบาล ตำรวจภูธรภาค ๑-๕ และศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัด ชายแดนภาคใต้ ในส่วนของฝ่ายสนับสนุนการปฏิบัติ ได้แก่ กองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน กองบัญชาการตำรวจสันติบาล กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด ในส่วนสนับสนุน ได้แก่ สำนักงานพิสูจน์หลักฐาน ตำรวจ สำนักงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานยุทธศาสตร์ตำรวจ สำนักงาน จรตำรวจ และกองสารนิเทศ สำหรับหน่วยงานราชการอื่นที่เกี่ยวข้อง ที่ร่วมประสานการปฏิบัติ ตามแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘ ได้แก่ กระทรวงมหาดไทย สำนักงานอัยการสูงสุด กองทัพบก กองทัพเรือ สำนักงานคณะกรรมการ ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตใน ภาครัฐ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน กรมสอบสวนคดีพิเศษ กรมราชทัณฑ์ กรมสรรพากร กรมศุลกากร กรมการปกครอง และสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

ตามแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘ ได้กำหนดมาตรการหลักในการหยุดยั้งการแพร่ระบาดของยาเสพติด เน้นพื้นที่ที่มีความเสี่ยงต่อการแพร่ระบาดของยาเสพติด เช่น โรงเรียน โรงงานอุตสาหกรรม สถานบริการ และ สถานประกอบการ โดยในส่วนของโรงเรียนและสถาบันการศึกษาให้มีการดำเนินการตามโครงการ ครุ D.A.R.E. และดำเนินการตามโครงการป้องกันการแพร่ระบาดในสถานศึกษาทุกระดับชั้น เพื่อให้ความรู้ด้านการปฏิเสธยาเสพติดแก่นักเรียน นิสิต นักศึกษา และอำนวยความสะดวกในการ ประสานงานระหว่างโรงเรียนกับตำรวจในพื้นที่ในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนอย่าง ทันทีทันที่

สำหรับการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของรัฐบาล ในภารกิจของสำนักงานตำรวจแห่งชาตินั้น สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้มีการจัดตั้งศูนย์อำนวยการ ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด สำนักงานตำรวจแห่งชาติขึ้น โดยมี ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ

เป็นผู้อำนวยการศูนย์ มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบายแผนปฏิบัติการ มาตรการ แนวทาง เพื่อให้การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของรัฐบาลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีมาตรการสำคัญ ๗ ด้าน ใช้เป็นกรอบในการปฏิบัติ ประกอบด้วย

๑. มาตรการการสกัดกั้นการลำเลียง ได้มีการวางแผนวางแนวทางสกัดกั้นตามแนวชายแดนทุกด้าน ทั้งแนวทางภาคเหนือตอนบนพื้นที่จังหวัดเชียงราย เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน ซึ่งเป็นพื้นที่อยู่ใกล้แหล่งผลิตและแหล่งพักยาของชนกลุ่มน้อยประเทศเพื่อนบ้าน รวมทั้งแนวชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จ.เลย หนองคาย บึงกาฬ ที่กลุ่มค้าบางกลุ่มเปลี่ยนเส้นทางลำเลียงการสกัดกั้นการลำเลียงเข้าพื้นที่ตอนในอย่างเข้มงวด มีการตั้งด่านและ จุดตรวจจุดสกัดในทุกเส้นทางหลัก เส้นทางรอง เส้นทางหลบเลี่ยง เส้นทางต่อแหลมในลักษณะเครือข่ายโยงมมุนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ อย่างครอบคลุม นอกจากนี้ ยังมีชุดสกัดจับยาเสพติดที่อาจผ่านมาจากทางท่าอากาศยานและลำเลียงผ่านระบบการขนส่งสินค้าพัสดุภัณฑ์และรถบรรทุกสินค้าเกษตร อุตสาหกรรม ผลการดำเนินการในรอบ ๖ เดือนของปี ๒๕๕๘ สามารถตรวจยึดยาบ้าบริเวณชายแดนและจุดตรวจได้กว่า ๒๐ ล้านเม็ด

๒. มาตรการการปราบปรามจับกุมกลุ่มนักค้ายาเสพติดนั้น ได้ยกระดับการปราบปรามเครือข่ายการผลิต การค้า พร้อมมุ่งลดบทบาทอิทธิพลของเครือข่ายที่เห็นชัด เครือข่ายเชื่อมโยงกับนักค้าในเรือนจำ เครือข่ายรายใหญ่ เครือข่ายนักค้ารายย่อยในหมู่บ้าน ชุมชนแออัด หมู่บ้านจัดสรร อพาร์ทเมนต์ คอนโด หอพักและห้องเช่า ในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนใต้ ได้เน้นปราบปรามเครือข่ายยาเสพติดที่มีความเชื่อมโยงกับการก่อความไม่สงบ โดยประสานบูรณาการกับหน่วยและส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ มีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกและสืบสวนเส้นทางการเงินควบคู่กับสืบสวนพฤติการณ์เครือข่ายยาเสพติด ที่ส่วนใหญ่นำเข้ามาจากแนวชายแดนภาคเหนือส่งต่อเข้าไปในพื้นที่ ในภาพรวมระยะเวลา ๖ เดือนที่ผ่านมา สามารถจับกุมผู้กระทำผิดได้ ๑๖๕,๒๕๕ คดี ผู้ต้องหา ๑๘๐,๔๔๕ คน แบ่งเป็นรายสำคัญ ๓๕,๕๗๖ คดี ผู้ต้องหา ๔๒,๘๘๓ คน ยึดของกลางยาบ้ากว่า ๓๒ ล้านเม็ด ไอซ์ ๖๖๓ กก. เฮโรอีน ๒๔ กก. และกัญชาแห้ง ๑๐,๘๔๒ กก.

๓. มาตรการหยุดยั้งการแพร่ระบาด ได้เพิ่มมาตรการการค้นหาและนำตัวผู้เสพที่สมัครใจเข้ารับการรักษาอย่างต่อเนื่อง ดำเนินการกับพื้นที่ที่มีความเสี่ยงเพื่อเฝ้าระวังและหยุดยั้งการแพร่ระบาด ทั้งโรงเรียน สถานบริการ สถานประกอบการ โดยดำเนินการต่างๆ อย่างเข้มข้น เต็มขนาด มีโครงการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา โครงการครูแดร์ (ครู D.A.R.E.) โครงการ ๑ ตำรวจ ๑ โรงเรียน เป็นต้น โดยในรอบ ๖ เดือนแรกของปี ๒๕๕๘ ที่ผ่านมา สามารถนำผู้เสพเข้ารับการรักษาได้มากกว่า ๑ แสนคน ตรวจพื้นที่เสี่ยง สถานบริการ หอพัก ร้านเกม โต๊ะสนู้กเกอร์ และโรงงานต่างๆ รวมกันถึง ๗๑,๒๖๑ แห่ง

๔. มาตรการสืบสวนสอบสวนขยายผลคดียาเสพติด มีการขยายผลสืบสวนจับกุม ผู้จำหน่าย ผู้ผลิต ผู้นำเข้า ผู้เกี่ยวข้องทุกระดับ โดยมีการสืบสวนเส้นทางทางการเงินที่เป็น โครงสร้างสำคัญของขบวนการค้ายา โดยเฉพาะในพื้นที่ภาคเหนือ ได้ตรวจสอบธุรกรรมการเงิน อย่างเป็นระบบ มีการจัดอบรมพนักงานสอบสวนคดียาเสพติด โดยเฉพาะเพื่อให้มีความรู้ความ ชำนาญและมีการประสานแลกเปลี่ยนข้อมูลในการสืบสวนสอบสวนระหว่างกัน

๕. มาตรการพัฒนาระบบงานการข่าว ได้มีการจัดตั้งและพัฒนาศูนย์ข่าวกรองยา เสพติดทั้งระดับสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ระดับกองบัญชาการ ระดับกองบังคับการ ให้มีความ เชื่อมโยงสามารถสนับสนุนการปฏิบัติของชุดปฏิบัติการปราบปรามได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดเวลา ๒๔ ชม. โดยใช้ช่องทางการแจ้งเบาะแสข้อร้องเรียนต่างๆ ด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อให้ทันเหตุการณ์รวดเร็ว รวมทั้งตรวจสอบการปฏิบัติได้ทันทั่วถึง

๖. มาตรการตรวจสอบเพื่อยึดและอายัดทรัพย์สินคดียาเสพติด ได้ดำเนินการ ตรวจสอบเพื่อยึดอายัดทรัพย์สินทุกราย บูรณาการกฎหมายทุกฉบับที่เกี่ยวข้อง เน้นการดำเนินงาน เชิงคุณภาพของคดี มุ่งขยายผล ตัดทอนการเงินของนักค้ารายสำคัญ รวมทั้งผู้สมคบสนับสนุน ช่วยเหลือในทุกกรณี โดยในรอบ ๖ เดือนที่ผ่านมา ตำรวจสามารถยึดและอายัดทรัพย์สินได้มากกว่า ๑ พันล้านบาท

๗. มาตรการป้องกันและดำเนินการกับเจ้าหน้าที่ตำรวจที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับ ยาเสพติด ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ได้ออกคำสั่งให้ผู้บังคับบัญชาทุกระดับชั้นเข้มงวดสอดส่อง ดูแลผู้ใต้บังคับบัญชาใกล้ชิด หากพบการกระทำผิดของข้าราชการตำรวจคนใดหรือในระดับชั้นใด จะดำเนินคดีทั้งวินัยและอาญาอย่างเด็ดขาด ส่วนผู้บังคับบัญชาที่ปล่อยปละละเลยจะถูกดำเนินการ ทางการปกครองทุกกรณี

สำหรับมาตรการในการพัฒนาประสิทธิภาพของการดำเนินการ โครงการ D.A.R.E. ประเทศไทยนั้น ได้กำหนดแนวทางการขับเคลื่อนโครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย ของหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องในสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน บูรณาการร่วมกัน ระหว่างหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ตามแผนการสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติดใน สถานศึกษาให้สามารถสร้างภูมิคุ้มกันและเฝ้าระวังเด็กนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย ไม่ให้เข้าไป ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและเกิดประโยชน์สูงสุด ตอบสนองนโยบายของ รัฐบาลได้อย่างเป็นรูปธรรม รวมถึงการพัฒนาเทคนิควิธีการถ่ายทอดและกระบวนการฝึกอบรม หลักสูตรครูตำรวจ D.A.R.E. ให้สอดคล้องกับบริบทของกลุ่มเป้าหมายยิ่งขึ้น

การพัฒนา รูปแบบและการขับเคลื่อนการดำเนินงาน

เพื่อให้การขับเคลื่อนการดำเนินงาน โครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน ควรมีการมุ่งเน้นในการปรับแนวคิด กระบวนการและกลยุทธ์ในการดำเนินงานดังต่อไปนี้

๑. พิจารณาทางเลือกผู้ที่จะมาทำหน้าที่ครูตำรวจ D.A.R.E. ซึ่งอาจไม่จำเป็นต้องเป็นเจ้าของหน้าที่ตำรวจในพื้นที่นั้นๆ แต่อาจเป็นข้าราชการที่มีภาพลักษณ์ที่ดีในสังคมและความรู้สึกของเด็กนักเรียน เช่น ทหาร หรือพยาบาล เป็นต้น โดยสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นหน่วยงานหลักรับผิดชอบในการจัดฝึกอบรมและควบคุมคุณภาพเพื่อให้สามารถเป็นครู D.A.R.E. ที่มีทั้งองค์ความรู้ด้านยาเสพติดและทักษะในการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ และจะเป็นการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนเจ้าหน้าที่ตำรวจที่เป็นครู D.A.R.E. ในพื้นที่เมื่อมีการสับเปลี่ยนหรือโยกย้ายในแต่ละปี

๒. ปรับและยกระดับ โครงสร้างของหน่วยที่รับผิดชอบการบริหารขับเคลื่อนโครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย จากเดิมในระดับกองกำกับการ ปรับและยกระดับเป็นกองบังคับการหรือศูนย์ปฏิบัติการ (หัวหน้าหน่วยระดับรองผู้บังคับการ) เพื่อให้มีโครงสร้างการบริหารจัดการระบบปฏิบัติการ ตลอดจนกำลังพลเพียงพอต่อการขับเคลื่อนการดำเนินงานให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเรียบร้อย

๓. ขยายกรอบการจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ เรื่อง การดำเนินงานด้านการสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติดกลุ่มเด็กและเยาวชนในสถานศึกษา ไปสู่ระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นอกเหนือจากความร่วมมือระหว่างหน่วยงานราชการ ซึ่งน่าจะเป็นแนวทางที่สอดคล้องกับแนวคิดในอนาคต กล่าวคือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องรับผิดชอบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่

๔. มีแผนการขับเคลื่อนโครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย ที่ชัดเจนในระยะยาว รวมถึงระบบงบประมาณที่สามารถสนับสนุนการดำเนินงานได้อย่างเพียงพอและต่อเนื่อง ในอนาคตการจัดสรรงบประมาณเพื่อการสนับสนุนการดำเนินงานควรเป็นบทบาทหลักขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยหน่วยงานราชการภาครัฐควรมีบทบาทเป็นหน่วยสนับสนุนงบประมาณ

๕. การบริหารหลักสูตร D.A.R.E. จะต้องมีการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ของยาเสพติดที่เปลี่ยนแปลงไป ตลอดจนสอดคล้องกับสถานะการเปลี่ยนแปลงของเด็กนักเรียนตามสภาพสังคมและวัฒนธรรม โดยจัดให้มีคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตร D.A.R.E. ขึ้นเป็นการเฉพาะ ประกอบด้วย หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง และที่สำคัญ

อย่างยิ่งคือ การเปิดโอกาสให้เด็กนักเรียนที่สำเร็จหลักสูตร D.A.R.E. เข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอแนะและให้ข้อคิดเห็น

๖. เพิ่มระยะเวลาของชั่วโมงในการสอนให้มากขึ้น เนื่องจากเนื้อหาของหลักสูตร D.A.R.E. มีขั้นตอนในการเรียนรู้ค่อนข้างเยอะ และจะเป็นการเพิ่มเวลาให้แก่เด็กนักเรียนได้มีโอกาสในการสร้างทักษะการปฏิเสธยาเสพติดโดยผ่านสถานการณ์จำลองได้บ่อยครั้งยิ่งขึ้น

๗. จัดให้มีสถานที่สำหรับเด็กนักเรียนที่สำเร็จหลักสูตร D.A.R.E. ได้มีโอกาสมาทำกิจกรรมร่วมกัน โดยอาจพิจารณาจัดทำในลักษณะของค่ายเยาวชนและมีการเชิญชวนเพื่อนนักเรียนอื่นๆ มาร่วมกิจกรรมเพื่อเป็นการสร้างแนวร่วมหรือเครือข่ายในการป้องกันและเฝ้าระวังปัญหาเสพติดในระดับเยาวชน

สรุป

แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพโครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย จากการศึกษาข้อมูลพบว่ารัฐบาลทุกสมัย ได้กำหนดนโยบายในการจัดการปัญหาเสพติดอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรม นับตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๔๔ ถึงปัจจุบัน อาทิ รัฐบาลของ พันตำรวจโท ดร.ทักษิณ ชินวัตร ได้กำหนดยุทธศาสตร์พลังแผ่นดินเป็นยุทธศาสตร์การต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด ประกาศสงครามยาเสพติดที่มีการยกระดับปัญหาเสพติดให้เป็น “วาระแห่งชาติ” รัฐบาลของ นายสมัคร สุนทรเวช ได้เปิดปฏิบัติการ “รวมพลังไทยทั้งชาติขจัดยาเสพติด” มีกลยุทธ์ คือ “๓ ลด ๓ เพิ่ม ๓ เน้น” รัฐบาลของ นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ กำหนดยุทธศาสตร์ในการแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างเร่งด่วน ด้วยยุทธศาสตร์ ๕ รื้อป้องกัน รัฐบาลของ นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ได้กำหนดให้การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเป็นนโยบายเร่งด่วนและเป็น “วาระแห่งชาติ” ตามแนวทางยุทธศาสตร์พลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด ซึ่งประกอบด้วย แผนการดำเนินงานที่สำคัญ ๗ แผนงาน และรัฐบาลของ พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้กำหนดแผนยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ซึ่งเป็นแผนแม่บทระยะ ๕ ปี พ.ศ.๒๕๕๘ – ๒๕๖๒ ประกอบด้วย ๘ ยุทธศาสตร์หลัก เป็นต้น

ยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดใน ปี ๒๕๕๘ มี ๘ ยุทธศาสตร์ได้แก่

๑. ยุทธศาสตร์การป้องกันกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด
๒. ยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหายุติยาเสพติด
๓. ยุทธศาสตร์การสร้างและพัฒนาระบบรองรับการคืนคนดีให้สังคม
๔. ยุทธศาสตร์การควบคุมตัวยาและผู้ค้ายาเสพติด
๕. ยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศ

๖. ยุทธศาสตร์การสร้างสภาพแวดล้อมเพื่อป้องกันปัญหายาเสพติด

๗. ยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมของภาคประชาชน และ

๘. ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการอย่างบูรณาการ

แนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหายาเสพติดที่ได้ดำเนินการมาตั้งแต่ปี ๒๕๔๖ ถึงปัจจุบัน ประกอบด้วยมาตรการหลัก ๓ ด้าน คือ มาตรการป้องกัน มาตรการปราบปราม และมาตรการบำบัดรักษา

แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๘ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้สนองนโยบายของรัฐบาลในด้านการแก้ไขและป้องกันปราบปรามยาเสพติด มีผลการปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม พร้อมติดตามประเมินผลการดำเนินงานของทุกหน่วยงานผ่านทาง “ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ หรือ ศอ.ปส.ตร.” อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ทุกหน่วยในสังกัดได้ทำงานร่วมกันอย่างบูรณาการ ดำรงเป้าหมายในการปฏิบัติในทิศทางที่รัฐบาลได้กำหนดไว้อย่างเป็นระบบ โดยมีมาตรการสำคัญ ๗ ด้านใช้เป็นกรอบในการปฏิบัติ

บทที่ ๕

สรุปและข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์การวิจัยไว้ ๒ ประการ คือ เพื่อศึกษารูปแบบและกระบวนการดำเนินงานโครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย และเพื่อวิเคราะห์หาแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานโครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ดำเนินการวิจัยโดยการรวบรวมข้อมูลทุกข้อมูจากแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ควบคู่ไปกับการรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้อง หลังจากนั้น ผู้วิจัยได้นำเอาข้อมูลมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ตามแนวทาง แนวความคิดและทฤษฎีที่กำหนด เพื่อให้ได้แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินการ โครงการ D.A.R.E.

สรุป

ปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาสำคัญ เป็นวิกฤติที่รุนแรง เป็นภัยคุกคามทั้งด้านความมั่นคง สังคม การศึกษาและเศรษฐกิจ เนื่องจากปัญหาเสพติดทำให้ประชากร โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนเสื่อมโทรมลงทั้งร่างกาย จิตใจและสติปัญญา ทั้งยังเป็นบ่อเกิดของปัญหาอาชญากรรมและพฤติกรรมที่รุนแรงในสังคม ก่อให้เกิดปัญหาสังคมมากมาย อาทิ ความล้มเหลวของระบบครอบครัว ความเสื่อมโทรมทางศีลธรรมและวัฒนธรรมที่เน้นวัตถุนิยม นอกจากนี้ ปัญหาเสพติดยังทำให้ประเทศชาติต้องสูญเสียทางเศรษฐกิจทั้งในส่วนของผู้เสพเองและในส่วนของภาครัฐที่ต้องทุ่มงบประมาณในการแก้ไข้ปัญหา

การแก้ไข้ปัญหาเสพติดของรัฐบาลต่างๆ ที่ผ่านมา ต่างก็ประกาศให้ความสำคัญกับการแก้ไข้ปัญหาเสพติดอย่างจริงจัง และได้ใช้ทรัพยากรและงบประมาณเป็นจำนวนมาก เพื่อดำเนินการแก้ไข้ปัญหาเสพติด ดังนั้น การแก้ไข้ปัญหาอย่างเป็นระบบ จะต้องมีการบูรณาการการทำงานร่วมกัน ในทุกองคาพยพ โดยเฉพาะการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติด ด้วยการจัดระเบียบสังคม โดยมีพื้นที่สำคัญคือ สถานศึกษา และบริเวณรอบๆ สถานศึกษา ให้เป็นสังคมที่ปลอดยาเสพติด บูรณาการเป้าหมายสถานศึกษาในพื้นที่ โดยให้ความสำคัญกับสถาบันอุดมศึกษา สถาบันอาชีวศึกษาเป็นอันดับแรก และบูรณาการแผนการทำงาน ร่วมกันระหว่างกระทรวงมหาดไทยกับสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ตำรวจภูธรจังหวัด เพื่อให้การดำเนินการในระดับพื้นที่จังหวัด เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพตามเป้าหมายที่กำหนด เกิดการบูรณาการร่วมกันในการป้องกันกลุ่มเสี่ยงที่เป็นเด็ก เยาวชน นักเรียน นักศึกษา ให้ปลอดภัยจากยาเสพติดและอบายมุขอื่นๆ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของรัฐบาล

ในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด แม้ว่าทุกฝ่ายจะพยายามแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างเต็มที่ แต่ยังมีลักษณะต่างฝ่ายต่างทำ ขาดการประสานงานอย่างจริงจัง และเน้นการดำเนินการในเชิงรับหรือการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นหลัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการดำเนินงานมีปัญหามีข้อจำกัดหลายประการ ประกอบกับ สถานการณ์ด้านยาเสพติดมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาทำให้ปัญหาดังกล่าวขยายตัวอย่างรวดเร็ว กลายเป็นภัยที่คุกคามคนไทยและสังคมไทย ดังนั้น จึงจำเป็นที่จะต้อง ปรับเปลี่ยน “วิถีคิดและวิธีการดำเนินงาน” ใหม่ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น จะต้องมีการบูรณาการการทำงานร่วมกับทุกหน่วยงานอย่างเต็มที่ เพื่อให้การแก้ไขปัญหายาเสพติดตามนโยบายของรัฐบาลเกิดความต่อเนื่องและเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในด้านการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน การแก้ไขปัญหายุสสุ ผู้คิดยาเสพติด การป้องกันกลุ่มเสี่ยง กลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด และการควบคุมตัวยาและผู้ค้ายาเสพติด เพื่อสร้างชุมชนและสังคมไทยให้เข้มแข็งปลอดยาเสพติดอย่างยั่งยืน

การทำงานเพื่อแก้ไขปัญหายาเสพติดของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่างๆ โดยเฉพาะภาครัฐต้องให้ความร่วมมือกันอย่างแท้จริง ต้องมีความไม่ใส่ใจอย่างจริงจังของหัวหน้าหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งระดับนโยบาย ตั้งแต่รัฐมนตรี ปลัดกระทรวง อธิบดี ผู้บัญชาการ และผู้ว่าราชการจังหวัด บุคคลเหล่านี้ เป็นกุญแจสำคัญอย่างยิ่งยวดต่อความสำเร็จของการดำเนินการ โดยแนวทางในการแก้ไขปัญหายาเสพติด ที่มุ่งไปสู่การสร้างชุมชนให้เข้มแข็งนั้น น่าจะเป็นแนวทางที่ถูกต้องที่จะสามารถแก้ไขปัญหายาเสพติดได้อย่างแท้จริงและยั่งยืน รัฐบาลจึงต้องให้ความสำคัญกับมาตรการนี้อย่างจริงจังในทุกๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านกำลังพลงบประมาณ เครื่องมือเครื่องใช้ วิชาความรู้ และการติดตามประเมินผล

ข้อเสนอแนะ

เพื่อให้การดำเนินงาน โครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย เป็นโครงการที่มีความยั่งยืน สำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดยกองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด โดยได้รับความร่วมมือกับสถาบันการศึกษา ระดับกระทรวง สำนักงานการศึกษาทั้งรัฐและเอกชน รวมถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรจะต้องดำเนินการให้ครูตำรวจ D.A.R.E. เป็นหลักในการสร้างองค์ความรู้ให้แก่เด็กและเยาวชน ภายใต้โครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย ให้นักเรียนในโรงเรียนทราบถึงการป้องกันการต่อต้านยาเสพติดและความรุนแรงทุกรูปแบบในโรงเรียน โดยมีข้อเสนอแนะในการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงาน โครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑. รัฐบาลทุกรัฐบาลควรให้ความสำคัญในการป้องกันกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มเด็กและเยาวชน โดยในยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของรัฐบาล จะต้องมีการกำหนดให้โครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย เป็นโครงการหนึ่งอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากโครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย เป็นโครงการในการเสริมสร้างองค์ความรู้อย่างเป็นวิทยาศาสตร์ โดยมุ่งเน้นให้เด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติด เกิดทักษะและสามารถตัดสินใจหลีกเลี่ยงเมื่อถูกชักชวนให้ทดลองใช้ยาเสพติด

๒. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ในฐานะเป็นหน่วยงานหลักรับผิดชอบในการขับเคลื่อนโครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย จะต้องกำหนดให้การดำเนินงานโครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย เป็นโครงการหนึ่งในยุทธศาสตร์การป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของสำนักงานตำรวจแห่งชาติอย่างต่อเนื่อง และจะต้องจัดให้มีโครงสร้างการบริหาร และผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจนตั้งแต่ระดับสำนักงานตำรวจแห่งชาติ กองบัญชาการ/ตำรวจภูธรภาค กองบังคับการ/ตำรวจภูธรจังหวัด และสถานีตำรวจ เพื่อให้การขับเคลื่อนการดำเนินดำเนินงานโครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

๓. ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ได้ร่วมลงนามในบันทึกข้อตกลง เรื่อง การดำเนินงานด้านการสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติดกลุ่มเด็กและเยาวชนในสถานศึกษา จะต้องตระหนักในบทบาท หน้าที่ และภารกิจอย่างจริงจัง โดยมีการร่วมมือและประสานการเกื้อกูลกันอย่างใกล้ชิด

๔. ยกระดับหน่วยที่รับผิดชอบโครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย ในส่วนของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ซึ่งเดิมคือ ฝ่ายป้องกันอาชญากรรม(หัวหน้าหน่วยระดับผู้กำกับการ) ในสังกัดกองบังคับการอำนวยการ กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด โดยยกระดับเป็นกองบังคับการ(หัวหน้าหน่วยระดับผู้บังคับการ) หรืออย่างน้อยระดับศูนย์ปฏิบัติการโครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย(หัวหน้าหน่วยระดับรองผู้บังคับการ) ทั้งนี้เพื่อให้มีโครงสร้างการบริหารจัดการและกำลังพลเพียงพอที่จะรับผิดชอบการขับเคลื่อนโครงการ D.A.R.E. ประเทศไทยทั้งระบบได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยการแต่งตั้งผู้มาดำรงตำแหน่งจะต้องคำนึงถึงความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ในการทำงานที่ผ่านมาเกี่ยวกับโครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย เป็นสำคัญ มิใช่มุ่งขยายหน่วยงานเพื่อเป็นการรองรับการบริหารงานบุคคล

๕. พัฒนาระบบสารสนเทศการบริหารโครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย เพื่อให้สามารถติดตามและประเมินผลสัมฤทธิ์ได้อย่างครบถ้วนทุกมิติ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การบริหารงานบุคคล เริ่มตั้งแต่จำนวนครูตำรวจ D.A.R.E. ที่ผ่านการฝึกอบรม การติดตามประเมินผลที่เข้าทำการ

สอนเด็กนักเรียน การเข้าทำการสอนเด็กนักเรียน จำนวน โรงเรียนที่เข้าทำการสอน จำนวน ชั่วโมง ที่ทำการสอน และระบบการติดตามการใช้จ่ายงบประมาณ

๖. รัฐบาลและสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ควรสนับสนุนการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานโครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย ให้ทุกภาคส่วน ได้เข้าใจถึงวัตถุประสงค์ในการดำเนินงาน ตลอดจนประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นแก่เด็กนักเรียนอันเป็นทรัพยากรมนุษย์ในอนาคตของประเทศ อันจะเป็นการกระตุ้นให้ประชาชนและทุกภาคส่วนของสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมและสนับสนุนการดำเนินงานที่สำคัญคือการให้งบประมาณ ด้านค่าตอบแทนการสอนรายชั่วโมง ค่าพาหนะในการเดินทางไปสอน ของรางวัลในชั้นเรียน การจัดกิจกรรมมอบประกาศนียบัตร และการศึกษาดูงานนอกสถานที่

๗. ควรกำหนดให้มีการจัดทำแผนแม่บทการดำเนินงาน โครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย ในระยะยาว โดยสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติ และยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด ในอนาคต

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

๑. ผู้บังคับบัญชาทุกระดับจะต้องให้ความสำคัญในการสนับสนุนครุตำรวจ D.A.R.E. เข้าทำการสอนในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง มีการพัฒนากระบวนการในการคัดเลือกผู้ที่เข้ารับการฝึกอบรมเป็นครุตำรวจ D.A.R.E. โดยมีความสมัครใจ ไม่มีการบังคับให้เข้าอบรมเป็นผู้ที่มีความเสียสละและมีจิตอาสา ตลอดจนมีความสามารถในการพูดในที่สาธารณะ

๒. การคัดเลือกครุตำรวจ D.A.R.E. ควรคัดเลือกจากเจ้าหน้าที่ตำรวจสายงานป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เนื่องจากครุตำรวจ D.A.R.E. ที่มาจากสายงานนี้ สามารถที่จะเป็นครุตำรวจ D.A.R.E. ควบคู่ไปกับการปฏิบัติหน้าที่หลัก ได้แก่ งานมวลชนสัมพันธ์ การปฏิบัติงานสายตรวจ รวมทั้งมีความใกล้ชิดกับประชาชนมากกว่าตำรวจสายงานอื่น นอกจากนี้ หากเป็นตำรวจสายงานอื่น อาจมีผลกระทบกับภารกิจหลัก และอาจถูกมองว่าการเป็นครุ D.A.R.E. ไม่ใช่ภารกิจหลัก

๓. การพัฒนาทักษะการเป็นครุตำรวจ D.A.R.E. ทุกระดับ หลังการอบรม ควรจะต้องมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์ในการสอนและการแก้ปัญหาในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง ทั้งในระดับกองบัญชาการ/ตำรวจภูธรภาค กองบังคับการ/ตำรวจภูธรจังหวัด และสถานีตำรวจ

๔. การสร้างเจตคติให้ครุตำรวจ D.A.R.E. ทุกคนมีความตระหนักว่าการดำเนินงานตามโครงการฯ เป็นการปฏิบัติงานเชิงรุก ทำให้ภาระงานด้านการปราบปรามยาเสพติดและการปราบปรามอาชญากรรมมีปริมาณลดลง

๕. เสริมสร้างแรงจูงใจ ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ ของครุตำรวจ D.A.R.E. ด้วยการมอบประกาศเกียรติคุณ ยกย่องเชิดชูเกียรติ ให้รางวัลด้วยการเดินทางไปต่างประเทศ เป็นต้น

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

เกษมศานต์ โชติชาครพันธุ์ และคณะ. รายงานฉบับสมบูรณ์ โครงการประเมินผลการปราบปรามยาเสพติดรายสำคัญตามนโยบายรัฐบาล. กรุงเทพฯ : ศูนย์บริการวิชาการ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๕๒.

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, สำนักงาน. รายงานการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ในประเทศไทยประจำปี ๒๕๕๖. กรุงเทพฯ : วิศิษฐ์สิน, ๒๕๕๖.

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, สำนักงาน. ยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหายาเสพติด ปี ๒๕๕๑. กรุงเทพฯ: ม.ป.ท., ๒๕๕๑.

จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย. สังคมวิทยาอาชญากรรม. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์, ๒๕๕๑.

ณัฐพิชย์ สนิทวงศ์ ณ อยุธยา, พล.ต.ต.. โครงการศึกษาเพื่อต่อต้านการใช้ยาเสพติดในเด็กนักเรียน. กรุงเทพฯ : กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด, ๒๕๔๓.

ถนัด บวรชัย, ร.ต.อ.. “การประเมินหลักสูตรเพื่อต่อต้านการใช้ยาเสพติดในเด็กนักเรียน (Drug Abuse Resistance Education) D.A.R.E. ประเทศไทย”, ๒๕๔๐.

ปราบปรามยาเสพติด, สำนัก. ผลการปราบปรามยาเสพติดทั่วประเทศ ประจำปี พ.ศ.๒๕๔๕. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท.. ๒๕๔๕.

พัชรา ทวีวงศ์ ณ อยุธยา. การประเมินผลโครงการต่อต้านการป้องกันยาเสพติด. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, ๒๕๓๕.

สุรเดช รอดจินดา. แนวทางการป้องกันปัญหาเสพติด. กรุงเทพฯ : พระนครการพิมพ์, ๒๕๔๒.

วารสารและหนังสือพิมพ์

สงขลานครินทร์, มหาวิทยาลัย. “วารสารวิทยบริการมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ปีที่ ๒๕”. (ฉบับที่ ๒), พฤษภาคม-สิงหาคม ๒๕๕๖.

วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัย เอกสารวิจัย

รณกร สุขมงคล, ร.ต.ท.. “การประเมินโครงการเพื่อการต่อต้านการใช้ยาเสพติดในเด็กนักเรียน (D.A.R.E. ประเทศไทย) กรณีศึกษาเขตจังหวัดนนทบุรี”. รัฐบาลศาสตรมหาบัณฑิต, สาขานโยบายสาธารณะ, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, ๒๕๕๑.

สุณีย์ กัลป์ยะจิตร และคณะ. “โครงการประเมินความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับทักษะการตัดสินใจหลีกเลี่ยงเมื่อถูกชักชวนให้ทดลองใช้ยาเสพติดของนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย”. นครปฐม : คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๕๑.

เอกสารไม่ตีพิมพ์

นายกรัฐมนตรีนคร, สำนัก. “คำสั่งที่ ๑๔๑/๒๕๕๑ เรื่อง นโยบายการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด”. ลงวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๕๑.

พลั้งแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดแห่งชาติ, ศูนย์อำนวยการ. “คำสั่งที่ ๒๑/๒๕๕๕ เรื่อง ปฏิบัติการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดอย่างยั่งยืน ปี ๒๕๕๖”. ลงวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๕.

อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ, นายกรัฐมนตรี. “คำแถลงนโยบาย”. ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๑.

อากาศิรี สุวรรณานนท์และคณะ. “โครงการการประเมินผลโครงการ D.A.R.E. ของตำรวจภูธรภาค ๑”. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต. ๒๕๕๒.

ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

กองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, สำนักงาน. “เกี่ยวกับ สสส”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://www.thaihealth.or.th>, ๒๕๕๘.

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด,สำนักงาน. “การเสพสารระเหย”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://nctc.oncb.go.th/subnctc/inhalant6.html>, ๒๕๕๘.

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, สำนักงาน. “สถานการณ์ยาเสพติดประกอบการจัดทำแผนปี ๒๕๕๘” (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://www.oncb.go.th>, ๒๕๕๘.

ตำรวจปราบปรามยาเสพติด, กองบัญชาการ. “มาตรการปราบปรามยาเสพติด”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://www.thaidrugpolice.com>, ๒๕๕๘.

ภาษาต่างประเทศ

Emma Porio and Christine S. Crisol. "The use of children in the production, sales and trafficking of drugs : A synthesis of participatory action-oriented research programs in Indonesia, the Philippines and Thailand". International Labour Office International Program on the Elimination of Child Labour (ILO-IPEC), 2004.

Stufflebeam, D. L. "Educational Evaluation and Decision Making". Illinois : F.E. Peacock, 1995.

ภาคผนวก

ผนวก ก

แนวคิดของผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เกี่ยวข้อง /

อภาศิริ สุวรรณานนท์ และคณะ (๒๕๕๐) ปัญหายาเสพติด จัดเป็นปัญหาอาชญากรรมประเภทหนึ่ง เมื่อมีการกระทำความผิดเกิดขึ้นในสังคม สังคมจะต้องหาวิธีการอย่างใดอย่างหนึ่งในการจัดการกับคนที่ทำผิด หรือละเมิดกฎเกณฑ์ของสังคม เพราะหากสังคมไม่จัดการกับคนที่ทำผิดก็เท่ากับว่าสังคมยอมรับการกระทำความผิดดังกล่าว แต่การที่สังคมจัดการกับคนที่ทำผิดอย่างไรนั้นขึ้นอยู่กับความเชื่อของสังคมในแต่ละยุคแต่ละสมัยเกี่ยวกับสาเหตุของการกระทำความผิดและเหตุผลที่จะต้องจัดการหรือปฏิบัติกับคนที่ทำผิด ซึ่งจะเปลี่ยนไปตามยุคตามสมัย ตามสถานการณ์ โดยสังคมแต่ละยุคแต่ละสมัยจะมีจุดเน้นในวัตถุประสงค์ของการลงโทษและวิธีการที่จะปฏิบัติต่อคนที่ทำผิด หรือการลงโทษผู้กระทำความผิดที่แตกต่างกันไป

จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย) ๒๕๕๑(ยาและสิ่งเสพติด เช่น กัญชา ฝิ่น ฯลฯ เป็นสิ่งที่มนุษย์รู้จักและคุ้นเคยมากกว่าพันปีในฐานะวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท และเมื่อประมาณสองร้อยปีหลังความเจริญทางด้านเคมีและการแพทย์ทำให้เกิดการค้นพบยาชนิดใหม่ๆ ขึ้น เช่น เฮโรอีน เมทแอมเฟตามีน หรือ ยาบ้า ฯลฯ ประกอบกับระบบเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองมีความหลากหลายและเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ทำให้เกิดปรากฏการณ์ที่มีผู้คนมากมายหลายกลุ่มเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดในประเทศไทย ทั้งกลุ่มผู้ใช้แรงงาน กลุ่มเยาวชน นักเรียน นักศึกษา ฯลฯ จึงเกิดการจำแนกลักษณะประชากรกลุ่มใหม่ขึ้นในประเทศและเพิ่มจำนวนมากขึ้นทุกขณะ คือ กลุ่มผู้เจ็บป่วยทางร่างกายและจิตใจ หรือกลุ่มทรัพยากรบุคคลที่มีศักยภาพต่ำ และบางกลุ่มก็ผันตัวเองไปเป็นผู้แสวงหาประโยชน์จากยาเสพติดในฐานะ “สินค้า” ด้วยการผลิต จำหน่ายทั้งรายใหญ่และรายย่อย ขณะที่กฎหมายและกระบวนการยุติธรรม เข้ามามีบทบาทในฐานะกลไกการควบคุมความเป็นระเบียบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีงามของคนในรัฐ แต่การบังคับใช้กฎหมายของเจ้าหน้าที่ก็มีความเสี่ยงและล่อแหลมต่อการประทุมิชอบในอัตราที่สูงเนื่องจากยาเสพติดเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์จำนวนมหาศาล ซึ่งเป็นเครื่องล่อที่สำคัญ อย่างไรก็ตาม ความผิดที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด จำแนกเป็นหลายลักษณะ ได้แก่ การเสพ การครอบครอง การจำหน่าย และการผลิต ซึ่งมีระดับความรุนแรงที่สังคมยอมรับได้แตกต่างกัน และโดยที่พฤติกรรมการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดแตกต่างกันไป ลักษณะความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดที่สำคัญๆ รวมทั้งเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องด้วยนั้น สามารถ

วิเคราะห์จำแนกตามประเภทอาชญากรรมตามที่หน่วยงานตำรวจสอบสวนกลาง (Federal Bureau Investigation หรือ FBI) ประเทศสหรัฐอเมริกาจัดไว้ ได้ดังนี้

๑. การเสพยาเสพติด จัดว่าเป็นอาชญากรรมต่อมาตรฐานทางศีลธรรม (crimes against the moral order) เพื่อเป็นการรักษาระดับมาตรฐานทางศีลธรรมของคนในสังคมส่วนรวม การกระทำบางอย่างจึงถูกกำหนดว่าเป็นการกระทำผิด การแสดงพฤติกรรมฝ่าฝืนกฎหมายซึ่งเป็นบรรทัดฐานของสังคมจึงเป็นอาชญากรรมต่อมาตรฐานทางศีลธรรมอันดีงามของสังคม การกระทำผิดกลุ่มนี้ได้แก่ การเล่นการพนัน การเสพยาเสพติด การทำแท้ง การค้าประเวณี ฯลฯ ซึ่งเป็นการกระทำที่สั่นคลอนมาตรฐานทางศีลธรรม ทั้งนี้เนื่องจากการกระทำพฤติกรรมเหล่านี้แม้จะมีผู้คนที่กระทำผิดเป็นจำนวนมากแต่มิได้ก่อให้เกิดอันตรายแก่ผู้อื่น ดังนั้น เพื่อเป็นการคุ้มครองรักษาศีลธรรมอันดีงามของประชาชนแห่งรัฐ รัฐจึงออกกฎหมายห้ามไว้ พฤติกรรมดังกล่าวจึงผิดกฎหมาย นอกจากนี้ การเสพยาเสพติด ถูกจัดว่าเป็นอาชญากรรมไม่มีผู้เสียหายหรืออาชญากรรมที่ปราศจากเหยื่อ (victimless crime) อีกกลุ่มหนึ่ง เนื่องจากผู้กระทำผิดเป็นผู้กระทำให้ตนเองเกิดความเสียหายหรือได้รับความเสียหายจากการกระทำผิดของตนเอง แต่อาชญากรรมประเภทนี้ก็มีส่วนทำร้ายผู้คนในสังคมเช่นกันอย่างน้อยที่สุดก็ทำร้ายทางอ้อมเพราะการที่ครอบครัวยุคหนึ่งๆ มีสมาชิกติดสุรายาเสพติด หรือเล่นการพนันย่อมส่งผลกระทบต่อชีวิตคู่และบรรยากาศของครอบครัวที่ต้องอดทนต่อนิสัยและความประพฤติเหล่านี้ นอกจากนี้การเสพยาเสพติดมากเกินขนาดและขับขี่ยานพาหนะ ย่อมก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้ใช้รถใช้ถนนอื่นๆ ด้วย

๒. การค้ายาเสพติด จัดว่าเป็นอาชญากรรมองค์กร (organized crime) อาชญากรรมองค์กรหรือองค์กรอาชญากรรม คือ เครื่องขายธุรกิจที่แสวงหาผลกำไรจากสินค้าและบริการที่ผิดกฎหมาย เช่น การค้า ยาเสพติด ค้าหญิงโสเภณี ค้าสื่อสิ่งพิมพ์ลามก เปิดบ่อนการพนัน ขายสินค้า

ที่ได้มาจากการโจรกรรม ฟอกเงิน ขยายของเถื่อน และรับจ้างกระทำผิดกฎหมายทุกรูปแบบรวมทั้งกระทำในรูปแบบข้ามชาติ ถ้าพิจารณาเพียงผิวเผินเสมือนหนึ่งว่าผู้กระทำผิดเพียงแต่กระทำหรือบริหารจัดการงานที่ผิดกฎหมายเพียงฝ่ายเดียว แต่ถ้าพิจารณาลึกลงไปพบว่าต้องมีผู้จัดหาสินค้าหรือบริการที่ผิดกฎหมายมาป้อนให้แก่หน่วยจัดการนี้ด้วยเพราะให้ผลกำไรสูงมาก

องค์กรอาชญากรรมมีลักษณะสำคัญหลายประการ คือ

๑. องค์กรอาชญากรรมจะจัดหาสินค้าและบริการที่ผิดกฎหมายได้ในปริมาณมาก จนสามารถดำรงองค์กรเพื่อประกอบธุรกิจการค้าเหล่านี้สนองความต้องการของผู้คน อาชญากรรมองค์กรเกี่ยวข้องกับการผลิตสินค้าและบริการที่หาได้ง่ายราคาถูกลงจากแหล่งผลิตที่ทั้งถูกและผิดกฎหมาย และผลกำไรจากการค้าไม่เข้าสู่ระบบการเงินของรัฐ

๒. องค์การอาชญากรรมต้องอาศัยความร่วมมือของตำรวจ นักการเมือง และเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อการอยู่รอดและดำเนินธุรกิจได้อย่างต่อเนื่อง แลกเปลี่ยนกันด้วยการลงคะแนนเสียงให้และให้การอุปถัมภ์เป็นรายบุคคลแก่ตำรวจ อัยการ ผู้พิพากษา สื่อมวลชนที่มีบทบาทหน้าที่ในการควบคุมสังคม รวมทั้งสมาชิกสภาต่างๆ ระดับท้องถิ่น เมือง และรัฐ

๓. องค์การอาชญากรรมมีการใช้พลังรุนแรงในการบังคับให้สมาชิกปฏิบัติตามบรรทัดฐานของกลุ่ม องค์การเหล่านี้ควบคุมกันด้วยกฎระเบียบที่เข้มงวด และมีบทลงโทษที่โหดเหี้ยมต่อผู้ที่ฝ่าฝืนกฎกติกาของกลุ่ม ขณะเดียวกันก็มีวิธีการกำจัดคู่แข่งชั้นอย่างโหดร้ายทารุณ เช่น แก๊งค้ายาบ้าในไทยมีการตัดใบหูลูกค้ายาทำพวงกุญแจ ส่วนการควบคุมอาชญากรรมประเภทนี้ก็ทำได้ยากเนื่องจากขาดพยานหลักฐาน หรือพยานมักหวาดกลัวที่จะให้การปรักปรำต่อองค์การอาชญากรรมเหล่านี้

๔. อาชญากรรมองค์การมีการจัดโครงสร้างองค์การอย่างมีประสิทธิภาพ องค์การเหล่านี้มิได้เพียงแต่ประกอบด้วยสมาชิกที่เป็นอาชญากรของสังคมเท่านั้น พวกเขาเป็นอาชญากรที่ติดต่อสัมพันธ์กับสมาชิกสังคมที่ปฏิบัติตามกฎหมาย และทั้งอาชญากรและผู้ที่ได้ชื่อว่า “อยู่ในระเบียบสังคม” ต่างก็ช่วยกันสร้างเครือข่ายในระดับเมือง ระดับภูมิภาค และระดับชาติเพื่อทำงานร่วมกัน และเนื่องจากอาชญากรรมประเภทนี้มีการบริหารจัดการแบบองค์การจึงทำให้การสาวความคิดถึง “ผู้บงการ” หรือ “ผู้มีอิทธิพล” หรือ “เจ้าพ่อ” กระทำได้ยากเพราะมีการตัดตอนคำสั่งให้กระทำผิดกันเป็นชั้นๆ เจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายที่ทุจริต จัดว่าเป็นอาชญากรรมคอเชิ้ตขาว (whitecollared crime) อาชญากรรมคอเชิ้ตขาว หมายถึง อาชญากรรมซึ่งผู้กระทำผิดเป็นบุคคลที่อยู่ในตำแหน่งหน้าที่ การงานไม่ว่าในภาคราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือเอกชน และได้ใช้ตำแหน่งหน้าที่ดังกล่าวในทางไม่ชอบเพื่อการแสวงหาประโยชน์ส่วนตัว ซึ่งในอดีตขอบเขตของอาชญากรรมคอเชิ้ตขาวมุ่งเพียงการแสวงหาประโยชน์ส่วนตัวจากตำแหน่งหน้าที่การงานของข้าราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจในลักษณะของการทุจริตคอร์รัปชัน แต่ปัจจุบันขอบเขตความหมายได้ขยายไปครอบคลุมถึงการแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบของผู้ดำรงตำแหน่งในภาคเอกชนด้วยและครอบคลุมถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ดำรงตำแหน่งในภาคเอกชนกับผู้ดำรงตำแหน่งในภาคราชการ ในลักษณะต่างตอบแทนผลประโยชน์ซึ่งกันและกันโดยมิชอบ เช่น การสมยอมในการประมูลโครงการก่อสร้างของรัฐบาลในทุกระดับวงเงิน เป็นต้น เนื่องจากกระบวนการค้ายาเสพติดเป็นอาชญากรรมที่มีอำนาจและอิทธิพลมหาศาลทั้งด้านการเงิน การเมือง เครือข่ายทางสังคม และการใช้ความรุนแรงโดยไม่จำเป็นต้องคำนึงถึงขีดจำกัดทางกฎหมายของรัฐและมาตรฐานทางศีลธรรมอันดีงามของสังคม ทำให้เจ้าหน้าที่ ผู้บังคับใช้กฎหมายทุกระดับ ทุกชั้นตอน ที่เข้าไปเกี่ยวข้องทั้งตำรวจ อัยการ ศาล ราชทัณฑ์ ทนายความ ฯลฯ ต้องตกอยู่ในภาวะที่มีความเสี่ยง

สูงต่อการปฏิบัติหน้าที่ หรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ ตามกฎหมายประการหนึ่ง และต้องใช้ความอดทน ข่มใจต่ออำนาจเงินจำนวนมากหรือผลประโยชน์ตอบแทนอื่นใดที่ได้รับเป็นการแลกเปลี่ยนในการกระทำผิดหรือละเว้นเพื่อช่วยเหลือผู้กระทำความผิดคดีอาชญากรรมคดีให้สามารถกระทำผิดได้ต่อไป เหล่านี้ล้วนจัดว่าเป็นอาชญากรรมคอเช็ดขาวทั้งสิ้น

ข้อเท็จจริง

การเจรจาความตกลงฯ เป็นรูปแบบ Negative List Approach มีระดับการเปิดตลาดบริการการเงินที่สูงกว่า WTO โดยการเจรจาจะครอบคลุมประเด็นต่างๆ ได้แก่

๑. การให้บริการการเงินข้ามพรมแดน
๒. การคุ้มครองการลงทุนด้านการเงิน
๓. การปฏิเสศสิทธิขึ้นลงทุน
๔. การส่งเสริมความโปร่งใสและการไม่เลือกปฏิบัติและเป็นธรรม
๕. การกำหนดให้มีกระบวนการระงับข้อพิพาท
๖. การโอนเงินเข้าออกประเทศอย่างเสรี
๗. การรักษาความมั่นคงและเสถียรภาพของตลาดเงิน และการป้องกันวิกฤติการเงิน
๘. การกำหนดคุณสมบัติของผู้จัดการอาวุโส (Senior Manager) และ Board of Director

เงื่อนไขหลัก (Core Obligation) ในการเจรจาฯ ประกอบด้วย ๑. การปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ (National Treatment) ๒. การปฏิบัติเยี่ยงคนชาติที่ได้รับความอนุเคราะห์ยิ่ง (Most Favorable Nations) และ ๓. การเปิดตลาดสำหรับสถาบันการเงินต่างชาติ โดยยกเลิกข้อจำกัดด้านการถือหุ้นของต่างชาติ และไม่มีกีดกันจำนวนผู้ให้บริการการเงิน และให้ต่างชาติที่จะจัดตั้งในประเทศสมาชิก TPP สามารถถือหุ้นในสถาบันการเงินได้ร้อยละ 100 นอกจากนี้ หลังมีการบังคับใช้ความตกลงในข้อบทบริการการเงิน ประเทศสมาชิก TPP จะต้องจัดตั้งคณะกรรมการการเงิน เพื่อดำเนินการเกี่ยวกับการระงับข้อพิพาทระหว่างรัฐกับรัฐ

ประเด็นคำถาม

๑. แม้ว่าไทยจะได้รับประโยชน์หลายประการจากการเข้าร่วมความตกลง TPP แต่ด้วยมาตรฐานที่สูงของความตกลง TPP และพื้นฐานทางเศรษฐกิจที่แตกต่างกันระหว่างประเทศสมาชิก ไทยอาจได้รับผลกระทบจากการเข้าร่วม TPP ในหลายภาคส่วนด้วยกัน ในภาพรวมแล้วประเทศไทยควรเข้าร่วมเจรจา TPP หรือไม่ อย่างไร

๒. เป็นที่กังวลโดยทั่วไป รวมทั้งนักวิชาการต่างๆ เห็นว่า ภาคการบริการทางการเงินที่ยังไม่มีความพร้อมในการแข่งขันกับสถาบันการเงินต่างชาติ ภายใต้การเปิดตลาดบริการอย่างเสรีของ TPP ท่านเห็นว่าผลกระทบดังกล่าวจะกระทบต่อไทยมากน้อยเพียงใด และจะส่งผลกระทบต่ออย่างไรกับการดำเนินงานของภาคธุรกิจการเงินของไทย

๓. ในการเจรจา TPP จะใช้ negative list approach ในการพิจารณาการเปิดเสรีการค้าบริการ ท่านมีความเห็นอย่างไร และประเทศไทยมีความพร้อมในการเจรจา หรือไม่อย่างไร

๔. ท่านเห็นว่า กระทรวงการคลัง และธนาคารแห่งประเทศไทย ควรมีบทบาทสำคัญอย่างไร ในการเจรจา TPP ทั้งในด้านเสถียรภาพทางเศรษฐกิจที่การเปิดเสรีตลาดการเงินและตลาดทุน การควบคุมธุรกรรมทางการเงิน และการเคลื่อนย้ายเงินทุนระหว่างประเทศ

๕. หากการเจรจา TPP ก่อให้เกิดผลกระทบในเชิงลบต่อการบริการการเงิน ท่านเห็นว่าภาครัฐควรดำเนินการให้ความช่วยเหลือเยียวยาผลกระทบทางลบที่เกิดแก่ต่อภาคบริการการเงินอย่างไร อย่างเป็นรูปธรรม

๖. ท่านคิดว่า นโยบายตามแผนพัฒนาระบบสถาบันการเงินระยะที่ ๒ ในส่วนการส่งเสริมการแข่งขันและการเข้าถึงบริการทางการเงินนั้น ได้ช่วยอำนวยความสะดวกและเอื้อประโยชน์ต่อภาคธนาคารไทยให้มีความพร้อมในการแข่งขันกับต่างชาติอย่างไร

๗. หากประเทศไทยเข้าร่วมเจรจาความตกลง TPP ในอนาคต สิ่งที่ภาคธนาคารอยากให้นักเจรจาคำึงถึงเป็นสิ่งแรกในการเจรจาถึงบริการด้านการเงิน หรือ ควรจะมีท่าทีในการเจรจาไปในทิศทางใด

๘. การเปิดให้ต่างชาติเข้ามาทำธุรกิจสถาบันการเงินเต็มรูปแบบ (Full licenses) นั้น อาจทำให้ภาคธนาคารได้รับผลกระทบจากการแข่งขันอย่างรุนแรงจากต่างชาติ ซึ่งมีโอกาสที่จะเกิดขึ้นได้ในอนาคต ดังนั้น ท่านคิดว่า ประเทศไทยควรรับมืออย่างไรกับการแข่งขันอย่างรุนแรงจากต่างชาติสำหรับเรื่องนี้

๙. ผลดีในการเปิดตลาดบริการทางการเงินให้ต่างชาติที่มีประสิทธิภาพสูงนั้น จะช่วยในการเสริมสร้างประสิทธิภาพของระบบการเงินของประเทศไทยด้วย เพราะจะได้รับการถ่ายทอดความรู้ เทคโนโลยีจากต่างชาติ ท่านคิดว่า ภาคธนาคารไทยจะได้รับประโยชน์ในส่วนนี้มากน้อยเพียงใด

๑๐. ความมั่นคงในระบบสถาบันการเงินถือเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่ง ดังนั้นการเปิดตลาดบริการทางการเงินของไทย ควรคำนึงถึงเรื่องการรักษาเสถียรภาพของระบบการเงินในประเทศและการมีมาตรการต่างๆ ในการกำกับดูแล รวมถึงการคำนึงถึงความพร้อม ความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการในประเทศด้วย ดังนั้น ท่านมีข้อเสนอแนะใดแก่นักเจรจาในการผลักดันมาตรการรักษาเสถียรภาพดังกล่าว หากประเทศคู่ภาคีมีท่าทีที่จะลดหรือจำกัดมาตรการรักษาเสถียรภาพของระบบการเงินในประเทศ เช่น เรื่องการดูแลเงินทุนเคลื่อนย้าย

แผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ปี ๒๕๕๘

สารบัญ

	หน้า
ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ลงวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๗	๑
เรื่อง แผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ปี ๒๕๕๘	
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก : แผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ปี ๒๕๕๘	๒
ภาคผนวก ข : กลไกการอำนวยความสะดวกและบริหารจัดการแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด	๕๐
ภาคผนวก ค : เป้าหมายการแก้ไขปัญหายาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชน จำแนกรายจังหวัด	๕๑
ภาคผนวก ง : เป้าหมายการบำบัดรักษาผู้เสพยาเสพติด จำแนกรายจังหวัด	๕๖
ภาคผนวก จ. : เป้าหมายการติดตามช่วยเหลือผู้ผ่านการบำบัดรักษา จำแนกรายจังหวัด	๖๐
คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ ๑๕๖/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๗	๖๕
เรื่อง จัดตั้งศูนย์อำนวยความสะดวกป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติ	
คำสั่งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ที่ ๑/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๗	๖๘
เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารแผนงานและงบประมาณป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด	
คำสั่งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ที่ ๒/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๗	๗๐
เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการกำกับติดตามผลการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด	

ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด
เรื่อง แผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ปี ๒๕๕๘

ตามที่คณะรัฐมนตรีได้แถลงนโยบายต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ กำหนดให้ปัญหายาเสพติด เป็นปัญหาเฉพาะหน้าที่ต้องได้รับการป้องกันและแก้ไขโดยการบังคับใช้กฎหมายที่เข้มงวดและจัดการ ปัญหาอื่นๆ ที่เชื่อมโยงต่อเนื่องให้เบ็ดเสร็จ และต่อมาได้มีคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๑๕๖/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๗ เรื่อง จัดตั้งศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติ นั้น

ในการประชุมคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ครั้งที่ ๑/๒๕๕๗ วันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดได้มีมติเห็นชอบแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ปี ๒๕๕๘ เพื่อเป็นกรอบแนวทางการจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังแผนปฏิบัติการที่แนบท้ายประกาศนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๗

(นายวิษณุ เครืองาม)

รองนายกรัฐมนตรี

ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

ผนวกแนบท้ายประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ลงวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๗

ผนวก ก. : แผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ปี ๒๕๕๘

บทสรุปผู้บริหาร

แผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ปี ๒๕๕๘

คณะรักษาความสงบแห่งชาติและรัฐบาลมีเจตนารมณ์และความตั้งใจอันแน่วแน่ที่จะลดระดับปัญหายาเสพติดและปัญหาที่เกี่ยวข้องให้ได้มากที่สุด เพื่อไม่ให้ส่งผลกระทบต่อการค้าดำรงชีวิต ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินความสงบสุขของประชาชนและสังคมโดยรวม ซึ่งในการแถลงนโยบายของรัฐบาลต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน พ.ศ.๒๕๕๗ ได้กำหนดให้ปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาเฉพาะหน้าที่ต้องได้รับการป้องกันและแก้ไข โดยการบังคับใช้กฎหมายที่เข้มงวดและจัดการกับปัญหาอื่นๆ ที่เชื่อมโยงต่อเนื่องให้เบ็ดเสร็จ

สำนักงาน ป.ป.ส. ได้ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด พ.ศ.๒๕๕๘ โดยมีจุดมุ่งหมายหลักเพื่อลดปริมาณผู้เข้าสู่การกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติด นำคนออกจากวงจรการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้เห็นอย่างชัดเจน จนไม่ส่งผลกระทบต่อสังคมและประชาชน สำหรับเป้าหมายรวมทางยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย การพัฒนามาตรฐานการบำบัดรักษาทุกระบบ ติดตามผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟู ให้ความช่วยเหลือผู้ผ่านการบำบัด ให้สามารถกลับไปใช้ชีวิตในสังคมอย่างปกติ สร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติดให้กับเด็กและเยาวชน รวมทั้งผู้ใช้แรงงานในสถานประกอบการ สกัดกั้นการลักลอบลำเลียงและนำเข้ายาเสพติดในช่องทางชายแดน ตลอดจนพื้นที่ในประเทศ ปราบปราม จับกุมการกระทำความผิดคดีร้ายสำคัญ รวมทั้งเครือข่ายการค้าในเรือนจำทุกแห่ง จุดเน้นการดำเนินงานจะให้ความสำคัญต่อการป้องกันเชิงรุกในกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดรายใหม่ การแก้ไขปัญหายาเสพติดให้ครบวงจร สร้างมาตรฐานการบำบัดรักษา การติดตามช่วยเหลือเพื่อมิให้กลับไปเสพยา และดำรงชีวิตในสังคมอย่างปกติ การสกัดกั้นยาเสพติดแบบบูรณาการทั้งระบบ การทำลายโครงสร้างเครือข่ายการค้ายาเสพติดด้วยการตัดวงจรทางการเงิน การปราบปรามเครือข่ายนักค้ายาเสพติด และการแพร่ระบาดยาเสพติดในเรือนจำ ความร่วมมือเชิงรุกภายนอกประเทศ โดยเฉพาะในภูมิภาคอาเซียน การแก้ไขปัญหายาเสพติดเชิงคุณภาพ เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหายาเสพติดได้อย่างแท้จริง การบริหารจัดการบูรณาการแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่พิเศษ และจังหวัดนำร่อง

ยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในปี ๒๕๕๘

มี ๘ ยุทธศาสตร์ ได้แก่

(๑) ยุทธศาสตร์การป้องกันกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด โดยเฉพาะเด็กและเยาวชน ใช้เครื่องมือการป้องกันที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย ตั้งแต่เด็กปฐมวัย เยาวชนทั้งในและนอกสถานศึกษา กลุ่มผู้ใช้แรงงานใน สถานประกอบการ และครอบครัวที่มีความเสี่ยงต่อการใช้ยาเสพติด โดยร่วมมือกับทุกภาคส่วนในการสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติด ส่งเสริมการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ด้วยการจัดกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ ทั้งดนตรี กีฬา ศิลปะ หรืออื่นๆ ตามความเหมาะสม

(๒) ยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหายาเสพติดให้ความสำคัญกับการดำเนินงานในเชิงคุณภาพ โดยการพัฒนากลไกการดำเนินงานในทุกกระบวนการของการบำบัดรักษา ตั้งแต่การค้นหา คัดกรอง จำแนกผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด และนำเข้าสู่การบำบัดรักษาในระบบสมัครใจเป็นหลัก ตามประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ ๑๐๘/๒๕๕๗ หรือในรูปแบบที่เหมาะสม เช่น การบำบัดรักษาในค่ายปรับเปลี่ยนพฤติกรรม สถานพยาบาล สถานบังคับบำบัด ค่ายทหาร เป็นต้น

(๓) ยุทธศาสตร์การสร้างและพัฒนาระบบรองรับการคืนคนดีให้สังคม ให้มีระบบการติดตามช่วยเหลือผู้ผ่านการบำบัดรักษาอย่างจริงจัง ทั้งศูนย์ประสานการดูแลผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟูในระดับจังหวัดและอำเภอ พัฒนารูปแบบ แนวทางการติดตามและช่วยเหลือ การจัดระบบ ช่องทางในการให้ความช่วยเหลือผู้ผ่านการบำบัดในด้านต่างๆ ตามความเหมาะสมของบุคคล เช่น ด้านอาชีพ การงาน การอบรม แหล่งทุน การศึกษา เป็นต้น

(๔) ยุทธศาสตร์การควบคุมตัวยาและผู้ค้ายาเสพติด โดยการควบคุม สกัดกั้นยาเสพติด สารตั้งต้น และเคมีภัณฑ์เข้าสู่ประเทศไทยตามช่องทางชายแดน จุดตรวจตอนใน เส้นทางคมนาคมขนส่ง ทำลายโครงสร้างการค้ากลุ่มอิทธิพลและยาเสพติดตามแนวชายแดน เพื่อตัดวงจรการนำเข้ายาเสพติดตามแนวชายแดน เส้นทางทางการเงินที่เชื่อมโยง พัฒนาคความเข้มแข็งหมู่บ้านตามแนวชายแดน บูรณาการและแลกเปลี่ยนฐานข้อมูลการข่าวในทุกระดับ และสืบสวนปราบปรามอย่างจริงจังและต่อเนื่อง เน้นการระดมปราบปรามแหล่งผลิต แหล่งจำหน่าย แหล่งพักยา ผู้ผลิต ผู้ค้ารายสำคัญ ผู้ล้าเสี่ยยาเสพติด เครือข่ายยาเสพติดและที่โยงใยไปในเรือนจำ ตลอดจนข้อร้องเรียนของประชาชน โดยให้สนธิกำลังปฏิบัติการจากทุกหน่วยเข้าปราบปรามเครือข่ายการผลิตและการค้ายาเสพติดรายสำคัญ และสืบสวนสอบสวนขยายผล เพื่อนำไปสู่การใช้มาตรการทางทรัพย์สินและภาษีในการยึดหรืออายัดทรัพย์สินของขบวนการค้ายาเสพติด ซึ่งรวมถึงผู้มีอิทธิพล นายทุนที่อยู่เบื้องหลังการกระทำผิด และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

(๕) ยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศ โดยการแสวงหา เสริมสร้าง และพัฒนาความร่วมมือในการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติดกับประเทศเพื่อนบ้านและนานาชาติ ตลอดจนองค์การระหว่างประเทศในการแก้ไขปัญหายาเสพติด เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการสกัดกั้น ปราบปรามยาเสพติดจากต่างประเทศที่เข้าสู่ประเทศไทย และยกระดับบทบาทของประเทศไทยในการเป็นผู้ประสานงานหลักของการแก้ไขปัญหายาเสพติดในภูมิภาคอาเซียน โดยมีเป้าหมายหลักในการลดสถานการณ์การผลิตยาเสพติดภายนอกประเทศที่ส่งผลกระทบต่อปัญหายาเสพติดภายในประเทศและภายในภูมิภาค

(๖) ยุทธศาสตร์การสร้างสภาพแวดล้อมเพื่อป้องกันปัญหายาเสพติด ให้ความสำคัญกับการควบคุมและจัดการสภาพแวดล้อมในบริบทที่เป็นปัจจัยเอื้อที่ส่งผลกระทบต่อการใช้ยาเสพติดของกลุ่มเป้าหมายต่างๆ ทั้งเยาวชนกลุ่มเสี่ยง กลุ่มผู้ผ่านการบำบัดรักษาแล้วกลับไปเสพยาซ้ำ เร่งรัดการจัดระเบียบสังคมอย่างจริงจัง โดยใช้มาตรการทางกฎหมายอย่างเคร่งครัดและการทำงานแบบบูรณาการที่มีเจ้าภาพชัดเจน มุ่งเน้นที่แหล่งอบายมุข แหล่งมั่วสุม และแหล่งแพร่ระบาดของยาเสพติดทุกแห่งทั่วประเทศ สร้างสภาพแวดล้อมผ่านกลไกครอบครัวและสังคม เพื่อควบคุม และป้องกันปัญหายาเสพติด

(๗) ยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมของภาคประชาชน โดยเน้นการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชนที่มีปัญหายาเสพติด และในหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดิน ตลอดจนเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน และภาคประชาสังคมในการแก้ไขปัญหายาเสพติด

(๘) ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการอย่างบูรณาการ ให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบการบริหารจัดการที่มีเอกภาพ ทั้งในด้านกลไกการแก้ไขปัญหายาทุกระดับ ระบบแผน งบประมาณ การติดตามประเมินผล และระบบสนับสนุนต่างๆ เป็นต้น มีการทำงานแบบบูรณาการทุกมาตรการและทุกหน่วยงานในพื้นที่ที่ปรากฏปัญหาการค้า และแพร่ระบาดของยาเสพติด ทั้งแนวคิด แผนงาน งบประมาณ และการปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายร่วมกันได้อย่างแท้จริง พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถและสอดคล้องกับภารกิจที่ได้รับมอบหมายในแต่ละมาตรการที่รับผิดชอบ

กลไกการบริหารจัดการ

กลไกการบริหารจัดการการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ประกอบด้วย

๑. กลไกในระดับนโยบาย โดยมี คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ.๒๕๑๙ ทำหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย มาตรการการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในภาพรวม เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปปฏิบัติ

๒. กลไกอำนวยการ โดยมีศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติ (ศอ.ปส.) ทำหน้าที่ในการนำนโยบายของรัฐบาลและคณะกรรมการ ป.ป.ส. ไปสู่การปฏิบัติให้บังเกิดผลสำเร็จ

๓. กลไกระดับภารกิจ โดยมีศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดกระทรวง/หน่วยงาน ทำหน้าที่ในการอำนวยการแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในภารกิจและบทบาทที่รับผิดชอบ

๔. กลไกระดับพื้นที่ มีศูนย์อำนวยการและศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจังหวัดและอำเภอ ทำหน้าที่ในการอำนวยการและปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในจังหวัดและอำเภอ

๕. กลไกเฉพาะ มีศูนย์อำนวยการหรือศูนย์ปฏิบัติการเฉพาะกิจ เพื่อแก้ไขปัญหายาในพื้นที่พิเศษ

การบูรณาการแผนงานและงบประมาณ

สำนักงาน ป.ป.ส. เป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลักในการบูรณาการแผนงานและงบประมาณในภาพรวม โดยบูรณาการแผนงานและงบประมาณ ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในระดับส่วนกลางและพื้นที่ รวมทั้งให้ทุกหน่วยงานที่มีเป้าหมายดำเนินการในระดับพื้นที่จัดสรรงบประมาณให้กับหน่วยงานในพื้นที่ และให้ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจังหวัดบูรณาการแผนงานและงบประมาณของทุกหน่วยงาน ให้เป็นไปตามเป้าหมายตามแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ปี ๒๕๕๘

การกำกับ ติดตาม รายงานผล และประเมินผลการดำเนินงาน

การกำกับ ติดตามการดำเนินงาน จะใช้กลไกของผู้ตรวจราชการกระทรวง/กรม และคณะอนุกรรมการกำกับติดตามผลการดำเนินงาน ในส่วนของการรายงานผลการดำเนินงาน สำนักงาน ป.ป.ส. ได้กำหนดรูปแบบการรายงานผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด พ.ศ.๒๕๕๘ ผ่านระบบสารสนเทศยาเสพติดจังหวัด (NISPA) ทางอินเทอร์เน็ต โดยทุกหน่วยงานในส่วนกลางและจังหวัดรายงานผลการดำเนินงานให้สำนักงาน ป.ป.ส. ทุกวันที่ ๕ ของเดือน ซึ่งสำนักงาน ป.ป.ส. จะวิเคราะห์และประมวลผลในภาพรวมนำเสนอคณะรัฐมนตรี สำหรับการประเมินผลการดำเนินงาน ให้มีการประเมินผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดปี ๒๕๕๘ รายไตรมาส ทั้งการประเมินผลภายในโดยหน่วยงาน และการประเมินผลภายนอกโดยสถาบันวิชาการ

แผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสฟติด ปี ๒๕๕๘

๑. สถานการณ์ยาเสฟติดปี ๒๕๕๗ และแนวโน้มของปัญหา

๑.๑ สถานการณ์ยาเสฟติดในประเทศเพื่อนบ้าน

ประเทศสหภาพเมียนมาร์มีสถานะเป็นประเทศผู้ผลิตยาเสฟติดหลักในภูมิภาคอาเซียนทั้งฝิ่น เฮโรอีน ยาบ้า และไอซ์ โดยเฉพาะยาบ้าที่ผลิตแล้วถูกลักลอบนำเข้าสู่ประเทศไทยเป็นหลัก ขณะที่ประเทศ สปป.ลาว เป็นประเทศที่ผลิตกัญชาซึ่งส่งผลกระทบต่อประเทศไทยมากที่สุดในอาเซียน รวมทั้งมีสถานะเป็น ประเทศทางผ่านยาเสฟติดสำคัญจากประเทศสหภาพเมียนมาร์มายังประเทศไทย

๑.๒ สถานการณ์การลักลอบนำเข้ายาเสฟติด

พื้นที่นำเข้าหลักยังคงเป็นพื้นที่ชายแดนภาคเหนือโดยเฉพาะด้านจังหวัดเชียงรายและจังหวัด เชียงใหม่ เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่อยู่ใกล้กับแหล่งเก็บพักยาของกลุ่มผู้ผลิตและเป็นเขตอิทธิพลของชนกลุ่มน้อยใน ประเทศเพื่อนบ้าน แม้ว่าจะเริ่มมีสัดส่วนที่ลดลง โดยกลุ่มนักค้าบางกลุ่มได้มีการเปลี่ยนเส้นทางมานำเข้าในพื้นที่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือเพิ่มมากขึ้น

สำหรับการลักลอบนำเข้ายาเสฟติดจากต่างประเทศของเครือข่ายนักค้าชาวต่างชาติ โดยเฉพาะ กลุ่มนักค้าชาวแอฟริกันซึ่งมีบทบาทสำคัญในการบงการการค้าระหว่างประเทศ ส่วนใหญ่จะลำเลียงผ่านสนามบิน สุวรรณภูมิเป็นหลัก แต่จากการเข้มงวดของเจ้าหน้าที่ทำให้มีการเปลี่ยนเส้นทางการค้าโดยการนำผ่าน ประเทศเพื่อนบ้านก่อนนำเข้าประเทศไทยทางบก หรือการใช้สนามบินนานาชาติในภูมิภาคมากขึ้น

๑.๓ สถานการณ์การค้ายาเสฟติด

กลุ่มนักค้ารายใหญ่ยังคงมีบทบาทในการบงการการค้าอย่างต่อเนื่อง โดยมีกลุ่มผู้ลำเลียงสำคัญ ได้แก่ มัง มูเซอ ลีซอ และอาฮา โดยเฉพาะกลุ่มมังที่มีเครือข่ายใหญ่ครอบคลุมในพื้นที่ภาคเหนือ รวมถึงกลุ่ม นักโทษรายสำคัญในเรือนจำ และเจ้าหน้าที่รัฐ ซึ่งถือเป็นตัวจักรสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ปัญหา ยาเสฟติด สำหรับการเปิดเสรีด้านการเงินในอนาคตอาจส่งผลให้การดำเนินงานด้านธุรกรรมการเงินของผู้ค้า ยาเสฟติดมีความซับซ้อนมากขึ้น

๑.๔ สถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติด

กลุ่มผู้เกี่ยวข้องรายใหม่ยังคงมีสัดส่วนที่สูงทั้งในกลุ่มผู้ค้าและกลุ่มผู้เสพ โดยเยาวชนอายุ ๑๕-๒๔ ปี ยังคงเป็นกลุ่มหลักที่เข้ามาเกี่ยวข้องซึ่งพบทั้งที่อยู่ในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา สำหรับกลุ่มนักเรียนพบว่าระดับชั้นประถมศึกษา และมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นกลุ่มที่มีโอกาสเข้ามาเกี่ยวข้องกับยาเสพติดมากกว่ากลุ่มอื่นๆ ตัวยาที่แพร่ระบาด ยาบ้ายังคงมีส่วนแบ่งทางการตลาดที่สูงกว่าตัวยาอื่นอย่างชัดเจน ในขณะที่ไอซ์กลุ่มนักค้ายังคงใช้กลยุทธ์ทางการตลาดเดิมๆเพื่อที่จะสร้างความต้องการในตลาดเพิ่มมากขึ้น กลุ่มเสี่ยงที่สำคัญที่ต้องเฝ้าระวังอย่างใกล้ชิด ได้แก่ กลุ่มที่ชอบมั่วสุมในร้านเกมส์/อินเทอร์เน็ต กลุ่มที่มีการใช้ยาเสพติดเป็นครั้งคราว และกลุ่มรถซิ่ง รวมถึงพื้นที่เสี่ยงที่สำคัญ ได้แก่ สถานบันเทิง/สถานบริการ หอพัก และร้านเกมส์

๒. ผลการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดและการประเมินผลที่สำคัญปี ๒๕๕๗

ผลการดำเนินงานที่สำคัญในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ปี ๒๕๕๗ (วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๖ ถึง ๓๐ กันยายน ๒๕๕๗) สรุปได้ดังนี้

๑. ผลการจับกุมคดียาเสพติดในภาพรวม จับกุมได้ ๓๔๗,๐๒๘ คดี ผู้ต้องหา ๓๖๕,๙๑๘ คน ของกลาง ยาบ้า ๙๖,๑๕๕,๙๑๒ เม็ด เฮโรอีน ๔๙๗.๓๐ กิโลกรัม ไอซ์ ๑,๐๗๓.๖๐ กิโลกรัม กัญชา ๒๘,๑๐๔.๕๕ กิโลกรัม

๒. ผลการจับกุมคดียาเสพติด ๕ ข้อหาสำคัญ (ครอบคลุมเพื่อจำหน่าย จำหน่าย ผลิต นำเข้า ส่งออก) จับกุมได้ ๖๗,๕๐๗ คดี ผู้ต้องหา ๘๐,๘๕๕ คน

(ข้อ ๑-๒ ที่มาข้อมูล :ระบบ POLIS สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๗)

๓. ผลการยึดและอายัดทรัพย์สินคดียาเสพติด ดำเนินการได้ ๓,๘๙๑ ราย มูลค่าทรัพย์สิน ๑,๔๕๔.๔๔ ล้านบาท

๔. ผลการดำเนินคดีฐานความผิดสมคบ สนับสนุน ดำเนินการได้ ๗๓๔ คดี ผู้ต้องหา ๒,๑๘๘ ราย

๕. ผลการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด ๓๐๓,๕๐๑ ราย ประกอบด้วย ระบบสมัครใจ จำนวน ๑๓๑,๙๕๑ ราย ระบบบังคับบำบัด จำนวน ๑๔๘,๒๘๙ ราย และระบบต้องโทษ ๒๓,๒๖๑ ราย และติดตามช่วยเหลือผู้ผ่านการบำบัดรักษา ๓๔๔,๗๗๗ ราย

๖. ผลการเสริมสร้างพลังสังคมและพลังชุมชนเอาชนะยาเสพติด โดยดำเนินกิจกรรมประชุม/ประชาคม ตั้งด่าน/ตรวจค้น/ตรวจปัสสาวะ ค้นพบผู้เสพ/ผู้ติดยา และส่งเข้าสู่การบำบัดรักษา พร้อมทั้งติดตามผู้ผ่านการบำบัดรักษา การดำเนินการกับผู้ค้า มีผู้ประสานหมู่บ้าน/ชุมชนลงพื้นที่ให้คำปรึกษา (ที่เลี้ยงชุมชน) อบรมพัฒนา แกนนำ/ผู้ประสานพลังแผ่นดิน/ผู้ประสานงานหมู่บ้าน/ชุมชน รณรงค์ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับยาเสพติด จัดกิจกรรมป้องกันเยาวชนกลุ่มเสี่ยง อบรม/พัฒนาแกนนำอาสากองทุนแม่ของแผ่นดิน โดยแบ่งประเภทหมู่บ้าน/ชุมชน (ณ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๗) ดังนี้

๖.๑ ผลการดำเนินงานในหมู่บ้าน/ชุมชน เฝ้าระวังปานกลาง เป้าหมาย ๖,๓๓๑ หมู่บ้าน/ชุมชน มีผลการดำเนินการ ๖,๐๖๔ หมู่บ้าน/ชุมชน คิดเป็นร้อยละ ๙๕.๔๕

๖.๒ ผลการดำเนินงานในหมู่บ้าน/ชุมชน เฝ้าระวังมาก เป้าหมาย ๙,๘๘๓ หมู่บ้าน/ชุมชน มีผลการดำเนินการ ๙,๔๓๓ หมู่บ้าน/ชุมชน คิดเป็นร้อยละ ๙๕.๔๕

๗. ผลการสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติด มีดังนี้

๗.๑ สถานศึกษามีกิจกรรมเพื่อป้องกันและเฝ้าระวังปัญหายาเสพติด เป้าหมาย ๑๑,๗๔๙ แห่ง ดำเนินการ ๑๐,๕๔๔ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๘๙.๗๔

๗.๒ นักเรียนประถมศึกษาปีที่ ๔-๖ ทั่วประเทศได้รับการสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติด เป้าหมาย ๒,๔๐๐,๐๐๐ คน ดำเนินการได้ ๑,๙๑๗,๗๐๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๐

๘. ผลการดำเนินการกับเจ้าหน้าที่รัฐที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด โดยพบว่า มีการร้องเรียนเจ้าหน้าที่รัฐที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ผ่านสายด่วน ๑๓๘๖ ตู้ปณ ๑๒๓ และทาง Web Site ของสำนักงาน ป.ป.ส. จำนวน ๓๐๖ คน และมีการจับกุมเจ้าหน้าที่รัฐที่เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับยาเสพติด จำนวน ๙๔ คน

(ข้อ ๘ ที่มาข้อมูล : สำนักปราบปรามยาเสพติด ระหว่างวันที่ ๒๒ พ.ค.- ๓๐ ก.ย. ๒๕๕๗)

๓. แผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดปี ๒๕๕๘

จากสถานการณ์ปัญหาการผลิตยาเสพติดที่ยังคงมีอยู่ภายนอกประเทศจนส่งผลกระทบต่อการค้าและการแพร่ระบาดของยาเสพติดภายในประเทศมาค่อนข้างต่อเนื่อง จากการควบคุมสถานการณ์ปัญหายาเสพติดตามนโยบายและแนวทางของคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ จำนวนหมู่บ้าน/ชุมชนที่มีปัญหายาเสพติดในระดับรุนแรงมากในช่วงต้นปี ได้มีการดำเนินการแก้ไขปัญหายาในแต่ละพื้นที่ตามมาตรการต่างๆ จนลดระดับความรุนแรงลงประมาณร้อยละ ๒๐ ในช่วงของการสำรวจปลายปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๗ แต่อย่างไรก็ตาม เพื่อให้เกิดการควบคุมสภาพปัญหายาเสพติดให้ลดลงอย่างต่อเนื่องต่อไปในปี ๒๕๕๘ จึงได้กำหนดแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดขึ้น โดยยึดนโยบาย แนวทาง ตามประกาศและคำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติผนวกกับยุทธศาสตร์การดำเนินงานปกติและในส่วนที่เป็นจุดเน้นในปี ๒๕๕๘ ดังนี้

จุดมุ่งหมาย

ลดปริมาณผู้เข้าสู่การกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติด นำคนออกจากวงจรการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ให้เห็นอย่างชัดเจน จนไม่ส่งผลกระทบต่อสังคมและประชาชน

เป้าหมายรวมทางยุทธศาสตร์

๑. พัฒนามาตรฐานการบำบัดรักษาทุกระบบ ติดตามผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟู ให้ความช่วยเหลือผู้ผ่านการบำบัด ให้สามารถกลับไปใช้ชีวิตในสังคมอย่างปกติ

๒. สร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติดให้กับเด็กและเยาวชน รวมทั้งผู้ใช้แรงงานในสถานประกอบการ

๓. สกัดกั้นการลักลอบลำเลียงและนำเข้ายาเสพติดในช่องทางชายแดน ตลอดจนพื้นที่ในประเทศ
๔. ปราบปราม จับกุมการกระทำความผิดคดีร้ายสำคัญ รวมทั้งเครือข่ายการค้าในเรือนจำทุกแห่ง

จุดเน้นการดำเนินงาน

จุดเน้นการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดปี ๒๕๕๘ มีดังนี้

- ๑) การป้องกันเชิงรุกในกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดรายใหม่
- ๒) การแก้ไขปัญหายาเสพติดให้ครบวงจร สร้างมาตรฐานการบำบัดรักษา
- ๓) การติดตาม ช่วยเหลือเพื่อมิให้กลับไปเสพซ้ำ และดำรงชีวิตในสังคมอย่างปกติ
- ๔) การสกัดกั้นยาเสพติดแบบบูรณาการทั้งระบบ
- ๕) การทำลายโครงสร้างเครือข่ายการค้ายาเสพติดด้วยการตัดวงจรทางการเงิน
- ๖) การปราบปรามเครือข่ายนักค้ายาเสพติด และการแพร่ระบาดของยาเสพติดในเรือนจำ
- ๗) ความร่วมมือเชิงรุกภายนอกประเทศ โดยเฉพาะในภูมิภาคอาเซียน
- ๘) การแก้ไขปัญหายาเสพติดเชิงคุณภาพ เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหายาเสพติดได้อย่างแท้จริง
- ๙) การบริหารจัดการ บูรณาการแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่พิเศษ และจังหวัดนำร่อง

๔. ยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดปี ๒๕๕๘

ยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในปี ๒๕๕๘ กำหนดไว้ ๘ ยุทธศาสตร์ ตามกรอบแผนยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด พ.ศ.๒๕๕๘ – ๒๕๖๒ คือ

- (๑) ยุทธศาสตร์การป้องกันกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด
- (๒) ยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหายาเสพติด
- (๓) ยุทธศาสตร์การสร้างและพัฒนาระบบรองรับการคืนคนดีให้สังคม
- (๔) ยุทธศาสตร์การควบคุมตัวยาและผู้ค้ายาเสพติด
- (๕) ยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศ
- (๖) ยุทธศาสตร์สร้างสภาพแวดล้อมเพื่อป้องกันปัญหายาเสพติด
- (๗) ยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมภาคประชาชน
- (๘) ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการอย่างบูรณาการ

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ : การป้องกันกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

เป้าหมายยุทธศาสตร์

สร้างภูมิคุ้มกันให้แก่เด็กและเยาวชน และกลุ่มผู้ใช้แรงงาน ตลอดจนสร้างความเข้มแข็งให้กับครอบครัว ชุมชน เพื่อลดผู้เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดรายใหม่ โดย

๑. สร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติดแก่เด็กปฐมวัยในโรงเรียนอนุบาล และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทุกแห่งทั่วประเทศ
๒. ป้องกันเด็กและเยาวชนก่อนวัยเสี่ยงให้มีภูมิคุ้มกันยาเสพติดตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๖ ในโรงเรียนที่มีการจัดการเรียนการสอนทุกแห่งทั้งสังกัดภาครัฐและเอกชน
๓. ส่งเสริมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดให้แก่โรงเรียนและสถานศึกษาเป้าหมายทุกแห่งทั่วประเทศที่เป็นสถานศึกษาขยายโอกาส มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา ทั้งสังกัดภาครัฐและเอกชน
๔. ส่งเสริมให้สถานประกอบกิจการมีระบบการจัดการด้านยาเสพติดในสถานประกอบการตามเกณฑ์มาตรฐานการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานประกอบกิจการ
๕. ป้องกันยาเสพติดในเยาวชนกลุ่มเสี่ยงนอกสถานศึกษาจังหวัดละ ๑๐๐ คน
๖. ทุกจังหวัดมีการให้ความรู้เพื่อป้องกันยาเสพติดแก่ครอบครัวเสี่ยง

จุดเน้นการดำเนินงาน

๑. เน้นการสร้างภูมิคุ้มกันในเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและโรงเรียนอนุบาล โดยสื่อนิทานสำหรับเด็กปฐมวัย
๒. เน้นการสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติดในเด็กและเยาวชนก่อนวัยเสี่ยง โดยการผลิตคู่มือพัฒนาศักยภาพบุคลากรและวิทยากรป้องกันยาเสพติด
๓. เน้นการเสริมระบบป้องกันและเฝ้าระวังยาเสพติดในเยาวชนกลุ่มเสี่ยงในสถานศึกษา โดยการผลิตคู่มือ แนวทางการจัดกิจกรรม และพัฒนาศักยภาพบุคลากรในสถานศึกษา
๔. เน้นการป้องกันยาเสพติดในเยาวชนกลุ่มเสี่ยงนอกสถานศึกษาด้วยแนวคิดเปลี่ยนกลุ่มเสี่ยงให้เป็นพลัง โดยจัดกิจกรรมนำเยาวชนกลุ่มเสี่ยงที่ฝึกอบรมเป็นเยาวชนอาสาสมัครฯ ดินแดนต้านยาเสพติดออกบริการสังคมในทุกจังหวัด

มาตรการและแนวทางการดำเนินงาน

๑. **สร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติด** ด้วยกลยุทธ์ที่เหมาะสมกับช่วงวัยและสร้างกลไกสนับสนุนในการสร้างภูมิคุ้มกันในระดับบุคคลและในชุมชนเพื่อสนับสนุนทุกช่วงวัย โดยมีโครงการกระตุ้น รมณรงค์ ในแต่ละระดับของกลุ่มเป้าหมายดังนี้

๑.๑ กลุ่มปฐมวัย (อายุ ๒-๖ ปี) จำแนกเป็น

สร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติดในกลุ่มปฐมวัย ด้วยกระบวนการกล่อมเกลาทางสังคม (Socialization) และการสร้างความภาคภูมิใจ (Self Esteem) สติปัญญา (Intelligence) และความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Quotient) โดยแบ่งเป็น ๒ กลุ่ม ดังนี้

๑) กลุ่มเด็กในโรงเรียนอนุบาล

จัดทำสื่อในรูปแบบนิทานสำหรับสร้างภูมิคุ้มกัน ให้ครูผู้สอนนำไปใช้สอนเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้กับเด็กในโรงเรียนที่มีการเรียนการสอนชั้นอนุบาล

๒) กลุ่มเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

(๑) พัฒนาศักยภาพครูพี่เลี้ยง ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีความรู้ความเข้าใจในการดูแลปลูกฝังการสร้างภูมิคุ้มกันในเด็กปฐมวัย

(๒) สร้างเครือข่ายครอบครัว ศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชนช่วยให้คำแนะนำช่วยเหลือในการอบรมเลี้ยงดูลูกปฐมวัย

(๓) จัดทำสื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ ในรูปแบบของหนังสือนิทานสำหรับสร้างภูมิคุ้มกันในเด็กปฐมวัย โดยเผยแพร่ผ่านศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและโรงเรียนอนุบาลภายใต้สังกัดของกระทรวงศึกษาธิการ พร้อมทั้งอบรมและชี้แจงแนวทางการใช้สื่อหนังสือนิทานเพื่อป้องกันยาเสพติดในเด็กปฐมวัยให้แก่ครูพี่เลี้ยง และครูผู้สอนอย่างครอบคลุม

(๔) สร้างระบบป้องกันช่วยเหลือครอบครัว โดยจัดกิจกรรมเพื่อระคับระคองดูแลช่วยเหลือครอบครัวที่มีปัญหาให้ครอบครัวถึงระดับหมู่บ้าน/ชุมชน โดยศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน และบ้านพักเด็กและครอบครัวเพื่อให้ครอบครัวและเด็กสามารถผ่านภาวะเสี่ยงต่อปัญหายาเสพติดได้

โดยกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงศึกษาธิการ และกรุงเทพมหานคร เป็นหน่วยงานหลักรับผิดชอบ

๑.๒ กลุ่มวัยเด็ก (อายุ ๗-๑๒ ปี)

สร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติดในวัยเด็กด้วยกระบวนการกล่อมเกลาทางสังคม (Socialization) และการสร้างความภาคภูมิใจ (Self Esteem) สติปัญญา (Intelligence) และความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Quotient)

กระทรวงศึกษาธิการ จัดกิจกรรมผ่านชั้นเรียน ดังนี้

(๑) ปลูกฝังความคิดโทษพิษภัยของยาเสพติด ทักษะคิดต่อต้านยาเสพติดและให้ความรู้การป้องกันยาเสพติดผ่านกระบวนการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาสุขศึกษา พลศึกษา กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด กิจกรรมการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมตามหลักศาสนาที่ตนนับถือ เป็นต้น

(๒) เสริมสร้างทักษะชีวิตในการป้องกันตนเองจากยาเสพติด

- ผ่านการเรียนรู้กิจกรรม เช่น ทักษะการปฏิเสธ ทักษะการตัดสินใจแก้ปัญหา ทักษะการวิเคราะห์ ทักษะการจัดการอารมณ์และความเครียด เป็นต้น

- ผ่านครูผู้สอนในโรงเรียน ครูตำรวจ D.A.R.E. ครูพระ/ผู้นำศาสนา โดยเน้นขยายการพัฒนาศักยภาพครูผู้สอนในโรงเรียน/ครูที่เลี้ยงผ่านการเรียนการสอนวิชาสุขศึกษาและพลศึกษาให้ครอบคลุมสถานศึกษาระดับประถมศึกษาทุกแห่งอย่างน้อยโรงเรียนละ ๑ คน

(๓) ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม

- จัดค่ายศาสนธรรมสร้างภูมิคุ้มกัน พร้อมสอดแทรกเนื้อหาความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด

- จัดทำคู่มือการจัดการเรียนรู้ศาสนา ศีลธรรม พร้อมสอดแทรกเนื้อหาความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดเพื่อสอนให้กับนักเรียนระดับประถมศึกษา

(๔) เพิ่มศักยภาพพระบวชดูแลป้องกันเด็กและเยาวชน โดยเน้นการดูแลช่วยเหลือต่อเนื่องที่เชื่อมโยงกับครอบครัวและชุมชน ด้วยการบูรณาการมีส่วนร่วมตั้งแต่ครอบครัว ชุมชน ท้องถิ่น และโรงเรียน เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันและลดปัจจัยเสี่ยงที่มีผลต่อเด็ก

(๕) พัฒนาศักยภาพครูผู้สอนและวิทยากรป้องกันยาเสพติด เข้าไปสอนทักษะชีวิตเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดและผลิตคู่มือสนับสนุนการสอน

โดยกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงมหาดไทยรับผิดชอบ

๑.๓ กลุ่มวัยรุ่น (อายุ ๑๓ -๑๙ ปี)

การสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติดในกลุ่มวัยรุ่นด้วยกระบวนการพัฒนาสติปัญญา (Intelligence) อัตลักษณ์ (Identity) การสร้างจริยธรรม (Moral Development) และการสร้างความเข้มแข็งทางจิตใจ (Resilience)

โดยจำแนกเป็น

เยาวชนในสถานศึกษา มุ่งรักษาคุณภาพระบบการป้องกัน เฝ้าระวัง และแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างต่อเนื่องและเข้มแข็ง

๑.๓.๑ กลุ่มวัยรุ่นในสถานศึกษา โดยกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงวัฒนธรรม และกรุงเทพมหานคร ดำเนินการ ดังนี้

(๑) รักษาคุณภาพระบบการป้องกัน เฝ้าระวัง และแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนอย่างต่อเนื่องและเข้มแข็งในสถานศึกษาระดับขยายโอกาส มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และอุดมศึกษาทั้งสังกัดภาครัฐและเอกชนทุกแห่ง อาทิ

- ค้นหา คัดกรองนักเรียน/นักศึกษา กลุ่มเสี่ยงและกลุ่มเสพ (Re X-ray) แล้วนำเข้าสู่กระบวนการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในรูปแบบที่เหมาะสม (ค่าย/จิตสังคัมบำบัดในโรงเรียน ฯลฯ) ทั้งนี้ โดยเน้นการพัฒนาาระบบดูแลช่วยเหลือ ให้คำปรึกษา แนะนำ

- ส่งเสริมสนับสนุนสถานศึกษาในการจัดกิจกรรมป้องกัน ฝ้าระวัง และแก้ไข ปัญหายาเสพติดที่มีคุณภาพ เช่น กิจกรรมจิตอาสา กิจกรรมหลังเลิกเรียน กิจกรรมศูนย์เพื่อนใจ TO BE NUMBER ONE กิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาดต้านภัยยาเสพติด

- สถานศึกษาเร่งสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้และต่อต้านยาเสพติด เช่น ขจัด มุมอับ/พื้นที่เสี่ยงในโรงเรียน กิจกรรม Home Room กิจกรรมหน้าเสาธง เป็นต้น

- ส่งเสริมการใช้เกณฑ์มาตรฐานกลางเพื่อรองรับคุณภาพการจัดกิจกรรมป้องกัน ฝ้าระวัง แก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา

(๒) ดำเนินโครงการลูกเสือต้านภัยยาเสพติด เพื่อปฏิบัติหน้าที่ฝ้าระวังปัญหา ยาเสพติด ในสถานศึกษาระดับขยายโอกาสและมัธยมศึกษาทุกแห่งทั่วประเทศ

(๓) ส่งเสริมทักษะชีวิตเพื่อการป้องกันยาเสพติด โดยจัดทำแนวทางการเสริมสร้าง ทักษะชีวิตเพื่อการป้องกันยาเสพติด และบูรณาการเข้ากับการเรียนการสอนปกติในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (มัธยมศึกษาปีที่ ๑-๓) โดยให้มีครูผู้สอนทักษะชีวิตเพื่อการป้องกันยาเสพติด อย่างน้อยโรงเรียนละ ๑ คน

(๔) ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม โดยการนำ/หลักธรรมทางศาสนา ในการป้องกัน และแก้ไขปัญหา ยาเสพติด เช่น

- จัดค่ายศาสนธรรมพร้อมสอดแทรกเนื้อหาความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดและการ ป้องกันยาเสพติดให้กับนักเรียนระดับชั้นขยายโอกาส มัธยมศึกษา และอาชีวศึกษาทั่วประเทศ

- จัดทำสื่อประกอบการสอนให้ครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนและครูพระสอน พระปริยัติธรรมเพื่อสอดแทรกเนื้อหาการป้องกันยาเสพติดในการเรียนการสอน เช่น คู่มือการจัดการเรียนรู้ ศาสนาศีลธรรมจริยธรรมเพื่อป้องกันและสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติด

- ขอความร่วมมือโรงเรียนสอนศาสนาอิสลามให้สอดแทรกเนื้อหาการป้องกัน ยาเสพติด เข้าสู่การเรียนการสอน

(๕) ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาทุกแห่งขับเคลื่อนการดำเนินโครงการรณรงค์ ป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติด TO BE NUMBER ONE

(๖) ส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนมีบทบาทและมีส่วนร่วมในการสอดส่องฝ้าระวังไม่ให้ ยาเสพติดแพร่ระบาดเข้าถึงเด็กและเยาวชนทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา โดยผ่านกลุ่ม/ชมรม/องค์กร เยาวชน/เครือข่ายเยาวชน

(๗) ส่งเสริมให้เยาวชนมีเป้าหมายชีวิต เห็นคุณค่าของตนเอง ครอบครัวยุติธรรม และมีความจิตอาสา/จิตสาธารณะ เห็นแก่ส่วนรวม โดยจัดกิจกรรมทางเลือก กิจกรรมพัฒนาทักษะทางอาชีพ กิจกรรมจิตอาสา กิจกรรมสร้างสรรค์ต่างๆ

(๘) ส่งเสริมกิจกรรมที่สามารถปรับเปลี่ยนเด็กและเยาวชนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงรวมทั้งจัดพื้นที่สร้างสรรค์เชิงบวกสำหรับเด็กและเยาวชน

กลุ่มนิสิต นักศึกษา โดยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ดำเนินการ ดังนี้

(๑) ส่งเสริมกิจกรรมสร้างความตระหนักถึงโทษพิษภัย/ความรุนแรงของปัญหายาเสพติดและรู้วิธีป้องกันตนเองจากปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาและแหล่งมั่วสุมภายนอกสถานศึกษา

(๒) ส่งเสริมเครือข่ายเยาวชนในระดับอุดมศึกษาในการจัดกิจกรรมป้องกันและเฝ้าระวังปัญหายาเสพติดในสถาบันการศึกษาและรอบพื้นที่

(๓) ให้ความรู้และสร้างความตระหนักแก่นักศึกษาให้มีจิตสำนึกสาธารณะเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันสอดส่องเฝ้าระวังไม่ให้ยาเสพติดแพร่ระบาด

๑.๓.๒ กลุ่มวัยรุ่นนอกสถานศึกษา มุ่งสร้างภูมิคุ้มกันให้เยาวชนผ่านกิจกรรมอาสา และสร้างการเรียนรู้เชิงป้องกันให้กับครอบครัวกลุ่มเสี่ยง สร้างแรงจูงใจในชีวิต โดยกระทรวงมหาดไทย กระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย) รับผิดชอบดำเนินการ ดังนี้

(๑) สำรวจและค้นหาเยาวชนกลุ่มเสี่ยงนอกสถานศึกษา และชักจูง ให้ความเข้าใจกับผู้ปกครองและนำเยาวชนเข้ารับการอบรมฯ

(๒) ป้องกันยาเสพติดในเยาวชนกลุ่มเสี่ยงนอกสถานศึกษา ด้วยแนวคิดเปลี่ยนกลุ่มเสี่ยงให้เป็นพลัง โดยจัดอบรมหลักสูตรเยาวชนอาสาสมัครช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ในการบริการสังคมและชุมชน ภูมิคุ้มกันยาเสพติดและพัฒนาทักษะการเป็นอาสาสมัครช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ในการบริการสังคมและชุมชน

(๓) นำเยาวชนอาสาสมัครช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ในการบริการสังคมและชุมชน (ยอส.) ที่ผ่านการอบรมในปีงบประมาณที่ผ่านมาและปีงบประมาณ ๒๕๕๘ ปฏิบัติภารกิจช่วยเหลือเจ้าหน้าที่/อาสาสมัครช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงานบริการสังคมและชุมชน

(๔) ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเด็กและเยาวชนนอกสถานศึกษาที่มีพฤติกรรมเสี่ยงให้เป็นผู้มีเป้าหมายในชีวิต และหันมาเป็นเยาวชนอาสาเพื่อเป็นพลังในการพัฒนาสร้างสรรค์ชุมชน และท้องถิ่นของตน

(๕) สร้างความตระหนักและให้ความรู้แก่ครอบครัวของเยาวชนกลุ่มเสี่ยง ครอบครัวที่มีผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด รวมถึงส่งเสริมให้มีกิจกรรม/ระบบป้องกันให้คำแนะนำและประคับประคองดูแลช่วยเหลือครอบครัวที่มีปัญหาเกี่ยวข้องกับยาเสพติด และครอบครัวผู้ผ่านการบำบัดรักษาฯ

๑.๔ กลุ่มผู้ใช้แรงงานและสถานประกอบการ โดยกระทรวงแรงงาน รับผิดชอบดำเนินการ ดังนี้

๑.๔.๑ ส่งเสริมให้สถานประกอบการมีระบบการจัดการด้านยาเสพติดในสถานประกอบการตามเกณฑ์โรงงานสีขาว และมาตรฐานการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานประกอบการ

๑.๔.๒ สํารวจตรวจสอบมาตรฐานสถานประกอบการที่ผ่านระบบป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดอย่างต่อเนื่อง

๑.๔.๓ ให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดแก่นายจ้าง/ลูกจ้าง รวมทั้งให้ความรู้เรื่องโทษพิษภัยยาเสพติด โดยเฉพาะแก่ลูกจ้าง/ผู้ใช้แรงงานที่มีความเสี่ยงสูง/แรงงานต่างด้าว รวมทั้งการให้โอกาสแก่ผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟูในสถานประกอบการ

๑.๔.๔ ปรับกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับสถานประกอบการในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ให้สอดคล้องและเอื้อต่อการดำเนินการป้องกันยาเสพติดในสถานประกอบการ

๑.๔.๕ สนับสนุนการดำเนินงานโครงการรณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด TO BE NUMBER ONE ในสถานประกอบการ

๒. รณรงค์ ประชาสัมพันธ์เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด โดยสำนักงาน ป.ป.ส. และกระทรวงมหาดไทย รับผิดชอบดำเนินการ ดังนี้

๒.๑ จัดชุดรณรงค์ป้องกันยาเสพติดแบบเคลื่อนที่ของแต่ละจังหวัด/อำเภอ

๒.๒ สนับสนุนชุดรณรงค์ป้องกันยาเสพติดแบบเคลื่อนที่ในการสร้างภูมิคุ้มกันในพื้นที่เป้าหมาย

๒.๓ สนับสนุนกํานันผู้ใหญ่บ้านในการรณรงค์เผยแพร่ประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดในระดับหมู่บ้าน/ชุมชน

๒.๔ ร่วมปฏิบัติการในชุดรณรงค์ป้องกันยาเสพติดแบบเคลื่อนที่ โดยดำเนินการรณรงค์เพื่อเผยแพร่ความรู้เรื่องโทษพิษภัยยาเสพติด สร้างความตระหนักให้เกิดความตื่นตัวในการร่วมป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่ที่มีปัญหาทั้งในชุมชน สถานศึกษา และสถานประกอบการ

๒.๕ พัฒนาและผลิตสื่อรณรงค์ป้องกันยาเสพติดแบบเคลื่อนที่ รวมทั้งรณรงค์ผ่านสื่อรูปแบบอื่น ๆ

หน่วยงานรับผิดชอบ

๑. หน่วยงานหลัก

กระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา)

กระทรวงมหาดไทย (สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย กรมการปกครอง กรมการพัฒนาชุมชน กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น)

กระทรวงแรงงาน (กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน กรมการจัดหางาน)

๒. หน่วยงานสนับสนุน

กระทรวงยุติธรรม (สำนักงาน ป.ป.ส.)

กระทรวงกลาโหม (กองบัญชาการกองทัพไทย กองทัพบก กองทัพเรือ กองทัพอากาศ)

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส และ ผู้สูงอายุ กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ)

กระทรวงแรงงาน (กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน สำนักงานประกันสังคม)

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

สำนักนายกรัฐมนตรี (กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร กรมประชาสัมพันธ์)

กระทรวงวัฒนธรรม (กรมการศาสนา)

สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

กระทรวงวัฒนธรรม (สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม กรมส่งเสริมวัฒนธรรม สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์)

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (สถาบันการพลศึกษา)

กรุงเทพมหานคร (สำนักการศึกษา)

ตัวชี้วัด

๑. ป้องกันการเสพยาเสพติดรายใหม่ไม่ให้เกิดขึ้นเกินกว่า ร้อยละ ๑๐

๒. ร้อยละ ๘๐ ของจำนวนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั่วประเทศได้รับเครื่องมือการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติด

๓. ร้อยละ ๘๐ ของเด็กและเยาวชนก่อนวัยเสี่ยงจำนวน ๔,๘๐๐,๐๐๐ คนในโรงเรียนทุกแห่งทั่วประเทศที่มีการจัดการเรียนการสอนทุกแห่งทั้งสังกัดภาครัฐและเอกชนทั่วประเทศได้รับการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติด

๔. ร้อยละ ๘๐ ของจำนวนสถานศึกษาขยายโอกาส มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และอุดมศึกษาทุกแห่งทั่วประเทศมีการส่งเสริมการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ : การแก้ไขปัญหาผู้เสพผู้ติดยาเสพติด

เป้าหมายยุทธศาสตร์

ลดจำนวนของผู้เสพผู้ติดยาเสพติดในพื้นที่ โดยนำผู้เสพยาเสพติดเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษาที่มีมาตรฐานและมีความเหมาะสมกับผู้เสพผู้ติด โดย

๑. นำผู้เสพผู้ติดเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษาทุกระบบให้ได้จำนวน ๒๒๐,๐๐๐ คน โดยจำแนกเป็น

ระบบสมัครใจ	สถานพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข ๔๔,๘๐๐ คน
	กระทรวงมหาดไทย (ค่ายปรับเปลี่ยนพฤติกรรม) ๕๗,๐๐๐ คน
ระบบบังคับบำบัด	กรมคุมประพฤติ ๑๐๐,๐๐๐ คน
ระบบต้องโทษ	กรมราชทัณฑ์ ๑๕,๐๐๐ คน
	กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ๓,๒๐๐ คน

๒. พัฒนามาตรฐานกระบวนการคัดกรอง การบำบัดทุกระบบ ทุกขั้นตอน

จุดเน้นการดำเนินงาน

มุ่งเน้นการดำเนินงานในเชิงคุณภาพ และการนำผู้เสพยาเสพติดเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษาในระบบสมัครใจเป็นอันดับแรก ตามแนวทางประกาศคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติที่ ๑๐๘/๒๕๕๗ การปรับปรุงมาตรฐานการบำบัดรักษาทุกระบบ

มาตรการและแนวทางการดำเนินงาน

๑. การค้นหาผู้เสพผู้ติดยาเสพติด

๑.๑ ปรับทัศนคติของผู้เสพผู้ติดเกี่ยวกับการใช้ยาเสพติดให้เห็นผลกระทบของการใช้ยาเสพติดในระยะเวลานานจะทำให้เป็นโรคสมองติดยาจำเป็นต้องเข้าสู่การบำบัดฟื้นฟู

๑.๒ ปรับทัศนคติของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ที่เห็นว่าการมีบุตรหลานใช้ยาเสพติดเป็นสิ่งที่น่าอับอายและมักจะปกปิดข้อมูล ให้เข้าใจถึงอาการของโรคสมองติดยาเสพติด และหลักการปฏิบัติในกรณีบุตรหลานใช้ยาเสพติดและการดูแลภายหลังการบำบัดฟื้นฟู โดยให้พ่อแม่ผู้ปกครอง มีส่วนร่วมในขั้นตอนการบำบัดฟื้นฟู

๑.๓ ปรับทัศนคติของสถานศึกษาที่เห็นว่าการมีนักเรียนที่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดจะทำให้เกิดความเสื่อมเสีย และมักจะปกปิดข้อมูล หรือไม่ดำเนินการต่อปัญหา หรือไล่ออก จึงต้องรณรงค์ให้ความรู้ความเข้าใจและให้โอกาสในกรณีที่นักเรียนติดยาเสพติดโดยกระทรวงศึกษาธิการ

๑.๔ ปรับทัศนคติของสถานประกอบการที่มีพนักงานที่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดเพื่อนำเข้าสู่การบำบัดรักษา หรือหาสาเหตุและแก้ไขปัญหโดยสถานประกอบการ

๑.๕ รณรงค์ค้นหาผู้เสพผู้ติดในชุมชนโดยกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สถานประกอบการโดยนายจ้าง ครอบครัว โดยพ่อ แม่ ผู้ปกครอง และชักจูงให้สมัครใจเข้ารับการบำบัดรักษา

๑.๖ การค้นหาผู้เสพยาเสพติดโดยการสุ่มตรวจค้นในพื้นที่แพร่ระบาด กลุ่มเป้าหมายที่เสี่ยงเพื่อชักจูงให้ยินยอมเข้ารับการรักษา หรือการจับกุมของเจ้าหน้าที่ตำรวจ

๒. การคัดกรองผู้เสพยาเสพติด

การนำผู้เสพยาเสพติดเข้ารับการรักษาแบบสมัครใจสามารถดำเนินการโดยอาศัยประกาศคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติที่ ๑๐๘/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๒๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๗ เรื่องการปฏิบัติต่อผู้ต้องสงสัยว่ากระทำความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดเพื่อเข้าสู่การบำบัดฟื้นฟูและการดูแลผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟู โดยผู้ว่าราชการจังหวัดประกาศจัดตั้งศูนย์คัดกรองของจังหวัด โดยมีองค์ประกอบซึ่งหัวหน้าศูนย์คัดกรอง ทีมคัดกรองเจ้าหน้าที่ เมื่อพบผู้เสพยาเสพติดที่ผลการตรวจปัสสาวะมีสารเสพติด และยินยอมที่จะเข้ารับการรักษา ต้องได้รับการคัดกรองเบื้องต้น และต้องแจ้งผลการคัดกรองพร้อมบันทึกข้อมูลกำหนดวันนัดหมาย เพื่อให้ผู้เสพยาเสพติดเข้ารับการรักษาบำบัดฟื้นฟู โดยกำหนดให้ผู้เสพยาเข้าค่ายปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ผู้ติดยาหนัก ผู้เสพยาติดที่มีโรคแทรกซ้อนทางกายหรือจิตเวชให้ส่งต่อเข้ารับการรักษาในสถานพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข

๓. การพัฒนามาตรฐานการบำบัดรักษา

๓.๑ พัฒนาการคัดกรองเพื่อจำแนกสภาพการเสพติด ประกอบด้วย

๓.๑.๑ พัฒนามาตรฐานและศักยภาพบุคลากรด้านการคัดกรอง ด้านการบำบัดฟื้นฟูแบบค่ายปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสำหรับกลุ่มผู้เสพยา เนื่องจากผู้เสพยาเป็นกลุ่มที่ยังมีโอกาส ลด ละเลิกจากยาเสพติดได้หากได้รับการปรับเปลี่ยนความคิดและพฤติกรรมและการติดตามดูแลต่อเนื่องด้วยความเข้าใจและให้โอกาส

๓.๑.๒ การพัฒนาเครื่องมือการคัดกรอง แบบประเมินต่างๆ

๓.๑.๓ การพัฒนากลไกการคัดกรองระดับจังหวัดหรืออำเภอ ศูนย์เพื่อการคัดกรองผู้เข้ารับการรักษาบำบัดฟื้นฟู เพื่อจำแนกผู้เข้ารับการรักษาบำบัดฟื้นฟู การส่งต่อผู้เข้ารับการรักษาไปยังสถานบำบัดที่เหมาะสมและเป็นไปตามมาตรฐานที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด เช่น การบำบัดรักษาในระบบสมัครใจโดยชุมชนบำบัดค่ายปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ใช้ระยะเวลาที่เหมาะสม การบำบัดโดยสถานพยาบาล หรือการบำบัดโดยสถานพยาบาลเฉพาะทางในกรณีเป็นผู้ที่เกินขีดความสามารถที่ระบบของสถานพยาบาลทั่วไปจะดูแล

๓.๒ พัฒนามาตรฐานการบำบัดฟื้นฟูให้มีคุณภาพ โดยพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการบำบัดฟื้นฟูในระบบสมัครใจ ค่ายปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ค่ายในระบบบังคับบำบัด และการบำบัดฟื้นฟูเพื่อปรับพฤติกรรม ดังนี้

๓.๒.๑ พัฒนาศักยภาพของผู้ให้บริการบำบัดฟื้นฟู บุคลากร ให้มีความรู้ ความเข้าใจ ในกระบวนการบำบัดรักษาฟื้นฟูผู้เสพยาเสพติด

๓.๒.๒ พัฒนาโปรแกรมบำบัดฟื้นฟู ให้มีหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เสพยา และเน้นความสำเร็จของการบำบัดคือ มีทัศนคติที่จะไม่กลับไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดเมื่อกลับสู่ชุมชน

๓.๒.๓ พัฒนาสถานที่รองรับทั้งในระบบงานสาธารณสุข และระบบงานของกรมคุมประพฤติ โดยพิจารณาจัดหาให้มีการกระจายตัวที่ครอบคลุมสภาพการแพร่ระบาดในแต่ละพื้นที่

๓.๒.๔ พัฒนามาตรฐานการบำบัดผู้เสพผู้ติดอย่างมีคุณภาพ โดยมอบหมายสาธารณสุขจังหวัดในการกำกับมาตรฐานการบำบัดฟื้นฟู และมาตรฐานของสถานที่บำบัด

๓.๒.๕ การประเมินเพื่อรองรับเป็นผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟู การสอบถามข้อมูลเพื่อการติดตามและผู้ประสงค์ได้รับความช่วยเหลือเมื่อสิ้นสุดโปรแกรมบำบัด และสามารถส่งต่อข้อมูลให้กับหน่วยงานที่รับผิดชอบ เพื่อให้ความช่วยเหลือในขั้นตอนของการติดตามได้ เป็นต้น

๓.๒.๖ การนิเทศ ติดตาม และประเมินการดำเนินงานตามมาตรฐาน

๓.๓ พัฒนาระบบข้อมูลผู้เข้ารับการบำบัดฟื้นฟู ให้มีความสมบูรณ์ รองรับปฏิบัติการตามประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ ๑๐๘/๒๕๕๗ และเพื่อใช้ประโยชน์ในการคัดกรอง ส่งต่อเข้ารับการบำบัดฟื้นฟู การติดตาม ดูแลช่วยเหลือให้เป็นไปอย่างมีคุณภาพ และเป็นฐานข้อมูลในการตรวจสอบการคงอยู่ในระบบการบำบัดฟื้นฟูและจำนวนครั้งที่ได้รับการบำบัดฟื้นฟูโดยกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงมหาดไทย สำนักงาน ป.ป.ส.

๔. การบำบัดรักษา

๔.๑ บำบัดรักษาในระบบสมัครใจ ตามระดับความรุนแรงของการเสพติดและการส่งต่อที่มีคุณภาพ โดยกระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงมหาดไทย

๔.๑.๑ ผู้เสพให้บำบัดฟื้นฟูรูปแบบค่ายปรับเปลี่ยนพฤติกรรม

๔.๑.๒ ผู้ติดและผู้ติดรุนแรงให้ส่งต่อเข้าบำบัดฟื้นฟูในสถานพยาบาลของกระทรวงสาธารณสุข หรือกรุงเทพมหานคร

๔.๒ บำบัดรักษาในระบบบังคับบำบัด โดยกรมคุมประพฤติ

๔.๒.๑ พัฒนาระบบการตรวจพิสูจน์ โดยการจัดโปรแกรมอบรมให้ความรู้สำหรับผู้ที่ได้รับการปล่อยตัวชั่วคราว (ประกันตัว) ในระหว่างรอการตรวจพิสูจน์ เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมเบื้องต้น รวมถึงจัดทำโครงการนำร่องการจัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมก่อนเข้ารับการฟื้นฟูฯ สำหรับผู้ที่ถูกควบคุมตัวระหว่างรอตรวจพิสูจน์ในลักษณะเช่นเดียวกับโครงการนำร่องที่เรือนจำกลางคลองเปรม

๔.๒.๒ บำบัดโดยเน้นการฟื้นฟูฯ แบบควบคุมตัวเป็นหลัก และกำกับการดำเนินงานให้เป็นไปอย่างมีคุณภาพ รวมถึงการสำรวจความต้องการความช่วยเหลือภายหลังผ่านการฟื้นฟูฯ ตลอดจนการเตรียมความพร้อมก่อนกลับสู่สังคม โดยเน้นการป้องกันการกลับไปเสพติดซ้ำ

๔.๓ บำบัดรักษาในระบบต้องโทษ โดยกรมราชทัณฑ์ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน โดยเพิ่มประสิทธิภาพการบำบัดรักษาในระบบต้องโทษ และเน้นกระบวนการเตรียมความพร้อมก่อนกลับสู่สังคม รวมทั้งประสานข้อมูลเพื่อการติดตามผลกับหน่วยงานที่รับผิดชอบ

หน่วยงานรับผิดชอบ**๑. หน่วยงานหลัก**

กระทรวงสาธารณสุข (สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข กรมการแพทย์ กรมสุขภาพจิต)
กระทรวงยุติธรรม (กรมคุมประพฤติ กรมราชทัณฑ์ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน)
กระทรวงมหาดไทย (สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย กรมการปกครอง กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น)

๒. หน่วยงานสนับสนุน

กระทรวงยุติธรรม (สำนักงาน ป.ป.ส.)
กระทรวงกลาโหม (กองทัพบก กองทัพเรือ กองทัพอากาศ)
กระทรวงสาธารณสุข (กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ)
สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ
องค์กรศาสนา
ภาคเอกชน ภาคประชาชน

ตัวชี้วัด

๑. จำนวนผู้เสพผู้ติดเข้ารับการบำบัดรักษาตามเป้าหมาย
๒. สัดส่วนของผู้เข้ารับการบำบัดรักษาในระบบสมัครใจไม่น้อยกว่าร้อยละ ๗๐ ของผู้เข้ารับการบำบัดฟื้นฟูทั้งหมด

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ : การสร้างและพัฒนาระบบรองรับการคืนคนดีให้สังคม**เป้าหมายยุทธศาสตร์**

การติดตามดูแลให้ความช่วยเหลือ เพื่อพัฒนาผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟูให้สามารถกลับมาดำรงชีวิตได้ตามปกติ และไม่หวนกลับไปใช้ยาเสพติดซ้ำ โดยดำเนินการติดตามผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟู ทุกระบบของปี ๒๕๕๗ และ ๒๕๕๘ ให้ได้อย่างน้อยร้อยละ ๘๐ ของจำนวน ๒๓๐,๐๐๐ คน และดูแลให้ความช่วยเหลือตามความเหมาะสมแก่ผู้ประสงค์ขอรับความช่วยเหลือทุกคน โดยกำหนดเป้าหมายอย่างน้อย ๗๐,๐๐๐ คน

จุดเน้นการดำเนินงาน

การติดตามผู้ผ่านการบำบัด การช่วยเหลือผู้ผ่านการบำบัดรักษาในทุกระบบให้สามารถกลับมาดำรงชีวิตได้อย่างปกติสุข ตามประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๑๐๘/๒๕๕๗

มาตรการและแนวทางการดำเนินงาน

๑. การติดตามผู้ผ่านการบำบัด

๑.๑ พัฒนาระบบการติดตามผู้ผ่านการบำบัดรักษา โดย

๑.๑.๑ พัฒนากลไกการติดตามในพื้นที่ โดยใช้กลไกกำนันผู้ใหญ่บ้าน และเน้นการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชนเป็นหลักในการติดตามดูแลช่วยเหลือผู้ผ่านการบำบัดรักษา โดยกระทรวงมหาดไทยเป็นหน่วยงานหลัก

๑.๑.๒ พัฒนาระบบข้อมูลและส่งต่อข้อมูลผู้ผ่านการบำบัดระหว่างสถานบำบัดกับอำเภอหรือหน่วยงาน

๑.๑.๓ จัดทำคู่มือสนับสนุนการติดตาม ช่วยเหลือ

๑.๑.๔ ปรับทัศนคติของชุมชนที่มองว่าผู้เสพยาเสพติดจะต้องเป็นคนที่ไม่ดี ควรใช้มาตรการทางกฎหมายที่รุนแรง ดังนั้นจึงควรรณรงค์ให้ความรู้ความเข้าใจและให้โอกาสในกรณีที่คนในชุมชนใช้ยาเสพติด

๑.๑.๕ ปรับทัศนคติของเจ้าหน้าที่และฝ่ายบังคับใช้กฎหมาย ให้เจ้าหน้าที่เข้าใจถึงธรรมชาติของโรคสมองติดยา และใช้ดุลพินิจภายใต้กรอบกฎหมายอย่างมีคุณธรรมจริยธรรม

๑.๑.๖ ติดตามผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟู ให้ได้อย่างน้อยร้อยละ ๘๐ ของผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟู รวมถึงดูแลและให้ความช่วยเหลือตามความเหมาะสมแก่ผู้ประสงค์ขอรับความช่วยเหลือในทุกกรณี

๑.๑.๗ พัฒนาบุคลากรของภาครัฐและภาคส่วนอื่นๆ ในการติดตาม ดูแล ผู้เสพยาเสพติดในพื้นที่ มอบกระทรวงสาธารณสุขชี้แจงและฝึกอบรมให้วิทยากรครู ก ทุกจังหวัด และให้วิทยากรครู ก ไปดำเนินการฝึกอบรมในระดับอำเภอหรือวิทยากรครู ข ให้มีจิตวิทยาในการติดตามผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟูและเทคนิคให้คำปรึกษาเบื้องต้น

๑.๑.๘ กำกับและประเมินผลการติดตามผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟูให้เป็นไปตามเป้าหมายอย่างมีคุณภาพ

๑.๑.๙ กลไกในการติดตามผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟู มอบกระทรวงมหาดไทย และ กรุงเทพมหานคร ดำเนินการ ดังนี้

(๑) จัดตั้งศูนย์เพื่อประสานการดูแลผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟูระดับจังหวัดและอำเภอโดยมีผู้ว่าราชการจังหวัด ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เป็นผู้อำนวยการศูนย์ฯจังหวัด/กรุงเทพมหานคร และนายอำเภอ ผู้อำนวยการสำนักงานเขต เป็นผู้อำนวยการศูนย์ฯอำเภอ/เขต

(๒) กลไกตาม (๑) ทำหน้าที่ในการติดตามดูแล และอาศัยศักยภาพการเป็นผู้นำท้องถิ่นของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการเป็นกลไกหลักในการติดตาม ตลอดจนให้ความช่วยเหลือทั้งในด้านการงาน อาชีพ การศึกษา สุขภาพ ฯลฯ เพื่อให้ผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟูมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น รวมถึงดำเนินการรวบรวมจัดทำข้อมูล

ทะเบียนประวัติผู้ผ่านการบำบัดรักษา และจัดส่งข้อมูลให้กับผู้รับผิดชอบในการติดตามช่วยเหลือในพื้นที่ เพื่อให้ผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟูกลับไปใช้ยาเสพติดซ้ำอีก

(๓) กำหนดให้มีชุดปฏิบัติการระดับตำบล และทีมติดตามในระดับหมู่บ้าน/ชุมชนทำหน้าที่ติดตาม ดูแล ช่วยเหลือ ผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟูตามวงรอบที่กำหนดอย่างน้อย ๔ ครั้ง/ปี

๒. การช่วยเหลือผู้ผ่านการบำบัด

๒.๑ พัฒนาค่ายอดการติดตามไปสู่การช่วยเหลือผู้ผ่านการบำบัดรักษาในด้านต่างๆ ตามความจำเป็นของบุคคล เช่น ความช่วยเหลือด้านการพัฒนาทักษะส่วนบุคคล การช่วยเหลือด้านอาชีพ การทำงาน การศึกษา ฯลฯ

๒.๒ ปรับทัศนคติกระตุ้นให้สถานประกอบการเป็นส่วนหนึ่งของความรับผิดชอบต่อสังคมที่สามารถช่วยเหลือผู้ผ่านการบำบัด ซึ่งไม่ควรตั้งข้อปฏิเสธ ควรช่วยเหลือให้มีโอกาสในการทำงานเพื่อคืนคนดีสู่สังคม

๒.๓ จัดวางระบบข้อมูลผู้ผ่านการบำบัดรักษาจากทุกระบบ และส่งต่อข้อมูลไปยังจังหวัดและอำเภอ เพื่อมอบหมายภารกิจให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการติดตาม ดูแล ช่วยเหลือผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟูตามความเหมาะสมแก่ผู้ประสงค์ขอรับความช่วยเหลือ

๒.๔ พัฒนาระบบการให้ความช่วยเหลือสำหรับผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟูที่ประสงค์รับความช่วยเหลือ โดยการเพิ่มช่องทางการเข้าถึงบริการของหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้อง เช่น การศึกษา การฝึกอาชีพ การจัดหางานหรือทุนสงเคราะห์ รวมทั้งการสนับสนุนให้สถานประกอบการรับผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟูเข้าทำงานในสถานประกอบการ

๒.๕ การประสานงานเชิงรุกระหว่างหน่วยงานติดตามช่วยเหลือกับหน่วยงานที่สามารถประสานหรือให้ความช่วยเหลือได้ เช่น กระทรวงแรงงานในเรื่องการผลักดันเข้าสู่ระบบแรงงาน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ในเรื่องแหล่งเงินทุนช่วยเหลือ สงเคราะห์ด้านต่าง ๆ กระทรวงศึกษาธิการเรื่องการศึกษาในแต่ละระบบ กระทรวงยุติธรรมในเรื่องแหล่งทุนและการช่วยเหลือเรื่องงานในโครงการเฉพาะกิจ เป็นต้น

๒.๖ กำกับและประเมินผลการช่วยเหลือผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟูให้เป็นไปตามเป้าหมาย

หน่วยงานรับผิดชอบ

๑. หน่วยงานหลัก

กระทรวงสาธารณสุข (สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข กรมการแพทย์ กรมสุขภาพจิต)

กระทรวงมหาดไทย (สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย กรมการปกครอง กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น)

๒. หน่วยงานสนับสนุน

กระทรวงยุติธรรม (สำนักงาน ป.ป.ส.)

กระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา)

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (สำนักงานปลัดกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุ กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน)

กระทรวงแรงงาน (สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กรมการจัดหางาน กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน สำนักงานประกันสังคม)

กระทรวงสาธารณสุข (กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กรมการแพทย์ กรมสุขภาพจิต กรมอนามัย)

สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ภาคเอกชน ภาคประชาชน

ตัวชี้วัด

- ร้อยละ ๘๐ ของผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟูได้รับการติดตาม
- จำนวนผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟูได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือตามความประสงค์

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ : การควบคุมตัวยาและผู้ค้ายาเสพติด

เป้าหมายยุทธศาสตร์

- ควบคุมการลักลอบลำเลียงและนำเข้ายาเสพติด
 - ชายแดนจุดตรวจหลัก ๖๙ จุด ใน ๔๑ อำเภอ ๑๖ จังหวัด
 - ชายแดนจุดตรวจรอง ๑๒๑ จุด ใน ๕๑ อำเภอ ๑๙ จังหวัด
 - ตอนในจุดตรวจหลัก ๖๓ จุด ใน ๖๑ อำเภอ ๔๓ จังหวัด
 - ตอนในจุดตรวจรอง ๗๕ จุด ๗๔ อำเภอ ๒๖ จังหวัด
- สกัดกั้นการลำเลียงทางขนส่งโดยสารประจำทาง ๒๐ จุด ในสถานีรถโดยสารของจังหวัด/อำเภอชายแดน และจังหวัดที่เป็นจังหวัดสำคัญของการแพร่ระบาดของยาเสพติด
- สกัดกั้นการลำเลียงทางรถไฟสายหลักภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้
- สกัดกั้นการขนส่งพัสดุภัณฑ์ของหน่วยงานรับจ้างขนส่งและไปรษณีย์ ๒๐ แห่ง ในจังหวัด/อำเภอชายแดน และจังหวัดที่เป็นจังหวัดสำคัญของการแพร่ระบาดของยาเสพติด
- สกัดกั้นตามท่าอากาศยานนานาชาติ ๗ แห่ง
- เสริมสร้างความเข้มแข็งหมู่บ้าน/ชุมชนตามแนวชายแดน ๑,๒๐๐ หมู่บ้าน/ชุมชน
- จับกุมผู้กระทำความผิดคดีร้ายสำคัญ ร้อยละ ๒๐ ของคดีที่จับกุมทั้งหมด

๘. ร้อยละ ๘๐ ของจำนวนผู้ต้องหาซึ่งเลขอาชญากรรม ป.ป.ส. มีคำสั่งอนุมัติให้จับกุมในความผิดฐาน
สมคบ สนับสนุน ช่วยเหลือ ต้องได้รับการออกหมายจับโดยศาล

๙. ดำเนินการด้านทรัพย์สินตามมาตราการทางกฎหมายต่อผู้ต้องหาคดียาเสพติดรายสำคัญทุกราย

๑๐. ลดการผลิตฝิ่นและกัญชาในประเทศ

๑๑. ยุติบทบาทการค้าและการแพร่ระบาดของยาเสพติดในทุกเรือนจำทุกแห่ง

๑๒. ดำเนินการกับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดทุกราย

จุดเน้นการดำเนินงาน

เน้นการควบคุม สกัดกั้นยาเสพติด สารตั้งต้น และเคมีภัณฑ์ เข้าสู่ประเทศไทย ตลอดจนปราบปราม
ทำลายกลุ่ม เครือข่ายการค้ายาเสพติดในทุกระดับ โดย

๑. สืบสวน ปราบปราม ทำลายโครงสร้างวงจรทางการเงิน และขยายผลกลุ่มเครือข่ายการค้ายาเสพติด
ในทุกระดับ

๒. ยุติพฤติการณ์การค้ายาเสพติดที่มีการสั่งการจากนักค้ายาเสพติดในเรือนจำ

๓. สืบสวน ปราบปรามเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด

๔. ดำเนินการต่อเรื่องร้องเรียนของประชาชนที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด

๕. สกัดกั้นยาเสพติดชายแดนพื้นที่ภาคเหนือ และพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

๖. ดำเนินมาตรการทางด้านทรัพย์สินเชิงคุณภาพตามประกาศ คสช.ที่ ๑๑๖/๒๕๕๗ และขยาย
มาตรการทางด้านทรัพย์สินไปยังกฎหมายอื่น ๆ ให้มากยิ่งขึ้น ทั้งกฎหมาย ปปง. กฎหมายบังคับโทษปรับ และ
กฎหมายสรรพากร

มาตรการและแนวทางการดำเนินงาน

๑. สกัดกั้นการนำเข้ายาเสพติด การนำออกเคมีภัณฑ์ และสารตั้งต้น โดยการบูรณาการหน่วยงานร่วม
สกัดกั้นทุกหน่วย เพื่อควบคุมการลักลอบลำเลียง และนำเข้ายาเสพติดทางชายแดน จนถึงเส้นทางคมนาคม
และระบบขนส่งที่เข้าสู่พื้นที่ตอนใน โดย

๑.๑ สกัดกั้นและปราบปรามยาเสพติด โดยกองกำลังป้องกันชายแดนทั้งทางบก ทางน้ำ ชายฝั่งทะเล
และเกาะแก่ง

(๑) ใช้กองกำลังป้องกันชายแดนทั้งทางบกและทางทะเล โดยกองทัพไทย และส่วนราชการที่
เกี่ยวข้อง ได้แก่ ตำรวจ ฝ่ายปกครอง เพื่อสกัดกั้นการลักลอบนำเข้าและส่งออกยาเสพติด เคมีภัณฑ์ และสารตั้งต้น

(๒) จัดตั้งชุดปฏิบัติการสกัดกั้นยาเสพติดเพื่อปฏิบัติการลาดตระเวนตามแนวชายแดนที่เป็น
พื้นที่นำเข้าและส่งออกยาเสพติด เคมีภัณฑ์ และสารตั้งต้น และอุปกรณ์การผลิตยาเสพติด

(๓) จัดตั้งชุดปฏิบัติการข่าวเพื่อสืบสวนหาข่าวเกี่ยวกับการค้ายาเสพติดและติดตามการเคลื่อนไหวของนักค้ายาเสพติดตามแนวชายแดน

๑.๒ เสริมสร้างศักยภาพในการสกัดกั้นยาเสพติดด้วยเทคโนโลยีและเครื่องมือที่ทันสมัย โดย

(๑) เพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของศูนย์อำนวยการสกัดกั้นชายแดนฯ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยสนับสนุนเครื่องมือที่ทันสมัย เช่น เครื่องมือเฝ้าตรวจตามแนวชายแดน กล้อง CCTV

(๒) บูรณาการการใช้เทคโนโลยี เพื่อการสืบสวนขยายผลในจุดตรวจ/จุดสกัดที่มุ่งเน้นพิเศษ

๑.๓ พัฒนาประสิทธิภาพจุดตรวจจุดสกัดบริเวณพื้นที่ตอนใน โดยสนับสนุนข้อมูลทางการข่าว อุปกรณ์เทคโนโลยีประจำด่านตรวจ และพัฒนาทักษะบุคลากร

๑.๔ สกัดกั้นยาเสพติดตามเส้นทางคมนาคมที่เป็นเส้นทางผ่านของการลำเลียงยาเสพติด โดยบูรณาการการตั้งด่านถาวร จุดผ่านแดนถาวร จุดผ่อนปรน จุดตรวจจุดสกัดที่อยู่ในเส้นทางคมนาคมสายหลัก และสายรอง รวมทั้งการดำเนินการตั้งจุดตรวจโดยปรับเปลี่ยนช่วงเวลาตามสถานการณ์และข้อมูลการข่าวที่เหมาะสม

๑.๕ จัดตั้งชุดสืบสวนขยายผลในระดับกองบัญชาการตำรวจภูธรภาคและกองทัพภาค ในลักษณะชุดเคลื่อนที่เร็ว และมีภารกิจในการสืบสวน ติดตามความเคลื่อนไหว จับกุม ขยายผล และใช้เทคโนโลยีด้านการสืบสวนให้เกิดประสิทธิภาพ

๑.๖ พัฒนาระบบการควบคุมสกัดกั้นการลักลอบลำเลียงยาเสพติดผ่านระบบการคมนาคมขนส่งและระบบโลจิสติกส์ (Border Logistics) โดยเฉพาะการสกัดกั้นยาเสพติดที่มากับการข้ามแดนของบุคคลและยานพาหนะ

๑.๗ ตรวจสอบการนำเข้ายาเสพติดแฝงกับระบบขนส่งทุกประเภท อาทิเช่น สถานีขนส่งผู้โดยสาร จุดพักรถประจำทาง รวมทั้งมาตรการตรวจสอบการขนส่งพัสดุภัณฑ์ ฯลฯ โดย

(๑) ใช้มาตรการสกัดกั้นยาเสพติดตามสถานีขนส่งรถโดยสารประจำทาง โดยมอบหมายให้กระทรวงคมนาคม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงาน ป.ป.ส. และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นผู้รับผิดชอบหลัก และหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เป็นหน่วยสนับสนุน

(๒) นำเทคโนโลยีเครื่อง X-Ray ตรวจสอบสิ่งของและสัมภาระมาประยุกต์ใช้ในการตรวจสอบสิ่งของและสัมภาระต้องสงสัยเกี่ยวกับยาเสพติดของผู้โดยสารสถานีขนส่งรถโดยสารประจำทาง ผู้โดยสารสถานีรถไฟสายหลัก รวมถึงตรวจสอบการขนส่งพัสดุภัณฑ์ในแต่ละที่ทำการรับ-ส่ง

(๓) ให้ สำนักงาน ป.ป.ส. เป็นเจ้าภาพหลักในการออกแผนตรวจค้นพัสดุภัณฑ์ทางไปรษณีย์ ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

(๔) ให้ สำนักงาน ป.ป.ส. เป็นเจ้าภาพหลักในการออกแผนร่วมกับกองบังคับการตำรวจรถไฟ เพื่อตรวจค้นเส้นทางรถไฟสายหลัก และประสานงานกับตำรวจรถไฟเพื่อสุ่มตรวจในการปราบปรามและป้องปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

(๕) จัดระบบวิธีการ มาตรการในการตรวจสอบข้อมูลบุคคลที่ชนและลำเลียงยาเสพติดมากับรถโดยสารประจำทางหรือรถไฟ เพื่อแยกผู้โดยสารที่มีฐานข้อมูลที่เคยถูกจับกุมหรือเกี่ยวข้องกับยาเสพติดออกจากผู้โดยสารทั่วไป ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการตรวจสอบข้อมูลและปฏิบัติการตรวจค้นได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๑.๘ สกัดกั้นยาเสพติด ณ ด่านศุลกากร ท่าอากาศยานนานาชาติ และท่าเรือระหว่างประเทศ โดย

(๑) เพิ่มความเข้มงวดในการตรวจค้นการลักลอบนำเข้าและส่งออกยาเสพติด เคมีภัณฑ์ สารตั้งต้น ณ ด่านศุลกากร ท่าอากาศยานนานาชาติ และท่าเทียบเรือระหว่างประเทศ

(๒) ประสานงานด้านการข่าวระหว่างประเทศและจัดทำระบบข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการลักลอบนำเข้าและส่งออกยาเสพติดระหว่างประเทศ

(๓) จัดหาเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ทันสมัยเพื่อช่วยในการตรวจค้นยาเสพติด

(๔) ฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการชุกซ่อนยาเสพติด และตัวยาเสพติดชนิดต่างๆ ให้แก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

(๕) การสกัดกั้นยาเสพติดตามท่าอากาศยานนานาชาติ ให้กรมศุลกากรเป็นเจ้าภาพหลัก โดยให้ดำเนินการภายใต้โครงการ ASEAN Airport Interdiction Task Force (AAITF) เพื่อมุ่งหมายให้มีความร่วมมือด้านการปราบปรามยาเสพติดระหว่างท่าอากาศยานนานาชาติในกลุ่มประเทศอาเซียน

๑.๙ เสริมสร้างความเข้มแข็งหมู่บ้าน/ชุมชนตามแนวชายแดน เพื่อเฝ้าระวังปัญหาเสพติดในระดับพื้นที่จำนวน ๑,๒๐๐ หมู่บ้าน/ชุมชน ใน ๘๖ อำเภอ ๒๘ จังหวัด โดย

(๑) รณรงค์ปฏิบัติการจิตวิทยาและประชาสัมพันธ์ โดยมีกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรเป็นผู้รับผิดชอบ

(๒) จัดตั้งชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชนเพื่อปฏิบัติงานมวลชนชายแดน ปรับทัศนคติและพฤติกรรมของผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดในพื้นที่

(๓) รณรงค์ประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างจิตสำนึกในการเป็นพลเมืองดีและมีความรับผิดชอบต่อสังคม และสร้างกระแสต่อต้านยาเสพติดให้เกิดขึ้นในหมู่บ้าน/ชุมชน

๑.๑๐ ให้มีกลไกคณะกรรมการ/คณะอนุกรรมการการสกัดกั้นยาเสพติดอย่างบูรณาการ ทั้งในระดับส่วนกลางและระดับภาค และให้เพิ่มหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คือ กรมสอบสวนคดีพิเศษ สำนักงาน ป.ป.ง. สำนักงาน ป.ป.ท. และกรมสรรพากร เป็นหน่วยงานประสานการเชื่อมต่อการสกัดกั้นยาเสพติดอย่างบูรณาการ

๒. สืบสวนปราบปราม ทำลายโครงสร้างการค้า และกลุ่มเครือข่ายการค้ายาเสพติดในทุกกระดับ
โดยสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และหน่วยตรวจสอบทางการเงิน ดังนี้

๒.๑ ให้มีการปฏิบัติการในรูปแบบ Task Force มุ่งขยายผลการบังคับใช้กฎหมาย ตามมาตรา ๖ และมาตรา ๘ ตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.๒๕๓๔

๒.๒ สืบสวน จับกุม และขยายผลไปสู่การทำลายเครือข่ายนักค้ายาเสพติดทุกระดับ

๒.๓ ตรวจสอบพิสูจน์และวิเคราะห์ตัวอย่างบุนวมการ เชื่อมโยงการจับกุมคดีรายสำคัญและการลำเลียงยาเสพติด

๒.๔ สืบสวนทางการเงินของเครือข่ายนักค้ายาเสพติดรายสำคัญ เพื่อขยายผลเครือข่ายและตัดวงจรทางการเงินของกลุ่มค้ายาเสพติดโดยบุนวมการหน่วยงาน ได้แก่ กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด สำนักงาน ป.ป.ส. กรมสอบสวนคดีพิเศษ สำนักงาน ป.ป.ส. ธนาคารแห่งประเทศไทย กรมสรรพากร ให้มีการจัดตั้งกลไกแบบบุนวมการทั้งระดับภาค/จังหวัดโดยให้จัดตั้งชุดปฏิบัติการสืบสวนทางการเงินในระดับกองบัญชาการระดับภาคและจังหวัด/กองบังคับการ ระดับละ ๑ ชุดปฏิบัติการ และกำหนดเป้าหมายสืบสวนปฏิบัติการระดับละ ๑ เป้าหมาย

๒.๕ ปราบปรามนักค้ายาเสพติดในพื้นที่แพร่ระบาด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการดำเนินการปราบปรามตามข้อร้องเรียนของประชาชน

๒.๖ พัฒนาศักยภาพและสร้างบุคลากรให้เพียงพอต่อการสืบสวนเครือข่ายการค้ายาเสพติดในทุกระดับ

๓. ตรวจสอบ ยึดอายัดทรัพย์สินเชิงคุณภาพ โดยดำเนินการทางกฎหมายและมาตรการทางทรัพย์สินต่อผู้ต้องหายาเสพติด โดยเฉพาะรายสำคัญ โดย

๓.๑ ยึดอายัดทรัพย์สิน ตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.๒๕๓๔ และประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติในเชิงคุณภาพ

๓.๒ บุนวมการกฎหมาย โดยใช้มาตรการตรวจสอบทรัพย์สิน ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.๒๕๔๒ บทบัญญัติแห่งประมวลรัษฎากร เพื่อตรวจสอบ กดตัน ให้ได้มาซึ่งทรัพย์สินของกลุ่มและเครือข่ายการค้ายาเสพติด โดยมีการประสานข้อมูลเพื่อการตรวจสอบระหว่างหน่วยงาน ได้แก่ สำนักงาน ป.ป.ส. กรมสรรพากร สำนักงาน ป.ป.ส. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นต้น

๓.๓ จัดอบรมให้ความรู้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรการทางด้านทรัพย์สิน ทั้งในระดับส่วนกลางระดับภาค และระดับจังหวัด

๔. พัฒนางานข่าวกรองยาเสพติด สามารถเชื่อมโยงงานข่าวในทุกมิติได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยสำนักงาน ป.ป.ส. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กระทรวงกลาโหม ดังนี้

๔.๑ บุนวมการงานข่าวร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการปราบปรามยาเสพติด เพื่อรวบรวมข้อมูลข่าวสารภายนอกประเทศและภายในประเทศ

๔.๒ จัดระบบข้อมูลข่าวสารยาเสพติด ให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถใช้ร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ บนฐานเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการทำงาน

๔.๓ เสริมสร้างความรู้ ทักษะ และขีดความสามารถในด้านการข่าวให้แก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

๕. ดำเนินการกับเรื่องร้องเรียนของประชาชน

๕.๑ รับเรื่องร้องเรียนของประชาชนที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ผ่านทางสายด่วนสำนักงาน ป.ป.ส. ๑๓๘๖ ตู้ ปณ. ๑๒๓ อินเทอร์เน็ต ประชาชนแจ้งข่าวด้วยตนเอง และศูนย์ดำรงธรรมของกระทรวงมหาดไทย

๕.๒ ให้สำนักงาน ป.ป.ส. และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ตรวจสอบข้อมูลบุคคลที่ถูกร้องเรียนที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดในเบื้องต้น และมอบหมายให้ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจังหวัด (ศอ.ปส.จ.) เป็นหน่วยงานบูรณาการการแก้ไขปัญหาเรื่องร้องเรียนดังกล่าว

๕.๓ ปฏิบัติการปิดล้อมตรวจค้นยาเสพติดหมู่บ้าน/ชุมชน หรือพื้นที่เสี่ยง ตามเรื่องร้องเรียนดังกล่าว โดยสำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงาน ป.ป.ส. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๕.๔ ให้ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจังหวัด (ศอ.ปส.จ.) รายงานผลการปฏิบัติให้สำนักงาน ป.ป.ส. ทราบ เพื่อดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

๖. **ควบคุมพื้นที่ผลิตฝิ่นและกัญชาในประเทศ** โดยกองทัพบก สำนักงาน ป.ป.ส. กระทรวงมหาดไทย และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ดังนี้

๖.๑ พิสูจน์ทราบพื้นที่ปลูกพืชเสพติดในทุกพื้นที่ที่มีการปลูกพืชกัญชา และพื้นที่ปลูกฝิ่นในพื้นที่สูงทางภาคเหนือ

๖.๒ ดำเนินการต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำผิดตามกระบวนการยุติธรรม

๖.๓ จัดทำแผนปฏิบัติการและการเปิดปฏิบัติการตัดพื้นที่ทำลายพืชเสพติดของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กองทัพบกที่ ๓ สำนักงาน ป.ป.ส. กระทรวงมหาดไทย สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

๖.๔ ดำเนินการตามแผนแม่บทและโครงการพัฒนาทางเลือกบนพื้นที่สูงในประเทศ

๗. ยุติบทบาทการค้าและแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดในเรือนจำ โดย

๗.๑ เข้มงวดกวดขันการกระทำความผิดในเรือนจำ เช่น ปิดล้อมตรวจค้น ตรวจปัสสาวะ การป้องกันปรามเจ้าหน้าที่ โดยมอบหมายให้กรมราชทัณฑ์เป็นผู้รับผิดชอบหลัก

๗.๒ คัดแยกนักโทษรายสำคัญที่ยังมีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติดจากเรือนจำทั่วประเทศ มายังเรือนจำความมั่นคงสูงและวางระบบป้องกันและควบคุมการค้ายาเสพติดอย่างมีประสิทธิภาพ โดยกรมราชทัณฑ์ กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด สำนักงาน ป.ป.ส. เป็นผู้รับผิดชอบ

๗.๓ ปฏิบัติการจู่โจมตรวจค้นสิ่งของต้องห้ามและโทรศัพท์มือถือแบบบูรณาการ เพื่อหยุดยั้งไม่ให้เกิดการส่งสารจากในเรือนจำทุกเดือน เดือนละ ๑ ครั้ง โดยให้ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจังหวัด (ศอ.ปส.จ.) เป็นผู้รับผิดชอบหลัก

๗.๔ บูรณาการขยายผลเครือข่ายนักค้ายาเสพติดในเรือนจำ โดยการตั้งชุดขยายผลอย่างถาวรในการสืบสวนเชิงลึกและปฏิบัติการ โดยมอบหมายให้กรมราชทัณฑ์เป็นผู้รับผิดชอบหลัก สำนักงาน ป.ป.ส. กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด สำนักงาน ปง. กรมสอบสวนคดีพิเศษ และสำนักงาน ป.ป.ท. เป็นหน่วยงานสนับสนุน

๗.๕ จัดหาอุปกรณ์ทางเทคโนโลยี เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินการในเรือนจำความมั่นคงสูง (Super Max)

๘. ดำเนินการกับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด โดย

๘.๑ เน้นดำเนินการตามประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ ๑๑๒/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๕๗ เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติมระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการป้องกันเจ้าหน้าที่ของรัฐมิให้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด พ.ศ.๒๕๕๒ โดยให้ใช้กลไกคณะกรรมการกลั่นกรองข้อมูลหรือข่าวสารการกระทำผิดที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงยุติธรรมเป็นประธานกรรมการ และเลขาธิการ ป.ป.ส. เป็นเลขานุการ โดยให้มีหน้าที่หลักในการป้องกันมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด กรณีที่มีการกล่าวหาหรือเรียนเป็นที่สงสัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐคนใดเกี่ยวข้องกับยาเสพติด สืบสวนเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ปล่อยปละละเลยและมีพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด และกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ถูกจับกุม

๘.๒ กลไกการรับเรื่องร้องเรียนของเจ้าหน้าที่ของรัฐเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด มุ่งเน้นช่องทางสายด่วนสำนักงาน ป.ป.ส. ๑๓๘๖ ตู้ ปณ.๑๒๓ สายด่วนสำนักงาน ป.ป.ท. ๑๒๐๖ ศูนย์ดำรงธรรม และศูนย์บริการประชาชน ๑๑๑๑

๘.๓ คำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ ๖๙/๒๕๕๗ ให้ทุกส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐ ต้องกำหนดมาตรการหรือแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดประพจน์มิชอบในส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐ และให้หัวหน้าส่วนราชการและหัวหน้าหน่วยงานของรัฐดำเนินการตามอำนาจหน้าที่อย่างเฉียบขาดและรวดเร็ว

หน่วยงานรับผิดชอบ

๑. หน่วยงานหลัก

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

กระทรวงยุติธรรม (สำนักงาน ป.ป.ส. สำนักงาน ป.ป.ท. สำนักงาน ปง. กรมสอบสวนคดีพิเศษ กรมราชทัณฑ์ กรมบังคับคดี สถาบันนิติวิทยาศาสตร์)

กระทรวงกลาโหม (กองบัญชาการกองทัพไทย กองทัพบก กองทัพเรือ กองทัพอากาศ)

กระทรวงมหาดไทย (สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย กรมการปกครอง)

กระทรวงสาธารณสุข (สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์)

สำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักข่าวกรองแห่งชาติ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน
ราชอาณาจักร)

กระทรวงการคลัง (กรมศุลกากร กรมสรรพสามิต กรมสรรพากร)

กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ไปรษณีย์ไทย)

๒. หน่วยงานสนับสนุน

สำนักงานอัยการสูงสุด

กระทรวงยุติธรรม (กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ)

กระทรวงการต่างประเทศ

กระทรวงมหาดไทย (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น)

ตัวชี้วัด

๑. จับกุมผู้กระทำความผิดคดีร้ายสำคัญ ร้อยละ ๒๐ ของคดีที่จับกุมทั้งหมด
๒. ดำเนินการด้านทรัพย์สินตามมาตรการทางกฎหมายต่อผู้ต้องหาคดียาเสพติดร้ายสำคัญทุกราย
๓. สกัดกั้นปริมาณยาเสพติดให้ได้ร้อยละ ๕๐ ของปริมาณยาเสพติดที่จับกุมได้ทั่วประเทศ

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ ยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศ

เป้าหมายยุทธศาสตร์

แสวงหา เสริมสร้าง และพัฒนาความร่วมมือในการป้องกันปราบปราม และแก้ไขปัญหาเสพติดกับประเทศเพื่อนบ้านและนานาชาติประเทศตลอดจนองค์กรระหว่างประเทศในการแก้ไขปัญหาเสพติด เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการสกัดกั้น ปราบปรามยาเสพติดจากต่างประเทศที่เข้าสู่ประเทศไทย และยกระดับบทบาทของประเทศไทยในการเป็นผู้ประสานงานหลักของการแก้ไขปัญหาเสพติดในภูมิภาคอาเซียน

จุดเน้นการดำเนินงาน

๑. สร้างความร่วมมือระหว่างประเทศเชิงรุกกับประเทศอาเซียน เพื่อยุติบทบาทของผู้เกี่ยวข้องกับการลักลอบผลิต ค้า และลำเลียงยาเสพติด สารตั้งต้น และเคมีภัณฑ์ระหว่างประเทศ
๒. ผลักดันให้มีการยกระดับการปฏิบัติการร่วมในประเทศสหภาพเมียนมาร์ และสปป.ลาว เพื่อมุ่งไปสู่การปราบปรามทำลายแหล่งผลิตแหล่งเก็บพักการสกัดกั้นสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์
๓. ยกระดับบทบาทของประเทศไทยในการเป็นผู้ประสานงานหลักของการแก้ไขปัญหาเสพติดในภูมิภาคอาเซียนและขยายบทบาทสนับสนุนในด้านต่างๆให้กับประเทศในกลุ่มประเทศอนุภูมิภาคุ่มแม่น้ำโขงผ่านกลไก ASEAN-NARCO

๔. พัฒนาประสิทธิภาพงานข่าวกรองยาเสพติดนอกประเทศให้สามารถเป็นเครื่องมือกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านยาเสพติด

๕. ปฏิบัติตามพันธกรณีข้อตกลงระหว่างประเทศเพื่อลดปัญหายาเสพติด

มาตรการและแนวทางการดำเนินงาน

๑. **ผลักดันความร่วมมือตามแผนปฏิบัติการด้านยาเสพติดอาเซียน** เพื่อพัฒนาประเทศไทยสู่ความเป็นศูนย์กลางความร่วมมืออาเซียนในการควบคุมปัญหายาเสพติด โดย

๑.๑ พัฒนากลไกบริหารจัดการ ASEAN-NARCO โดยจัดตั้งสำนักงานประสานงานยาเสพติดอาเซียน (ASEAN-NARCO) ให้เป็นศูนย์กลางการประสานการปฏิบัติโดยเฉพาะด้านการปราบปรามและการเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารแก่กลุ่มประเทศอาเซียนและองค์การระหว่างประเทศ

๑.๒ พัฒนาความร่วมมือในการควบคุมปัญหายาเสพติด

(๑) ความร่วมมือด้านการปราบปรามการผลิตการค้า ความร่วมมือทางการข่าว ความร่วมมือในการสกัดกั้นยาเสพติดสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์ และการตรวจพิสูจน์คุณลักษณะยาเสพติด

(๒) ความร่วมมือด้านป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดและบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด

(๓) ความร่วมมือในโครงการพัฒนาทางเลือกกับประเทศเพื่อนบ้าน การสำรวจพืชเสพติด และการควบคุมพืชเสพติด

(๔) การพัฒนางานวิชาการของภูมิภาคอาเซียนในทุกด้าน

๑.๓ พัฒนาความร่วมมือในการผลักดันเชิงนโยบายในการควบคุมปัญหายาเสพติดในระดับภูมิภาคอาเซียน

๑.๔ พัฒนาศูนย์กลางความร่วมมือในภูมิภาคอาเซียน และการเป็นศูนย์กลางความร่วมมืออาเซียนในการควบคุมปัญหายาเสพติด

๒. **ผลักดัน ความร่วมมือในการปราบปรามการผลิต การค้ายาเสพติด เคมีภัณฑ์และสารตั้งต้น** รวมถึงการสร้างสอดคล้องกันทางกฎหมายด้านยาเสพติด และการพัฒนาศักยภาพที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ ผลักดันให้มีปฏิบัติการทำลายแหล่งผลิต แหล่งพักยาเสพติด โดยเฉพาะในพื้นที่ใกล้ชายแดนไทยในประเทศสหภาพเมียนมาร์ และสปป.ลาว

๒.๒ ผลักดันให้มีการสกัดกั้นยาเสพติด เช่น การตั้งด่านสกัดตามเส้นทางหลักที่จะนำยาเสพติดเข้าประเทศไทย

๒.๓ พัฒนาประสิทธิภาพงานข่าวกรองนอกประเทศเพื่อเสริมการปฏิบัติการให้สำเร็จ สามารถสกัดกั้น จับกุมยาเสพติด

๒.๔ ส่งเสริมให้มีการสืบสวนทางการเงินบริเวณการค้าชายแดนและริบทรัพย์สินกลุ่มการค้าสำคัญ

๒.๕ จัดทำโครงการปฏิบัติการร่วมต่างๆ ได้แก่ โครงการปฏิบัติการแม่โขงปลอดภัย (Operation Safe Mekong Phase II) โครงการสกัดกั้นยาเสฟติดบริเวณท่าอากาศยานเป็นต้น

๒.๖ เสริมศักยภาพการปฏิบัติการด้านการปราบปรามยาเสฟติด ในเรื่อง

(๑) เสริมศักยภาพด้านชุดปฏิบัติการและปฏิบัติการปราบปรามต่างๆ

(๒) เสริมศักยภาพดำเนินการตรวจพิสูจน์ยาเสฟติดทั้งในด้านการอบรมบุคลากร การจัดซื้ออุปกรณ์ในการตรวจพิสูจน์ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มาของการผลิตยาเสฟติด ฯลฯ

(๓) จัดทำโครงการเสริมศักยภาพและวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ เพื่อเสริมการปราบปราม

๒.๗ บังคับใช้กฎหมายและประสานความร่วมมือระหว่างประเทศในการดำเนินการข่าวกับชนกลุ่มน้อยที่มีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสฟติด

(๑) ติดตามสถานการณ์และการเคลื่อนไหวของกองกำลังชนกลุ่มน้อยที่เกี่ยวข้องกับยาเสฟติดในพื้นที่พม่า

(๒) แลกเปลี่ยนข้อมูลกับประเทศเพื่อนบ้านเกี่ยวกับกองกำลังชนกลุ่มน้อยที่เกี่ยวข้องกับยาเสฟติดในบริเวณชายแดนของประเทศ และร่วมกันแก้ไขปัญหาาร่วมกัน

๓. พัฒนากลไกความร่วมมือระหว่างประเทศ เพื่อสนับสนุนการควบคุมยาเสฟติดระหว่างประเทศ และเน้นการปฏิบัติตามพันธกรณีระหว่างประเทศด้านยาเสฟติด

๓.๑ เสริมสร้างความไว้วางใจกับนานาประเทศเพื่อสนับสนุนการแก้ไขปัญหาเสฟติดร่วมกัน

๓.๒ ให้ความร่วมมือตามข้อตกลง พันธกิจ และการพัฒนาข้อตกลง บันทึกความเข้าใจระหว่างประเทศเพิ่มเติมเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานในการควบคุมปัญหาเสฟติดระหว่างประเทศ รวมถึงการส่งเสริมการแสดงบทบาทนำของไทยในเวทีความร่วมมือระหว่างประเทศ

๓.๓ ผลักดันเชิงนโยบายและความร่วมมือ เพื่อมุ่งการควบคุมปัญหาเสฟติดระหว่างประเทศร่วมกัน

๓.๔ พัฒนาศักยภาพเพื่อเพิ่มศักยภาพในการพัฒนาความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างประเทศด้านยาเสฟติด

๔. ประสาน ผลักดันความร่วมมือระหว่างประเทศด้านการป้องกัน บำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ และการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ทางวิชาการ

๔.๑ พัฒนาความร่วมมือและสร้างเครือข่ายความร่วมมือด้านการป้องกัน เพื่อพัฒนารูปแบบการป้องกันที่มีประสิทธิภาพร่วมกันกับนานาประเทศ

๔.๒ พัฒนาความร่วมมือทางวิชาการและการสร้างมาตรฐานการบำบัดรักษาระหว่างประเทศ

๔.๓ พัฒนาศักยภาพด้านการป้องกันและบำบัดรักษาเพื่อสามารถให้ความร่วมมือกับนานาประเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

๕. ผลักดันเพื่อขยายการพัฒนาทางเลือก เพื่อการแก้ไขปัญหาเสพติดระหว่างประเทศอย่างยั่งยืน

๕.๑ พัฒนากลไกบริหารจัดการเพื่อสนับสนุนการเผยแพร่แนวทางการพัฒนาทางเลือกของไทยและแนวปฏิบัติสหประชาชาติฯ

๕.๒ เผยแพร่แนวปฏิบัติสหประชาชาติด้านการพัฒนาทางเลือกให้กับนานาประเทศที่สนใจ

๕.๓ พัฒนาศูนย์การเรียนรู้ด้านการพัฒนาทางเลือกเพื่อสามารถให้ความร่วมมือกับนานาประเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

๕.๔ เสริมสร้างความเข้มแข็งแก่ประชาชนในพื้นที่เพาะปลูกพืชเสพติดโดย จัดทำโครงการสนับสนุนในการปลูกพืชทดแทนการปลูกพืชเสพติด เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน

๖. บริหารจัดการการดำเนินงานความร่วมมือระหว่างประเทศอย่างมีเอกภาพ

๖.๑ จัดทำแผนยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศด้านยาเสพติดระยะ ๕ ปี (พ.ศ.๒๕๕๘-๒๕๖๒)

๖.๒ ติดตามผลการดำเนินงานตามแผน

๖.๓ อำนวยการและการบริหารจัดการคณะกรรมการความร่วมมือระหว่างประเทศด้านยาเสพติด

๖.๔ จัดประชุมในระดับพหุภาคีเพื่อให้สนับสนุนความร่วมมือหรือโครงการต่างๆ

หน่วยงานรับผิดชอบ

๑. หน่วยงานหลัก

กระทรวงการต่างประเทศ (สำนักงานปลัดกระทรวงการต่างประเทศ กรมองค์การระหว่างประเทศ กรมอาเซียน สำนักงานความร่วมมือเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศ)

กระทรวงยุติธรรม (สำนักงาน ป.ป.ส.)

กระทรวงกลาโหม (กองบัญชาการกองทัพไทย กองทัพบก กองทัพเรือ กองทัพอากาศ)

กระทรวงมหาดไทย (สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย กรมการปกครอง)

กระทรวงสาธารณสุข (กรมการแพทย์)

๒. หน่วยงานสนับสนุน

กระทรวงยุติธรรม (สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม)

กระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา)

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์)

กระทรวงแรงงาน (สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน)

กระทรวงการคลัง (กรมศุลกากร)

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

สำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ สำนักข่าวกรองแห่งชาติ กอง
อำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร)

ตัวชี้วัด

ร้อยละ ๘๐ ของจำนวนแผนงาน/โครงการตามแผนยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศที่มีการดำเนินการ

ยุทธศาสตร์ที่ ๖ : การสร้างสภาพแวดล้อมเพื่อป้องกันปัญหายาเสพติด

เป้าหมายยุทธศาสตร์

เพื่อสร้าง ควบคุม และบริหารจัดการสภาพแวดล้อมทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรมให้เอื้อต่อการ
ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างยั่งยืน โดยให้ทุกจังหวัดกำหนดสถานประกอบการที่เป็นพื้นที่เสี่ยงรอบ
สถานศึกษา เป็นเป้าหมายในการดำเนินงานเร่งด่วน

จุดเน้นการดำเนินงาน

๑. เสริมสร้างและพัฒนาพื้นที่หรือกิจกรรมที่ส่งผลต่อการสร้างพฤติกรรมที่ดีหรือปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่
เสี่ยงต่อการเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด
๒. ทุกจังหวัดมีการควบคุมพื้นที่ ลดเงื่อนไขปัจจัยเสี่ยงที่มีผลต่อปัญหายาเสพติด
๓. สร้างสภาพแวดล้อมผ่านกลไกครอบครัวและสังคม เพื่อควบคุม และป้องกันปัญหายาเสพติด
๔. เน้นการควบคุมพื้นที่เสี่ยงต่อยาเสพติดด้วยการจัดระเบียบสังคม โดยส่งเสริมการปฏิบัติงานของชุด
จัดระเบียบสังคมเพื่อควบคุมพื้นที่เสี่ยงในเขตเมืองอย่างต่อเนื่อง

มาตรการและแนวทางการดำเนินงาน

๑. ควบคุมพื้นที่เสี่ยง/ปัจจัยเสี่ยง เพิ่มพื้นที่เชิงบวก/ปัจจัยบวก โดยให้กระทรวงมหาดไทย
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงวัฒนธรรม สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รับผิดชอบดำเนินการ ดังนี้

๑.๑ อำนวยการ และบูรณาการระบบปฏิบัติและการมีส่วนร่วมของหน่วยงานภาคี รวมทั้งบริหาร
ข้อมูลพื้นที่เสี่ยงและกลุ่มเสี่ยง

๑.๒ ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาบุคลากร องค์กรความรู้ และการบริหารจัดการด้านการเฝ้าระวัง
และควบคุมปัญหาเชิงพื้นที่

๑.๓ ควบคุมพื้นที่/ปัจจัยเสี่ยง ด้วยการจัดระเบียบสังคม สถานบริการ สถานบันเทิง หอพัก ที่พัก
อาศัยเชิงพาณิชย์ บ้านเช่า ร้านเกม/อินเทอร์เน็ตและพื้นที่สาธารณะที่เป็นแหล่งมั่วสุมอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งบังคับ
ใช้กฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบสังคม

๑.๔ ส่งเสริมและสนับสนุนการสร้างพื้นที่เชิงบวก/พื้นที่สร้างสรรค์ในพื้นที่ชุมชน

๑.๕ พัฒนาสภาพแวดล้อมให้ส่งเสริมและสนับสนุนการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่

๑.๖ ดำเนินการอย่างจริงจังกับสื่อออนไลน์ที่ส่งผลกระทบต่อปัญหายาเสพติด เช่น Website, Facebook, Twitter, Instagram

๒. เพิ่มพื้นที่เชิงบวก ปักจียบวก

๒.๑ สำรวจพื้นที่สร้างสรรค์ในชุมชนเพื่อใช้ในการวางแผนสร้างสรรค์สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการป้องกันปัญหายาเสพติด

๒.๒ ปรับภูมิทัศน์ ปรับสภาพแวดล้อมให้มีความน่าอยู่ สามารถควบคุม ดูแล ตรวจสอบตราได้ ไม่มีมุมอับสายตา

๒.๓ ส่งเสริมและสนับสนุนการสร้างพื้นที่เชิงบวก/พื้นที่สร้างสรรค์ให้กับเด็ก เยาวชน และประชาชนในพื้นที่

๒.๔ ปรับปรุง พัฒนาสภาพแวดล้อมให้ส่งเสริมและสนับสนุนการป้องกันปัญหายาเสพติด

๒.๕ สร้าง เสริมปักจียบวกเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

หน่วยงานรับผิดชอบ

๑. หน่วยงานหลัก

กระทรวงมหาดไทย (สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย กรมการปกครอง กรมการพัฒนาชุมชน กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น)

๒. หน่วยงานสนับสนุน

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส และ ผู้สูงอายุ กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน)

กระทรวงยุติธรรม (สำนักงาน ป.ป.ส.)

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

กระทรวงวัฒนธรรม (กรมส่งเสริมวัฒนธรรม)

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

กรุงเทพมหานคร

ภาคเอกชน

ภาคประชาสังคม

ตัวชี้วัด

พื้นที่เสี่ยงและปัจจัยเสี่ยงในทุกจังหวัดลดลงเมื่อเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมา

ยุทธศาสตร์ที่ ๗ : การมีส่วนร่วมภาคประชาชน**เป้าหมายยุทธศาสตร์**

๑. ดำเนินการแก้ไขปัญหายาเสพติดและเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับหมู่บ้าน/ชุมชน ที่มีปัญหาระดับมาก ๗,๙๗๖ แห่ง
๒. พัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็งเอาชนะยาเสพติดอย่างยั่งยืน
๓. ขยายหมู่บ้านต้นกล้ากองทุนแม่ของแผ่นดินใหม่ปี ๒๕๕๘ จำนวน ๙๒๘ แห่ง
๔. สร้างศูนย์เรียนรู้กองทุนแม่ของแผ่นดินระดับจังหวัดปี ๒๕๕๘ จำนวน ๗๗ แห่ง
๕. สร้างการมีส่วนร่วมภาคประชาชนและภาคีที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
๖. สร้างเครือข่ายภาคประชาชนเอาชนะยาเสพติด

จุดเน้นการดำเนินงาน

๑. แก้ไขปัญหายาเสพติดและเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับหมู่บ้าน/ชุมชนที่มีปัญหาระดับมากในทุกมิติแบบองค์รวม
๒. พัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็งเอาชนะยาเสพติดอย่างยั่งยืนไปสู่การเป็นหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดิน
๓. ยกระดับและพัฒนาศักยภาพหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดินเดิมให้ได้มาตรฐานเชิงคุณภาพ
๔. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนและภาคีที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

มาตรการและแนวทางการดำเนินงาน

๑. เสริมสร้างความเข้มแข็งหมู่บ้าน/ชุมชน โดยกระทรวงมหาดไทยในพื้นที่ทั่วไป และ กอ.รมน.ในพื้นที่ชายแดน

- ๑.๑ วิเคราะห์ สํารวจ จำแนกสถานะปัญหายาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชน (๘๑,๙๐๙ แห่ง)

ให้จังหวัด-กรุงเทพมหานคร/สำนักงาน ปปส.ภาค/กทม. ดำเนินการวิเคราะห์ สํารวจ จำแนกสถานะปัญหายาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชน รวมทั้งสํารวจศักยภาพความพร้อมของหมู่บ้าน/ชุมชนจากระดับพื้นที่

- ๑.๒ แก้ไขปัญหา เสริมสร้างความเข้มแข็งให้หมู่บ้าน/ชุมชนที่มีปัญหามาก (๗,๙๗๖ แห่ง)

ให้จังหวัด-อำเภอ/กรุงเทพมหานคร-เขต มอบหมายชุดปฏิบัติการประจำตำบล และผู้ประสานงานหมู่บ้าน/ชุมชน คณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) หรือกรรมการชุมชน และผู้ประสานพลังแผ่นดิน (๒๕ ตาสับปะรด) ดำเนินการแก้ไขปัญหายาเสพติด และเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับหมู่บ้าน/ชุมชนที่มีปัญหาระดับมาก (๗,๙๗๖ แห่ง) ด้วยกระบวนการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง ๗ ขั้นตอน ประกอบด้วย สืบสภาพชุมชน ประชุมประชาคม รมณรงค์ประชาสัมพันธ์ ค้นหาผู้เสพ/ผู้ติด ใช้มาตรการทางสังคม และดำรงความเข้มแข็ง

๑.๓ พัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็งเอาชนะยาเสพติดอย่างยั่งยืน

ให้กลไกการดำเนินงานตามข้อ ๑.๒ ดำเนินการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งอย่างต่อเนื่อง โดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อเตรียมการไปสู่การคัดเลือกเป็นกองทุนแม่ของแผ่นดิน

๑.๔ เพิ่มประสิทธิภาพชุดปฏิบัติการเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

ให้จังหวัดและอำเภอ/กรุงเทพมหานครและเขตเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของชุดปฏิบัติการในระดับพื้นที่ เช่น ชุดปฏิบัติการประจำตำบล ผู้ประสานงานหมู่บ้าน/ชุมชน คณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) หรือกรรมการชุมชน และผู้ประสานพลังแผ่นดิน (๒๕ ตำบล/เขต) ในการดำเนินงานหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็ง

๒. เสริมสร้างความเข้มแข็งหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดิน

๒.๑ อำนวยการ/บริหารจัดการกองทุนแม่ของแผ่นดิน สำนักงาน ป.ป.ส. กรมการพัฒนาชุมชน ดำเนินการพัฒนาและบูรณาการกลไกทั้งระดับอำนวยการและปฏิบัติในการเสริมสร้างความเข้มแข็งหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดิน

๒.๒ ขับเคลื่อนหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดิน

๒.๒.๑ หมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดินเดิม ให้กรมการพัฒนาชุมชนดำเนินการตรวจสอบสภาพกองทุนแม่ของแผ่นดิน (อย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง) และให้สำนักงาน ป.ป.ส.ภาค/กทม. กรมการพัฒนาชุมชน จังหวัด อำเภอ เขต สำนักพัฒนาสังคมเสริมสร้างความเข้มแข็งตามแนวพระราชปณิธานกองทุนแม่ของแผ่นดิน ด้วยกระบวนการซ่อม สร้าง เสริม หมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดินสถานะ A B C ยกระดับเป็นศูนย์เรียนรู้

๒.๒.๒ ขยายกองทุนแม่ของแผ่นดินใหม่ (ต้นกล้ากองทุนแม่ของแผ่นดิน) ให้สำนักงาน ป.ป.ส.ภาค/กทม. กรมการพัฒนาชุมชน จังหวัด อำเภอ เขต สำนักพัฒนาสังคม ดำรง พัฒนาศักยภาพต้นกล้ากองทุนแม่ของแผ่นดินปี ๒๕๕๗ และสร้าง พัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดินปี ๒๕๕๘

๒.๒.๓ พัฒนาเป็นศูนย์เรียนรู้กองทุนแม่ของแผ่นดิน สำนักงาน ป.ป.ส. กรมการพัฒนาชุมชน จังหวัด อำเภอ สำนักพัฒนาสังคม ดำรงสถานะและพัฒนาศักยภาพศูนย์เรียนรู้กองทุนแม่ของแผ่นดิน (๑,๐๘๘ แห่ง) สร้างศูนย์เรียนรู้กองทุนแม่ของแผ่นดินระดับจังหวัด (๗๗ แห่ง) ต่อยอดบูรณาการเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ

๓. สร้างกระบวนการและศักยภาพการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โดย

๓.๑ ชุมชน

(๑) ศึกษาชุมชน นำข้อมูลมาวิเคราะห์สังเคราะห์ถึงปัญหา ความต้องการ ผลกระทบ และแนวทางการปรับปรุงแก้ไขพัฒนา

(๒) วิเคราะห์สถานะหมู่บ้าน/ชุมชน โดยจำแนกพื้นที่เป้าหมายเป็นหมู่บ้าน/ชุมชนตามระดับความรุนแรงของปัญหา และหมู่บ้าน/ชุมชนชายแดน

(ก) ใช้หมู่บ้าน/ชุมชนเป็นฐานในการดำเนินงานที่จะทำให้ชุมชนมีความเข้าใจปัญหา ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบในการแก้ไขปัญหายาเสพติดโดยให้คนในชุมชนร่วมจัดการตนเอง

(ข) เสริมสร้างทุนทางสังคมมาใช้ประโยชน์ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ทั้งที่เป็นระบบคุณค่า ความเชื่อ อุดมการณ์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาชาวบ้าน ปราชญ์ชาวบ้าน กระบวนการเรียนรู้ที่ชุมชนสั่งสมและสร้างสรรค์

(ค) เพิ่มขีดความสามารถในการพัฒนาชุมชนของตนเองโดยยกระดับความรู้และพัฒนาศักยภาพผู้นำทางการและผู้นำธรรมชาติเพื่อเตรียมความพร้อมในการมีส่วนร่วมป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดระดับพื้นที่

(ง) ส่งเสริมสนับสนุนให้ภาคีและเครือข่ายมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็งและกองทุนแม่ของแผ่นดิน

(จ) ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาบุคลากร องค์ความรู้ ข้อมูล และการบริหารจัดการของภาคีที่มีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดให้สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(ฉ) จัดระบบ กลไก เข้าไปดำเนินการในหมู่บ้าน/ชุมชน ตามความเหมาะสมของพื้นที่

๓.๒ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(๑) ปรับปรุงแก้ไขกฎหมายให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดที่ชัดเจน

(๒) บูรณาการประสานความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภารกิจด้านยาเสพติดตามสภาพปัญหาในพื้นที่และความต้องการของประชาชน โดยจัดทำกรอบ ขอบเขต และรูปแบบที่เหมาะสมเพื่อร่วมกันดำเนินงาน หรือถ่ายโอนงานให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการ

(๓) สนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมกับชุมชนและภาคประชาสังคมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่น การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด การรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินชุมชน

๓.๓ สถาบันศาสนา

(๑) สร้างจิตสำนึกในเรื่องศาสนา (Religion consciousness)

(๒) ใช้มาตรการทางด้านศาสนาในการแก้ไขปัญหายาเสพติด

(๓) ผู้นำศาสนาสอดแทรกประเด็นปัญหายาเสพติดควบคู่ไปกับการสอนหลักศาสนา

(๔) สอนจริยศึกษาให้แก่เด็กเยาวชน ประชาชน

(๕) จัดการเรียนการสอนธรรมศึกษาในสถานศึกษา

(๖) จัดกิจกรรมให้คนในทุกศาสนาทำกิจกรรมร่วมกัน

(๗) สร้างสังคมเพื่อให้อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข มีเป้าหมายร่วมกัน มีวิธีที่จะบรรลุเป้าหมายนั้น

๓.๔ สื่อมวลชน

- (๑) ส่งเสริมการใช้สื่อสารมวลชนให้เป็นประโยชน์ต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด
- (๒) สนับสนุนให้สื่อมวลชนเสนอสื่อที่สร้างสรรค์ชีวิตครอบครัวและชุมชน เสนอความเห็นที่สร้างสรรค์แก่สังคม
- (๓) เผยแพร่สื่อที่มีคุณภาพให้เข้าถึงชุมชนอย่างกว้างขวาง
- (๔) สร้างทัศนคติต่อต้านยาเสพติด
- (๕) มีเวทีสาธารณะ (Social dialogue) ในทุกประเด็นปัญหาเพื่อนำไปสู่ข้อเสนอที่ชัดเจนและสัมผัสได้
- (๖) ให้ความสำคัญกับบทบาทของสื่อมวลชนเพื่อประโยชน์แก่การตรวจสอบความสุจริตและความโปร่งใสในการใช้อำนาจรัฐของภาคประชาชน
- (๗) สร้างจิตสำนึกในความรับผิดชอบต่อการนำเสนอของสื่อ สื่อทุกแขนงต้องระมัดระวังและรับผิดชอบต่อข้อมูลที่ถูกส่งต่อสาธารณชน

๓.๕ สร้างครอบครัวเข้มแข็ง โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- (๑) จำแนกประเภทครอบครัวเพื่อกำหนดเป้าหมายการดำเนินงานและกิจกรรมเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาเสพติด
- (๒) สนับสนุนให้ทุกภาคส่วนร่วมมือกันให้ความคุ้มครองหรือช่วยเหลือแก่ครอบครัวที่มีปัญหาหรือกำลังมีปัญหา จัดเตรียมความพร้อมก่อนสร้างครอบครัว ให้คำแนะนำหรือคำปรึกษาที่จำเป็นแก่ครอบครัว
- (๓) สนับสนุนให้ชุมชนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาความรับผิดชอบต่อคนในครอบครัวและชุมชน
- (๔) สร้างระบบเฝ้าระวังเตือนภัยสำหรับครอบครัวและเด็กกลุ่มเสี่ยงโดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมสร้างระบบเครือข่ายครอบครัว
- (๕) จัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการพัฒนาครอบครัวและชีวิตครอบครัว
- (๖) สร้างหลักประกันความมั่นคงทางสังคมแก่ครอบครัวและชุมชน
- (๗) สร้างความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจของครอบครัวบนพื้นฐานเศรษฐกิจพอเพียง ครอบครัวพึ่งพาตนเองได้
- (๘) อบรมเลี้ยงดูเด็กให้มีพัฒนาการสมดุรอบตัวและเหมาะสมตามวัย มีวินัยในตนเอง เป็นผู้มีความดี จริยธรรม มีทักษะชีวิต
- (๙) จัดบริการรับเลี้ยงและพัฒนาเด็กในหน่วยงาน สถานประกอบการ และศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน

(๑๐) สร้างภูมิคุ้มกันให้แก่ครอบครัว สร้างความมั่นคงของครอบครัว สนับสนุนคุณภาพชีวิตของครอบครัว เสริมสร้างสถาบันครอบครัวให้มีความเข้มแข็ง

๓.๖ สร้างภาคประชาชนเข้มแข็ง โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

(๑) สร้างจิตสำนึกความเป็นพลเมือง (Civic consciousness) และจิตสำนึกในการมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อชุมชน (Public consciousness) สร้างสำนึกชุมชนเพื่อให้ลุกขึ้นมาจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนเอง

(๒) สนับสนุนการรวมกลุ่มของชุมชนในแต่ละพื้นที่โดยความสมัครใจ สนับสนุนองค์กรภาคประชาชนให้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในชุมชนและท้องถิ่น

(๓) จัดทำแผนพัฒนาชุมชนแบบบูรณาการ ให้ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบต่อในพื้นที่

(๔) จัดเวทีประชาคมอย่างต่อเนื่องเพื่อให้มีพลังในการดำเนินกิจกรรมของชุมชน

(๕) จัดทำข้อบัญญัติของชุมชนเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดที่เกิดขึ้น

(๖) สนับสนุนแหล่งเงินทุนสำหรับการพัฒนาชุมชนเพื่อการบริหารจัดการตนเองของชุมชนและประชาชนในท้องถิ่น

(๗) พัฒนาระบบการเรียนรู้และเครือข่ายเรียนรู้ของชุมชน ขยายเครือข่ายการเรียนรู้

(๘) สนับสนุนการถ่ายทอดแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การเรียนรู้ของคนในชุมชนเดียวกันและระหว่างชุมชน

(๙) พัฒนาเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และภาคประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด

(๑๐) จัดตั้งองค์กรประชาชนเพื่อส่งเสริมสนับสนุนบทบาทและการมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด บริหารจัดการกลไกองค์กรและกลไกภาคประชาชน

หน่วยงานรับผิดชอบ

๑. หน่วยงานหลัก

กระทรวงมหาดไทย (สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย กรมการปกครอง กรมการพัฒนาชุมชน กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น)

กระทรวงยุติธรรม (สำนักงาน ป.ป.ส.)

๒. หน่วยงานสนับสนุน

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส และ ผู้สูงอายุ กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน)

กระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษา
เอกชน สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา)

กระทรวงแรงงาน (สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน
กรมการจัดหางาน กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน สำนักงานประกันสังคม)

กระทรวงวัฒนธรรม (กรมส่งเสริมวัฒนธรรม)

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

สำนักนายกรัฐมนตรี (กรมประชาสัมพันธ์ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร)

สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

กรุงเทพมหานคร

ภาคเอกชน

ภาคประชาสังคม

สื่อมวลชน

ตัวชี้วัด

- ร้อยละ ๙๐ ของหมู่บ้านชุมชนที่มีปัญหาเสพติดมากได้รับการแก้ไขและเสริมสร้างความเข้มแข็ง
- มีการขยายหมู่บ้านต้นกล้ากองทุนแม่ของแผ่นดินใหม่ ปี ๒๕๕๘ จำนวน ๙๒๘ แห่ง
- มีการสร้างศูนย์เรียนรู้กองทุนแม่ของแผ่นดินระดับจังหวัดปี ๒๕๕๘ จำนวน ๗๗ แห่ง

ยุทธศาสตร์ที่ ๘: การบริหารจัดการอย่างบูรณาการ

เป้าหมายยุทธศาสตร์

มีระบบบริหารจัดการ อำนวยการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดอย่างมีเอกภาพ สามารถนำนโยบาย
ไปสู่การปฏิบัติได้อย่างแท้จริง และมีประสิทธิภาพ

จุดเน้นการดำเนินงาน

- พัฒนาระบบบริหารจัดการแบบบูรณาการในทุกระดับทั่วประเทศ เพื่อให้สามารถเอาชนะปัญหา
เสพติดที่กำหนดให้เป็นวาระเร่งด่วน โดยการจัดโครงสร้าง กลไกการบริหารจัดการทุกระดับ
- พัฒนาระบบแผนงาน งบประมาณ ให้สามารถติดตามการใช้จ่ายงบประมาณ และประเมิน
ประสิทธิภาพงบประมาณกับผลที่ได้รับ
- พัฒนาระบบการกำกับ ติดตาม และรายงานผลการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์การป้องกันและ
แก้ไขปัญหาเสพติด

๔. เพิ่มความเข้มแข็งให้กับการบูรณาการในระดับพื้นที่ในทุกจังหวัด
๕. พัฒนาบุคลากรด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ให้สอดคล้องกับบทบาทและภารกิจ
๖. พัฒนาระบบการบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศด้านยาเสพติด ให้สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการติดตาม เฝ้าระวัง เพื่อนำมาใช้ในการกำหนดมาตรการ/แนวทางดำเนินงาน

มาตรการและแนวทางการดำเนินงาน

๑. ปรับระบบอำนาจการและบริหารจัดการ เพื่อสร้างความเข้มแข็งของกลไกอำนาจการทุกระดับทั้งในระดับส่วนกลาง-ภาค-จังหวัด-อำเภอ-หมู่บ้าน/ชุมชนทั่วประเทศ โดย

๑.๑ จัดตั้งศูนย์อำนาจการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติ (ศอ.ปส.) เป็นกลไกอำนาจการในการแก้ไขปัญหายาเสพติดระดับชาติ เพื่อให้เกิดเอกภาพในการบริหารจัดการและสั่งการจากระดับชาติถึงระดับต่างๆ

๑.๒ ให้หน่วยงานในระดับกระทรวงและเทียบเท่าในส่วนกลางทุกหน่วย จัดให้มีโครงสร้างศูนย์อำนาจการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดกระทรวง/หน่วยงาน มีสถานที่และอุปกรณ์สำนักงาน พร้อมกับจัดสรรเจ้าหน้าที่จำนวนหนึ่งปฏิบัติงานประจำในศูนย์อำนาจการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

๑.๓ ให้ทุกจังหวัด/กรุงเทพมหานคร อำเภอ/เขต จัดโครงสร้างศูนย์อำนาจการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจังหวัด/กรุงเทพมหานคร ศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดอำเภอ/เขต และให้มีการบรรจุเจ้าหน้าที่ประเภทต่างๆ มาปฏิบัติงานประจำ ให้เพียงพอต่อการปฏิบัติงานในฐานะกลไกอำนาจการตามสถานการณ์ปัญหาของแต่ละจังหวัดและอำเภอ มีที่ทำการชัดเจน และมีอุปกรณ์พร้อมปฏิบัติงาน

๑.๔ จัดระบบกำลังพลที่ปฏิบัติงานด้านยาเสพติดทุกหน่วยให้สามารถรองรับการปฏิบัติงานด้านยาเสพติด โดยคัดเลือกกำลังพลที่ปฏิบัติงานด้านยาเสพติดที่มีคุณภาพ ชื่อสัตย์ มีการขึ้นทะเบียนกำลังพล รวมทั้งมีระบบสร้างขวัญกำลังใจ ฯลฯ เพื่อให้การขับเคลื่อนงานด้านยาเสพติดเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

๒. พัฒนาระบบแผนงานและงบประมาณในระดับต่างๆ ให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล และแผนยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โดย

๒.๑ ให้สำนักงาน ป.ป.ส. เป็นหน่วยงานหลักในการบูรณาการเป้าหมาย แผนงาน โครงการและงบประมาณของทุกหน่วยงานตามแผนยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยจัดความสมดุลระหว่างการตั้งเป้าหมายเชิงปริมาณกับเป้าหมายเชิงคุณภาพที่เน้นผลลัพธ์ (Outcome) และผลกระทบ โดยให้ความสำคัญกับการตั้งเป้าหมายเชิงผลลัพธ์ให้มากขึ้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายสูงสุดในการควบคุมและลดปัญหายาเสพติด รวมทั้งให้มีความสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ของจังหวัด และแผนพัฒนาท้องถิ่น

๒.๒ ให้สำนักงาน ป.ป.ส. เป็นหน่วยงานหลักในการรวบรวม และประมวลแผนปฏิบัติการของทุกหน่วยงานรายไตรมาสเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการปฏิบัติงาน และสามารถกำกับ ติดตามผลการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒.๓ ให้ทุกหน่วยงานส่วนกลางที่มีรหัสงบประมาณด้านยาเสพติดในปี ๒๕๕๘ พิจารณาปรับการ จัดสรรงบประมาณตามกรอบภารกิจให้สอดคล้องกับแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดปี ๒๕๕๘

๒.๔ ให้ทุกหน่วยงานส่วนกลางที่มีรหัสงบประมาณด้านยาเสพติดในปี ๒๕๕๘ เร่งรัดการจัดสรรและ ตัดโอนงบประมาณลงสู่พื้นที่ตามระยะเวลาที่สำนักงบประมาณกำหนด และแจ้งผลดังกล่าวให้สำนักงาน ป.ป.ส. ทราบ

๒.๕ ให้หน่วยงานในระดับจังหวัดที่ได้รับงบประมาณจากหน่วยงานต้นสังกัด บูรณาการแผนงานและ งบประมาณกับการจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดของจังหวัด

๒.๖ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดสรรหรือสนับสนุนงบประมาณด้านยาเสพติด เพื่อตอบสนอง นโยบายรัฐบาลและปัญหาเสพติดในพื้นที่ ให้กับหน่วยงาน องค์กรด้วยความรวดเร็ว ชัดเจน และมีประสิทธิภาพ

๓. พัฒนาระบบการกำกับ ติดตาม รายงานผลการดำเนินงาน และการประเมินผล

๓.๑ ให้มีการพัฒนาระบบการติดตามและรายงานผลการดำเนินงานผ่านระบบอินเทอร์เน็ตเพื่อให้ สามารถกำกับ ติดตามการดำเนินงานได้อย่างรวดเร็ว โดยในแต่ละหน่วยงานให้มีการมอบหมายบทบาทภารกิจ ผู้รับผิดชอบเป็นการเฉพาะ

๓.๒ จัดให้มีกลไกการบริหารแผนงานและงบประมาณและการกำกับติดตามในระดับกระทรวง/ หน่วยงาน ภาค จังหวัดและอำเภอ โดย

(๑) จัดตั้งอนุกรรมการบริหารแผนงานและงบประมาณป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด เพื่อ เป็นกลไกในการบริหารแผนงาน งบประมาณ และติดตามการใช้จ่ายงบประมาณด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา เสพติด

(๒) จัดตั้งอนุกรรมการกำกับติดตามผลการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด เพื่อเป็นกลไกในการกำกับติดตามการดำเนินงานและการปฏิบัติงานการแก้ไขปัญหาเสพติดให้เป็นไปอย่างมี ประสิทธิภาพ

๓.๓ ให้ทุกหน่วยงานมอบหมายผู้ตรวจราชการกระทรวง/หน่วยงาน เป็นผู้รับผิดชอบหลักในการ กำกับติดตามการดำเนินงานของหน่วยงาน

๓.๔ ให้ทุกหน่วยงานรายงานผลการดำเนินงาน ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพเพื่อประเมิน ผลสัมฤทธิ์ในการทำงานทุกไตรมาส โดยให้สำนักงาน ป.ป.ส. เป็นผู้รับผิดชอบในการรวบรวม วิเคราะห์และ ประเมินผลนำเสนอต่อคณะรัฐมนตรี

๓.๕ จัดให้มีการประเมินผลการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด ทุกไตรมาส ทั้งการประเมินผลภายในโดยหน่วยงาน และการประเมินผลภายนอกโดยสถาบันวิชาการ

๔. พัฒนาระบบวิชาการ ระบบข้อมูล และระบบเฝ้าระวังปัญหายาเสพติด**๔.๑ พัฒนาระบบข้อมูลยาเสพติดในระดับจังหวัดและอำเภอ**

๔.๒ พัฒนาระบบข้อมูลยาเสพติด และห้องปฏิบัติการข้อมูล (War Room) ในทุกระดับอย่างต่อเนื่อง ยกระดับงานข้อมูลการข่าว เพื่อกำกับติดตามการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

๔.๓ จัดระบบเฝ้าระวังปัญหายาเสพติดให้ครอบคลุมพื้นที่ กลุ่มเป้าหมาย และตัวยาเสพติด โดยจัดให้มีการประชุมโต๊ะข่าวยาเสพติดเป็นประจำทุกเดือน และแจ้งเตือนหน่วยปฏิบัติในพื้นที่ให้เร่งดำเนินการ

๔.๔ พัฒนาระบบข้อมูลวิชาการ โดยเครือข่ายสถาบันวิชาการ เพื่อประกอบการกำหนดนโยบาย มาตรการ ทั้งในระดับส่วนกลาง ภาค และจังหวัด และจัดให้มีการดำเนินการสรุปทบทเรียน องค์ความรู้ การดำเนินงานที่โดดเด่นในพื้นที่ในแต่ละมาตรการ เพื่อเผยแพร่ให้หน่วยงานต่างๆ นำไปใช้ประโยชน์

๕. พัฒนาระบบการสนับสนุน

๕.๑ พัฒนานองค์ความรู้ของบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านยาเสพติด ให้มีความเหมาะสม สอดคล้องกับภารกิจ บทบาท หน้าที่ และสถานการณ์ปัญหายาเสพติด

๕.๒ จัดให้มีระบบการให้ขวัญกำลังใจ เพื่อสร้างแรงจูงใจให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน

๕.๓ พัฒนา ปรับปรุงกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ให้เอื้อต่อการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๕.๔ ประชาสัมพันธ์เชิงรุกเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

๖. พัฒนารูปแบบการบริหารจัดการการแก้ไขปัญหายาเสพติดในระดับพื้นที่แบบมีส่วนร่วม โดย

๖.๑ บูรณาการแผนงาน งบประมาณ การติดตาม และการประเมินผล เพื่อการแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างต่อเนื่องและเป็นรูปธรรมระหว่างปี พ.ศ.๒๕๕๘-๒๕๖๒ (ในระดับจังหวัดนำร่อง ๑๐ จังหวัด ได้แก่ กรุงเทพมหานคร (เขตลาดพร้าว) สมุทรปราการ สระแก้ว ยโสธร มุกดาหาร เชียงราย พิชณุโลก นครปฐม นครศรีธรรมราช และสตูล)

หน่วยงานรับผิดชอบ**๑. หน่วยงานหลัก**

กระทรวงยุติธรรม (สำนักงาน ป.ป.ส.)

กระทรวงกลาโหม (กองบัญชาการกองทัพไทย กองทัพบก กองทัพเรือ กองทัพอากาศ)

กระทรวงมหาดไทย (สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย กรมการปกครอง กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น)

กระทรวงสาธารณสุข (สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข)

สำนักนายกรัฐมนตรี (กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร)

๒. หน่วยงานสนับสนุน

กระทรวงยุติธรรม (สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม)

กระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา)

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์)

กระทรวงแรงงาน (สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน)

กระทรวงการคลัง (สำนักงบประมาณ กรมบัญชีกลาง)

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

สำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักงบประมาณ กรมประชาสัมพันธ์)

ตัวชี้วัด

๑. มีการจัดตั้งกลไกการอำนวยการทุกระดับ

๒. แผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ปี ๒๕๕๘ มีการบูรณาการแผนงาน โครงการและงบประมาณการของทุกหน่วยงาน

๓. มีระบบการกำกับ ติดตามการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

๔. มีการพัฒนาห้องปฏิบัติการข้อมูล (War Room) ในทุกระดับ

๕. ตัวชี้วัดความสำเร็จการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดปี ๒๕๕๘

๑. ความพึงพอใจและความเชื่อมั่นของประชาชนในการแก้ไขปัญหายาเสพติดสูงขึ้น

๒. ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน อันเนื่องมาจากปัญหายาเสพติดสูงขึ้น

๓. สถานการณ์ปัญหายาเสพติดในภาพรวมลดลงและสามารถควบคุมได้

๖. โครงสร้างการบริหารจัดการกลไกอำนวยการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดปี ๒๕๕๘

กลไกการบริหารจัดการ และอำนวยการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ปี ๒๕๕๘ จะใช้ศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจระดับชาติ ระดับภารกิจ และระดับพื้นที่ เพื่อเป็นกลไกอำนวยการ กำกับ ติดตาม และบูรณาการการดำเนินงานด้านยาเสพติดโดยแบ่งออกเป็น ๓ ระดับ คือ

๑. กลไกระดับชาติ (Agenda) มีศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติ (ศอ.ป.ส.) เป็นกลไกอำนวยการ กำกับ ติดตามการนำยุทธศาสตร์ที่เป็นวาระชาติไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุผลตามเป้าหมาย รวมทั้งประเมินผลการดำเนินงาน การแก้ไขปัญหาอุปสรรค ข้อขัดข้อง ให้เป็นไปตามแผนยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด

๒. กลไกระดับภารกิจ (Function) มีศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ระดับกระทรวง กรม และระดับหน่วยงานรับผิดชอบการดำเนินงานตามภารกิจ โดยเน้นการบูรณาการแผนงานและงบประมาณ ภายในหน่วยงาน และระหว่างหน่วยงาน ให้เกิดเอกภาพ และมุ่งต่อการสนับสนุนการดำเนินงานระดับพื้นที่ รวมทั้งการกำกับติดตามการดำเนินงานของหน่วยงานในสังกัด

๓. กลไกระดับพื้นที่ (Area) มีกลไกหลักรับผิดชอบในการเฝ้าระวังและดำเนินงานในพื้นที่ ดังนี้

๓.๑ มีศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจังหวัดและกรุงเทพมหานคร (ศอ.ป.ส.จ./กทม.) โดยผู้ว่าราชการจังหวัดและผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเป็นผู้รับผิดชอบและมีอำนาจหน้าที่ในการบูรณาการแผนงานงบประมาณ และอำนวยการ กำกับการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่ รับผิดชอบร่วมกับส่วนราชการ องค์กรภาคประชาชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๓.๒ มีศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดอำเภอและเขต (ศป.ป.ส.อ./เขต) โดยนายอำเภอและผู้อำนวยการเขต เป็นผู้อำนวยการทำหน้าที่รับนโยบาย แนวทาง และแผนงานโครงการที่จังหวัด และกรุงเทพมหานครกำหนด นำไปประสานการปฏิบัติการร่วมกับส่วนราชการ องค์กรภาคประชาชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่

๓.๓ มีศูนย์อำนวยการฯ หรือศูนย์ปฏิบัติการฯ เฉพาะกิจ เพื่อแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่พิเศษ ตามที่ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติ เห็นสมควร

๗. การจัดทำแผนงานและงบประมาณ

๑. ให้สำนักงาน ป.ป.ส. เป็นเจ้าภาพในการบูรณาการแผนปฏิบัติการเพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดปี ๒๕๕๘ และให้หน่วยงานที่เป็นผู้รับผิดชอบหลักบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่รับผิดชอบต่าง ๆ ทั้งในระดับส่วนกลางและระดับพื้นที่

๒. ให้ทุกหน่วยที่มีเป้าหมายดำเนินการในระดับพื้นที่จัดสรรงบประมาณลงในระดับพื้นที่แต่ละระดับให้แล้วเสร็จตามที่สำนักงบประมาณกำหนด

๘. การรายงานผลการดำเนินงานและการประเมินผล

๑. การรายงานผลการดำเนินงาน ให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรายงานผลการดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพเป็นประจำทุกเดือน โดยไม่เกินวันที่ ๕ ของเดือน ไปยังสำนักงาน ป.ป.ส. ซึ่งเป็นหน่วยรับผิดชอบในการรวบรวม วิเคราะห์ประมวลผลนำเสนอต่อคณะรัฐมนตรี

๒. การประเมินผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดกำหนดกรอบระยะเวลาการประเมินผลรายไตรมาสทั้งการประเมินผลภายในโดยหน่วยงาน และการประเมินผลภายนอกโดยสถาบันวิชาการ

๙. โครงการแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่พิเศษ

วัตถุประสงค์

เพื่อลดระดับความรุนแรงของปัญหาเสพติดในพื้นที่ที่ต้องได้รับการแก้ไขเร่งด่วนเป็นการเฉพาะ

เป้าหมายการดำเนินการ

๑. พื้นที่จังหวัดชายแดนภาคเหนือตอนบน (เชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน)

๒. พื้นที่จังหวัดชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (เลย หนองคาย บึงกาฬ นครพนม มุกดาหาร อำนาจเจริญ อุบลราชธานี)

๓. พื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

๔. พื้นที่กรุงเทพมหานคร

๕. พื้นที่โครงการขยายผลโครงการหลวงเพื่อแก้ไขปัญหาเสพติดอย่างยั่งยืน และพื้นที่พิเศษอำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่

มาตรการและแนวทางการดำเนินงาน

๑. กำหนดโครงสร้าง กลไก รูปแบบการแก้ไขปัญหาลักษณะเฉพาะพื้นที่ที่สอดคล้องและสนับสนุนการแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่นั้นๆ

๒. ให้จัดทำแผนการป้องกันและแก้ไขปัญหาลักษณะเฉพาะ/พื้นที่พิเศษ/โครงการพิเศษที่จะต้องมีการบริหารจัดการ เพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาลักษณะเฉพาะอย่างยั่งยืน ได้แก่

(๑) พื้นที่จังหวัดชายแดนภาคเหนือตอนบน (เชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน)

(๒) พื้นที่จังหวัดชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (เลย หนองคาย บึงกาฬ นครพนม มุกดาหาร อำนาจเจริญ อุบลราชธานี)

(๓) พื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

(๔) พื้นที่กรุงเทพมหานคร

(๕) พื้นที่โครงการขยายผลโครงการหลวงเพื่อแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างยั่งยืน และพื้นที่พิเศษ
อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่

กิจกรรมสำคัญ

๑. โครงการสกัดกั้นยาเสพติดอย่างบูรณาการในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคเหนือตอนบน
๒. โครงการสกัดกั้นยาเสพติดอย่างบูรณาการในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
๓. โครงการลดปัญหาการค้าและแพร่ระบาดของยาเสพติดในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้
๔. โครงการลดปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดในพื้นที่กรุงเทพมหานคร
๕. โครงการขยายผลโครงการหลวงเพื่อแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างยั่งยืน และพื้นที่พิเศษอำเภอ
อมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่

แผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ปี ๒๕๕๘

จุดมุ่งหมาย

ลดปริมาณผู้เข้าสู่การกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติด นำคนออกจากวงจรการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ให้เห็นอย่างชัดเจน จนไม่ส่งผลกระทบต่อสังคมและประชาชน

เป้าหมายรวมทางยุทธศาสตร์

- ๑) พัฒนามาตรฐานการบำบัดรักษาทุกระบบ ติดตามผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟู ให้ความช่วยเหลือ ผู้ผ่านการบำบัดให้สามารถกลับไปใช้ชีวิตในสังคมอย่างปกติ
- ๒) สร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติดให้กับเด็กและเยาวชน รวมทั้งผู้ใช้แรงงานในสถานประกอบการ
- ๓) สกัดกั้นการลักลอบลำเลียงและนำเข้ายาเสพติดในช่องทางชายแดน ตลอดจนพื้นที่ในประเทศ
- ๔)ปราบปราม จับกุมการกระทำความผิดคดีร้ายสำคัญ รวมทั้งเครือข่ายการค้าในเรือนจำทุกแห่ง

จุดเน้นการดำเนินงาน

- ๑) การป้องกันเชิงรุกในกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดรายใหม่
- ๒) การแก้ไขปัญหามัธยมศึกษาผู้ติดยาเสพติดให้ครบวงจร สร้างมาตรฐานการบำบัดรักษา
- ๓) การติดตาม ช่วยเหลือเพื่อมิให้กลับไปเสพซ้ำ และดำรงชีวิตในสังคมอย่างปกติ
- ๔) การสกัดกั้นยาเสพติดแบบบูรณาการทั้งระบบ
- ๕) การทำลายโครงสร้างเครือข่ายการค้ายาเสพติดด้วยการตัดวงจรทางการเงิน
- ๖) การปราบปรามเครือข่ายนักค้ายาเสพติด และการแพร่ระบาดยาเสพติดในเรือนจำ
- ๗) ความร่วมมือเชิงรุกภายนอกประเทศ โดยเฉพาะในภูมิภาคอาเซียน
- ๘) การแก้ไขปัญหายาเสพติดเชิงคุณภาพ เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหายาเสพติดได้อย่างแท้จริง
- ๙) การบริหารจัดการ บูรณาการแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่พิเศษ และจังหวัดนำร่อง

ยุทธศาสตร์

การป้องกันกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด	การแก้ไขปัญหามัธยมศึกษาผู้ติดยาเสพติด	การสร้างและพัฒนาระบบรองรับการคืนคนดีสู่สังคม	การควบคุมตัวและผู้ค้ายาเสพติด
ความร่วมมือระหว่างประเทศ	สร้างสภาพแวดล้อมเพื่อป้องกันปัญหายาเสพติด	การมีส่วนร่วมของภาคประชาชน	การบริหารจัดการอย่างบูรณาการ

กลไกการอำนวยความสะดวกและบริหารจัดการ

- ๑) ศูนย์อำนวยความสะดวกป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติ (ศอ.ป.ส.)
- ๒) ศูนย์อำนวยความสะดวกป้องกันและปราบปรามยาเสพติดระดับต่างๆ (ระดับกระทรวง/กรม/หน่วยงาน)
- ๓) ศูนย์อำนวยความสะดวกป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจังหวัด/กรุงเทพมหานคร และศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดระดับอำเภอ/กิ่งอำเภอ

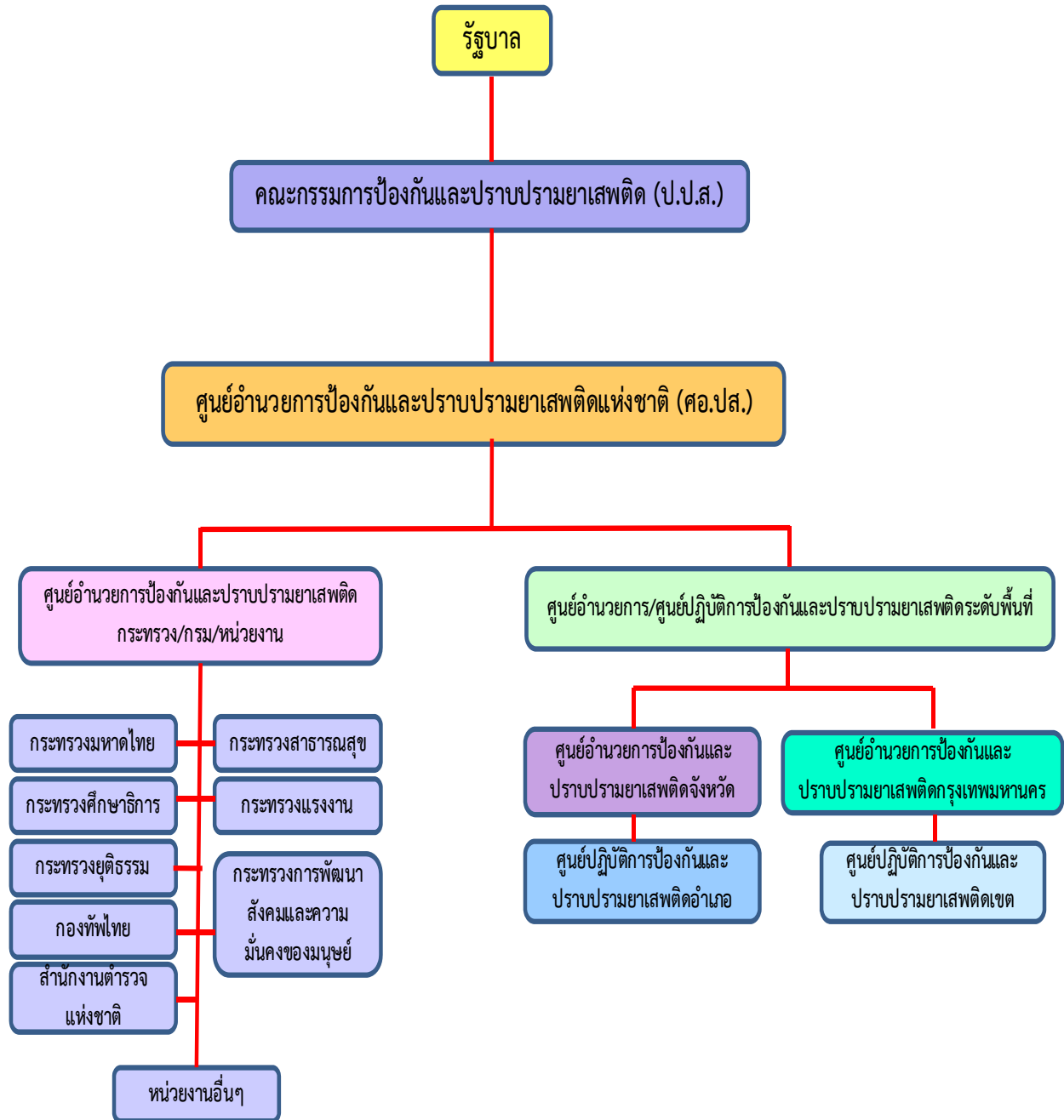
ตัวชี้วัดความสำเร็จการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดปี ๒๕๕๘

๑. ความพึงพอใจและความเชื่อมั่นของประชาชนในการแก้ไขปัญหายาเสพติดสูงขึ้น
๒. ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนอันเนื่องมาจากปัญหายาเสพติดสูงขึ้น
๓. สถานการณ์ปัญหายาเสพติดในภาพรวมลดลงและสามารถควบคุมได้

ระยะเวลา

๑ ตุลาคม ๒๕๕๗ – ๓๐ กันยายน ๒๕๕๘

ผนวก ข. กลไกการอำนวยการและบริหารจัดการแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด

ผนวก ค. เป้าหมายการแก้ไขปัญหายาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชน จำแนกรายจังหวัด

จังหวัด	หมู่บ้าน/ชุมชน ทั่วประเทศ	จำแนกประเภทหมู่บ้าน/ชุมชน ตามระดับปัญหา				หมู่บ้าน/ชุมชน กองทุนแม่ๆ
		ไม่มีปัญหา	น้อย	ปานกลาง	มาก	
รวมทั้งประเทศ	81,909	48,471	17,944	7,518	7,976	16,685
ภาค 1	7,399	3,988	1,865	854	692	1,707
ชัยนาท	523	310	108	92	13	163
นนทบุรี	625	274	194	71	86	174
ปทุมธานี	769	249	280	73	167	267
พระนครศรีอยุธยา	1,562	919	355	217	71	170
ลพบุรี	1,198	713	282	75	128	192
สมุทรปราการ	627	341	203	30	53	168
สระบุรี	1,172	857	145	74	96	208
สิงห์บุรี	378	215	76	64	23	202
อ่างทอง	545	110	222	158	55	163
ภาค 2	5,360	3,095	1,229	524	512	1,425
จันทบุรี	766	520	99	63	84	179
ฉะเชิงเทรา	910	732	112	55	11	198
ชลบุรี	975	405	380	123	67	168
ตราด	267	213	38	9	7	166
นครนายก	418	153	100	58	107	169
ปราจีนบุรี	730	320	232	76	102	144

จังหวัด	หมู่บ้าน/ชุมชน ทั่วประเทศ	จำแนกประเภทหมู่บ้าน/ชุมชน ตามระดับปัญหา				หมู่บ้าน/ชุมชน กองทุนแม่ฯ
		ไม่มีปัญหา	น้อย	ปานกลาง	มาก	
ระยอง	525	234	116	80	95	164
สระแก้ว	769	518	152	60	39	237
ภาค 3	17,377	12,066	2,550	1,227	1,534	2,234
ชัยภูมิ	1,642	1,034	348	111	149	220
นครราชสีมา	3,891	2,999	460	192	240	330
บุรีรัมย์	2,584	1,732	512	216	124	295
ยโสธร	908	491	201	122	94	327
ศรีสะเกษ	2,688	1,698	317	229	444	247
สุรินทร์	2,152	1,870	233	29	20	242
อำนาจเจริญ	637	336	138	86	77	238
อุบลราชธานี	2,875	1,906	341	242	386	335
ภาค 4	16,899	10,901	3,582	1,230	1,186	2,676
กาฬสินธุ์	1,620	859	438	177	146	199
ขอนแก่น	2,479	1,848	392	102	137	267
นครพนม	1,147	512	277	208	150	233
บึงกาฬ	615	456	119	9	31	122
มหาสารคาม	1,974	1,496	282	97	99	252
มุกดาหาร	560	341	185	29	5	208
ร้อยเอ็ด	2,464	1,696	514	137	117	218
เลย	985	455	293	128	109	263

จังหวัด	หมู่บ้าน/ชุมชน ทั่วประเทศ	จำแนกประเภทหมู่บ้าน/ชุมชน ตามระดับปัญหา				หมู่บ้าน/ชุมชน กองทุนแม่ๆ
		ไม่มีปัญหา	น้อย	ปานกลาง	มาก	
สกลนคร	1,558	1,202	165	65	126	264
หนองคาย	739	395	266	62	16	156
หนองบัวลำภู	720	578	70	27	45	202
อุดรธานี	2,038	1,063	581	189	205	292
ภาค 5	8,502	5,131	1,745	680	946	1,745
เชียงราย	1,812	973	427	144	268	192
เชียงใหม่	2,178	1,284	438	167	289	407
น่าน	918	762	75	29	52	202
พะเยา	818	484	219	84	31	165
แพร่	726	422	211	36	57	202
แม่ฮ่องสอน	421	346	29	11	35	181
ลำปาง	1,037	514	229	140	154	209
ลำพูน	592	346	117	69	60	187
ภาค 6	8,788	5,013	1,531	1,017	1,227	2,139
กำแพงเพชร	983	434	187	300	62	219
ตาก	598	385	130	34	49	223
นครสวรรค์	1,514	1,171	226	57	60	210
พิจิตร	935	589	199	89	58	174
พิษณุโลก	1,112	545	126	101	340	196
เพชรบูรณ์	1,481	800	262	147	272	199

จังหวัด	หมู่บ้าน/ชุมชน ทั่วประเทศ	จำแนกประเภทหมู่บ้าน/ชุมชน ตามระดับปัญหา				หมู่บ้าน/ชุมชน กองทุนแม่ฯ
		ไม่มีปัญหา	น้อย	ปานกลาง	มาก	
สุโขทัย	864	484	124	82	174	164
อุดรดิตถ์	644	236	164	153	91	580
อุทัยธานี	657	369	113	54	121	174
ภาค 7	6,035	2,873	1,822	752	588	1,531
กาญจนบุรี	1,005	509	367	89	40	187
นครปฐม	1,049	104	639	223	83	155
ประจวบคีรีขันธ์	485	243	176	44	22	201
เพชรบุรี	742	441	134	67	100	169
ราชบุรี	1,040	581	137	110	212	203
สมุทรสงคราม	308	266	26	14	2	198
สมุทรสาคร	363	298	58	1	6	167
สุพรรณบุรี	1,043	431	285	204	123	251
ภาค 8	4,730	2,059	1,814	384	473	1,301
กระบี่	403	107	206	49	41	160
ชุมพร	797	692	76	14	15	199
นครศรีธรรมราช	1,651	570	850	101	130	243
พังงา	340	156	62	25	97	202
ภูเก็ต	140	16	98	17	9	100
ระนอง	197	109	40	18	30	163
สุราษฎร์ธานี	1,202	409	482	160	151	234

จังหวัด	หมู่บ้าน/ชุมชน ทั่วประเทศ	จำแนกประเภทหมู่บ้าน/ชุมชน ตามระดับปัญหา				หมู่บ้าน/ชุมชน กองทุนแม่ฯ
		ไม่มีปัญหา	น้อย	ปานกลาง	มาก	
ภาค 9	4,771	1,893	1,602	768	508	1,258
ตรัง	762	211	303	229	19	143
นราธิวาส	661	175	266	128	92	206
ปัตตานี	680	334	132	50	164	162
พัทลุง	715	350	247	74	44	172
ยะลา	444	146	150	77	71	192
สงขลา	1,211	613	356	144	98	234
สตูล	298	64	148	66	20	149
กรุงเทพมหานคร	2,048	1,452	204	82	310	669
กรุงเทพมหานคร	2,048	1,452	204	82	310	669

ผนวก ง. เป้าหมายการบำบัดรักษาผู้เสพยาเสพติด จำแนกรายจังหวัด

จังหวัด	เป้าหมายการบำบัดรักษา รวม 220,000 คน			
	ระบบสมัครใจ (คน)	ระบบบังคับ (คน)	ระบบต้องโทษ (คน)	รวมทั้ง 3 ระบบ (คน)
รวมทั้งประเทศ	101,800	100,000	18,200	220,000
ภาค 1	12,325	11,716	2,450	26,491
ชัยนาท	200	647	100	947
นนทบุรี	1,610	1,214	100	2,924
ปทุมธานี	1,700	1,053	1,200	3,953
พระนครศรีอยุธยา	1,050	1,848	650	3,548
ลพบุรี	1,960	1,367	100	3,427
สมุทรปราการ	3,400	3,408	0	6,808
สระบุรี	1,700	639	100	2,439
สิงห์บุรี	350	522	100	972
อ่างทอง	355	1,018	100	1,473
ภาค 2	7,819	12,969	1,630	22,418
จันทบุรี	600	990	100	1,690
ฉะเชิงเทรา	1,302	1,898	200	3,400
ชลบุรี	2,520	5,046	560	8,126
ตราด	387	352	0	739
นครนายก	550	952	120	1,622
ปราจีนบุรี	300	1,352	200	1,852
ระยอง	1,100	1,315	250	2,665
สระแก้ว	1,060	1,064	200	2,324

จังหวัด	เป้าหมายการบำบัดรักษา รวม 220,000 คน			
	ระบบสมัครใจ (คน)	ระบบบังคับ (คน)	ระบบต้องโทษ (คน)	รวมทั้ง 3 ระบบ (คน)
ภาค 3	13,798	12,649	2,650	29,097
ชัยภูมิ	1,880	888	250	3,018
นครราชสีมา	3,028	2,433	800	6,261
บุรีรัมย์	1,100	1,425	400	2,925
ยโสธร	1,195	927	200	2,322
ศรีสะเกษ	1,680	1,144	320	3,144
สุรินทร์	1,469	921	180	2,570
อำนาจเจริญ	874	983	200	2,057
อุบลราชธานี	2,572	3,928	300	6,800
ภาค 4	15,285	15,837	1,900	33,022
กาฬสินธุ์	1,267	2,437	200	3,904
ขอนแก่น	2,073	2,427	400	4,900
นครพนม	438	1,414	100	1,952
บึงกาฬ	1,363	637	100	2,100
มหาสารคาม	1,310	851	100	2,261
มุกดาหาร	960	840	200	2,000
ร้อยเอ็ด	1,471	1,529	150	3,150
เลย	733	1,487	200	2,420
สกลนคร	1,200	1,170	100	2,470
หนองคาย	688	552	100	1,340
หนองบัวลำภู	982	468	50	1,500
อุดรธานี	2,800	2,025	200	5,025

จังหวัด	เป้าหมายการบำบัดรักษา รวม 220,000 คน			
	ระบบสมัครใจ (คน)	ระบบบังคับ (คน)	ระบบต้องโทษ (คน)	รวมทั้ง 3 ระบบ (คน)
ภาค 5	9,931	6,743	2,195	18,869
เชียงราย	2,651	2,149	325	5,125
เชียงใหม่	3,577	2,170	700	6,447
น่าน	335	420	100	855
พะเยา	985	565	100	1,650
แพร่	705	395	150	1,250
แม่ฮ่องสอน	100	59	100	259
ลำปาง	1,150	672	600	2,422
ลำพูน	428	313	120	861
ภาค 6	9,749	6,133	1,960	17,842
กำแพงเพชร	880	752	200	1,832
ตาก	1,506	369	300	2,175
นครสวรรค์	420	553	300	1,273
พิจิตร	496	494	200	1,190
พิษณุโลก	1,900	1,301	350	3,551
เพชรบูรณ์	1,350	1,151	350	2,851
สุโขทัย	1,010	740	110	1,860
อุตรดิตถ์	1,371	429	20	1,820
อุทัยธานี	816	344	130	1,290
ภาค 7	7,570	8,132	1,820	17,522
กาญจนบุรี	1,146	1,254	350	2,750
นครปฐม	2,181	1,559	350	4,090

จังหวัด	เป้าหมายการบำบัดรักษา รวม 220,000 คน			
	ระบบสมัครใจ (คน)	ระบบบังคับ (คน)	ระบบต้องโทษ (คน)	รวมทั้ง 3 ระบบ (คน)
ประจวบคีรีขันธ์	1,050	829	100	1,979
เพชรบุรี	980	868	300	2,148
ราชบุรี	504	1,908	300	2,712
สมุทรสงคราม	110	240	120	470
สมุทรสาคร	949	205	200	1,354
สุพรรณบุรี	650	1,269	100	2,019
ภาค 8	9,246	4,273	1,165	14,684
กระบี่	1,014	134	40	1,188
ชุมพร	800	443	200	1,443
นครศรีธรรมราช	2,500	2,383	400	5,283
พังงา	699	131	115	945
ภูเก็ต	700	195	150	1,045
ระนอง	410	110	60	580
สุราษฎร์ธานี	3,123	877	200	4,200
ภาค 9	11,077	6,056	1,430	18,563
ตรัง	660	1,596	150	2,406
นราธิวาส	1,406	405	80	1,891
ปัตตานี	2,134	366	200	2,700
พัทลุง	1,046	1,204	50	2,300
ยะลา	789	344	100	1,233
สงขลา	4,447	1,579	750	6,776
สตูล	595	562	100	1,257
กรุงเทพมหานคร	5,000	15,492	1,000	21,492

ผนวก จ. เป้าหมายการติดตามช่วยเหลือผู้ผ่านการบำบัดรักษา จำแนกรายจังหวัด

ภาค/จังหวัด	ผู้ผ่านการบำบัด ปี 2557			ผู้ผ่านการบำบัด ปี 2558		รวมทั้งหมด	การช่วยเหลือผู้ผ่านการบำบัดรักษา รวม 70,000 คน (คน)
	เสพยา (คน)	ต้องการความช่วยเหลือ (คน)	ผู้ผ่านการบำบัด (คน)	ค่าย (คน)	บังคับบำบัด (คน)		
รวมทั้งประเทศ	10,122	33,050	44,224	45,604	67,000	200,000	70,000
กทม.	165	498	1,010	2,240	10,380	14,293	5,003
กรุงเทพมหานคร	165	498	1,010	2,240	10,380	14,293	5,003
ภาค 1	951	1,686	5,245	5,522	7,848	21,252	7,438
ชัยนาท	79	162	353	90	433	1,117	391
นนทบุรี	18	81	701	721	813	2,334	817
ปทุมธานี	25	93	518	762	706	2,104	736
พระนครศรีอยุธยา	395	285	700	470	1,238	3,088	1,081
ลพบุรี	103	211	871	878	916	2,979	1,043
สมุทรปราการ	7	88	322	1,523	2,282	4,222	1,478
สระบุรี	130	196	1,081	762	428	2,597	909
สิงห์บุรี	91	305	301	157	350	1,204	421
อ่างทอง	103	265	398	159	682	1,607	562
ภาค 2	588	1,516	2,191	3,502	8,689	16,486	5,770
จันทบุรี	27	135	187	269	663	1,281	448
ฉะเชิงเทรา	56	295	500	583	1,271	2,705	947
ชลบุรี	89	132	538	1,129	3,381	5,269	1,844
ตราด	6	19	107	173	236	541	189

ภาค/จังหวัด	ผู้ผ่านการบำบัด ปี 2557			ผู้ผ่านการบำบัด ปี 2558		รวมทั้งหมด	การช่วยเหลือผู้ผ่านการบำบัดรักษา รวม 70,000 คน (คน)
	เสพยา (คน)	ต้องการความช่วยเหลือ (คน)	ผู้ผ่านการบำบัด (คน)	ค่าย (คน)	บังคับบำบัด (คน)		
นครนายก	55	107	146	246	638	1,192	417
ปราจีนบุรี	175	256	268	134	906	1,739	609
ระยอง	93	109	69	493	881	1,645	576
สระแก้ว	87	463	376	475	713	2,114	740
ภาค 3	766	6,625	7,363	6,182	8,474	29,410	10,294
ชัยภูมิ	80	517	382	842	595	2,416	847
นครราชสีมา	138	1,124	1,238	1,357	1,630	5,487	1,920
บุรีรัมย์	59	528	1,006	493	955	3,041	1,065
ยโสธร	81	873	905	535	621	3,015	1,055
ศรีสะเกษ	134	797	1,248	753	766	3,698	1,294
สุรินทร์	27	443	496	658	617	2,241	784
อำนาจเจริญ	21	737	989	392	659	2,798	979
อุบลราชธานี	226	1,606	1,099	1,152	2,631	6,714	2,350
ภาค 4	2,206	9,347	9,348	6,848	10,611	38,360	13,426
กาฬสินธุ์	755	1,772	1,811	568	1,633	6,539	2,289
ขอนแก่น	288	1,100	1,375	929	1,626	5,318	1,861
นครพนม	64	483	208	196	947	1,898	664
บึงกาฬ	7	68	125	611	427	1,238	433
มหาสารคาม	48	827	335	587	570	2,367	828

ภาค/จังหวัด	ผู้ผ่านการบำบัด ปี 2557			ผู้ผ่านการบำบัด ปี 2558		รวมทั้งหมด	การช่วยเหลือผู้ผ่านการบำบัดรักษา รวม 70,000 คน (คน)
	เสพยา (คน)	ต้องการความช่วยเหลือ (คน)	ผู้ผ่านการบำบัด (คน)	ค่าย (คน)	บังคับบำบัด (คน)		
มุกดาหาร	76	494	617	430	563	2,180	763
ร้อยเอ็ด	166	1,280	990	659	1,024	4,119	1,442
เลย	263	698	488	328	996	2,773	971
สกลนคร	193	574	1,261	538	784	3,350	1,173
หนองคาย	32	226	724	308	370	1,660	581
หนองบัวลำภู	26	640	373	440	314	1,793	627
อุดรธานี	288	1,185	1,041	1,254	1,357	5,125	1,794
ภาค 5	1,499	4,169	2,867	4,449	4,519	17,503	6,126
เชียงราย	878	1,373	339	1,188	1,440	5,218	1,826
เชียงใหม่	253	1,052	1,405	1,602	1,454	5,766	2,018
น่าน	53	260	139	150	281	883	309
พะเยา	18	219	325	441	379	1,382	484
แพร่	80	333	157	316	265	1,151	403
แม่ฮ่องสอน	6	72	39	45	40	202	71
ลำปาง	135	598	381	515	450	2,079	728
ลำพูน	76	262	82	192	210	822	287
ภาค 6	623	3,241	2,907	4,367	4,109	15,247	5,336
กำแพงเพชร	59	559	253	394	504	1,769	619
ตาก	138	331	146	675	247	1,537	538

ภาค/จังหวัด	ผู้ผ่านการบำบัด ปี 2557			ผู้ผ่านการบำบัด ปี 2558		รวมทั้งหมด	การช่วยเหลือผู้ผ่านการบำบัดรักษา รวม 70,000 คน (คน)
	เสพยา (คน)	ต้องการความช่วยเหลือ (คน)	ผู้ผ่านการบำบัด (คน)	ค่าย (คน)	บังคับบำบัด (คน)		
นครสวรรค์	53	164	339	188	371	1,115	390
พิจิตร	35	169	145	222	331	902	316
พิษณุโลก	94	482	377	851	872	2,676	937
เพชรบูรณ์	96	1,125	858	605	771	3,455	1,209
สุโขทัย	77	161	241	452	496	1,427	499
อุตรดิตถ์	51	100	222	614	287	1,274	446
อุทัยธานี	20	150	326	366	230	1,092	382
ภาค 7	883	1,345	4,692	3,389	5,448	15,757	5,515
กาญจนบุรี	141	251	645	513	840	2,390	837
นครปฐม	134	271	742	976	1,045	3,168	1,109
ประจวบคีรีขันธ์	32	51	829	470	555	1,937	678
เพชรบุรี	41	111	741	439	582	1,914	670
ราชบุรี	298	335	494	226	1,278	2,631	920
สมุทรสงคราม	18	17	112	49	161	357	125
สมุทรสาคร	19	35	213	425	137	829	290
สุพรรณบุรี	200	274	916	291	850	2,531	886
ภาค 8	732	1,670	4,652	4,142	2,865	14,061	4,921
กระบี่	178	285	540	454	90	1,547	540
ชุมพร	48	152	218	358	297	1,073	376

ภาค/จังหวัด	ผู้ผ่านการบำบัด ปี 2557			ผู้ผ่านการบำบัด ปี 2558		รวมทั้งหมด	การช่วยเหลือผู้ผ่านการบำบัดรักษา รวม 70,000 คน (คน)
	เสพยา (คน)	ต้องการความช่วยเหลือ (คน)	ผู้ผ่านการบำบัด (คน)	ค่าย (คน)	บังคับบำบัด (คน)		
นครศรีธรรมราช	198	591	1,971	1,120	1,597	5,477	1,917
พังงา	26	81	251	313	88	759	266
ภูเก็ต	37	74	413	314	131	969	339
ระนอง	23	68	88	184	74	437	153
สุราษฎร์ธานี	222	419	1,171	1,399	588	3,799	1,330
ภาค 9	1,709	2,953	3,949	4,963	4,057	17,631	6,171
ตรัง	184	169	475	296	1,069	2,193	768
นราธิวาส	242	380	1,068	630	271	2,591	907
ปัตตานี	378	525	1,117	956	245	3,221	1,127
พัทลุง	163	266	425	469	807	2,130	745
ยะลา	154	372	68	353	230	1,177	412
สงขลา	486	853	607	1,992	1,058	4,996	1,749
สตูล	102	388	189	267	377	1,323	463

หมายเหตุ : เป้าหมายดังกล่าวเป็นเป้าหมายการติดตามโดยใช้กลไกของกระทรวงมหาดไทย/กรุงเทพมหานคร

คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี

ที่ ๑๕๖ / ๒๕๕๗

เรื่อง จัดตั้งศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติ

ตามที่รัฐบาลได้กำหนดให้ปัญหายาเสพติด เป็นปัญหาเฉพาะหน้าที่ต้องได้รับการป้องกันและแก้ไข โดยการบังคับใช้กฎหมายที่เข้มงวดและจัดการปัญหาอื่นๆ ที่เชื่อมโยงต่อเนื่องให้เบ็ดเสร็จ ประกอบกับประกาศ คณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๐๙/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๒๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๗ เรื่อง การแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กำหนดองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด นั้น

เพื่อให้การดำเนินการแก้ไขปัญหายาเสพติดเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพอาศัยอำนาจ ตามความในมาตรา ๑๑ (๙) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ จึงมีคำสั่ง ดังต่อไปนี้

๑. ให้จัดตั้งศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติ เรียกโดยย่อว่า “ศอ.ปส.” ทำหน้าที่เป็นองค์กรอำนวยการการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดระดับชาติ โดยมีคณะกรรมการ อำนวยการซึ่งมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

๑.๑ องค์ประกอบ

(๑) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม
(พลเอก ไพบูลย์ คุ้มฉายา)	ประธานกรรมการ/
ผู้อำนวยการ
(๒) ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	กรรมการ
(๓) ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ	กรรมการ
(๔) ปลัดกระทรวงมหาดไทย	กรรมการ
(๕) ปลัดกระทรวงยุติธรรม	กรรมการ
(๖) ปลัดกระทรวงแรงงาน	กรรมการ
(๗) ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ	กรรมการ
(๘) ปลัดกระทรวงสาธารณสุข	กรรมการ
(๙) ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร	กรรมการ
(๑๐) เสนาธิการทหาร	กรรมการ
(๑๑) เสนาธิการทหารบก	กรรมการ
(๑๒) เสนาธิการทหารเรือ	กรรมการ

(๑๓) เสนาธิการทหารอากาศ	กรรมการ
(๑๔) ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ	กรรมการ
(๑๕) ผู้อำนวยการสำนักงานประมง	กรรมการ
(๑๖) เลขาธิการกองอำนวยการรักษาความมั่นคง ภายในราชอาณาจักร	กรรมการ
(๑๗) เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	กรรมการ
(๑๘) เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา	กรรมการ
(๑๙) เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา	กรรมการ
(๒๐) เลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน	กรรมการ
(๒๑) เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปราม การฟอกเงิน	กรรมการ
(๒๒) เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปราม การทุจริตในภาครัฐ	กรรมการ
(๒๓) อธิบดีกรมศุลกากร	กรรมการ
(๒๔) อธิบดีกรมสรรพากร	กรรมการ
(๒๕) อธิบดีกรมการปกครอง	กรรมการ
(๒๖) อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น	กรรมการ
(๒๗) อธิบดีกรมคุมประพฤติ	กรรมการ
(๒๘) อธิบดีกรมราชทัณฑ์	กรรมการ
(๒๙) อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ	กรรมการ
(๓๐) อธิบดีกรมการแพทย์	กรรมการ
(๓๑) อธิบดีอัยการฝ่ายคดีอาชญากรรม	กรรมการ
(๓๒) หัวหน้าหน่วยงานของรัฐ หน่วยงานภาคเอกชน องค์กรประชาชน ที่ประธานกรรมการ/ผู้อำนวยการ เห็นสมควร	กรรมการ
(๓๓) เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปราม ยาเสพติด	กรรมการและเลขานุการ
(๓๔) รองเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปราม ยาเสพติดทุกคน	กรรมการและ ผู้ช่วยเลขานุการ

๑.๒ อำนวยการหน้าที่

(๑) นำนโยบาย ยุทธศาสตร์ แนวทาง และมาตรการในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด
จากคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) ไปสู่การปฏิบัติ

(๒) จัดให้มีแผนปฏิบัติการเพื่อแก้ไขปัญหาเสพติด ทั้งในระดับส่วนกลาง และระดับพื้นที่

/(๓) อำนวยการ...

(๓) อำนาจการ สั่งการ เร่งรัด กำกับดูแล ตรวจสอบติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงาน ของส่วนราชการและองค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทุกระดับ

(๔) เสนอนายกรัฐมนตรี หรือคณะรัฐมนตรี ในการพิจารณาให้ความดีความชอบ การให้คุณ ให้โทษ มาตรการจูงใจ และปกป้องคุ้มครองข้าราชการและประชาชนที่ปฏิบัติงานด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

(๕) แต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงาน เพื่อดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่ คณะกรรมการ ศอ.ปส. มอบหมาย และเชิญบุคคลหรือหน่วยงานเข้าร่วมประชุมได้ตามสถานการณ์

(๖) ดำเนินการอื่นตามที่นายกรัฐมนตรี คณะรัฐมนตรี และ ป.ป.ส. มอบหมาย

๒. การจัดโครงสร้าง การติดต่อสื่อสาร การรายงานและการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงาน ของ ศอ.ปส. ให้เป็นไปตามที่ประธานกรรมการ/ผู้อำนวยการ ศอ.ปส. กำหนด

๓. ให้ส่วนราชการส่วนกลางทุกกระทรวง ทบวง กรม ตอบสนองการดำเนินการของ ศอ.ปส. อย่างทันทั่วทั้งในทุกระดับ ตลอดจนการปฏิบัติตามที่ได้รับร้องขอจาก ศอ.ปส.

๔. ให้สำนักงาน ป.ป.ส. ทำหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการอำนาจการ โดยประกอบกำลัง ปฏิบัติการตามที่ประธานกรรมการ/ผู้อำนวยการ ศอ.ปส. มอบหมาย

๕. ให้ประธานกรรมการ/ผู้อำนวยการ ศอ.ปส. มีอำนาจในการเพิ่มเติม ปรับปรุงองค์ประกอบ และมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบให้กรรมการ เลขานุการ และการสั่งการให้เจ้าหน้าที่ ป.ป.ส. ดำเนินการ อย่างหนึ่งอย่างใดตามอำนาจหน้าที่ของ ศอ.ปส. ได้

๖. ศูนย์อำนาจการและศูนย์ปฏิบัติการพลังแผ่นดินอาชญาเสพติดระดับต่างๆ ที่มีอยู่แล้ว ดำเนินการไปตามที่ได้มีคำสั่งแต่งตั้งไว้แล้วเช่นเดิม โดยแก้ไขชื่อเป็น “ศูนย์อำนาจการและศูนย์ปฏิบัติการ ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด” อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ ศอ.ปส. และหากจะมีการเปลี่ยนแปลง โครงสร้างการบริหารงานหรืออำนาจหน้าที่ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการ ศอ.ปส. เห็นสมควร

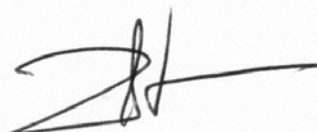
๗. คำสั่งอื่นใดที่ขัดหรือแย้งกับคำสั่งนี้ ให้ใช้คำสั่งนี้แทน

สำหรับการเบิกจ่ายเบี้ยประชุม ให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกา เบี้ยประชุมกรรมการ พ.ศ.๒๕๔๗ ส่วนค่าใช้จ่ายในการเดินทาง และค่าใช้จ่ายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของ ศอ.ปส. ให้เบิกจ่าย ตามระเบียบของทางราชการ โดยเบิกจ่ายจากสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๘ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๗

พลเอก

(ประยุทธ์ จันทร์โอชา)

นายกรัฐมนตรี

คำสั่งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

ที่ ๑ / ๒๕๕๗

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารแผนงานและงบประมาณป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

ตามที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด มีมติในการประชุมเมื่อวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ เห็นชอบแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ปี ๒๕๕๘ เพื่อเป็นกรอบแนวทางให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม นั้น

เพื่อให้การบริหารแผนงานและงบประมาณของทุกหน่วยงานตามแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดปี ๒๕๕๘ เป็นไปอย่างมีเอกภาพ เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ.๒๕๑๙ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ฉบับที่ ๔) พ.ศ.๒๕๔๕ จึงแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารแผนงานและงบประมาณป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๑. องค์ประกอบ

๑.๑ นายวีระยุทธ ปั่นน่วม	ที่ปรึกษา
รองผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ	
๑.๒ นายธนา จานุสรณ์	ที่ปรึกษา
ที่ปรึกษาสำนักงานงบประมาณ	
๑.๓ เลขาธิการ ป.ป.ส.	ประธานอนุกรรมการ
๑.๔ รองเลขาธิการ ป.ป.ส. ที่ได้รับมอบหมาย	รองประธานอนุกรรมการ
๑.๕ ผู้แทนกรมบัญชีกลาง	อนุกรรมการ
๑.๖ ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ	อนุกรรมการ
๑.๗ ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย	อนุกรรมการ
๑.๘ ผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ	อนุกรรมการ
๑.๙ ผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข	อนุกรรมการ
๑.๑๐ ผู้แทนกระทรวงแรงงาน	อนุกรรมการ
๑.๑๑ ผู้แทนกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร	อนุกรรมการ
๑.๑๒ ผู้แทนกระทรวงการต่างประเทศ	อนุกรรมการ

/๑.๑๓ ผู้แทน...

๑.๑๓ ผู้แทนกองบัญชาการกองทัพไทย	อนุกรรมการ
๑.๑๔ ผู้แทนกองทัพบก	อนุกรรมการ
๑.๑๕ ผู้แทนกรมคุมประพฤติ	อนุกรรมการ
๑.๑๖ ผู้อำนวยการสำนักยุทธศาสตร์ สำนักงาน ป.ป.ส.	อนุกรรมการและ เลขานุการ
๑.๑๗ ผู้อำนวยการส่วนงบประมาณกระทรวงยุติธรรม ๑ สำนักจัดทำงบประมาณด้านความมั่นคง ๒ สำนักงบประมาณ	อนุกรรมการและ ผู้ช่วยเลขานุการ
๑.๑๘ ผู้อำนวยการส่วนแผนงานและงบประมาณ สำนักยุทธศาสตร์ สำนักงาน ป.ป.ส.	อนุกรรมการและ ผู้ช่วยเลขานุการ

๒. อำนาจหน้าที่

๒.๑ กลั่นกรอง วิเคราะห์ และบูรณาการเป้าหมาย แผนงาน โครงการ กิจกรรม และงบประมาณ รวมทั้งตัวชี้วัดผลสำเร็จการดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดให้สอดคล้องกับแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ปี ๒๕๕๘

๒.๒ ให้คำปรึกษา และเสนอแนะแนวทางการบริหารจัดการค่าใช้จ่ายงบประมาณ เพื่อให้การปฏิบัติการเป็นไปตามแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ปี ๒๕๕๘ และบังเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

๒.๓ กำกับ ติดตามและประเมินผลการเบิกจ่ายงบประมาณ ให้เป็นไปตามเป้าหมาย แผนงาน โครงการ กิจกรรม ตามแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ปี ๒๕๕๘ อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่าที่สุด

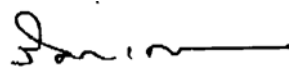
๒.๔ แต่งตั้งคณะทำงาน รวมทั้งมอบหมายเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการกิจของคณะอนุกรรมการ ตลอดจนเชิญหน่วยงาน/องค์กร หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมประชุม เพื่อให้ข้อมูลในส่วนที่เกี่ยวข้องได้ตามสถานการณ์

๒.๕ รายงานผลการปฏิบัติงานต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ทราบ

๒.๖ ปฏิบัติหน้าที่อื่นในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการบริหารแผนงานและงบประมาณ ตามที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้ เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๗

(นายวิษณุ เครืองาม)

รองนายกรัฐมนตรี

ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

คำสั่งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

ที่ ๒ / ๒๕๕๗

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการกำกับติดตามผลการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

ตามที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด มีมติในการประชุมเมื่อวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ เห็นชอบแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ปี ๒๕๕๘ เพื่อเป็นกรอบแนวทางให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม นั้น

เพื่อให้การกำกับติดตามการดำเนินงานและผลการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดปี ๒๕๕๘ เป็นไปอย่างมีเอกภาพ เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ.๒๕๑๙ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ฉบับที่ ๔) พ.ศ.๒๕๔๕ จึงแต่งตั้งคณะกรรมการกำกับติดตามผลการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๑. องค์ประกอบ

๑.๑ นายณรงค์ สุวรรณเปี่ยม	ที่ปรึกษา
๑.๒ นายธีรภัทร สันติเมทนีดล	ที่ปรึกษา
๑.๓ พลโทสมร ศรีทันดร	ที่ปรึกษา
๑.๔ นายอภิรักษ์ ชี้อานวงศ์	ประธานอนุกรรมการ
รองปลัดกระทรวงมหาดไทย	
๑.๕ นายวิฑูรย์ สุนทรขจิต	รองประธาน
รองเลขาธิการ ป.ป.ส.	
๑.๖ จเรตำรวจแห่งชาติ	อนุกรรมการ
๑.๗ อธิบดีกรมการปกครอง	อนุกรรมการ
๑.๘ พลตรีอภิรัตน์ สุวรรณตรา	อนุกรรมการ
รองผู้อำนวยการศูนย์ประสานการปฏิบัติที่ ๑ กอ.รมน.	
๑.๙ ผู้แทนกองบัญชาการกองทัพไทย	อนุกรรมการ
๑.๑๐ ผู้บัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด	อนุกรรมการ
๑.๑๑ หัวหน้าผู้ตรวจราชการกระทรวงสาธารณสุข	อนุกรรมการ

/๑.๑๒ หัวหน้าผู้ตรวจ...

๑.๑๒ หัวหน้าผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ	อนุกรรมการ
๑.๑๓ หัวหน้าผู้ตรวจราชการกระทรวงการพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์	อนุกรรมการ
๑.๑๔ หัวหน้าผู้ตรวจราชการกระทรวงแรงงาน	อนุกรรมการ
๑.๑๕ หัวหน้าผู้ตรวจราชการกระทรวงยุติธรรม	อนุกรรมการ
๑.๑๖ ผู้อำนวยการสำนักยุทธศาสตร์ สำนักงาน ป.ป.ส	อนุกรรมการและ เลขาธิการ
๑.๑๗ ผู้อำนวยการส่วนกิจการพิเศษ สำนักนโยบายและแผน สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย	อนุกรรมการและ ผู้ช่วยเลขาธิการ
๑.๑๘ ผู้อำนวยการส่วนปฏิบัติการพิเศษ สำนักผู้อำนวยการกองอาสารักษาดินแดน กรมการปกครอง	อนุกรรมการและ ผู้ช่วยเลขาธิการ
๑.๑๙ ผู้อำนวยการส่วนติดตามและประเมินผล สำนักยุทธศาสตร์ สำนักงาน ป.ป.ส.	อนุกรรมการและ ผู้ช่วยเลขาธิการ

๒. อำนาจหน้าที่

๒.๑ กำกับติดตามการปฏิบัติงานและผลการดำเนินงานของหน่วยงานระดับต่างๆ ตามแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ปี ๒๕๕๘

๒.๒ รวบรวมปัญหา และสาเหตุของปัญหาจากหน่วยงานต่างๆ และจัดทำรายงานผล พร้อมทั้งข้อเสนอแนะให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด เพื่อทราบและพิจารณา

๒.๓ ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ชี้แจง ให้ข้อมูลหรือข้อเท็จจริง ตลอดจนเร่งรัดให้ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ และให้คำปรึกษา หรือคำแนะนำตามสมควร โดยเฉพาะในกรณีที่ต้องเร่งดำเนินการแก้ไข

๒.๔ แต่งตั้งคณะทำงาน รวมทั้งมอบหมายเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการกิจของคณะอนุกรรมการ ตลอดจนเชิญหน่วยงาน/องค์กร หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมประชุม เพื่อให้ข้อมูลในส่วนที่เกี่ยวข้องได้ตามสถานการณ์

๒.๕ รายงานผลการปฏิบัติงานต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดทราบ

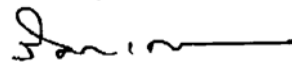
๒.๖ ปฏิบัติหน้าที่อื่นในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการกำกับติดตามผลการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ตามที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

๓. ให้ทุกหน่วยงาน ให้ความร่วมมือและสนับสนุนการดำเนินการของคณะอนุกรรมการ ในการกำกับติดตามการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนด

๔. ให้สำนักงาน ป.ป.ส สนับสนุนข้อมูลแผนงาน/งาน/โครงการ และสนับสนุนงบประมาณ ในการดำเนินการกำกับ ติดตามผลการปฏิบัติงานกับคณะอนุกรรมการกำกับติดตามผลการดำเนินงานป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติด และค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ค่าที่พัก ค่าพาหนะ และเบี้ยประชุมฯ ตามอำนาจหน้าที่ ที่กำหนด

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้ เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๗

(นายวิษณุ เครืองาม)

รองนายกรัฐมนตรี

ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

<http://www.oncb.go.th>

โทรศัพท์ ๐๒-๒๔๗-๐๑๐๑ - ๑๐

แผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
ถนนพระราม ๑ เขตปทุมวัน
กรุงเทพมหานคร

๒๕ กันยายน ๒๕๕๗

แผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘

อ้างอิง : ๑) คำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๔๑/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๗
เรื่องการปราบปรามและหยุดยั้งการแพร่ระบาดของยาเสพติด

๒) คำแถลงนโยบายในการบริหารราชการแผ่นดินของคณะรัฐมนตรี โดยพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา
นายกรัฐมนตรี ต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันศุกร์ ที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๗

๑. สถานการณ์

ก. สถานการณ์การดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด ปี ๒๕๕๗

- ๑) การจับกุมคดียาเสพติดในภาพรวม จำนวน ๓๓๙,๓๑๓ คดี โดยมีผู้ต้องหา จำนวน ๓๕๗,๖๖๖ คน
- ๒) จับกุม ๕ ข้อหาสำคัญ ๖๕,๗๙๓ คดี โดยมีผู้ต้องหา ๗๘,๖๖๕ คน
- ๓) ตรวจยึดของกลางยาเสพติดที่สำคัญ คือ ยาบ้า ๙๔,๙๐๙,๙๖๖ เม็ด ไอซ์ ๑,๐๖๓.๔๑ กิโลกรัม เฮโรอีน ๔๙๗.๒๑ กิโลกรัม กัญชาแห้ง ๒๗,๙๘๙.๗๙ กิโลกรัม
- ๔) ตรวจยึดและอายัดทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด จำนวน ๓,๕๘๐ ราย รวมมูลค่าทรัพย์สิน ๑,๑๒๔.๙๓ ล้านบาท

จากการประเมินสถานการณ์ปัญหาเสพติดประเทศไทยในภาพรวม เริ่มเข้าสู่ภาวะที่ควบคุมได้ในบางส่วน กลุ่มผลิตและนำเข้ายาเสพติดนอกประเทศเกิดภาวะชะงักงัน (Freezing) รอโอกาสที่จะนำเข้ายาเสพติดหากมีช่องทางที่สามารถดำเนินการได้ การควบคุมของกองกำลังรักษาความสงบทั้งทหารและตำรวจในเขตเมืองทั่วประเทศ ทำให้นักค้ายาเสพติดต้องดำเนินการอย่างระมัดระวังมากขึ้น การค้ายาเสพติดที่สั่งการจากเรือนจำถูกกีดกัน ไม่สามารถเคลื่อนไหวได้โดยสะดวก ในส่วนการพักคอยเพื่อการค้ายาเสพติดตามแนวชายแดนมีสัดส่วนสูงขึ้น โดยเฉพาะในสภาวะแรงกดดันทางนโยบายจากคำสั่งของ คณะรักษาความสงบแห่งชาติ ซึ่งเป็นปัจจัยหลักส่งผลให้เกิดการดำเนินงานอย่างเข้มข้น มีการบูรณาการทุกภาคส่วน โดยใช้กฎหมายปกติและกฎอัยการศึกเข้าร่วมปฏิบัติการในปัญหาสำคัญของชาติโดยเฉพาะปัญหาเสพติด และการประกาศใช้เคอร์ฟิวตั้งแต่วันที่ ๒๒ พฤษภาคม - ๑๔ มิถุนายน ๒๕๕๗ ทำให้เกิดการชะงักงันของผู้ค้า ผู้เสพ และกลุ่มเสี่ยงในทางพฤติกรรม แต่โครงสร้างการค้าที่สำคัญไม่ได้ถูกทำลายและยังมีความซับซ้อนของขบวนการมากยิ่งขึ้น แต่ทั้งนี้ ทุกภาคส่วนได้มีนโยบายในการกีดกันอย่างต่อเนื่องด้วยมาตรการต่าง ๆ และการขับเคลื่อนอย่างมีแบบแผน จึงเป็นโอกาสที่ดียิ่งยิ่งในการกีดกันและควบคุมสถานการณ์ยาเสพติดของประเทศโดยใช้การสืบสวนขยายผลทุกคดี เพื่อทำลายโครงสร้างเครือข่ายการค้ายาเสพติด อีกทั้งการบล็อก (BLOCK) ไม่ให้เกิดผู้เสพ/ผู้ติดและผู้ค้ารายใหม่โดยดำเนินการทุกมาตรการเพื่อลดอุปสงค์ (Demand) ต่อผู้เสพ/ผู้ติดและผู้ค้าให้ยุติโดยเร็วที่สุด

แผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘

ข. สถานการณ์และแนวโน้มของปัญหา ยาเสพติด

๑) สถานการณ์ยาเสพติดในประเทศเพื่อนบ้าน

๑.๑) ประเทศเมียนมาร์ มีสถานะเป็นประเทศผู้ผลิตยาเสพติดหลักในภูมิภาคอาเซียน ทั้งฝิ่น เฮโรอีน ยาบ้า และไอซ์ โดยเฉพาะยาบ้าที่ผลิตเพื่อส่งตลาดในประเทศไทยเป็นหลัก

๑.๒) สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เป็นประเทศที่ผลิตกัญชาซึ่งส่งผลกระทบต่อประเทศไทยมากที่สุด ในอาเซียน รวมทั้งมีสถานะเป็นประเทศทางผ่านยาเสพติดสำคัญจากประเทศเมียนมาร์ มายังไทย

๑.๓) ประเทศกัมพูชา เป็นฐานการค้าของเครือข่ายนักค้ายาเสพติดชาวแอฟริกันซึ่งกระจายยาเสพติด ได้แก่ ไอซ์ และโคเคน เป็นไปยังประเทศต่างๆ ในภูมิภาคอาเซียน รวมถึงมีสถานะเป็นทางผ่านยาเสพติดทั้งเฮโรอีน ไอซ์ และยาบ้า

๒) สถานการณ์การลักลอบนำเข้ายาเสพติด

๒.๑) พื้นที่นำเข้าหลัก ยังคงเป็นพื้นที่ชายแดนภาคเหนือโดยเฉพาะพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคเหนือ (เชียงราย เชียงใหม่ และแม่ฮ่องสอน) เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่อยู่ใกล้กับแหล่งเก็บพักยาของกลุ่มผู้ผลิต และเป็นเขตอิทธิพลของชนกลุ่มน้อยในประเทศเพื่อนบ้าน แม้ว่าจะเริ่มมีสัดส่วนที่ลดลง ทั้งนี้เนื่องจากการสกัดกั้นในพื้นที่ชายแดนภาคเหนือมีความเข้มข้นและเป็นไปอย่างต่อเนื่อง กลุ่มนักค้าบางกลุ่มจึงมีการเปลี่ยนเส้นทางมานำเข้าในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะพื้นที่ จังหวัดเลย จังหวัดหนองคาย และจังหวัดบึงกาฬ

๒.๒) ภายหลังจากการออกมาตรการเร่งด่วนในการปราบปรามและหยุดยั้งการแพร่ระบาดของยาเสพติด ส่งผลให้การลักลอบนำเข้ายาเสพติดในปัจจุบันหยุดชะงักและชะลอการลักลอบนำเข้ายาเสพติด

๒.๓) มีการลักลอบนำเข้ายาเสพติดจากต่างประเทศโดยทางเครื่องบิน ผ่านสนามบินสุวรรณภูมิเป็นหลัก แต่จากการเข้มงวดของเจ้าหน้าที่ทำให้กลุ่มเครือข่ายนักค้าชาวต่างชาติปรับเปลี่ยนเส้นทางการลำเลียง โดยการนำผ่านสนามบินนานาชาติในภูมิภาคมากขึ้น ได้แก่ สนามบินนานาชาติภูเก็ต สมุย เชียงใหม่ และสนามบินดอนเมือง รวมถึงการปรับเปลี่ยนการเดินทางโดยใช้สายการบิน low cost และใช้ผู้ล่อลวง หลากหลายสัญชาติ

๓) สถานการณ์การค้ายาเสพติด

๓.๑) กลุ่มนักค้าชาวแอฟริกันยังคงมีบทบาทสำคัญในการบงการการค้ายาเสพติดระหว่างประเทศ

๓.๒) กลุ่มผู้ล่อลวงภายในประเทศที่สำคัญ คือ กลุ่มม้ง มูเซอ ลีซอ และอาข่า โดยเฉพาะกลุ่มม้งที่มีเครือข่ายใหญ่ครอบคลุมในพื้นที่ภาคเหนือรวมทั้งอาจจะมีการพัฒนาตนเองเป็นนักค้ายาเสพติดในอนาคต

๓.๓) จากสถิติการจับกุมพบว่ากลุ่มนักค้ารายใหญ่มักยังคงมีบทบาทในการบงการการค้าอย่างต่อเนื่อง รวมถึงกลุ่มนักโทษรายสำคัญในเรือนจำ และเจ้าหน้าที่รัฐ ซึ่งถือเป็นตัวแปรสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ปัญหา ยาเสพติด

๓.๔) การซุกซ่อนลำเลียงยาเสพติด พบการลักลอบขนส่งโดยรถโดยสารประจำทาง รถไฟ บริษัทขนส่งสินค้า การส่งทางพัสดุไปรษณีย์บ่อยครั้งขึ้น

๓.๕) การเปิดเสรีด้านการเงินในอนาคตอาจส่งผลให้การดำเนินงานด้านธุรกรรมการเงินของผู้ค้ายาเสพติดมีความซับซ้อนมากขึ้น

แผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘

๔) สถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติด

๔.๑) กลุ่มผู้เกี่ยวข้องรายใหม่มีสัดส่วนสูงทั้งในกลุ่มผู้ค้าและกลุ่มผู้เสพ โดยกลุ่มเยาวชนอายุ ๑๕-๒๔ ปี ยังเป็นกลุ่มหลักที่เข้ามาเกี่ยวข้องซึ่งพบทั้งที่อยู่ในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา โดยกลุ่มนักเรียนระดับชั้นระดับประถมศึกษา และมีมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นสองกลุ่มที่มีโอกาสเข้ามาเกี่ยวข้องกับยาเสพติดมากกว่ากลุ่มอื่นๆ

๔.๒) เยาวชนนอกสถานศึกษา โดยเฉพาะกลุ่มอายุ ๑๕-๑๙ ปี ถือเป็นกลุ่มเสี่ยงสำคัญที่ต้องเฝ้าระวังอย่างใกล้ชิดเพราะมีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดทั้งการค้าและเสพยาเสพติด โดยเฉพาะกลุ่มที่มีพฤติกรรมเสี่ยงที่ชอบมั่วสุมในร้านเกมส์/อินเทอร์เน็ต การเกี่ยวข้องกับยาเสพติด/ใช้ยาเสพติดเป็นครั้งคราว และการชิงรถ ขณะที่พื้นที่เสี่ยงที่ต้องให้ความใส่ใจควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิด คือ สถานบันเทิง/สถานบริการ หอพัก และร้านเกมส์

๔.๓) ตัวยาคีที่แพร่ระบาด ยาบ้ายังคงมีส่วนแบ่งทางการตลาดที่สูงกว่าตัวยาคีอื่นอย่างชัดเจน ในขณะที่ไอซ์กลุ่มนักค้ายังคงใช้กลยุทธ์ทางการตลาดเดิมๆเพื่อที่จะสร้างความต้องการในตลาดเพิ่มมากขึ้น ขณะที่พืชกระท่อมและสี่คูณร้อยแม้ว่าสถิติการจับกุมและสถิติการบำบัดรักษาจะไม่เพิ่มขึ้นแต่พบการกระจายตัวของผู้เสพไปยังภูมิภาคอื่นเพิ่มขึ้น รวมถึงการเป็นสิ่งเสพติดที่มีราคาไม่สูง สามารถจัดทำขึ้นมาเองได้ง่าย เป็นปัจจัยที่อาจส่งผลต่อการแพร่ระบาดเพิ่มมากขึ้นในอนาคต

๔.๔) ด้านพฤติกรรมการใช้ยาเสพติด พบว่าการใช้ยาเสพติดมากกว่าหนึ่งชนิดมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวจะส่งผลให้การบำบัดรักษามีความยากและซับซ้อนมากขึ้น

ค. แนวโน้มสถานการณ์ยาเสพติด

แหล่งผลิตยาเสพติดทั้งยาบ้า ไอซ์ และเฮโรอีนอยู่ในพื้นที่อิทธิพลของกลุ่มคนชนเผ่าที่อาศัยอยู่ในบริเวณฝั่งตรงข้ามกับพื้นที่ชายแดนจังหวัดภาคเหนือของประเทศ โดยมีศักยภาพในการผลิตยาเสพติดได้อย่างไม่จำกัด ทำให้การลักลอบลำเลียงยาเสพติดเข้าสู่ประเทศไทยยังคงมีแนวโน้มสูงตลอดแนวชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ส่งผลให้ประเทศไทยจำเป็นต้องเพิ่มความเข้มข้นในการสกัดกั้นการลักลอบนำเข้ามาตามช่องทางชายแดน ด้านตรวจ จุดตรวจ จุดสกัดตามเส้นทางต่างๆ โดยเฉพาะชายแดนทางด้านภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ การค้าและการแพร่ระบาดของยาเสพติดภายในประเทศยังคงมีแนวโน้มสูงขึ้น ตัวยาคีหลักยังคงเป็นยาบ้าและไอซ์ กลุ่มนักค้ารายใหญ่ยังคงมีความเคลื่อนไหวอยู่อย่างต่อเนื่องและมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น และจะมีรูปแบบการลำเลียงยาเสพติดที่หลากหลายและแยบยลมากขึ้น และที่สำคัญการขัดขืนการจับกุมจะมีความรุนแรงโดยใช้อาวุธที่รุนแรงมากขึ้น

๒. การกิจ

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เร่งรัดการดำเนินการปราบปรามและจับกุมผู้ผลิต ผู้ค้า ผู้นำเข้าและส่งออก รวมทั้งผู้สมคบและผู้สนับสนุนช่วยเหลือ สกัดกั้นการลักลอบนำเข้ายาเสพติดตามแนวชายแดนและพื้นที่ตอนในปราบปรามเครือข่ายค้ายาเสพติดในทุกหมู่บ้าน/ชุมชนทั่วประเทศ และใช้มาตรการตรวจสอบเพื่อยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้เกี่ยวข้องทั้งระบบ ดำเนินการกับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดทั้งทางตรงและทางอ้อมทั้งทางวินัยและทางอาญา ตลอดจนให้การสนับสนุนแก่หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหายาเสพติดโดยการบูรณาการทั้งกำลังพลและงบประมาณ

แผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘

๓. การปฏิบัติ

ก. แนวความคิดในการปฏิบัติ

๑) เพิ่มความเข้มในการสกัดกั้นปราบปราม และหยุดยั้งการแพร่ระบาดของยาเสพติดตามนโยบายของคณะรักษาความสงบแห่งชาติอย่างจริงจัง โดยยึดหลักกฎหมายและหลักนิติธรรม

๒) พัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพ ด้านตรวจ จุดตรวจ จุดสกัด โดยนำเทคโนโลยีและเครื่องมือที่ทันสมัย โดยเฉพาะ ระบบอ่านแผ่นป้ายทะเบียนรถยนต์อัตโนมัติ (License Plate Recognition : LPR) ที่มีอยู่ทั่วประเทศ เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์เส้นทางการลำเลียง เพื่อปรับแผนในการตั้งด่านตรวจ จุดตรวจ จุดสกัดยาเสพติดให้สอดคล้องกับสถานการณ์ และเทคโนโลยีเครื่อง X-Ray ที่สามารถตรวจหายาเสพติดที่ซุกซ่อนมากับรถบรรทุกขนาดใหญ่ เช่น รถบรรทุกสินค้าเกษตรหรืออุตสาหกรรม รถขนส่งปฏิภูม และรถขนแร่ต่างๆ ซึ่งยากต่อการตรวจค้นของเจ้าหน้าที่และสุนัขตำรวจ

๓) สกัดกั้นยาเสพติดตามเส้นทางคมนาคม ที่เป็นเส้นทางผ่านของการลำเลียงยาเสพติด โดยการบูรณาการตั้งด่านถาวร ด่านตรวจ จุดตรวจ จุดสกัด ที่อยู่ในชายแดน หรือเส้นทางรองของเป้าหมายพื้นที่ ในลักษณะเครือข่ายโยงแมงมุม และตั้งเหลื่อมเวลากัน โดยเฉพาะตามเส้นทางเชื่อมต่อชายแดนทางภาคเหนือ ภาคตะวันตก และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

๔) ปราบปรามผู้ผลิต ผู้นำเข้า ผู้ส่งออก แหล่งพักยาเสพติดตามแนวชายแดน ผู้ลำเลียงยาเสพติด และผู้ค้ายาเสพติดทุกระดับ โดยเฉพาะผู้ค้ายาเสพติดในพื้นที่แพร่ระบาดตามข้อร้องเรียนของประชาชน

๕) พัฒนาระบบงานการข่าว และช่องทางในการแจ้งข่าวสาร ข้อร้องเรียนหรือเบาะแสยาเสพติด โดยเฉพาะสื่อเทคโนโลยี และวางระบบการรักษาความปลอดภัยของผู้แจ้งข้อมูล

๖) กำหนดแนวทางในการสืบสวน สอบสวน จับกุม และขยายผลคดียาเสพติดทุกคดีเพื่อนำไปสู่การทำลายเครือข่ายนักค้ายาเสพติดทุกระดับ รวมถึงสืบสวน ค้นหา และติดตามผู้ที่มีพฤติการณ์เกี่ยวข้องกับกระบวนการค้ายาเสพติดในระดับต่างๆ แล้วทำการคัดกรองเพื่อจัดทำบัญชีรายชื่อบุคคลที่มีพฤติการณ์เกี่ยวข้องกับการค้ายาเสพติด สำหรับใช้ในการสืบสวน

๗) กำหนดมาตรการในการประสานความร่วมมือกับทางสถาบันการเงินในการสืบสวนติดตามเส้นทางการเงินของเครือข่ายการค้ายาเสพติดรายสำคัญ เพื่อหาความเชื่อมโยงกับเครือข่ายการค้าระดับต่างๆ จนถึงเครือข่ายระดับประเทศและระหว่างประเทศ เพื่อตัดวงจรทางการเงิน

๘) ตรวจยึดและอายัดทรัพย์สิน ตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.๒๕๓๔ ของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการค้ายาเสพติดทุกระดับทุกคดีตามกฎหมายโดยเคร่งครัด

๙) บูรณาการทางกฎหมายโดยใช้มาตรการทางการตรวจสอบทรัพย์สิน ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.๒๕๔๒ บทบัญญัติแห่งประมวลรัษฎากรเพื่อตรวจสอบกีดกันให้ได้มาซึ่งทรัพย์สินของกลุ่มและเครือข่ายการค้ายาเสพติด โดยให้มีการประสานข้อมูลเพื่อตรวจสอบกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงาน ป.ป.ส. สำนักงาน ป.ป.ง. กรมสรรพากร เป็นต้น

๑๐) ติดตามจับกุมผู้ต้องหาตามหมายจับคดียาเสพติดทั้งหมายจับใหม่และหมายจับค้างเก่า

๑๑) ให้ความร่วมมือกับกรมราชทัณฑ์ในการปฏิบัติการจับกุมตรวจค้นยาเสพติด สิ่งของต้องห้าม และโทรศัพท์มือถือ เพื่อหยุดยั้งไม่ให้มีการค้าและการส่งสารในเรือนจำ

แผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘

๑๒) กำหนดมาตรการและการบังคับใช้กฎหมายกับสถานประกอบการ สถานบริการ สถานที่ท่องเที่ยว สำคัญ ระบบการขนส่งภาครัฐและเอกชน เพื่อเฝ้าระวังปัญหายาเสพติด โดยเพิ่มความเข้มในการตรวจตราไม่ให้เป็นแหล่งมั่วสุมทั้งในการเสพและค้ายาเสพติด

๑๓) ดำเนินการตามโครงการครุตำรวจ D.A.R.E. เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่เด็กก่อนวัยเสี่ยง และดำเนินการตามโครงการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดในสถานศึกษาทุกระดับชั้น

๑๔) เพิ่มประสิทธิภาพบุคลากรของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดยจัดให้มีการฝึกอบรมด้านการสืบสวน สอบสวน และป้องกันปราบปรามยาเสพติดทั้งภายในประเทศและในต่างประเทศ

๑๕) เสริมสร้างความร่วมมือกับนานาชาติประเทศในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

๑๖) ดำเนินการทั้งทางอาญาและวินัยกับข้าราชการตำรวจที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดอย่างเด็ดขาด

ข. มาตรการและแนวทางการดำเนินการแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘ (ผนวก ก)

๔. เป้าหมายและตัวชี้วัดในการปราบปรามยาเสพติด (ผนวก ข : จ่ายแยก)

๑) จับกุมคดียาเสพติดใน ๕ ข้อหาสำคัญให้ได้ร้อยละ ๒๐ ของผลการจับกุมคดียาเสพติดทั้งหมด

๒) ดำเนินคดีในความผิดฐานสมคบ สนับสนุน ช่วยเหลือให้ได้ ๕๐๐ คดี โดยให้นับตั้งแต่เลขาธิการ ป.ป.ส. อนุมัติ

๓) ดำเนินการยึด/อายัดทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้ได้ ๑,๗๐๐ ล้านบาท นับตั้งแต่คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน หรือเลขาธิการ ป.ป.ส. มีคำสั่งให้ยึด/อายัดทรัพย์สิน

๔) ดำเนินการสืบสวนติดตามจับกุมผู้ต้องหาคดียาเสพติดตามหมายจับค้างเก่าใน ๕ ข้อหาสำคัญ จำนวน ๑,๗๒๕ หมาย (หมายจับตั้งแต่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๕ - ๓๐ กันยายน ๒๕๕๓)

๕. เป้าหมายพื้นที่รองรับแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘ (ผนวก ค) (อยู่ระหว่างประสานข้อมูลกับ สำนักงาน ป.ป.ส.)

๖. โครงสร้างการปฏิบัติ

ก. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

- เป็นกลไกหลักในการกำหนดนโยบาย แผนปฏิบัติการ มาตรการ แนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เพื่อขับเคลื่อนการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘ ให้บังเกิดผลเป็นรูปธรรม

๑) ส่วนปฏิบัติการ

ก) ฝ่ายปฏิบัติการหลัก

(๑) กองบัญชาการตำรวจนครบาล (บช.น.)

(ก) เป็นหน่วยรับผิดชอบในการวางแผนป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่ กรุงเทพมหานคร ตามแนวคิดในการปฏิบัติ

(ข) กองบัญชาการตำรวจนครบาล เป็นกลไกในการติดตาม ควบคุม สั่งการการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่รับผิดชอบ

แผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘

(ค) จัดชุดปฏิบัติการปราบปรามยาเสพติด ระดับกองบัญชาการ กองบังคับการ และระดับสถานีตำรวจ เพื่อดำเนินการสืบสวนปราบปรามทำลายโครงสร้างการค้ายาเสพติด แหล่งพักยา แหล่งแพร่ระบาด รวมทั้งเร่งรัดการสืบสวนติดตามจับกุมผู้ต้องหาตามหมายจับในคดียาเสพติด

(ง) จัดชุดสอบสวนขยายผล ระดับกองบัญชาการ และกองบังคับการตำรวจนครบาล ๑-๙ เพื่อดำเนินมาตรการริบทรัพย์สินนักค้ายาเสพติดและผู้เกี่ยวข้อง

(จ) ดำเนินการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดตามมาตรการและแนวทางที่กำหนด โดยเน้นแหล่งชุมชน สถานบริการ สถานบันเทิง บ้านเช่า/หอพัก ที่เป็นแหล่งพักยา แหล่งแพร่ระบาดยาเสพติด และแหล่งมั่วสุม รวมทั้งให้การสนับสนุนหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘

(๒) ตำรวจภูธรภาค ๑-๙ และศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้

(ภ.๑-๙ และ ศชต.)

(ก) เป็นหน่วยงานรับผิดชอบในการวางแผนการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ในพื้นที่รับผิดชอบของแต่ละภาค ตามแนวคิดในการปฏิบัติ

(ข) ตำรวจภูธรภาค ๑-๙ และศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นกลไกในการติดตาม ควบคุม สั่งการการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่รับผิดชอบ

(ค) จัดชุดปฏิบัติการปราบปรามยาเสพติด ระดับกองบัญชาการ ตำรวจภูธรจังหวัด และระดับสถานีตำรวจ เพื่อดำเนินการสืบสวนปราบปรามทำลายโครงสร้างการค้ายาเสพติด แหล่งพักยา แหล่งแพร่ระบาด รวมทั้งเร่งรัดการสืบสวนติดตามจับกุมผู้ต้องหาตามหมายจับในคดียาเสพติด

(ง) จัดชุดสอบสวนขยายผล ระดับกองบัญชาการ และตำรวจภูธรจังหวัด เพื่อดำเนินการมาตรการริบทรัพย์สินนักค้ายาเสพติดและผู้เกี่ยวข้อง

(จ) ให้ตำรวจภูธรจังหวัดสนับสนุนหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘ ในการระดมสรรพกำลัง ทรัพยากร กำลังปฏิบัติการ รวมทั้งการจัดระบบบริหารจัดการ วางแผนการปฏิบัติในพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรม และลดระดับปัญหาในพื้นที่ได้สอดคล้องกับสถานการณ์

ข) ฝ่ายสนับสนุนการปฏิบัติ

(๑) กองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง (บช.ก.)

(ก) สกัดกั้นการลักลอบลำเลียงยาเสพติดบนเส้นทางคมนาคมทางบกและเส้นทางคมนาคมทางน้ำ โดยใช้กำลังของ กองบังคับการตำรวจทางหลวง และ กองบังคับการตำรวจน้ำ เป็นหลัก

(ข) สุ่มตรวจค้นสัมภาระบนขบวนรถไฟที่ต้องสงสัยว่าจะซุกซ่อนยาเสพติด หรือสัมภาระที่ไม่มีผู้ใดแสดงตนเป็นเจ้าของ โดยใช้กำลังของ กองบังคับการตำรวจรถไฟ

(ค) เฝ้าระวังนักค้ายาเสพติดที่แฝงตัวหรือปะปนมากับนักท่องเที่ยวและสนับสนุนการสืบสวนปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว โดยใช้กำลังของ กองบังคับการตำรวจท่องเที่ยว

(ง) ให้การสนับสนุนหน่วยปฏิบัติในพื้นที่ตามคำร้องขอและขีดความสามารถ

แผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘

(๒) สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง (สตม.)

(ก) ติดตามพฤติการณ์ชาวต่างประเทศที่เข้ามาในราชอาณาจักร และมีเหตุอันควรสงสัย เช่น เดินทางเข้า - ออกบ่อยครั้งผิดปกติ

(ข) ดำเนินการกับบุคคลต่างด้าว เช่น แรงงานเถื่อน ผู้ลักลอบเข้าประเทศที่มีพฤติการณ์ น่าสงสัยว่าเข้ามาเพื่อการค้ายาเสพติด โดยร่วมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกและสืบสวนเส้นทางการเงินควบคู่กับการสืบสวนพฤติการณ์ค้ายาเสพติด เพื่อพยายามตัดวงจรเส้นทางการเงินของเครือข่าย ยาเสพติดให้ได้เครือข่ายที่ผู้กระทำผิดเป็นคนต่างด้าวและเข้ามาประกอบธุรกิจบังหน้าแต่มีการลักลอบค้า ยาเสพติดอย่างลับๆ และกลุ่มผู้ค้าที่เป็นคนต่างด้าว

(ค) ให้การสนับสนุนหน่วยปฏิบัติตามคำร้องขอและขีดความสามารถ

(๓) กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน (บช.ตชด.)

(ก) สนับสนุนข้อมูลด้านการข่าวที่เกี่ยวข้องกับนักค้ายาเสพติดตามแนวชายแดนให้แก่ หน่วยปฏิบัติในพื้นที่

(ข) สกัดกั้นการลักลอบนำเข้ายาเสพติดตามแนวชายแดนและตัดฟันทำลายพืชเสพติดที่ ลักลอบปลูกตามแนวชายแดน

(ค) ให้การสนับสนุนหน่วยปฏิบัติตามคำร้องขอและขีดความสามารถ

(๔) กองบัญชาการตำรวจสันติบาล (บช.ส.)

(ก) สืบสวนหาข่าวเครือข่ายการค้ายาเสพติดระดับสำคัญ เครือข่ายอิทธิพลและเครือข่าย ชนกลุ่มน้อย และการสืบสวนเครือข่ายนักค้าที่มีการสวมทำบัตรประจำตัวประชาชน โดยเฉพาะประเทศติด ชายแดนนักค้าที่เข้ามากระทำผิด

(ข) ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแสวงหาความร่วมมือด้านการข่าวกับต่างประเทศที่มี อิทธิพลต่อประเทศเพื่อนบ้านให้ร่วมกันแก้ไขปัญหายาเสพติดที่ส่งผลกระทบต่อประเทศไทยทั้งในระดับภูมิภาค และพหุภาคี รวมทั้งพัฒนากลไกความร่วมมือระหว่างประเทศบริเวณชายแดนเพื่อสกัดกั้นและเฝ้าระวังปัญหา ยาเสพติดอย่างเป็นระบบ

(ค) ให้การสนับสนุนการดำเนินการด้านการข่าวยาเสพติดแก่หน่วยปฏิบัติ

(๕) กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด (บช.ปส.)

(ก) วิเคราะห์ข้อมูลการข่าวให้ทราบถึงโครงสร้างการค้ายาเสพติดในระดับต่าง ๆ เช่น ระดับสถานีตำรวจ ระดับกองบังคับการ ระดับกองบัญชาการ ระดับประเทศ และระหว่างประเทศ กรณีพบว่า ข้อมูลที่วิเคราะห์เป็นเครือข่ายระดับสถานีตำรวจ ระดับกองบังคับการ ระดับกองบัญชาการ ให้ส่งมอบหน่วย ระดับดังกล่าวรับไปดำเนินการ หากยังไม่ปรากฏผลการปฏิบัติที่ชัดเจนให้กองบัญชาการตำรวจปราบปราม ยาเสพติดจัดชุดปฏิบัติการเข้าดำเนินการ

(ข) พัฒนาระบบการสกัดกั้นการลักลอบลำเลียงยาเสพติดบนเส้นทางคมนาคมทางบก ทั้งเส้นทางหลักและเส้นทางรองในลักษณะเครือข่ายเฝ้าระวัง โดยใช้ระบบอ่านแผ่นป้ายทะเบียนรถยนต์ อัตโนมัติที่ติดตั้ง ณ ด่านตรวจ/จุดตรวจ/จุดสกัดให้มีความเชื่อมโยงและสัมพันธ์กันทั่วประเทศ

แผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘

(ค) แสวงหาความร่วมมือกับต่างประเทศที่มีอิทธิพลต่อประเทศเพื่อนบ้านให้ร่วมกัน
แก้ไขปัญหายาเสพติดที่ส่งผลกระทบต่อประเทศไทยทั้งในระดับทวิภาคีและพหุภาคี รวมทั้งพัฒนา
ร่วมมือระหว่างประเทศบริเวณชายแดนเพื่อสกัดกั้นและเฝ้าระวังปัญหายาเสพติดอย่างเป็นระบบ

(ง) ดำเนินการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ตามมาตรการและแนวทางที่กำหนด
โดยเน้นการสืบสวนปราบปรามเครือข่ายการค้ายาเสพติดระดับประเทศและระหว่างประเทศ

๒) ส่วนสนับสนุน

(๑) สำนักงานพิสูจน์หลักฐานตำรวจ (สพฐ.ตร.)

(ก) ให้การสนับสนุนตามอำนาจหน้าที่ในการตรวจพิสูจน์ยาเสพติด การตรวจยืนยันตัวบุคคล
ด้วยลายพิมพ์นิ้วมือ และสารพันธุกรรม (ดีเอ็นเอ) การตรวจสถานที่เกิดเหตุ การทะเบียนประวัติอาชญากร
การจัดทำสารบบลายพิมพ์นิ้วมือและสารบบสารพันธุกรรม (ดีเอ็นเอ) การตรวจสอบประวัติการกระทำ
ความผิดของผู้ต้องหาในคดียาเสพติด การพิสูจน์หลักฐานอื่นๆ เพื่อพิสูจน์ทราบแผนประทุษกรรมและตัวบุคคล
ผู้กระทำความผิด

(ข) ให้การสนับสนุนตามอำนาจหน้าที่ในการตรวจหาสารเสพติดในร่างกายของผู้เสพ/ผู้ติด
ยาเสพติด

(๒) สำนักงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (สทส.)

(ก) พัฒนาระบบฐานข้อมูลยาเสพติดให้มีความสมบูรณ์

(ข) ตรวจสอบและเร่งรัดการลงข้อมูลยาเสพติดของหน่วยปฏิบัติ

(๓) สำนักงานยุทธศาสตร์ตำรวจ (สยศ.ตร.)

- ให้การสนับสนุนตามอำนาจหน้าที่ เมื่อได้รับการร้องขอหรือได้รับการประสาน

(๔) สำนักงานจเรตำรวจ (จต.)

(ก) ดำเนินการตรวจราชการด้านการปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดให้เป็นไป
ตามนโยบายของสำนักงานตำรวจแห่งชาติและรัฐบาล

(ข) ดำเนินการเกี่ยวกับการรับเรื่องร้องเรียนหรือร้องทุกข์ข้าราชการตำรวจ พนักงานราชการ
และลูกจ้างในสำนักงานตำรวจแห่งชาติที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด และดำเนินการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง
ตามอำนาจหน้าที่

(๕) กองสารนิเทศ (สท.)

- ประชาสัมพันธ์ผลการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยใช้อุปกรณ์และสื่อ
ประชาสัมพันธ์ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติที่มีอยู่ รวมทั้งประสานงานกับส่วนราชการและภาคเอกชนในการ
ประชาสัมพันธ์อีกส่วนหนึ่งด้วย

(๖) หน่วยงานอื่น ๆ ในสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

- ให้การสนับสนุนตามอำนาจหน้าที่ เมื่อได้รับการร้องขอหรือได้รับการประสาน

แผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘

๓) ส่วนอำนวยการ

- ทำหน้าที่เป็นฝ่ายอำนวยการ ตามแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘ ประกอบด้วย

(๑) กองบังคับการอำนวยการ กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด

(๒) ฝ่ายอำนวยการ กองบังคับการข่าวกรองยาเสพติด กองบังคับการสกัดกั้นการลำเลียงยาเสพติด และกองบังคับการตำรวจปราบปรามยาเสพติด ๑ - ๔ กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด

ข. การประสานการปฏิบัติกับหน่วยที่เกี่ยวข้อง

๑) กระทรวงมหาดไทย

- ขอรับการสนับสนุนการบูรณาการการปราบปรามการแพร่ระบาดของยาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชน รวมทั้งการดำเนินการต่อเรื่องร้องเรียนของประชาชน

๒) สำนักงานอัยการสูงสุด

- ขอรับคำปรึกษาในการดำเนินการกับนักค้ายาเสพติดรายสำคัญทั้งในชั้นสืบสวน รวบรวมพยานหลักฐานจับกุม และการดำเนินคดี

๓) กองทัพบก

- ขอรับการสนับสนุนกำลังปฏิบัติในการสกัดกั้นการลักลอบนำเข้ายาเสพติดในพื้นที่บริเวณแนวชายแดน รวมทั้งข้อมูลด้านการข่าว เครือข่ายนักค้ายาเสพติดที่เคลื่อนไหวลักลอบนำเข้า-ส่งออกยาเสพติด รูปแบบและวิธีการลักลอบลำเลียง

๔) กองทัพเรือ

- ขอรับการสนับสนุนกำลังปฏิบัติในการสกัดกั้นการลักลอบนำเข้ายาเสพติดในพื้นที่ทางทะเล ชายฝั่งและพื้นที่เกาะแก่งและตามลำน้ำโขง รวมทั้งข้อมูลด้านการข่าว เครือข่ายนักค้ายาเสพติดที่เคลื่อนไหวลักลอบนำเข้า-ส่งออกยาเสพติด รูปแบบและวิธีการลักลอบลำเลียง

๕) สำนักงาน ป.ป.ท.

- ขอรับการสนับสนุนการสืบสวนปราบปรามยาเสพติดโดยเฉพาะดำเนินการกับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

๖) สำนักงาน ป.ป.ง.

- ขอรับการสนับสนุนเจ้าหน้าที่เข้าร่วมปฏิบัติการตรวจสอบ/ยึดทรัพย์สินของผู้ค้ายาเสพติด ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.๒๕๕๒

๗) สำนักงาน ป.ป.ส.

- ขอรับการสนับสนุนงบประมาณด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

- ประสานความร่วมมือระหว่างกันในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

๘) กรมสอบสวนคดีพิเศษ

- ขอรับการสนับสนุนเจ้าหน้าที่เข้าร่วมปฏิบัติการสืบสวน สอบสวน ปราบปราม กลุ่มผู้ค้ายาเสพติดที่มีอิทธิพล

แผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘

๙) กรมราชทัณฑ์

- ขอรับการสนับสนุนการดำเนินการกับเครือข่ายการค้ายาเสพติดในเรือนจำ ทั้งในด้านการสืบสวน สอบสวน หาข่าว ขยายผลจับกุม ตรวจค้นเรือนจำ

๑๐) กรมสรรพากร

- ประสานการปฏิบัติในการใช้มาตรการทางภาษี ดำเนินการกับรายได้/ทรัพย์สินของนักค้ายาเสพติดโดยตรวจสอบการได้มาของรายได้/ทรัพย์สิน

๑๑) กรมศุลกากร

- ประสานการปฏิบัติในการสกัดกั้นการนำเข้ายาเสพติด บริเวณด่านพรมแดน ด้านถาวร จุดตรวจ และท่าอากาศยานต่าง ๆ

๑๒) กรมการปกครอง

- ประสานการปฏิบัติในการค้นหาผู้ค้า ผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดในหมู่บ้านชุมชน รวมถึงการใช้มาตรการทางกฎหมายในการจัดระเบียบสังคม

๑๓) สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

- ประสานการปฏิบัติในการควบคุมสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์ รวมทั้งการดูแลรักษาและทำลายยาเสพติดให้โทษของกลาง

๑๔) ส่วนราชการอื่น ๆ

- ขอรับการสนับสนุนเพื่อให้การปฏิบัติการตามแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘ บรรลุวัตถุประสงค์

๗. ชุรกิจและการส่งกำลังบำรุง

ก. ชุรกิจและการรายงาน

๑) ชุรกิจ : ตามสายงานปกติ

๒) การรายงาน : ทุกหน่วยในสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติบันทึกข้อมูลผลการปฏิบัติผ่านระบบสารสนเทศ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (POLIS) โดยด่วนที่สุด

ข. การส่งกำลังบำรุง : ตามสายงานปกติ หากเกินขีดความสามารถให้รายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบตามลำดับชั้น ทราบโดยทันที

๘. คำแนะนำในการประสาน

ก. ให้ทุกหน่วยจัดทำแผนปฏิบัติการรองรับทุกระดับ โดยมีการบูรณาการร่วมกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในพื้นที่

ข. งานข่าวกรองยาเสพติดทุกระดับให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลด้านการข่าว เพื่อหวังผลในการจับกุมผู้ค้าและเครือข่ายการค้ายาเสพติดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ค. การบูรณาการงบประมาณในการปฏิบัติการ ให้มีการบูรณาการงบประมาณในทุกแหล่ง ได้แก่ งบประมาณของสำนักงาน ป.ป.ส. ที่สนับสนุนจังหวัด งบประมาณของส่วนราชการที่สนับสนุนหน่วยงานในพื้นที่ งบประมาณของจังหวัด และงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

แผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘

ง. การนำมาตราทางกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหายาเสพติดไปใช้ในการปฏิบัติงานให้มีการประสานความร่วมมือในการดำเนินคดีต่อผู้กระทำความผิดอย่างถึงที่สุดภายใต้หลักนิติธรรม

จ. ให้มีการประสานการปฏิบัติอย่างใกล้ชิดระหว่างหน่วยทุกระดับในสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ รวมทั้งบูรณาการการปฏิบัติกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง

ฉ. ให้ทุกหน่วยดำเนินการประชาสัมพันธ์เชิงรุกโดย

๑) หน่วยระดับ สถานีตำรวจ และ กองบังคับการ เมื่อมีการจับกุมยาเสพติดทั้งรายย่อยและรายสำคัญ ให้ประชาสัมพันธ์เพื่อให้ประชาชนที่ร้องเรียนและที่ได้รับความเดือดร้อนจากปัญหายาเสพติดได้ทราบถึงการปฏิบัติงานอย่างจริงจังของเจ้าหน้าที่ตำรวจ โดยกำหนดให้มีผู้รับผิดชอบการข่าวสารและการประชาสัมพันธ์อย่างชัดเจน

๒) หน่วยระดับกองบัญชาการ ให้ดำเนินการประชาสัมพันธ์ผลการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดอย่างสม่ำเสมอโดยพิจารณาใช้สื่อที่เหมาะสมทุกรูปแบบ

๓) ดำเนินการประชาสัมพันธ์ผลการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ในภาพรวมของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

๔) ให้กองสารนิเทศสนับสนุนการประชาสัมพันธ์ผลการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของทุกหน่วยที่เกี่ยวข้องทางสื่อวิทยุโทรทัศน์ สื่อสิ่งพิมพ์ ในเครือข่ายของสำนักงานตำรวจแห่งชาติอย่างต่อเนื่อง

ข. ให้ผู้บังคับบัญชาทุกระดับชั้นเข้มงวด กวดขัน สอดส่อง ดูแลผู้ใต้บังคับบัญชาไม่ให้เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดทั้งทางตรงและทางอ้อม หากพบการกระทำความผิด ให้ดำเนินการทั้งทางอาญา วินัยและการปกครองโดยเฉียบขาดทุกราย

๙. การบังคับบัญชา การสื่อสาร และการปรับปรุงแผน

ก. การบังคับบัญชา

๑) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ อำนวยการและสั่งการหน่วยงานในสังกัดในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

๒) ฝ่ายเลขานุการ ตามแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘ ตั้งอยู่ที่ กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด เลขที่ ๘๘ ถนนวิภาวดีรังสิต แขวงตลาดบางเขน เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๑๐ โทรศัพท์ ๐ ๒๕๒๑ ๘๐๘๓ โทรสาร ๐ ๒๕๒๑ ๘๐๓๑

ข. การปรับปรุงแผน

เนื่องจากการจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘ ซึ่งจะต้องเริ่มใช้ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๗ แต่ยังมีบางส่วนที่มีความจำเป็นจะต้องรอข้อมูลจากสำนักงาน ป.ป.ส. เช่น เป้าหมายและตัวชี้วัดในการปราบปรามยาเสพติด เป้าหมายพื้นที่รองรับแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด และอื่น ๆ จึงให้ทุกหน่วยปฏิบัติตามแผนฯ นี้ไปก่อน และเมื่อได้รับความชัดเจนในเรื่องดังกล่าวจาก สำนักงาน ป.ป.ส. แล้ว ให้กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติดดำเนินการปรับปรุงแผนฯ ให้สอดคล้องกับข้อมูลที่ได้รับและแจ้งให้ทุกหน่วยทราบในส่วนที่มีการปรับปรุงเพื่อดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

แผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘

ค. การสื่อสาร

- ๑) ให้ใช้การสื่อสารที่เหมาะสม รวดเร็ว เช่น การนำสาร โทรศัพท์ โทรสาร (แฟกซ์)
- ๒) ศูนย์ปฏิบัติการ กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด โทรศัพท์ ๐ ๒๕๕๑ ๒๒๔๗ โทรสาร ๐ ๒๕๒๑ ๘๒๗๙ ตอกรับ : ทางโทรสาร และ น.

๑๐. การแจกจ่าย (ผนวก ง)

พลตำรวจเอก

(พงศพัศ พงษ์เจริญ)

รองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ปฏิบัติราชการแทน

ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ

ผนวก ก : มาตรการและแนวทางการดำเนินการแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘

ผนวก ข : เป้าหมายและตัวชี้วัดในการปราบปรามยาเสพติด (จ่ายแยก)

ผนวก ค : เป้าหมายพื้นที่รองรับแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘ (จ่ายแยก)

ผนวก ง : การแจกจ่าย

ผนวก ก : (มาตรการและแนวทางการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ) ประกอบแผนปฏิบัติการ
 ป้องกันและแก้ไขปัญหาเสฟติด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘

แผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสฟติด
 สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘

แนวคิดในการปฏิบัติ	เป้าหมายการดำเนินการ	มาตรการในการดำเนินการ
<p>๑) เพิ่มความเข้มแข็งในการสกัดกั้น ปรวบรวม และหยุดยั้งการแพร่ระบาดของเสฟติดตามนโยบายของคณะกรรมการสงบแห่งชาติอย่างจริงจัง โดยยึดหลักกฎหมายและหลักนิติธรรม</p> <p>๒) พัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพ ด้านตรวจ จุดตรวจ จุดสกัด โดยนำเทคโนโลยีและเครื่องมือที่ทันสมัยโดยเฉพาะ ระบบอ่านแผ่นป้ายทะเบียนรถยนต์อัตโนมัติ (License Plate Recognition : LPR) ที่มีอยู่ทั่วประเทศ เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์เส้นทางการลำเลียง เพื่อปรับแผนในการตั้งด่านตรวจ จุดตรวจ จุดสกัดเสฟติดให้สอดคล้องกับสถานการณ์ และเทคโนโลยีเครื่อง X-Ray ที่สามารถตรวจหาเสฟติดที่ ซุกซ่อนมากับบรรทุกรถขนาดใหญ่ เช่น บรรทุกรถสินค้า เกษตรหรืออุตสาหกรรม รถขนส่งปฏิภูม และรถขนแร่ต่างๆ ซึ่งยากต่อการตรวจค้นของเจ้าหน้าที่และสุนัขตำรวจ</p> <p>๓) สกัดกั้นเสฟติดตามเส้นทางคมนาคม ที่เป็นเส้นทางผ่านของการลำเลียงเสฟติด โดยการบริหารจัดการด้านถาวร ด้านตรวจ จุดตรวจ จุดสกัด ที่อยู่ในข่ายคมนาคม หรือเส้นทางรองของเป้าหมายพื้นที่ในลักษณะเครือข่ายเชื่อมโยง และตั้งที่ล้อมเวลาดักจับ โดยเฉพาะตามเส้นทางเชื่อมต่อชายแดนทางภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ</p>	<p>๑) จับกุมคดีเสฟติดใน ๕ ข้อหาลำดับให้ร้อยละ ๒๐ ของ ผลการจับกุมคดีเสฟติดทั้งหมด</p> <p>๒) ดำเนินคดีในความผิดฐาน สมคบ สนับสนุน ช่วยเหลือให้ได้ ๕๐๐ คดี โดยให้นำบัญชีแต่ เลขอาชญากรรม ป.ป.ส. ออมนิติ</p> <p>๓) ดำเนินการยึดอายัดทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับเสฟติดให้ได้ ๑,๓๐๐ ล้านบาท นับตั้งแต่คณะกรรมการ ตรวจ สอบ ทรัพย์สิน หรือ เลขอาชญากรรม ป.ป.ส. มีคำสั่งยึด/อายัดทรัพย์สิน</p> <p>๔) ดำเนินการสืบสวนติดตาม จับกุมผู้ต้องหาเสฟติดติดตาม หมายจับค้างเก่าใน ๕ ข้อหา ลำดับ จำนวน ๑,๗๒๕ หมาย (หมายจับตั้งแต่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๕ - ๓๐ กันยายน ๒๕๕๗)</p>	<p>๑. การสกัดกั้นการลำเลียงเสฟติด</p> <p>๒. การปราบปรามจับกุมกลุ่มนักค้าเสฟติด</p> <p>๓. การหยุดยั้งการแพร่ระบาดของเสฟติด</p> <p>๔. การสืบสวน สอบสวนคดีเสฟติด</p> <p>๕. การพัฒนาระบบงานการข่าว</p> <p>๖. การตรวจสอบเพื่อยึดและอายัดทรัพย์สินของผู้เกี่ยวข้องกับเสฟติดทั้งระบบ</p> <p>๗. การป้องกันและดำเนินการกับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับเสฟติด</p>
หน่วยงานรับผิดชอบ		
บ.ชน., ผ.๑-๙ และ ศชต.		

ผนวก ก : (มาตรการและแนวทางการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ) ประกอบแผนปฏิบัติการ
ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘

แผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘

มาตรการในการดำเนินการ	เป้าหมายการดำเนินการ
<p>แนวคิดในการปฏิบัติ</p> <p>๔) ปรับปรุงการผลิต ผู้นำเข้า ผู้ส่งออก แหล่งพักยาเสพติดตามแนวชายแดน ผู้ค้าเลื่อยยาเสพติด และ ผู้ค้ายาเสพติดทุกระดับ โดยเฉพาะผู้ค้ายาเสพติดในพื้นที่แพร่ระบาดตามข้อร้องเรียนของประชาชน</p> <p>๕) พัฒนาระบบงานการข่าว และช่องทางในการแจ้งข่าวสารข้อร้องเรียนหรือเบาะแสยาเสพติด โดยเฉพาะสื่อเทคโนโลยีและวางระบบการรักษาความปลอดภัยของผู้แจ้งข้อมูล</p> <p>๖) กำหนดแนวทางในการสืบสวน สอบสวน จับกุม และขยายผลคดียาเสพติดทุกคดีเพื่อนำไปสู่การทำลายเครือข่ายนักค้ายาเสพติดทุกระดับ รวมถึงสืบสวน ค้นห และติดตามผู้ที่มีพฤติการณ์เกี่ยวข้องกัขบวนการค้ายาเสพติดในระดับต่างๆ แล้วทำการคัดกรองเพื่อจัดทำบัญชีรายชื่อบุคคลที่มีพฤติการณ์เกี่ยวข้องกัขบวนการค้ายาเสพติด สำหรับใช้ในกรณีสืบสวน</p> <p>๗) กำหนดมาตรการในการประสานความร่วมมือกับทุกสถาบันการเงินในการสืบสวนติดตามเส้นทางการเงินของเครือข่ายการค้ายาเสพติดรายสำคัญ เพื่อหาความเชื่อมโยงกับเครือข่ายการค้าระดับต่างๆ จนถึงเครือข่ายระดับประเทศและระหว่างประเทศ เพื่อตัดวงจรทางการเงิน</p>	<p>๑) จับกุมคดียาเสพติดใน ๕ ข้อหาสำคัญที่ได้รับร้อยละ ๒๐ ของผลการจับกุมคดียาเสพติดทั้งหมด</p> <p>๒) ดำเนินคดีในความผิดฐานสมคบ สนับสนุน ช่วยเหลือให้ได้ ๕๐๐ คดี โดยให้นับตั้งแต่เลขาธิการ พ.ป.ส. อนุมัติ</p> <p>๓) ดำเนินการยึด/อายัดทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกัขบวนการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้ได้ ๑,๗๐๐ ล้านบาท นับตั้งแต่คณะกรรมการตรวจสอบสวนทรัพย์สิน หรือ เลขาธิการ พ.ป.ส. มีคำสั่งให้ยึด/อายัดทรัพย์สิน</p> <p>๔) ดำเนินการสืบสวนติดตามจับกุมผู้ต้องหากคดียาเสพติดตามหมายจับค้างเก่าใน ๕ ข้อหาสำคัญ จำนวน ๑,๗๒๕ หมาย (หมายจับตั้งแต่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๔ - ๓๐ กันยายน ๒๕๕๗)</p> <p>หน่วยงานรับผิดชอบ</p> <p>บช.น., ภ.๑-๙ และ ศพต.</p>

ผนวก ก : (มาตรการและแนวทางการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ) ประกอบแผนปฏิบัติการ
 ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘

แผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด
 สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘

มาตรการในการดำเนินการ	เป้าหมายการดำเนินงาน
<p>แนวคิดในการปฏิบัติ</p> <p>๘) ตรวจยึดและอายัดทรัพย์สิน ตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับ ยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ ของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการค้ายาเสพติดทุกระดับทุกคดี ตามกฎหมายโดยตรง</p> <p>๙) บูรณาการทางกฎหมายโดยใช้มาตรการทางการตรวจสอบทรัพย์สิน ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.๒๕๔๒ บทบัญญัติแห่งประมวลรัษฎากรเพื่อตรวจสอบกีดกันให้ได้ว่าทรัพย์สินของกลุ่มและเครือข่ายการค้ายาเสพติด โดยให้มีการประสานข้อมูลเพื่อตรวจสอบกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงาน ป.ป.ส. สำนักงาน ป.ป.ง. กรมสรรพากร เป็นต้น</p> <p>๑๐) ติดตามจับกุมผู้ต้องหาตามหมายจับคดียาเสพติดทั้งหมายจับใหม่และหมายจับค้างเก่า</p> <p>๑๑) ให้ความร่วมมือกับกรมราชทัณฑ์ในการปฏิบัติการจับกุม ตรวจค้นยาเสพติด สิ่งของต้องห้าม และโทรศัพท์มือถือ เพื่อหยุดยั้งไม่ให้มีการค้าและการส่งสารในเรือนจำ</p> <p>๑๒) กำหนดมาตรการและการบังคับใช้กฎหมายกับสถานประกอบการ สถานบริการ สถานที่ต้องเกี่ยวข้องกับระบบการขนส่งทางเรือและเอกชน เพื่อเฝ้าระวังปัญหายาเสพติด โดยเพิ่มความเข้มแข็งในการตรวจตราไม่ให้เป็นแหล่งมั่วสุ่มทั้งใน การเสฟและค้ายาเสพติด</p>	<p>เป้าหมายการดำเนินงาน</p> <p>๑) จับกุมคดียาเสพติดใน ๕ ข้อหาสำคัญให้ได้ร้อยละ ๒๐ ของผลการจับกุมคดียาเสพติดทั้งหมด</p> <p>๒) ดำเนินคดีในความผิดฐานสมคบ สนับสนุน ช่วยเหลือให้ได้ ๕๐๐ คดี โดยให้นับตั้งแต่ เลขาธิการ ป.ป.ส. อนุมัติ</p> <p>๓) ดำเนินการยึด/อายัดทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้ได้ ๑,๗๐๐ ล้านบาท นับตั้งแต่คณะกรรมการตรวจสอบสวนทรัพย์สิน หรือ เลขาธิการ ป.ป.ส. มีคำสั่งให้ยึด/อายัดทรัพย์สิน</p> <p>๔) ดำเนินการสืบสวนติดตามจับกุมผู้ต้องหาคดียาเสพติดตามหมายจับค้างเก่าใน ๕ ข้อหาสำคัญ จำนวน ๑,๗๒๕ หมาย (หมายจับตั้งแต่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๔ - ๓๐ กันยายน ๒๕๕๗)</p> <p>หน่วยงานรับผิดชอบ</p> <p>บช.น., ภ.๑-๙ และ ศชต.</p>

ผนวก ก : (มาตรการและแนวทางการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ) ประกอบแผนปฏิบัติการ
 ป้องกันและแก้ไขปัญหาเสฟติด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘

แผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสฟติด
 สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘

<p>แนวคิดในการปฏิบัติ</p> <p>๑๓) ดำเนินการตามโครงการตรวจ D.A.R.E. เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่เด็กก่อนวัยเสีย และดำเนินการตามโครงการป้องกันการแพร่ระบาดยาเสฟติดในสถานศึกษาทุกระดับชั้น</p> <p>๑๔) เพิ่มประสิทธิภาพบุคลากรของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดยจัดให้มีการฝึกอบรมด้านการสืบสวน สอบสวน และป้องกันปราบปรามยาเสฟติดทั้งภายในประเทศและในต่างประเทศ</p> <p>๑๕) เสริมสร้างความร่วมมือกับนานาประเทศในการป้องกันและปราบปรามยาเสฟติด</p> <p>๑๖) ดำเนินการทั้งทางอาญาและวินัยกับข้าราชการตำรวจที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสฟติดอย่างเด็ดขาด</p>	<p>เป้าหมายการดำเนินการ</p> <p>๑) จับกุมคดียาเสฟติดใน ๕ ข้อหาสำคัญให้ได้ร้อยละ ๒๐ ของผลการจับกุมคดียาเสฟติดทั้งหมด</p> <p>๒) ดำเนินคดีในความผิดฐานสมคบ สนับสนุน ช่วยเหลือให้ได้ ๕๐๐ คดี โดยให้นับตั้งแต่เลขอาชญากรรม ป.ป.ส. อนุมัติ</p> <p>๓) ดำเนินการยึด/อายัดทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสฟติดให้ได้ ๑,๗๐๐ ล้านบาท นับตั้งแต่คณะกรรมการตรวจสอบสวนทรัพย์สิน หรือเลขอาชญากรรม ป.ป.ส. มีคำสั่งให้ยึด/อายัดทรัพย์สิน</p> <p>๔) ดำเนินการสืบสวนติดตามจับกุมผู้ต้องหาคดียาเสฟติดตามหมายจับค้างเก่าใน ๕ ข้อหาสำคัญ จำนวน ๑,๗๒๕ หมาย (หมายจับตั้งแต่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๕ - ๓๐ กันยายน ๒๕๕๗)</p>	<p>มาตรการในการดำเนินการ</p>
<p>หน่วยงานรับผิดชอบ</p> <p>บ.ช.น., ภ.๑-๙ และ ศชต.</p>		

ผนวก ก : (มาตรการและแนวทางการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ) ประกอบแผนปฏิบัติการ
 ป้องกันและแก้ไขปัญหาเสฟติด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘

มาตรการและแนวทางการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสฟติด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘

ลำดับ	มาตรการหลัก	แนวทางการดำเนินการ	หมายเหตุ
๑.	การสกัดกั้นการลำเลียงยาเสฟติด	<p>๑) วางแนวทางสกัดกั้นยาเสฟติดตามแนวชายแดนทุกด้านที่ปรากฏการลักลอบนำเข้ายาเสฟติด โดยให้จัดทำแผนบูรณาการการสกัดกั้นยาเสฟติดตามแนวชายแดนในทุกภาคและบูรณาการดำเนินงานกับทุกหน่วยที่เกี่ยวข้อง</p> <p>๒) ดำเนินการสกัดกั้นการลำเลียงยาเสฟติด โดยเฉพาะตามแนวชายแดนภาคเหนือตอนบน ซึ่งเป็นพื้นที่นำเข้ายาเสฟติดสูงสุด ให้มีการบ้านทอน ทำลายโครงสร้างการค้ายาเสฟติดตามแนวชายแดนและปัญหาอื่นที่เกี่ยวข้อง</p> <p>๒.๑) สืบสวนจับกุมขบวนการค้าและลักลอบลำเลียงยาเสฟติดตามแนวชายแดน ตลอดจนพื้นที่ที่ปรากฏว่าเป็นช่องทางนำเข้าที่ต่อแหลมและควรวังร้างเป็นพิเศษ รวมทั้งทำลายแหล่งปลูกพืชเสฟติดในพื้นที่ชายแดน</p> <p>๒.๒) ปิดล้อมตรวจค้น เพื่อสืบสวนค้นหาผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสฟติด และทรัพย์สินที่ได้มาจากการค้ายาเสฟติดตามหมู่บ้านชายแดน หากพบหลักฐานพอสมควรให้จับกุมมาดำเนินคดีและตรวจยึดทรัพย์สิน หากพบว่ามีความผิดการณ์ที่เกี่ยวข้องให้ชันบัญชีไว้ เพื่อสืบสวนและเฝ้าระวัง</p> <p>๒.๓) เกาะติดข่าวสาร สถานการณ์ และจัดทำปฏิบัติการ เพื่อสืบสวนปราบปราม สกัดกั้นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการผลิตและค้า ยาเสฟติดที่จะลักลอบเข้า-ออกตามแนวชายแดน เพื่อตัดวงจรการผลิตและค้ายาเสฟติด ได้แก่ สกัดกั้นสารเคมี เคมีภัณฑ์ที่ใช้ผลิตยาเสฟติด สกัดกั้นการลักลอบนำเงินออกนอกประเทศ เป็นต้น</p>	

ผนวก ก : (มาตรการและแนวทางการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ) ประกอบแผนปฏิบัติการ
 ป้องกันและแก้ไขปัญหาเสฟติด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘

ลำดับ	มาตรการหลัก	แนวทางการดำเนินการ	หมายเหตุ
		<p>๓) ดำเนินการสกัดกั้นการลำเลียงยาเสฟติดในพื้นที่ต่อเนื่องชายแดนและเส้นทางตอนใน ซึ่งเป็นเส้นทาง, ช่องทางนำเข้า เส้นทางลำเลียง ยาเสฟติดเข้าสู่แหล่งแพร่ระบาดตอนในของประเทศ รวมทั้งสำรวจและเฝ้าระวังพื้นที่พักยาเสฟติดในพื้นที่ต่อเนื่องชายแดนตอนใน เช่น พื้นที่ทำการเกษตร ไร่ นา สวน พื้นที่ป่า หมู่บ้านและบ้านเรือนของกลุ่มคนชนเผ่าที่เกี่ยวข้องกับยาเสฟติด</p> <p>๓.๑) ตั้งด่านตรวจ จุดตรวจ/จุดสกัด ในลักษณะเครือข่ายแม่แบบครอบคลุมทุกเส้นทางหลัก เส้นทางรอง เส้นทางหลบเลี่ยง เส้นทางล่อแหลม และตั้งเหลี่ยมเวลา กัน โดยเฉพาะตามเส้นทางเชื่อมต่อชายแดนทางภาคเหนือ ภาคตะวันตก และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อสกัดกั้นการลำเลียงยาเสฟติดซึ่งชุกชอนมากับรถยนต์ทั่วไป รถบรรทุก รถโดยสารทั้งประจำทาง/ไม่ประจำทาง รถขนส่งพัสดุภัณฑ์ (Logistic) รถขนส่งสินค้าเกษตร/อุตสาหกรรม และ รถอื่นๆ เช่น รถตู้ส้ม รถขนแร่ เป็นต้น</p> <p>๓.๒) ใช้เทคโนโลยีเข้ามาพัฒนาประสิทธิภาพของด่านตรวจ จุดตรวจ/จุดสกัด โดยการนำข้อมูลที่ได้จากระบบอ่านแผ่นป้ายทะเบียนรถยนต์อัตโนมัติที่มีอยู่ทั่วประเทศ มาวิเคราะห์เส้นทาง การลำเลียง เพื่อปรับแผนการตั้งด่านตรวจ จุดตรวจ/จุดสกัด ยาเสฟติดให้สอดคล้องกับสถานการณ์ และนำเทคโนโลยีเครื่อง X-Ray ที่สามารถตรวจหายาเสฟติดที่ชุกชอนมากับรถบรรทุกขนาดใหญ่ เช่น รถบรรทุกสินค้าเกษตร หรืออุตสาหกรรม รถขนส่งปฏิกู และรถขนแร่ต่างๆ ซึ่งยากต่อการตรวจค้นของเจ้าหน้าที่และสุนัข</p>	

ผนวก ก : (มาตรการและแนวทางการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ) ประกอบแผนปฏิบัติการ
 ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘

ลำดับ	มาตรการหลัก	แนวทางการดำเนินการ	หมายเหตุ
		<p>๓.๓) สกัดกั้นการค้าลำเลียงยาเสพติดในพื้นที่ของสถานขนส่งโดยสาร สถานีรถไฟ</p> <p>๓.๔) ในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง ให้ยกระดับการ สกัดกั้นการค้าลำเลียงยาเสพติด โดยกำหนดเป้าหมายดำเนินการ ทำลายโครงสร้างการค้าและการนำเข้ายาเสพติดตามแนวชายแดน เสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง จัดกำลังสกัดกั้นภายใต้การบริหารงานจัดการเป็นการเฉพาะและเหมาะสมกับแต่ละพื้นที่</p> <p>๔) การสกัดกั้นการค้าลำเลียงยาเสพติดผ่านพื้นที่ด่านถาวรทั่วประเทศ</p> <p>๔.๑) การสกัดกั้นการค้าลำเลียงยาเสพติดผ่านพื้นที่ท่าอากาศยานนานาชาติทั่วประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิและท่าอากาศยานนานาชาติอื่นๆ ให้เพิ่มชุดปฏิบัติการเครื่องมือ อุปกรณ์ ระบบข้อมูล การประสานงานหน่วยเกี่ยวข้อง ณ ท่าอากาศยานนั้น ๆ</p> <p>๔.๒) การสกัดกั้นการค้าลำเลียงยาเสพติดผ่านด่านพรมแดนตามแนวชายแดนทั่วประเทศ ให้จัดกำลังชุดปฏิบัติการสนธิกำลังกับหน่วยปฏิบัติประจำด่านพรมแดนทุกด่าน</p> <p>๕) สกัดกั้นการค้าลำเลียงผ่านช่องทางระบบการขนส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ โดยประสานความร่วมมือกับผู้ประกอบการให้ดำเนินการตามกฎหมายควบคุมสถานประกอบการและให้ความร่วมมือแจ้งให้หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องทราบเมื่อผู้มาใช้บริการมีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติด</p>	

ผนวก ก : (มาตรการและแนวทางการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ) ประกอบแผนปฏิบัติการ
 ป้องกันและแก้ไขปัญหาเสฟติด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘

ลำดับ	มาตรการหลัก	แนวทางการดำเนินการ	หมายเหตุ
๒	การปราบปรามจับกุมกลุ่มนักค้ายาเสฟติด	<p>๑. ยกระดับการปราบปรามเครือข่ายการผลิต/ค้ายาเสฟติดมุ่งลดบทบาทอิทธิพลของเครือข่ายการค้าระดับสำคัญ - สำคัญมาก รวมทั้งเครือข่ายการค้าที่เชื่อมโยงกับนักค้าในเรือนจำ โดยกำหนดแผนดำเนินการ จัดกลไกอำนาจการและบริหารการปราบปรามเป็นการเฉพาะ มีการมอบหมายคณะบุคคลรับผิดชอบตามแผนและผลสัมฤทธิ์ของแผนอย่างเป็นรูปธรรม</p> <p>๒. ดำเนินการปราบปรามเครือข่ายนักค้ายาเสฟติดทั้งในระดับประเทศ ระดับพื้นที่ และระดับเขต เช่น หมู่บ้าน ชุมชนแออัด หมู่บ้านจัดสรร อพาร์ทเมนต์ คอนโดมิเนียม หอพัก ห้องเช่า เป็นต้น และพื้นที่ที่มีความเสี่ยงต่อการแพร่ระบาดของยาเสฟติด เช่น โรงเรียน โรงงานอุตสาหกรรม และสถานบริการสถานประกอบการ</p> <p>๒.๑) ค้นหาและจัดทำข้อมูลนักค้ายาเสฟติดที่มีพฤติการณ์เป็นเครือข่ายการค้ายาเสฟติดข้ามพื้นที่ระดับ บก. หรือนักค้ายาเสฟติดรายสำคัญ เพื่อกำหนดเป็นกลุ่มเครือข่ายการค้ารายสำคัญระดับพื้นที่ ระดับภาค ระดับประเทศเป็นเป้าหมายปฏิบัติการ</p> <p>๒.๒) สืบสวนขยายผลการจับกุมกลุ่มนักค้ายาเสฟติดระดับแพร่ระบาดพร้อมทั้งเครือข่าย ตรวจสอบทรัพย์สินเพื่อยึดอายัด และสืบสวนเส้นทางการเงินเพื่อหาความเชื่อมโยงเครือข่ายรายใหญ่ต่อไป โดยใช้มาตรการด้านทรัพย์สินแบบบูรณาการทั้งคดียาเสฟติด การฟอกเงินและภาษีอากรทุกคดี โดยบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิด</p>	

ผนวก ก : (มาตรการและแนวทางการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ) ประกอบแผนปฏิบัติการ
 ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘

ลำดับ	มาตรการหลัก	แนวทางการดำเนินการ	หมายเหตุ
		<p>๒.๓) พื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ให้มุ่งเน้นการปราบปรามเครือข่ายการค้า ยาเสพติด ที่มีความเชื่อมโยงกับการก่อความไม่สงบ โดยบูรณาการกับหน่วยและ ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในพื้นที่พร้อมทั้งวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึก และสืบสวนเส้นทางการเงินควบคู่กับการสืบสวนพฤติการณ์เครือข่ายยาเสพติดที่เป็นคนต่างด้าวเข้ามาประกอบธุรกิจบังหน้า แต่มีพฤติการณ์ลักลอบค้ายาเสพติด</p> <p>๒.๔) ดำเนินการกับเครือข่ายรายใหญ่ที่มีความเชื่อมโยงระดับ ประเทศ ที่ได้ ออกหมายจับและหลบหนีการจับกุมไปยังต่างประเทศ โดยเฉพาะประเทศติด ชายแดน โดยให้หน่วยที่ออกหมายจับส่งหมายจับให้ สตม. เพื่อขึ้นบัญชีเป็นบุคคลที่ ต้องติดตาม (Blacklist)</p> <p>๒.๕) ประสานงานกับหน่วยงานต่างประเทศ จัดสัมมนาหรือประชุมเชิง ปฏิบัติการ ใช้การเจรจาต่อรองในระดับทวิภาคี เพื่อขยายความร่วมมือในด้าน การ ขาว การปฏิบัติการร่วม การกดดันกลุ่มเป้าหมายที่กำหนตร่วมกัน การ แลกเปลี่ยนผู้กระทำความผิด ฯลฯ เพื่อปราบปรามกลุ่มผู้ผลิต กลุ่มค้าเคมีภัณฑ์และยา เสพติดต่าง ๆ</p>	

ผนวก ก : (มาตรการและแนวทางการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ) ประกอบแผนปฏิบัติการ
 ป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘

ลำดับ	มาตรการหลัก	แนวทางการดำเนินการ	หมายเหตุ
๓.	การหยุดยั้งการแพร่ระบาดของยาเสพติด	<p>๑) ดำเนินการเกี่ยวกับผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด</p> <p>๑.๑) ค้นหาผู้เสพติดและผู้เกี่ยวข้องเกี่ยวกับยาเสพติด (ผู้ค้ารายย่อย รายกลาง รายใหญ่ นายทุน ผู้สนับสนุน ผู้อยู่เบื้องหลัง) โดยการประสานผู้นำชุมชนทั้งผู้นำธรรมชาติ และผู้นำโดยการแต่งตั้งแล้วจัดทำข้อมูลไว้เพื่อเฝ้าระวังและดำเนินการ</p> <p>๑.๒) ชักจูง กดดัน หรือนำตัวผู้เสพติดที่สมัครใจเข้ารับบำบัดรักษาที่ยังสถานที่ที่เปิดรองรับการบำบัดฟื้นฟูแบบสมัครใจ และจับกุมผู้เสพติด ที่ไม่สมัครใจเข้ารับการบำบัดรักษาเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษาในระบบบังคับบำบัด</p> <p>๒) ดำเนินการกับพื้นที่ที่มีความเสี่ยงต่อการแพร่ระบาดของยาเสพติด เช่น โรงเรียน โรงงานอุตสาหกรรม และสถานบริการสถานประกอบการ</p> <p>๒.๑) ดำเนินการตามโครงการครู D.A.R.E. และดำเนินการตามโครงการป้องกันการแพร่ระบาดในสถานศึกษาทุกระดับชั้น เพื่อให้ความรู้ด้านการปฏิเสธยาเสพติดแก่นักเรียน นิสิต นักศึกษาและอำนวยความสะดวกในการประสานงานระหว่างโรงเรียนกับตำรวจในพื้นที่ในการแก้ไขปัญหาเสพติดในโรงเรียนอย่างทั่วถึง</p> <p>๒.๒) แสวงหาความร่วมมือและสร้างพันธมิตรพันธมิตรผู้ประกอบการ เพื่อเฝ้าระวังปัญหาเสพติดในสถานประกอบการ</p> <p>๒.๓) เพิ่มความเข้มข้นในการตรวจตราพื้นที่เสี่ยง เช่น สถานบริการ สถานที่ท่องเที่ยวสำคัญ สถาบันบันเทิง หอพัก และโรงงาน ที่เป็นแหล่งมั่วสุม ทั้งในกาเสพยาเสพติดและค้ายาเสพติด และดำเนินการตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด</p>	

ผนวก ก : (มาตรการและแนวทางการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ) ประกอบแผนปฏิบัติการ
 ป้องกันและแก้ไขปัญหาเสฟติด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘

ลำดับ	มาตรการหลัก	แนวทางการดำเนินการ	หมายเหตุ
		<p>๒.๔) กำหนดให้สถานบริการและสถานประกอบการต้องกำหนดมาตรการไม่ให้พนักงานเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการค้าและเสฟติด ตลอดจนเฝ้าระวังไม่ให้มีการเสฟและจำหน่ายเสฟติดในสถานบริการและสถานประกอบการ</p> <p>๒.๕) เพิ่มความเข้มข้นในการตรวจตราระบบการขนส่งภาครัฐและเอกชน เพื่อเฝ้าระวังปัญหาเสฟติด</p>	
๔.	การสืบสวน สอบสวนคดียาเสฟติด	<p>๑) สืบสวน สอบสวนเส้นทางการเงิน เพื่อลดทอน บันทกนกระแสการเงินของกลุ่มผู้ผลิตและค้ายาเสฟติด ที่เป็นโครงสร้างการค้ายาเสฟติดหลักของประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ชายแดนภาคเหนือ และที่เชื่อมโยงกับภายนอกประเทศ ให้ตรวจสอบข้อมูลเส้นทางการเงิน โดยส่งรายชื่อผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสฟติดให้ทางธนาคาร ทำการตรวจสอบบัญชีธนาคาร เพื่อตรวจสอบสถานะทางบัญชี ธุรกรรม/รับโอนเงิน ผ่านทางธนาคารกับใครบ้าง และทำการขยายผลการตรวจสอบบัญชีไปทุกระดับ รวบรวมพยานหลักฐานที่ได้จากการสืบสวนพฤติกรรมการเงิน จนครอบคลุมประกอบที่จะดำเนินการ ให้พิจารณาดำเนินการตาม พ.ร.บ.มาตรการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสฟติด พ.ศ.๒๕๓๔ และหากพบความผิดปกติของเงินหมุนเวียนแต่ไม่ชัดเจนว่าเกี่ยวข้องกับยาเสฟติดให้ดำเนินการตามมาตรการทางด้านภาษีโดยประสานกรมสรรพากรเข้าทำการตรวจสอบ</p>	

ผนวก ก : (มาตรการและแนวทางการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ) ประกอบแผนปฏิบัติการ
 ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘

ลำดับ	มาตรการหลัก	แนวทางการดำเนินการ	หมายเหตุ
		<p>๒) ประสานผู้ประกอบการโทรคมนาคม เพื่อตรวจสอบข้อมูลการใช้โทรศัพท์ของผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดหากพบการติดต่อที่ผิดปกติให้ดำเนินการสืบสวนขยายผลหาความเชื่อมโยงและดำเนินคดีในส่วนที่เกี่ยวข้อง</p> <p>๓) พนักงานสอบสวนร่วมกับชุดปฏิบัติการซักถามทำการสอบสวนผู้ขายยาเสพติดเพื่อขยายผลไปสู่การจับกุมนักค้ายาเสพติดรายย่อยในหมู่บ้าน/ชุมชน หรือจัดทำบัญชีเป้าหมายเพื่อติดตามพฤติกรรมแล้วกำหนดวิธีการและระยะเวลาในการดำเนินการต่อเป้าหมาย</p> <p>๔) ตรวจสอบข้อมูลทางเครือข่ายของผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด หากพบมีความเชื่อมโยงและเกี่ยวข้องกับยาเสพติดให้ดำเนินคดีในส่วนที่เกี่ยวข้องทันที</p> <p>๕) การดำเนินคดียาเสพติดโดยเฉพาะในความผิดฐานจำหน่ายหรือมีไว้เพื่อจำหน่ายให้ทำการสืบสวนขยายผลถึงแหล่งผลิต ผู้ผลิต ผู้นำเข้า</p> <p>๖) ตรวจสอบความเชื่อมโยงของเครือข่ายเสพติดทุกตัวมีความเชื่อมโยงกับเครือข่ายเสพติดที่เกิดขึ้นในอดีตหรือไม่ เพื่อจะได้ดำเนินการอื่นเพิ่มเติมหากมีความเกี่ยวข้องและเพื่อวิเคราะห์ความเชื่อมโยงของเครือข่ายยาเสพติด</p> <p>๗) เพิ่มประสิทธิภาพบุคลากรของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดยจัดให้มีการฝึกอบรมด้านการสืบสวน สอบสวน และป้องกันปราบปรามยาเสพติดทั้งภายในประเทศและในต่างประเทศ</p>	

ผนวก ก : (มาตรการและแนวทางการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ) ประกอบแผนปฏิบัติการ
 ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘

ลำดับ	มาตรการหลัก	แนวทางการดำเนินการ	หมายเหตุ
๕.	การพัฒนากระบวนการข่าว	<p>๑) จัดตั้งและพัฒนาศูนย์ข่าวกรองยาเสพติดในระดับ บข. โดยให้มีคณะทำงานตรวจสอบข้อมูลด้านข่าว และวิเคราะห์ข่าว เพื่อวิเคราะห์ความเชื่อมโยงของเครือข่ายการค้ายาเสพติด ทั้งในระดับสถานี กองบังคับการ กองบัญชาการระดับประเทศ และระหว่างประเทศ เพื่อนำไปใช้ในการปราบปรามยาเสพติดในระดับต่าง ๆ</p> <p>๒) บูรณาการงานข่าว เชื่อมโยง สนับสนุนซึ่งกันและกัน ระหว่างชุดปฏิบัติการข่าว ชุดปราบปรามยาเสพติดของแต่ละหน่วย เพื่อทราบถึงเครือข่ายบุคคลทั้งหมด และรายงานข่าว การสืบสวนการค้ายาเสพติด การดำเนินการตามหัวข่าวข่าวสารที่ได้รับเข้าสู่ระบบ</p> <p>๓) พัฒนาระบบงานข่าว และช่องทางในการแจ้งข่าวสาร ข้อร้องเรียนหรือเบาะแสยาเสพติด โดยเฉพาะสื่อเทคโนโลยี และวางระบบการรักษาความปลอดภัยของผู้แจ้งข้อมูล</p>	
๖	การตรวจสอบเพื่อยึดและอายัดทรัพย์สินของผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดทั้งระบบ	<p>๑) ตรวจสอบเพื่ออายัดทรัพย์สินคดียาเสพติดทุกราย โดยใช้มาตรการทางด้านทรัพย์สินแบบบูรณาการ ด้วยการบูรณาการกฎหมายทุกฉบับที่เกี่ยวข้อง เน้นการดำเนินงานเชิงคุณภาพของคดี เน้นดำเนินการทางด้านทรัพย์สินมุ่งไปสู่การขยายผลและตัดทอนการเงินของนักค้ารายสำคัญ ใช้มาตรการสมคบ สนับสนุน ช่วยเหลือเพื่อลดรอนทุนทรัพย์สินของเครือข่ายยาเสพติดให้ลดน้อยถอยลง</p>	

ผนวก ก : (มาตรการและแนวทางการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ) ประกอบแผนปฏิบัติการ
 ป้องกันและแก้ไขปัญหาเสฟติด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘

ลำดับ	มาตรการหลัก	แนวทางการดำเนินการ	หมายเหตุ
๗	การป้องกันและดำเนินการกับ เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เข้าไป เกี่ยวข้องกับยาเสฟติด	๒) ดำเนินการยึดอายัดทรัพย์สินผู้เกี่ยวข้องและผู้สมคบและสนับสนุนช่วยเหลือ เครือข่ายองค์กรการค้ายาเสฟติ รวมถึงผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับยาเสฟติดทั้งระบบ โดย การตรวจสอบเส้นทางการเงินและยึดอายัดทรัพย์สินทุกคดีของยาเสฟติดโดยใช้ มาตรการทางทรัพย์สินแบบบูรณาการ หากมูลค่าทรัพย์สินน้อยให้พิจารณาทรัพย์สินที่ สนับสนุนให้มีการแพร่ระบาดของยาเสฟติดเป็นสำคัญ	
		ให้ผู้บังคับบัญชาทุกระดับชั้นเข้มงวด สอดส่อง ดูแลผู้ใต้บังคับบัญชา กำหนด มาตรการกำกับ ควบคุมผู้ใต้บังคับบัญชาไม่ให้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสฟติดหรือ เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสฟติดทุกกรณี โดยเฉพาะการเข้าไปเกี่ยวข้องกับกรรมการทำ ความผิดเกี่ยวกับยาเสฟติดในสถานบริการ สถานประกอบการ หากพบว่ามี ปละยบละลະเลย หรือเข้าไปมีพฤติการณ์เกี่ยวข้องให้ดำเนินการทั้งทางอาญา วินัย และการปกครองโดยเฉียบขาดทุกราย รวมทั้งควบคุมการปฏิบัติของพนักงาน สอบสวนและชุดปฏิบัติการต่าง ๆ ให้อยู่ในกรอบของกฎหมายอย่างเคร่งครัด ให้ ปรับปรุงและกำหนดมาตรการในการควบคุมสายลับทุกระดับ มีให้อาศัยช่องว่างใน การปฏิบัติงานร่วมกับเจ้าหน้าที่ไปประโยชน์ในทางมิชอบ	

พลตำรวจเอก
 (พงศพัทธ์ พงษ์เจริญ)
 รองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ปฏิบัติราชการแทน
 ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ

ผนวก ง : (การแจกจ่ายครั้งที่ ๑ - หน่วยงานในสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ) ประกอบแผนปฏิบัติการ
ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘

ลำดับ	รายการ	จำนวน	ชุดที่
๑	ต้นฉบับ	๑	๑
๒	สำเนาฉบับ	๑	๒
๓	ผบ.ตร.	๑	๓
๔	รอง ผบ.ตร.หรือเทียบเท่า	๑๒	๔-๑๕
๕	ผู้ช่วย ผบ.ตร.หรือเทียบเท่า	๑๖	๑๖-๓๑
๖	ผบช.ภ.๑-๙	๙	๓๒-๔๐
๗	ผบช.ศชต.	๑	๔๑
๘	ผบช.น.	๑	๔๒
๙	ผบช.สตม.	๑	๔๓
๑๐	ผบช.ก.	๑	๔๔
๑๑	ผบช.ตชต.	๑	๔๕
๑๒	ผบช.ส.	๑	๔๖
๑๓	ผบช.สยศ.ตร.	๑	๔๗
๑๔	ผบช.สพฐ.ตร.	๑	๔๘
๑๕	ผบช.ปส.	๑	๔๙
๑๖	ผบก.สท.	๑	๕๐

พลตำรวจเอก

(พงศพัศ พงษ์เจริญ)

รองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ปฏิบัติราชการแทน

ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ

บันทึกข้อตกลง

เรื่อง การดำเนินงานด้านการสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติด

กลุ่มเด็กและเยาวชนในสถานศึกษา

ระหว่าง

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และสำนักงาน ป.ป.ส.

ปัจจุบันกลุ่มผู้เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดมีแนวโน้มเป็นกลุ่มเด็กและเยาวชนมากขึ้นโดยเฉพาะกลุ่มเด็กและเยาวชนในสถานศึกษาที่มีอายุต่ำกว่า ๒๐ ปี ปัญหาดังกล่าวเกี่ยวเนื่องกับปัญหาด้านเศรษฐกิจและสังคมที่ยังคงเป็นเงื่อนไขผลักดันให้เด็กและเยาวชนในสถานศึกษาตกเป็นกลุ่มเสี่ยงและเข้าสู่วงจรปัญหา ยาเสพติด จึงจำเป็นต้องควบคุมปัญหาดังกล่าว ควบคู่ไปกับการให้ความรู้เรื่องโทษพิษภัยยาเสพติด ทักษะชีวิต เพื่อการป้องกันยาเสพติดแก่เด็กและเยาวชนที่มีพฤติกรรมเสี่ยง รวมทั้งกิจกรรมรณรงค์ป้องกันและกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์เพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดมิให้เด็กและเยาวชนในสถานศึกษาโดยทั่วไป ซึ่งเป็นคนกลุ่มใหญ่มิให้ตกเป็นกลุ่มเสี่ยงและเข้าสู่วงจรปัญหา

เพื่อให้เกิดการควบคุมสภาพปัญหา ยาเสพติดในกลุ่มเด็ก และเยาวชนให้ลดลงอย่างต่อเนื่อง ในปี ๒๕๕๘ จึงได้กำหนดแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดขึ้น โดยยึดนโยบาย แนวทางตามประกาศและคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ผนวกร่วมกับยุทธศาสตร์การดำเนินงานปกติ

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และสำนักงาน ป.ป.ส. ได้ร่วมกันดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในกลุ่มเด็กและเยาวชน ในสถานศึกษาที่เป็นกำลังสำคัญและเป็นอนาคตของชาติ โดยการบูรณาการการทำงานเพื่อให้เด็กและเยาวชนในสถานศึกษามีภูมิคุ้มกันยาเสพติดตั้งแต่ปฐมวัย เด็กและเยาวชนก่อนวัยเสี่ยง และเยาวชนกลุ่มเสี่ยง ด้วยกลยุทธ์ที่เหมาะสมกับช่วงวัยรวมทั้งสภาพปัจจัยเงื่อนไขในแต่ละพื้นที่ โดยมีสาระสำคัญในการประสานความร่วมมือ ดังต่อไปนี้

๑. ร่วมกำหนดนโยบาย แนวทาง การพัฒนาเครื่องมือ สื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ สำหรับสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติดในกลุ่มเด็กและเยาวชนในสถานศึกษาทุกช่วงวัย

๒. ร่วมกันให้ความรู้การป้องกันยาเสพติด เสริมสร้างทักษะชีวิตในการป้องกันตนเองจากยาเสพติด ผ่านกระบวนการเรียนการสอน กิจกรรมการเรียนรู้ กิจกรรมการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมตามหลักศาสนาที่ตนนับถือในกลุ่มเด็กและเยาวชนในสถานศึกษาทุกช่วงวัย

๓. ร่วมกันพัฒนาศักยภาพครูผู้สอนและวิทยากรป้องกันยาเสพติด เข้าไปสอนทักษะชีวิตเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดในกลุ่มเด็กและเยาวชนก่อนวัยเสี่ยงและวัยเสี่ยงในสถานศึกษา

๔. ร่วมกันรักษาคุณภาพระบบการป้องกัน เฝ้าระวัง และแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียน อย่างต่อเนื่องและเข้มแข็งและร่วมกันส่งเสริมสนับสนุนสถานศึกษาในการจัดกิจกรรมป้องกัน เฝ้าระวัง และแก้ไขปัญหายาเสพติดที่มีคุณภาพ โดยเฉพาะการดำเนินโครงการลูกเสือต้านภัยยาเสพติด โครงการตำรวจประสานงานโรงเรียน เพื่อปฏิบัติหน้าที่เฝ้าระวังปัญหาเสพติด ในสถานศึกษาระดับขยายโอกาสและมัธยมศึกษาทุกแห่งทั่วประเทศ

๕. ร่วมกันส่งเสริมสนับสนุนกลุ่มเครือข่ายต่างๆ/ชมรม/องค์กรเยาวชน ให้เข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมในกิจกรรมป้องกัน เฝ้าระวังและจัดระเบียบรอบสถาบันการศึกษา

๖. ร่วมกันรณรงค์ประชาสัมพันธ์เพื่อให้เกิดกระแสสังคมที่จะให้ทุกภาคส่วนเกิดความตื่นตัว ความตระหนักในปัญหาและพร้อมที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด โดยใช้ทุกช่องทาง ทั้งสื่อในยุคดิจิทัล เช่น Social Media เพื่อรณรงค์ ในวงกว้างทั่วประเทศ และสื่อบุคคล คือ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ชุตรณรงค์ป้องกันยาเสพติดแบบเคลื่อนที่ในระดับจังหวัดและอำเภอ

บทบาบท หน้าที่ และภารกิจ
ตามข้อตกลงความร่วมมือระหว่าง
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา
สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และสำนักงาน ป.ป.ส.

บทบาบท หน้าที่ และภารกิจสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

๑. ส่งเสริมให้สถานศึกษาในสังกัดทำการสำรวจ ค้นหา คัดกรองนักเรียน (Re X-ray)

๒. จัดทำเกณฑ์มาตรฐานกลางเพื่อรับรองคุณภาพการจัดกิจกรรมป้องกันเฝ้าระวัง แก้ไข

ปัญหาเสพติดในสถานศึกษา

๓. ส่งเสริมและสนับสนุนสถานศึกษาขยายโอกาส มัธยมศึกษา อาชีวศึกษาและอุดมศึกษา จัดกิจกรรมป้องกัน เฝ้าระวัง และแก้ไขปัญหาเสพติดที่มีคุณภาพ ได้แก่ กิจกรรมเสริมสร้างทักษะชีวิต เพื่อการสร้างภูมิคุ้มกันปัญหาเสพติด ผ่านกระบวนการเรียนการสอน ในชั้นเรียนแก่นักเรียนระดับประถมศึกษา ตั้งแต่ ป.๑-ป.๖ กิจกรรมลูกเสือต้านภัยเสพติดและกิจกรรมตำรวจประสานงานโรงเรียนแก่นักเรียนระดับ มัธยมศึกษาตอนต้น กิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันปัญหาเสพติดแก่นักเรียน ระดับชั้นประถมศึกษา มัธยมศึกษาและอาชีวศึกษา กิจกรรมเสริมสร้างเครือข่ายอุดมศึกษาและกิจกรรม จัดระเบียบรอบสถาบันการศึกษาแก่นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา เป็นต้น

บทบาบท หน้าที่ และภารกิจสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย

๑. มอบหมายให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ดำเนินการ ดังนี้

๑.๑ ส่งเสริมให้ครูในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กดำเนินการสร้างภูมิคุ้มกันในเด็กปฐมวัย สนับสนุน ให้มีกิจกรรมและสื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ในเด็กปฐมวัย รวมทั้งการอบรม ชี้แจง การใช้สื่อหนังสือนิทาน เพื่อการป้องกันเสพติดในเด็กปฐมวัยให้กับครูในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและครูในโรงเรียนระดับประถมศึกษา

๑.๒ ประสานให้ท้องถิ่นปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีโรงเรียนในสังกัด ดำเนินการ ดังนี้

๑.๒.๑ สำรวจ ค้นหา คัดกรองนักเรียน (RE X-ray)

๑.๒.๒ กำหนดให้ครูผู้สอนบูรณาการสร้างเสริมทักษะชีวิตเพื่อการป้องกันเสพติดไว้ ในการเรียนการสอนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ผ่านกระบวนการเรียนการสอนรายวิชาสุขศึกษา พลศึกษา

๑.๒.๓ กำหนดให้สถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการเรียนการสอน ในสถานศึกษาระดับขยายโอกาสและมัธยมศึกษาจัดตั้งหน่วยลูกเสือต้านภัยเสพติดให้ครอบคลุมทุกสถานศึกษา

บทบาท หน้าที่และภารกิจสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๑. ส่งเสริมการจัดกิจกรรมและสื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ในเด็กปฐมวัยโดยผ่านโรงเรียนอนุบาล ซึ่งเจตนโยบายให้กับผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาในการประชุมผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาทั้ง ๒๒๕ เขต และชี้แจงการใช้สื่อหนังสือนิตานให้กับครูโรงเรียนอนุบาลในสังกัด

๒. ขยายผลการชี้แจงครูผู้สอนในโรงเรียนระดับชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษา เพื่อสอนทักษะชีวิตเพื่อการป้องกันยาเสพติดผ่านกระบวนการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาตามแนวทางที่กำหนด และมอบหมายครูผู้สอนที่ได้รับการอบรม ดำเนินการสอนทักษะชีวิตเพื่อการป้องกันยาเสพติดผ่านกระบวนการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาและพลศึกษาตามหลักสูตรที่กำหนด

๓. จัดทำคู่มือ แนวทางการเสริมสร้างทักษะชีวิตเพื่อการป้องกันยาเสพติดสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และมอบหมายสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดอบรมครูให้มีความสามารถในการสอนทักษะชีวิตเพื่อการป้องกันยาเสพติดให้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑-๓

๔. มอบนโยบายให้สถานศึกษาที่มีการจัดการเรียนการสอนเพื่อป้องกันยาเสพติดในระดับชั้นประถมศึกษาทุกแห่ง โดยส่งเสริมสนับสนุนการให้ครูตำรวจ D.A.R.E. เข้าสอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ และส่งเสริมสนับสนุนให้ครูพระ บูรณาการสร้างเสริมทักษะชีวิตเพื่อการป้องกันยาเสพติดไว้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามคู่มือการจัดการเรียนรู้สาระศาสนา ศีลธรรม จริยธรรมฯ

๕. มอบนโยบายให้สถานศึกษาที่มีการเรียนการสอนในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จัดตั้งหน่วยลูกเสือต้านภัยยาเสพติดให้ครอบคลุมทุกสถานศึกษา จัดอบรมผู้กำกับลูกเสือต้านภัยยาเสพติดใน ๒๒๕ เขตพื้นที่การศึกษา เพื่อส่งเสริมการปฏิบัติหน้าที่ของลูกเสือต้านภัยยาเสพติดในการป้องกัน เฝ้าระวังในสถานศึกษา จัดทำทำเนียบผู้บังคับบัญชาลูกเสือต้านภัยยาเสพติดให้ครอบคลุมทุกเขตพื้นที่การศึกษา และจัดทำทำเนียบผู้กำกับลูกเสือต้านภัยยาเสพติดให้ครอบคลุมทุกสถานศึกษา

๖. มอบหมายสถานศึกษาขยายโอกาส มัธยมศึกษา จัดกิจกรรมป้องกันเฝ้าระวังและแก้ไขปัญหายาเสพติด และให้ความร่วมมือจัดค่ายศาสนธรรมสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติด รวมทั้งจัดทำแผนการสอนให้ครูพระเข้าสอนในโรงเรียน

บทบาท หน้าที่และภารกิจสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

๑. ส่งเสริมสนับสนุนกลุ่มเครือข่ายต่างๆ/ชมรม/องค์กรเยาวชน ให้เข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมในกิจกรรมป้องกัน เฝ้าระวังและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถาบันอุดมศึกษา

๒. ส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมจัดระเบียบรอบสถาบันการศึกษา ในการเฝ้าระวังในสถาบันอุดมศึกษา

บทบาท หน้าที่และภารกิจสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

๑. มอบหมายครูพระสอดแทรกเนื้อหาการป้องกันยาเสพติดเข้ากับการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามคู่มือการจัดการเรียนรู้สาระศาสนา ศีลธรรม จริยธรรมฯ

๒. มอบนโยบายให้สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดทุกจังหวัดสอดแทรกเนื้อหาการป้องกันยาเสพติดในกิจกรรมทางศาสนา เช่น ค่ายศาสนธรรม กิจกรรมเทศน์ กิจกรรมบวชสามเณรภาคฤดูร้อน การดำเนินกิจกรรมหมู่บ้านศีล ๕ เป็นต้น

๓. มอบหมายโรงเรียนพระปริยัติธรรมสอดแทรกเนื้อหาการป้องกันยาเสพติดเข้ากับการเรียนการสอนของพระและสามเณร

บทบาท หน้าที่ และภารกิจมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

กำหนดให้การสอนเนื้อหาการป้องกันยาเสพติดเป็นหนึ่งในภารกิจของครูพระสอนศีลธรรมในการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามคู่มือการจัดการเรียนรู้สาระศาสนา ศีลธรรม จริยธรรมฯ

บทบาท หน้าที่ และภารกิจสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

๑. อบรมและสนับสนุนครูตำรวจ D.A.R.E. เข้าสอนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

๒. มอบหมายสถานีตำรวจในพื้นที่ดำเนินกิจกรรมตำรวจประสานงานโรงเรียน ในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อเสริมกลไกการเฝ้าระวังในสถานศึกษาโดยบูรณาการการดำเนินงานร่วมกับสถานศึกษาในพื้นที่

๓. มอบหมายสถานีตำรวจในพื้นที่ดำเนินกิจกรรมจัดระเบียบรอบสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา เพื่อเสริมกลไกการเฝ้าระวังในสถาบันอุดมศึกษา โดยบูรณาการการดำเนินงานร่วมกับสถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่

บทบาท หน้าที่ และภารกิจสำนักงาน ป.ป.ส.

๑. จัดทำสื่อ คู่มือ แนวทางเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติดในกลุ่มเด็กและเยาวชน

๒. สนับสนุนด้านบริหารจัดการ และการพัฒนานโยบายการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในกลุ่มเด็กและเยาวชนในสถานศึกษา

๓. ประสาน กำกับ ติดตามให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ด้านการสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติดในกลุ่มเด็กและเยาวชนในสถานศึกษา

บันทึกข้อตกลงฉบับนี้ได้จัดทำขึ้น มีข้อความถูกต้องและตรงกันทุกประการ ผู้ร่วมลงนาม
ในบันทึกข้อตกลงนี้จะให้ความร่วมมือเพื่อให้การดำเนินงานตามบันทึกข้อตกลงนี้บรรลุผลที่ดี โดยให้มี
บทบาทหน้าที่ และภารกิจในการดำเนินงาน ตามรายละเอียดแนบท้ายข้อตกลงนี้ ซึ่งจะมีผลนับตั้งแต
วันที่ลงนามเป็นต้นไป

บันทึกข้อตกลงนี้ทำไว้ ณ วันที่ ๒๒ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๘

(ลงชื่อ).....

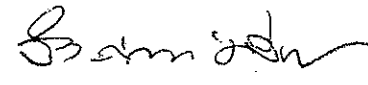
(นางผานิตย์ มีสุนทร)

รองปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ปฏิบัติราชการแทน
ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

(ลงชื่อ).....

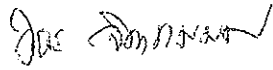
(นายอนันต์ ชี้อานวงศ์)

รองปลัดกระทรวงมหาดไทย ปฏิบัติราชการแทน
ปลัดกระทรวงมหาดไทย

(ลงชื่อ).....

(นายรังสรรค์ มณีเล็ก)

รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปฏิบัติราชการแทน
เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

(ลงชื่อ).....

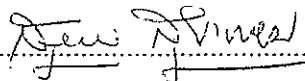
(นายขจร จิตสุขุมมงคล)

ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมและพัฒนาสมรรถนะบุคลากร
รักษาการในตำแหน่งที่ปรึกษาด้านระบบบริหาร ปฏิบัติราชการแทน
เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา

(ลงชื่อ).....

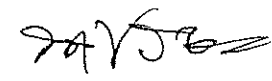
(นายพนม ศรีศิลป์)

ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

(ลงชื่อ).....

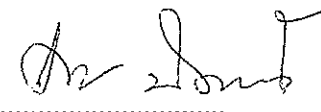
(ผศ.ดร. สุรพล สุยะพรหม)

รองอธิการบดีฝ่ายกิจการทั่วไป ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

(ลงชื่อ).....

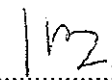
(พระครูปริชาตธรรมวิธาน)

รองอธิการอธิการบดีฝ่ายวิชาการ ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

(ลงชื่อ) พลตำรวจโท.....

(คำรบ ปัญญาแก้ว)

ผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ปฏิบัติราชการแทน
ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ

(ลงชื่อ).....

(นายเพิ่มพงษ์ เชาวลิต)

เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

ประวัติย่อผู้วิจัย

- ชื่อ นามสกุล** : พลตำรวจตรี ภาควงศ์ สัจจพันธุ์
- วัน เดือน ปีเกิด** : ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๐๗
- การศึกษา** : มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย
: มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนเตรียมทหาร (รุ่น ๒๓)
: ปริญญาตรี รัฐประศาสนศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ
(รุ่น ๓๕)
: ปริญญาโท สาขาการบริการรัฐกิจ (Public Affairs)
: Kentucky State University ประเทศสหรัฐอเมริกา
- ประวัติการทำงาน**
- โดยย่อ** : ผู้บังคับการอำนวยการ กองบัญชาการตำรวจ
ปราบปรามยาเสพติด
: รองผู้บัญชาการ สำนักงานยุทธศาสตร์ตำรวจ
สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
- ตำแหน่งปัจจุบัน** : รองผู้บัญชาการ สำนักงานตำรวจคนเข้าเมือง

สรุปย่อ

ลักษณะวิชา สังคมจิตวิทยา

เรื่อง การเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานโครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย

ผู้วิจัย พลตำรวจตรี ภาคภูมิ สัจจพันธุ์ หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ ๕๗

ตำแหน่ง รองผู้บัญชาการ สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาที่ถือได้ว่าเป็นภัยคุกคามที่ก่อกวนบ่อนทำลายประเทศ ส่งผลกระทบต่ออย่างกว้างขวางทั้งต่อปัจเจกบุคคลและสังคมส่วนรวมในมิติต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นผลกระทบต่อครอบครัว เศรษฐกิจ ความมั่นคง และที่สำคัญที่สุดเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศ ซึ่งทุกรัฐบาลที่ผ่านมาได้ตระหนักถึงภัยคุกคามของปัญหาเสพติดจึงได้กำหนดให้การดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเป็นนโยบายสำคัญเร่งด่วนและเป็นวาระแห่งชาติที่ทุกหน่วยงานราชการ รวมทั้งทุกภาคส่วนของสังคมและประชาชนจะต้องรวมพลังกันเข้าป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเพื่อให้สังคมไทยมีความเข้มแข็งและปลอดภัยจากยาเสพติดอันเป็นแนวทางการแก้ไขปัญหายาที่ยั่งยืน

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (สำนักงาน ป.ป.ส.) ในฐานะองค์กรกลางในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของประเทศได้ประเมินสถานการณ์ของผู้ที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ในช่วงปี ๒๕๕๓ – ๒๕๕๗ ปรากฏว่ายังคงเป็นเด็กและเยาวชนที่มีอายุระหว่าง ๑๕-๒๔ ปี มากที่สุด ทั้งนี้ในปี ๒๕๕๗ จากประชากรเด็กและเยาวชนประมาณ ๕,๕๐๕,๘๐๕ คน พบว่ามีผู้เข้ารับการบำบัดรักษาจำนวน ๑๖๖,๕๗๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑.๔๔ หากเปรียบเทียบกับจำนวนผู้เข้ารับการบำบัดรักษาทั่วประเทศจำนวน ๓๐๓,๕๐๑ คน พบว่าเป็นเด็กและเยาวชนที่มีอายุระหว่าง ๑๕-๒๔ ปี จำนวน ๑๖๖,๕๗๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๕ ซึ่งจากสถานการณ์ดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด จึงได้กำหนดยุทธศาสตร์การป้องกันกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด โดยแบ่งกลุ่มเป้าหมายที่สำคัญได้แก่ กลุ่มเด็กและเยาวชน กลุ่มชุมชน กลุ่มผู้ใช้แรงงาน และกลุ่มเฉพาะที่มีอัตราเสี่ยงต่อการติดยาเสพติดสูง มุ่งเน้นการแก้ปัญหาดังแต่ต้นทาง คือ การป้องกันไม่ให้คนที่มีบริสุทธ์เข้าไปสู่วงจรของยาเสพติด โดยเฉพาะกลุ่มเด็กและเยาวชนซึ่งเป็นวัยที่ยังไม่รู้จักรู้จักการใช้เหตุผลในการตัดสินใจที่ดี

ซึ่งหากกลุ่มเป้าหมายดังกล่าวมีภูมิคุ้มกันและไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดก็จะทำให้สังคมมีความเป็นระเบียบยิ่งขึ้นและส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต สามารถสร้างโอกาสในทางอาชีพมีรายได้ที่มั่นคงนำไปสู่การลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม

โครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย (Drug Abuse Resistance Education) หรือ โครงการการศึกษาเพื่อต่อต้านการใช้ยาเสพติดในเด็กนักเรียน เป็นโครงการที่สร้างภูมิคุ้มกันในกลุ่มเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ มุ่งเน้นให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติด เกิดทักษะและสามารถตัดสินใจหลีกเลี่ยงเมื่อถูกชักชวนให้ทดลองใช้ยาเสพติด โดยมีครูตำรวจ D.A.R.E. ซึ่งเป็นข้าราชการตำรวจที่สำเร็จการฝึกอบรมหลักสูตรครูตำรวจ D.A.R.E. เข้าทำการสอน ซึ่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติโดย กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด เป็นหน่วยงานหลักรับผิดชอบในการขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย ได้เริ่มดำเนินงานมาตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๔๒ จนถึงปัจจุบัน จากการติดตามประเมินผลในเบื้องต้น พบว่าโครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย ยังขาดความชัดเจนในการขับเคลื่อนโครงการอย่างเป็นรูปธรรม ตลอดจนการพัฒนาองค์ความรู้ของผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับโครงการเพื่อให้ทันต่อบริบทของสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

ผู้วิจัยในฐานะที่เคยปฏิบัติงานในสังกัดกองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติดมาเป็นเวลานานและมีประสบการณ์ในการดำเนินงานโครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย จึงมีความสนใจที่จะทำการวิจัยแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานโครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย เพื่อเป็นการป้องกันมิให้เยาวชนซึ่งเป็นอนาคตของประเทศเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดทั้งทางตรงและทางอ้อม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษารูปแบบและกระบวนการดำเนินงานโครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย
๒. เพื่อวิเคราะห์หาแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานโครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย

ขอบเขตของการวิจัย

เน้นการวิจัยรูปแบบและกระบวนการดำเนินงานโครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยอาศัยวิธีการศึกษา จากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ ต่างๆ ในด้านแนวคิด ทฤษฎี เอกสารวิชาการ บทความวิชาการ ระเบียบ คำสั่งต่างๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องรวมทั้งการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิ / ผู้เกี่ยวข้อง แล้วประมวลผลข้อมูลที่ได้รับและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา นำมาจัดทำเป็นองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนารูปแบบและกระบวนการในการดำเนินการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานโครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย

ผลการวิจัย

จากการศึกษาพบว่ารูปแบบและกระบวนการดำเนินงานโครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย แม้ว่าจะได้มีการกำหนดให้เป็น โครงการหนึ่งในการสร้างภูมิคุ้มกันในกลุ่มเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ตามนโยบายของรัฐบาลในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด แต่ยังคงความจริงจังและต่อเนื่องในการขับเคลื่อนการดำเนินงาน จึงมีแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานโครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย ดังนี้

๑. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ซึ่งเป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลักในการขับเคลื่อนโครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย จะต้องกำหนดให้การดำเนินงานโครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย อยู่ในยุทธศาสตร์การป้องกันและปราบปรามยาเสพติดอย่างต่อเนื่อง และจะต้องจัดให้มีโครงสร้างการบริหารจัดการและผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน ตั้งแต่ระดับสำนักงานตำรวจแห่งชาติ กองบัญชาการ/ตำรวจภูธรภาค กองบังคับการ/ตำรวจภูธรจังหวัด และสถานีตำรวจ

๒. ยกกระดับหน่วยที่รับผิดชอบในการขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย จากเดิมระดับกองกำกับการ (ฝ่ายป้องกันอาชญากรรม) ในสังกัดกองบังคับการอำนวยการ กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด เป็นระดับกองบังคับการ หรืออย่างน้อยที่สุดระดับศูนย์ปฏิบัติการ (รองผู้บังคับการ เป็นหัวหน้าศูนย์) เพื่อให้มีโครงสร้างการบริหารจัดการและกำลังพลที่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน

๓. พัฒนาระบบสารสนเทศการบริหารจัดการโครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย ให้ครอบคลุมทุกมิติเพื่อเป็นกลไกในการติดตามและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ เช่น จำนวนครูตำรวจ D.A.R.E. ที่สำเร็จการฝึกอบรม การเข้าทำการสอนเด็กนักเรียนจำนวนเท่าไรในโรงเรียนก็โรง การติดตามผลการใช้จ่ายงบประมาณ เป็นต้น

๔. จะต้องมีกรทบทวนบทเรียนและหลักสูตร D.A.R.E. เป็นประจำอย่างต่อเนื่อง โดยจัดตั้งเป็นคณะกรรมการ โดยมี นักการศึกษา และเด็กนักเรียนที่สำเร็จการฝึกอบรมหลักสูตร D.A.R.E. เป็นแกนหลักในการให้ความคิดเห็น ทั้งนี้เพื่อให้บทเรียนและหลักสูตร D.A.R.E. สอดคล้องกับสถานการณ์ยาเสพติดและพัฒนาการของเด็กนักเรียนตามสภาพวัฒนธรรมและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป

๕. ให้ความสำคัญอย่างยิ่งยวดต่อการคัดเลือกเจ้าหน้าที่ตำรวจเพื่อเข้ารับกรฝึกอบรมหลักสูตรครูตำรวจ D.A.R.E. โดยจะต้องเป็นผู้ที่สมัครใจเข้ารับกรฝึกอบรม มีความเสี่ยสละและมีเจตคติที่ดีในการพัฒนาความรู้ของเด็กนักเรียน พร้อมกับจัดให้มีหลักสูตรการเพิ่มพูนทักษะแก่ครูตำรวจ D.A.R.E. เป็นประจำ

๖. ผู้บังคับบัญชาทุกระดับจะต้องให้ความสำคัญในการสนับสนุนครูตำรวจ D.A.R.E. เข้าทำการสอนในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง และกำหนดหลักเกณฑ์พิจารณาความดีความชอบให้แก่ครูตำรวจ D.A.R.E. เนื่องจากเป็นงานพิเศษที่ต้องเสี่ยสละและต้องใช้ทักษะเฉพาะ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑. ผลักดันให้มีการกำหนดให้โครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย เป็นโครงการในการสร้างภูมิคุ้มกันในกลุ่มเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ในนโยบายและยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหาเสี่ยสละของทุกรัฐบาลอย่างต่อเนื่อง

๒. พิจารณาทางเลือกใหม่สำหรับผู้ที่จะมาทำหน้าที่ครูตำรวจ D.A.R.E. ซึ่งอาจไม่จำเป็นต้องเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจ แต่อาจเป็นข้าราชการที่มีภาพลักษณ์ที่ดีในสังคมและในความรู้สึกรักของเด็กนักเรียน เช่น ทหาร หรือพยาบาล เป็นต้น โดยสำนักงานตำรวจแห่งชาติเป็นหน่วยงานหลักรับผิดชอบในการจัดฝึกอบรมและควบคุมคุณภาพ

๓. ในอนาคตเห็นควรกำหนดให้มีการจัดทำแผนแม่บทการดำเนินงานโครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย (ระยะยาว)

๔. ควรมีการดำเนินการวิจัยเพื่อศึกษาทิศทางของนโยบายและกลยุทธ์การดำเนินงานโครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย ทั้งในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติ

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

๑. ทุกหน่วยงานที่ร่วมลงนามในบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ เรื่อง การดำเนินงานด้านการสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติดในกลุ่มเด็กและเยาวชนในสถานศึกษา จะต้องตระหนักและขับเคลื่อนการดำเนินงานตามบทบาท หน้าที่ และภารกิจ อย่างจริงจังและถือคุณประสานสอดคล้องกัน

๒. เน้นการประชาสัมพันธ์การดำเนินโครงการ D.A.R.E. ประเทศไทย ให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ โดยผ่านสื่อทุกแขนง เพื่อให้ทุกภาคส่วนของสังคมได้ตระหนักถึงความสำคัญที่จะต้องร่วมมือและสนับสนุนการสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดในกลุ่มเด็กนักเรียน

๓. จัดระบบการจัดสรรงบประมาณที่เพียงพอและต่อเนื่องเพื่อสนับสนุนด้านค่าตอบแทนการสอนรายชั่วโมง ค่าพาหนะในการเดินทางไปสอน ของรางวัลในชั้นเรียน ตลอดจนการจัดกิจกรรมให้เด็กนักเรียน